

HANDARIC MIHAI

**CURS DE PREDICARE
EXEGEZA ȘI HOMILETICA TEXTELOR BIBLICE**

Editura Universității Aurel Vlaicu – Arad

2009

PREFAȚĂ

Având responsabilitatea de a îndruma studenții de la teologie în formarea unor competențe în ceea ce privește studierea Scripturii și construirea mesajelor biblice, m-am simțit descoperit atunci când a trebuit să recomand un singur manual, care să ofere în același volum: o metodă concretă de studiere a unui text biblic și o metodă detaliată de organizare a unui mesaj biblic - a unei predici.

La urma urmei, testul practic pe care îl vor da cei care slujesc cu Evanghelia, fie în biserică, fie la catedră, este acela de a fi capabili să expună mesajul Scripturii prin predici sau lecții biblice. Obiectivul creștinilor care au primit această chemare din partea lui Dumnezeu este de a reuși să comunice Cuvântul lui Dumnezeu cât mai eficient. Disciplinele care contribuie în mod decisiv la realizarea acestui obiectiv practic, și de dorit, sunt: Studiul biblic și Homiletica.

Astfel că, am hotărât să realizez un asemenea proiect, care să vină în întâmpinarea nevoilor celor interesați. Această carte poate fi de un real folos pentru orice credincios, care dorește să aprofundeze Scriptura – folosind metoda de interpretare propusă în acest volum, cât și să-și însușească o metodă concretă de întocmire a unui mesaj biblic, pe care am prezentat-o aici. Am inclus de asemenea și câteva aspecte legate de responsabilitatea celui care comunică, în legătură cu modul de prezentare al mesajului.

Considerăm că unul din argumentele care justifică prezența acestei cărți în domeniul interpretării și homileticii este că metodele propuse aici se ocupă de anumite detalii semnificative în ceea ce privește pașii concreți care trebuie să fie urmăriți în parcurgerea metodelor respective. Autorul consideră că cei care doresc să își însușească deprinderi în interpretarea și comunicarea Scripturii vor reuși mai bine dacă fiecare pas al metodei va fi prezentat în amănunțime, explicându-se în mod concret cum acești pași se realizează practic.

Țin să mulțumesc pe această cale conducerii Facultății „Betania,” domnului Dr. Riviș-Tipei Pavel, Președintele Uniunii Penticostale din România și pastorul facultății, precum și domnului Prof.Univ.Dr. Moț Ghiocel, Decanul facultății, care mi-au oferit șansa de a preda cursurile de exegeză și de homiletică, studenților de la Facultatea „Betania.”

Trebuie să recunosc faptul că întrebările studenților de la cursurile de exegeză biblică și de homiletică, m-au ajutat să conștientizez și să rezolv anumite probleme de detaliu în ceea ce privește prezentarea formei finale a metodelor din acest volum.

Sunt pe deplin conștient de faptul că metoda de interpretare și cea ce organizare homiletică pot fi îmbunătățite. De aceea aștept reacțiile și observațiile colegilor mei în privința completării acestui manual. Însă, pentru această perioadă, cartea reprezintă o sursă de informare pentru cei dornici să-și însușească anumite competențe în studierea Scripturii și în structurarea mesajelor biblice.

PARTEA I: ASPECTE GENERALE LEGATE DE COMUNICAREA SCRIPTURII

CAPITOLUL 1: SCOPUL COMUNICĂRII TEXTULUI BIBLIC

1. INTRODUCERE

Obiectivul acestei cărți este de a oferi cititorului o metodă eficientă de comunicare a mesajului biblic. Am avut în vedere faptul că în procesul comunicării Scripturii există două aspecte importante: 1) Pregătirea mesajului, care presupune un studiu biblic corespunzător, și 2) comunicarea propriu-zisă a mesajului. În această lucrare ne vom ocupa de ambele aspecte menționate.

Cartea poate fi folosită de cei care, într-un fel sau altul, au responsabilitatea de a transmite mesaje biblice. Ea poate fi de folos pentru profesorii care întocmesc lecții pentru orele de religie în școli, pentru profesori de teologie din licee, colegii biblice sau alte școli teologice, dar și pentru cei care slujesc cu Evanghelia. Dificultatea structurării acestei lucrări constă în faptul că ea se adresează mai multor situații de instruire, ceea ce crează probleme celui care scrie o asemenea lucrare în privința identificării exacte a celui care comunică (profesor, învățător, educator, predicator, evanghelist, etc.) și a audienței care participă la proces (o adunare din serviciile divine din biserică, un grup de studiu biblic, o clasă de elevi sau studenți, etc.). Ne vom concentra asupra modului în care predicatorul poate să fie eficient în lucrarea sa de comunicare a Scripturii, referindu-ne, în anumite secțiuni la misiunea specifică a profesorului de religie sau de teologie. Dorim să subliniem faptul că multe din principiile de predare în clasă, pot fi folosite cu succes și de predicatori, evangheliști, etc.¹ Pentru o comunicare eficientă de la catedră și de la amvon, este necesar să respectăm anumite reguli de comunicare. Informațiile prezente în această lucrare îi va ajuta pe cei care se pregătesc în această direcție să comunice într-un mod logic, coerent, reușind să transmită corect învățătura biblică.

Cartea conține două secțiuni principale. În prima parte, vor fi prezentate principiile de bază pe care trebuie să le cunoască orice persoană care participă în procesul de educație, proces din care face parte și comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu. Cartea prezintă informații generale importante referitoare la factorii care influențează comunicarea și la principiile generale de comunicare. În cea de a doua secțiune, vom prezenta metoda expositivă de întocmire a unui mesaj biblic, adăugând și alte metode care pot fi folosite în construirea unui mesaj biblic: metoda textuală și metoda subiectivă.

Această lucrare oferă o metodă concretă de întocmire a predicilor. Folosind informațiile din această carte, profesorii, predicatorii, și toate categoriile de persoane care au responsabilitatea de a transmite mesajul biblic, pot să-și verifice și să-și îmbunătățească modul de comunicare a Cuvântului în procesul de predare sau predicare.

Pentru cei care sunt familiarizați cu terminologia din domeniul homileticii, conceptul de mesaj expositiv pare să sugereze faptul că metoda se aplică în exclusivitate predicatorilor sau

¹ În titlul uneia din cărțile foarte apreciate în domeniul comunicării, scrisă de Bruce Wilkinson, se specifică faptul că un asemenea gen de carte are un spectru larg de utilitate. Cartea se intitulează: *Cele 7 legi ale învățării: cum să înveți aproape orice practic pe oricine*, traducător: Odet Ferentinos, (Cluj: Logos, 2003). Mai mult, pe coperta ei scrie că lucrarea este folositoare „pentru profesori, părinți și angajatori.”

evangheliștilor. Într-o oarecare măsură această idee este adevărată, dar nu în totalitate. Principiile pe care le prezentăm în această carte sunt la fel de valabile pentru oricine dorește să comunice eficient, într-un context mult mai larg decât cel de la serviciile divine ale comunității credincioșilor care se adună în mod oficial la închinare.

Lucrarea a fost întocmită în așa fel încât cititorul să lectureze în mod selectiv doar anumite secțiuni ale cărții, cum ar fi secțiunea referitoare la principiile generale de comunicare, pe care trebuie să le cunoască profesorii sau predicatorii, sau doar informațiile referitoare la modul practic de întocmire a unui mesaj, a unei predici expositive sau a altor tipuri de mesaje biblice.

Considerăm că această lucrare vine în întâmpinarea unor nevoi reale pe care le experimentează educatorii creștini în țara noastră. Cartea a fost scrisă în așa fel încât să poată fi studiată și fără profesor. Cei autodidacți care nu au posibilitatea de a studia într-o instituție de învățământ specializat, vor putea să se perfecționeze în ceea ce privește comunicarea, folosindu-se de acest manual, în cadrul unui studiu individual.

2. FUNCȚIILE CUVÂNTULUI LUI DUMNEZEU

În continuare, dorim să arătăm că miza comunicării Cuvântului lui Dumnezeu este mare. Este o problemă de viață și de moarte. Din acest motiv, considerăm că este important să discutăm mai în detaliu despre scopul comunicării Scripturii, de care trebuie să fie conștient cel care îndeplinește această misiune. El trebuie să înțeleagă că este chemat să comunice Cuvântul lui Dumnezeu. Fie că este vorba de procesul de educație din școală, fie că este vorba de proclamarea mesajului biblic în serviciile de închinare publică, dorim să subliniem faptul că proclamarea sau predarea Cuvântului lui Dumnezeu are o importanță unică. Scriptura este o carte diferită de orice altă carte care s-a scris vreodată pe pământ. Ea depășește ca valoare orice altă carte care s-a scris cândva, deoarece ea pretinde că este revelația (descoperirea) lui Dumnezeu pentru om (2 Timotei 3:16-17; Galateni 1:11-12).

Cel care comunică trebuie să fie conștient că are de a face cu o carte care ne descoperă planul lui Dumnezeu pentru umanitate, înregistrat în cuvinte și păstrat în cele 66 de cărți, care compun Sfânta Scriptură. Predicatorul are datoria să descrie și să prezinte mesajul biblic cât mai exact. El are responsabilitatea să-și însușească principiile de comunicare corectă pentru a transmite cât mai eficient mesajul biblic. În scopul acesta, Pavel îl îndemna pe Tit ca în învățătura să dea “dovadă de curăție, de vrednicie, de vorbire sănătoasă și fără cusur, ca potrivit să rămână de rușine și să nu poată să spună rău nimic de noi” (Tit 2:7-8).

Vom arăta că scopul urmărit în comunicarea mesajului biblic rezidă din funcțiile pe care le are Cuvântului lui Dumnezeu: de a învăța, de a muștra, de a îndrepta, de a edifica, de a mângâia, de a motiva, de a oferi înțelepciune și de a aduce mântuire.² Vom finaliza discuția noastră despre scopul comunicării Scripturii, amintind o asigurare importantă, care îi va ajuta pe cei implicați în această lucrare să comunice Cuvântul cu mai multă îndrăzneală.

În Biblie sunt prezentate mai multe roluri pe care le are Cuvântul lui Dumnezeu. Ne vom limita la șapte dintre ele, pe care considerăm că dascălul sau predicatorul trebuie să le cunoască și să le aibă în atenție, atunci când comunică mesajul biblic.

1) Instruire

Unul din textele care vorbesc foarte clar despre rolul Scripturii de a instrui este cel din 2 Timotei 3:16-17, unde citim că “toată Scriptura este... de folos ca să învețe.” Pavel scrie aici că

---

²Șapte din cele opt avantaje ale comunicării Cuvântului lui Dumnezeu sunt prezentate în mod clar în două versete din Noul Testament, și anume: patru avantaje; învățare, muștrare, îndreptare, înțelepciune, sunt amintite în 1 Timotei 3:16 și alte trei avantaje: edificare, mângâiere și motivare, sunt menționate în 1 Corinteni 14:3. Chiar și ultimul avantaj, mântuirea, se regăsește în mod implicit formulat în 1 Timotei 3:16, în cuvintele “Scriptura este... de folos... să de înțelepciune în neprihănire.” Dar neprihănirea înaintea lui Dumnezeu se poate dobândi numai de către un om salvat.

Scriptura este de folos *wfelimoj* (profitabilă).³ Cuvântul poate fi tradus ca “de folos, avantajos.” Același cuvânt este folosit și în 1 Timotei 4:8, unde tot Pavel spune că evlavie este de folos (cf. Tit 3:8). Comentând textul din 2 Timotei 3:16, George W. Knight susține că Scriptura este profitabilă. Utilitatea Scripturii este evidențiată de prepoziția *proi* (pentru), care ne informează în privința domeniului în care ea este eficientă. Utilitatea Scripturii se materializează în rolul ei de a instrui, *didaskalia*⁴ (acțiunea de a învăța, de a instrui) (*BAGD*; p. 191). Biblia are rolul de a ne instrui în învățătura curată, în prezentarea adevărului (Knight; 1992, p. 449), a doctrinelor sănătoase (vezi *KJV*).

În calitate de revelație divină, Biblia ne oferă instruire în ceea ce privește cunoașterea lui Dumnezeu - Creatorul universului, despre creație - opera minunată a lui Dumnezeu, și despre relația dintre Dumnezeu și creație. Biblia prezintă istoria relației dintre om și Dumnezeu. Ea vorbește despre falimentul omului în menținerea unei relații corecte cu Creatorul său și despre soluția lui Dumnezeu pentru refacerea acestei relații întrerupte. În Scriptură putem desoperi planul lui Dumnezeu de reabilitare a omului, care în prezent se află într-o stare de decădere totală. Biblia conține voia lui Dumnezeu pentru om.

Omul primește învățatură adevărată numai prin Cuvântul lui Dumnezeu. Cel care comunică Cuvântul lui Dumnezeu trebuie să fie conștient că el transmite oamenilor adevărata învățatură, din multe învățături care există în societate.

2) Mustrare și îndreptare

3)

Alte două roluri pe care le are Scriptura sunt: de a mostra și de a îndrepta. Am ales să prezentăm împreună aceste două funcții ale Cuvântului lui Dumnezeu, deoarece ele sunt legate între ele. Când predicatorul prezintă un mesaj⁵ de mustrare, el are în același timp responsabilitatea de a face un pas mai departe și anume va căuta să ofere și soluția de îndreptare, pe care Biblia o propune.

În 2 Timotei 3:16 Pavel continuă afirmând că “toată Scriptura este...de folos ca ...să mustre, să îndrepte.” Termenul *elegmoj* se poate traduce prin “dovedi, convingere, mustrare,” cum este cazul mustării pentru păcat sau pentru eliminarea unei greșeli.⁶ Iar termenul *epanorqosij* se poate traduce prin “îmbunătățire, corectare.” Are și sensul de a pune pe cineva pe picioare (Rienecker; 1980, p. 647; vezi și Kubo, 1975, p. 214).⁷ Predicatorul va fi conștient că prin Cuvânt el trebuie să îi convingă pe cei care îl ascultă de eventuale greșeli, păcate, și să ofere în același timp și remediul.

Omul mai speră ca prin forțele sale să depășească crizele pe care le întâmpină, fără să apeleze la ajutorul lui Dumnezeu. În aceste condiții, predicatorul are responsabilitatea de a-l mostra pentru direcția greșită pe care a luat-o, și de a-i prezenta soluția divină de corectare, care să îi garanteze reabilitarea. Omul este orb spiritual. Biblia vorbește despre această stare disperată de orbire a omului în unul din așa numitele cântări a le Robului Domnului prezentate în Isaia. În acest text ni se spune că “noi rătăceam cu toții ca niște oi, fiecare își vedea de drumul lui” (Isaia 53:6). Este vorba despre o stare disperată și pentru faptul că în afară de faptul că toți oamenii se nasc orbi spiritual, cei mai mulți nu realizează faptul că sunt orbi. Aceasta este starea jalnică, pentru că omul nu își dă seama că el este orb. De aceea misiunea predicatorului este dublă.

³ Acest cuvânt grecesc este ultimul analizat în lexiconul lui Arndt și Gingrich, p. 900. Vezi lexiconul completat de William R. Arndt și F. Wilbur Gingrich, *Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, Chicago și Londra: University of Chicago Press, 1979, retipărită în 1999. Este o traducere și adaptare a celei de a V-a ediții, revizuită și lărgită de F. Wilbur Gingrich și Fredrick W. Danker, publicată inițial de Walter Bauer, în 1958.

⁴ Vezi George W. Knight, *The Pastoral Epistles: A Commentary on the Greek Text*, Grand Rapids: Paternoster Press, 1992, p. 449.

⁵ În această lucrare am preferat să folosim cu precădere cuvântul „mesaj” deoarece această lucrare nu se adresează numai celor care predică cuvântul lui Dumnezeu la amvoane, ci unui grup mai larg de educatori care se ocupă cu comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu, cum ar fi, profesori de religie, profesori de teologie în licee creștine, învățători la diferite grupe de studiu biblic, etc. Nu toți cei care comunică Cuvântul lui Dumnezeu vor predica, dar această metodă de întocmire a unui mesaj pe care o prezentăm în lucrare nu este utilă doar pentru predicatori ci ea se poate aplica în aceeași măsură și altor mesaje pe care nu le vom numi predici.

⁶ Vezi Friez Rienecker, *A Linguistic Key to the Greek New Testament*, editat de Cleon L. Rogers, Jr., Grand Rapids: Zondervan, 1980, p. 647.

⁷ Sakae Kubo, *A Reader's Greek-English Lexicon of the New Testament and A Beginner's Guide for the Translation of the New Testament Greek*, (Grand Rapids: Zondervan, 1975).

- (1)** El trebuie să îi convingă pe oameni că sunt orbi spiritual și apoi după ce aceștia realizează faptul că sunt orbi,
- (2)** el are responsabilitatea de a le arăta calea pe care să meargă. Până omul nu acceptă adevărul că este orb el nu va accepta nici soluția de ieșire din această stare.

Omul este caracterizat de un orgoliu greu de înfruntat. Din acest motiv misiunea dascălului este dificilă, am putea spune fără să exagerăm, că este una imposibilă. Dar Dumnezeu este Cel care îl sprijinește pe predicator sau pe profesor pentru ca el să izbutească. Îl putem da aici ca exemplu de propovăduitor al Cuvântului pe Domnul Isus Cristos, care s-a confruntat cu cei mai buni cunoscători ai Bibliei din vremea respectivă, și pe care totuși i-a considerat orbi spiritual. El încearcă să îi convingă de orbirea lor folosind uneori un limbaj dur, pentru a-i convinge de starea tristă în care se aflau. În discursul Său din Matei 23, Isus îi numește orbi chiar pe cărturarii și fariseii care erau foarte religioși. Isus repetă ideea că ei sunt orbi, folosind expresii dure care ar fi cam greu de suportat de o audiență din vremea noastră. În versetele 16, 17, 24, 26 întâlnim expresiile: “Vai de voi, povățuitori orbi, ” (v.16) “Nebuni și orbi, ” (v.17) “Povățuitori orbi, care strecurați fânțarul și înghițiți cămila!” (v.24) “Fariseu orb!” (v.26).

Nu este indicat ca mesajele biblice în general să aibă un asemenea limbaj. Nici Isus nu a folosit de fiecare dată acest limbaj. Dar și noi astăzi avem datoria de a îi conștientiza pe oameni de faptul că ei sunt orbi spiritual. Se pare că destul de puțini predicatori mai includ astăzi în mesajele lor secțiuni care vizează mustrarea și corectarea: funcții importante ale Scripturii. Probabil că mulți așa ziși slujitori ai lui Dumnezeu sunt în situația cărturarilor - care erau învățătorii Bibliei din acea vreme, și a fariseilor. Aceștia ar trebui să îi călăuzească pe oameni din punct de vedere spiritual, dar din nefericire ei înșiși sunt orbi, și nu mai au pe buze mesajul de speranță al lui Dumnezeu pentru oameni. Când în conținutul unui mesaj biblic sunt neglijate cele două roluri ale Scripturii: de mustrare și corectare, înseamnă că textul biblic este ciuntit, nu se mai comunică în întregime (vezi Fapte 20:27).

Fără mustrare și corectare, predicile devin niște expuneri seci. În cel mai fericit caz, cei mai inteligenți și mai harnici transmit anumite informații teoretice interesante, dar care nu reprezintă mesajul adevărat al lui Dumnezeu. Dar în cele mai multe cazuri în biserici și în clasă, unde se învață Cuvântul se instalează o plictiseală greu de suportat. Ne mirăm apoi de ce oamenii nu mai sunt la fel de interesați de Scriptură, ca altă dată, și de ce se simte o răceală în rândul membrilor bisericilor. Din acest motiv se pierde uneori interesul pentru Cuvânt din partea participanților. Cei drept fiecare participant are un interes personal, care îl motivează să se înroleze într-un program educațional. Interesul personal din partea instructorului și din partea celui instruit întrețin procesul educație. Dar interesul personal este secundar față de obiectivul principal al comunicării Cuvântului lui Dumnezeu, despre care am discutat mai sus.

Uneori predicatorul trebuie să vorbească cu tandrețe despre trista realitate a confuziei și a autoînșelării, dar vor fi și situații în care acesta va trebui să confrunte audiența, folosind un limbaj mai dur, cum a făcut Ioan Botezătorul (Matei 3: 7-12), Domnul Isus, Pavel (Galateni 5:12) și alți propovăduitori fideli ai Cuvântului.

Wilkinson, în cea de a șaptea lege a învățării, numită legea trezirii, sugerează un model pe care să îl folosească profesorul pentru a-l ajuta pe elev să depășească crizele spirituale. Acest model este însă valabil și pentru un predicator care trebuie să îi confrunte pe membrii bisericii sale cu realitatea Cuvântului lui Dumnezeu. Modelul conține următorii pași:

- (1)** Reamintește-i elevului despre autoritatea pe care te bazezi.
- (2)** Confruntă-l pe acel om cu păcatul pe care l-ai observat în viața lui. Explică-i în mod clar care este vina lui.
- (3)** Prezintă-i textul biblic care condamnă în mod clar fapta pe care acea persoană a săvârșit-o. În sensul acesta îi vei arăta că Dumnezeu este cel care acuză fapta lui.
- (4)** Arată-i consecințele care pot urma dacă omul acela continuă în felul acesta. Omul trebuie să fie conștient de consecințele care urmează, datorită păcatului său.
- (5)** Determină-l pe cel care a păcătuit să își mărturisească păcatul și să repare greșeala pe care a făcut-o. Poate va fi nevoie să-și ceară iertare de la cineva sau să plătească o daună pe care a făcut-o. În anumite situații pe care le va evalua profesorul sau predicatorul, acest pas este inevitabil pentru restaurarea celui căzut.⁸

⁸ Vezi Bruce Wilkinson, *op.cit.* p. 339 – 389.

Vorbind despre confruntarea persoanei cu păcatul comis, Wilkinson susține că profesorul trebuie să muștrare uneori. Nu este suficient să instruiști cu tandrețe. El amintește pasajul din 2 Timotei 4:1-2, unde Pavel îl sfătuiește pe tânărul și timidul Timotei să practice și muștrarea mai dură. În acest context Wilkinson face următoarea afirmație: “Ai în inimă dorința de a fi pe deplin ascultător de Dumnezeu? Îl iubești tu pe El? Atunci respectă-i porunca de a muștra.”⁹

3) Edificare

Cînd Dumnezeu îl trimite pe Ieremia să vestească Cuvîntul Său poporului Israel și neamurilor, El îl face conștient pe profet de faptul că una din misiunile lui în lucrarea de vestire a Cuvîntului este de a-i edifica pe cei care vor lua aminte la mesajul său. În capitolul 1 cu versetul 10, Dumnezeu îi prezintă lui Ieremia lucrarea pe care o va avea de îndeplinit. Printre mai multe aspecte ale misiunii sale este menționată și edificarea. “Iată astăzi te pun peste neamuri și peste împărați, ca ....să zidești (să edifice)...” (Ieremia 1:10).

Cuvîntul folosit aici în original $\tau\omega\nu\beta\lambda$ (lebanot), are sensul de a construi. Aceeași expresie este folosită în Genesa 11:8, unde suntem informați că cei din câmpia Șinear au încetat să mai zidească turnul de la Babel. În tot Vechiul Testament, exact în această formă, expresia se folosește în general la zidirea propriu-zisă a unei construcții fizice. Ea este folosită și în sens figurativ, dar numai în Ieremia, într-o formulă compusă: “să zidești și să sădești” (Ieremia 1:10; 18:9; 31:28). Ieremia avea misiunea și de a zidi spiritual, de a încuraja pe Israel. Un exemplu în acest sens este versetul din Ieremia 31:28, unde Dumnezeu îi transmite poporului o promisiune, care avea menirea să îi edifice, să îi încurajeze, în situația disperată în care se aflau - în robia babiloniană. Dumnezeu le promite că îi va reîntoarce în țara lor, și mai mult: le promite că în viitor va încheia cu ei un nou legământ (vezi Ieremia 31:31-34). Fărăgău comentează versetul mai sus amintit astfel: “Dacă smulgerea, tăierea, dărâmarea și nimicirea se împlineau sub ochii lui Zedechia, zidirea și sădirea priveau viitorul... Domnul vorbește prin Ieremia despre un nou legământ.”¹⁰ Ieremia în mandatul său de profet, primise misiunea de a comunica Cuvîntul lui Dumnezeu, avînd în vedere și încurajarea celor care îl ascultau.

În Efeseni, Pavel vorbește despre apostoli, proroci, evangheliști, păstori și învățători, ca îndeplinind rolul de a zidi biserica - pe creștini. “El (Isus) a dat pe unii apostoli; pe alții proroci; pe alții evangheliști; pe alții păstori și învățători, pentru desăvârșirea sfinților, în vederea lucrării de slujire, pentru zidirea ($\omega\kappa\omicron\delta\omicron\mu\eta\nu$ – oikodomein) trupului lui Cristos” (Efeseni 4:11-12). Pavel vorbește în același fel despre rolul Cuvîntului lui Dumnezeu transmis de cei care proceau în biserica din Corint. În 1 Corinteni 14:3 el spune că “cine procește...vorbește oamenilor spre zidire ($\omega\kappa\omicron\delta\omicron\mu\eta\nu$ – oikodomein).” Cuvîntul $\omega\kappa\omicron\delta\omicron\mu\eta\nu$ (oikodomein) se poate traduce prin “a clădi,” “a edifica.” Acest termen exprimă și ideea de progres, de evoluție a cuiva (Rogers; 1980, p. 531).

Observăm că unul din rolurile deosebite ale predicării Cuvîntului lui Dumnezeu este edificarea credincioșilor, adică creșterea lor din punct de vedere spiritual. Prin predicarea Cuvîntului creștinii se vor maturiza, vor evolua din punct de vedere spiritual.

4) Mîngâiere

5)

Cuvîntul lui Dumnezeu este o inegalabilă sursă de mîngâiere pentru cei care sunt întristați. Predicatorul trebuie să fie conștient de faptul că lucrarea lui aduce deosebită mîngâiere celor care trec prin diferite necazuri. Secretul mîngâierii prin intermediul mesajului, nu stă în talentul predicatorului, ci în lucrarea Duhului lui Dumnezeu care participă împreună cu predicatorul la transmiterea mesajului divin al Scripturii.

În discursul Său din camera de sus, vorbind despre venirea Duhului Sfânt peste Biserică, Isus Îl mai numește pe Acesta și “Mîngâietorul.” Isus afirmă: “Vă este de folos să Mă duc; căci, dacă nu Mă duc Eu, Mîngâietorul nu va veni la voi; dar dacă Mă duc, vi-L voi trimite...Cînd va veni Mîngâietorul, Duhul adevărului, are să vă călăuzească în tot adevărul” (Ioan 16:7, 13). Cine

⁹ Wilkinson, *op.cit.* p. 367-368.

¹⁰ Beniamin Fărăgău, *Ieremia*, vol. II – 14-38, din seria *Istoria binecuvîntării*, Cluj: Logos, 1997, p. 193.

poate să mângâie mai bine decât Dumnezeu prin Duhul Său? Dumnezeu este cel care înțelege cel mai bine un om, pentru că El este Cel care l-a creat, cunoaște cel mai bine situațiile din viața lui și modul în care acea persoană poate fi mângâiată.

Despre mângâierea pe care o aduce Scriptura prin cei care slujesc Cuvântul, Pavel le spune corintenilor: “Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Cristos, Părintele îndurărilor și Dumnezeu oricărei mângâieri, care ne mângâie în necazurile noastre, pentruca, prin mângâierea cu care noi înșine suntem mângâiați de Dumnezeu, să putem mângâia pe cei ce se află în vre-un necaz” (1 Corinteni 1:3-4). Iar mai târziu, vorbind despre rolul profeției în biserică, Pavel afirmă: “Cine procește, dimpotrivă, vorbește oamenilor, spre...mângâiere (παραμυθιαν)” (1 Corinteni 14:3).

După cum am observat din aceste versete, mângâierea se transmite. Iar misiunea de transmitere a mângâierii divine către oameni, se face prin intermediul propovăduitorilor Cuvântului lui Dumnezeu. Un exemplu în acest sens este Pavel și colaboratorii săi, care au avut parte de mângâiere din partea lui Dumnezeu, și acum el și cei care îl însoțeau în lucrarea de vestire a Evangheliei, erau în măsură să ofere mângâiere celor îi ascultă.

Ce lucrare minunată este vestirea Cuvântului lui Dumnezeu? Cel care comunică trebuie să se aștepte ca Dumnezeu să îl folosească pentru mângâierea celor cărora le vorbește. Ce binecuvântare aduc vestitorii Cuvântului lui Dumnezeu, pentru ascultători. Dar predicatorii nu trebuie să uite că Dumnezeu face această lucrare prin ei, și nu este meritul lor.

5) Motivare

Un alt rol pe care îl are comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu este acela de a impulsiona pe ascultători pentru a realiza ceva bun. Vom aminti aici rolul deosebit pe care l-a jucat profetul Hagai, pentru rezidirea celui de-al doilea templu de la Ierusalim. Dumnezeu îl ridică pe acest profet cu un singur scop: ca să îi motiveze pe evreii întorși din exilul babilonian să continue lucrarea de construire templului. Evreii reînțorși din exil erau puțini, 50.000 de oameni, ceilalți rămânând împrăștiați printre neamuri. Această comunitate mică de evrei a început să construiască templul în 520 î.C., dar în scurtă vreme au renunțat, datorită mai multor piedici, care i-au descurajat, cum ar fi: dușmanii și sărăcia. Mai târziu au uitat de Casa Domnului și s-au ocupat doar de ei și de casele lor.

În această situație, Dumnezeu îl trimite pe Hagai să-i încurajeze pe evrei pentru a relua lucrarea de reconstruire. Hagai rostește, într-un interval de patru luni, patru mesaje scurte, care sunt cuprinse în cele, doar două capitole ale cărții. Interesant este efectul deosebit pe care l-a avut misiunea scurtă a lui Hagai. După prima predică, poporul trece la treabă. În mai puțin de o lună de la transmiterea primului mesaj, poporul începe reconstruirea templului.¹¹ Câți predicatori nu și-ar dori o asemenea audiență ascultătoare.

Am înțeles că vestirea Cuvântului lui Dumnezeu are și rolul de a-i motiva pe oameni la acțiune. Putem observa că ultimele trei roluri ale comunicării Cuvântului lui Dumnezeu, prezentate mai sus, sunt menționate de Pavel într-un singur verset, atunci când vorbește despre comunicarea Cuvântului prin intermediul profeției. În 1 Corinteni 14:3 el scrie: “cine procește...vorbește oamenilor, spre zidire (παρακαλησις - edificare), spre sfâruire (motivare, încurajare) și mângâiere.” Termenul folosit în original (παρακαλησις) se poate traduce prin “îndemnare,” “încurajare,” “consolare,” “sfătuire.” Predicatorul are responsabilitatea de a da aripi credincioșilor care ascultă mesajul. Hristos avea o influență deosebită asupra ascultătorilor Săi. El vorbea ca unul care avea putere, nu cum îi învățau cărturarii și fariseii lor (Marcu 1:22).

6) Înțelepciune

Așa cum am observat deja, Pavel când îl conștientizează pe Timotei că “toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca...să dea înțelepciune în neprihănire” (2 Timotei 3:16). Este interesant să observăm că traducerea românească folosește cuvântul “înțelepciune,” care în original nu se referă în mod clar la înțelepciune. Cuvântul folosit în original aici este *paideea* (paideea), care se poate traduce prin “instruire, pregătire, disciplinare” (BAGD; 1979, p. 603; Rienecker; 1980, p. 647). Traducerile englezești, KJV, NIV, și traducerea franceză a lui Louis

¹¹ Vezi Hagai 1:1, 14, 15.

Segond (folosită de organizația Ghedeon), folosesc sensul literal al cuvântului din original, “instruire, pregătire.” Cornilescu traduce prin cuvântul înțelepciune, el gândindu-se la rezultatul procesului de instruire pe care îl oferă Scriptura. Probabil Cornilescu a vrut să evite aparenta repetare a termenului *didaskalia*, pe care el l-a tradus mai sus cu verbul “să învețe,” când termenul din greacă este un substantiv, care se traduce prin “doctrină.” În acest caz “a învăța” și “a instrui” ar fi sinonime. Scriptura are rolul de a oferi instruire în ceea ce privește neprihănirea.¹² Am putea afirma că în traducerea românească se folosește, în termeni tehnici, un echivalent dinamic, și nu o traducere literală. De fapt înțelepciunea vizează capacitatea de a te descurca în aspectele practice ale vieții. Knight susține că expresia se poate traduce prin instruire în ceea ce privește comportamentul corect, viața practică. Acțiunea de a instrui în domeniul practicii poate fi etichetată ca înțelepciune.

Deși traducerea în românește crează o anumită dificultate de traducere a textului original, nu ne îndoim de faptul că Scriptura are această funcție deosebită de a oferi înțelepciune. În aceeași carte: 2 Timotei, Pavel continuă să vorbească despre importanța Cuvântului lui Dumnezeu. El îl îndeamnă în mod special pe Timotei să se concentreze asupra acestui Cuvânt valoros, atât pentru predicator cât și pentru ascultător. Pavel insistă: “Te rog fierbinte, înaintea lui Dumnezeu și înaintea lui Cristos Isus care are să judece viii și morții...propovăduiește Cuvântul, stăruiește asupra lui la timp și ne la timp” (2 Timotei 4:1-2). Predicatorul care transmite mesajul biblic are șansa de dobândi și de a oferi instruire în domeniile practice ale vieții, am putea spune cu Cornilescu, că Scriptura oferă înțelepciune celor care o studiază.

Deși textul din 2 Timotei 3:16 nu poate fi folosit ca text de bază pentru a demonstra că Scriptura oferă înțelepciune, există alte pasaje biblice care sunt clare în acest sens. Oamenii doresc în general să fie înțelepți, dar din partea celor care comunică Cuvântul lui Dumnezeu se așteaptă în mod deosebit să fie înțelepți. Considerăm că această pretenție este justificată, deoarece Scriptura susține că startul corect pentru obținerea înțelepciunii este frica de Domnul. În Psalmul 111:10 citim că: “Frica Domnului este începutul înțelepciunii.” Termenul folosit în original este

חָכְמָה (*hokmah*), care poate fi tradus prin înțelepciune în sensul de îndemânare, posedarea unor competențe (ca în cazul lui Oholiab (Exod 28:3), Hiram (1 Împărați 7:14). Cuvântul se mai referă la înțelepciune în administrare, ca în cazul lui Iosua (Deuteronom 34:19, vezi și Isaia 29:14), sau mai este folosit și cu sens moral, religios, referindu-se atât la Dumnezeu (Iov 38:36). Înțelepciunea este chiar personificată, ca însoțindu-l pe Dumnezeu la creație (Proverbe 8:22-31). Termenul se folosește și cu referire la om (Proverbe 4:7). Principiul fundamental al înțelepciunii este frica de Domnul (vezi *BDB*; 1979, p. 315). Autorul Proverbelor scrie că: “Frica Domnului este începutul științei (τ[Δ]- daat),” cuvânt care se poate traduce prin “cunoaștere, cunoștință, știință sau discernământ” (*BDB*; 1979, p. 395). Observăm că la cunoaștere se ajunge prin frică de Domnul (ἠωψ τάρψ *irat* Iahweh). Termenul de frică folosit în aceste texte are sensul de frică, uimire sau reverență, ca în cazul din Psalmul 99:3. În accepțiunea Scripturii cunoștința, înțelepciunea nu pot fi obținute pe alte căi. Nu sunt suficiente: rațiunea, sursele pe care le consultă cineva. Condiția necesară este frica de Domnul.

De la cel care comunică Scriptura se așteaptă să fie înțelept, deoarece are la îndemână manualul înțelepciunii, care este Biblia, și care oferă calea spre înțelepciune. Pentru arăta că Biblia este sursa adevăratei înțelepciuni, îl vom aminti pe Iosua. Acesta își începea cariera de conducător al lui Israel într-un context dificil. El avea o misiune grea, cel puțin din două puncte de vedere. Din punct de vedere militar, Iosua avea dificila misiune de a duce poporul din pustie în țara Canaan, iar din punct de vedere spiritual de a supraveghea ca poporul Israel să mențină legământul făcut cu Dumnezeu la Sinai. El trebuia să conducă pe Israel, care avea să poarte războaiele de cucerire a Canaanului. Aceste popoare erau foarte puternice, cu cetăți bine consolidate.

Pe de altă parte, Iosua avea și responsabilitatea de a urmări ca Israel să respecte legământul făcut cu Dumnezeu la Sinai. A fost o misiune dificilă, dacă ținem seama că popoarele învecinate practicau o religie politeistă, se închinau la mai mulți dumnezei, în timp ce Israel trebuia să se închine în exclusivitate lui Yahweh, Dumnezeul care S-a revelat pe Muntele Sinai.

¹² De fapt, în traducerea literală a Noului Testament și a Psalmilor, publicată de Cornilescu în 1931, expresia din original este tradusă: „pentru instruire care este în dreptate.” Vezi *Noul Testament – Psalmii*, ediția a II-a, Dillenburg: Gute Botschaft Verlag, 1998.

Sfatul lui Dumnezeu pentru reușita lui Iosua, în dificila sa misiune a fost: “Cartea aceasta a Legii să nu se depărteze de gura ta; cugetă asupra ei zi și noapte, căutând să faci tot ce este scris în ea; căci atunci vei izbândi în toate lucrurile tale, și atunci vei lucra cu înțelepciune (Iosua 1:8). Versetul acesta este memorat de mulți creștini tocmai pentru că el răspunde la una din cele mai mari nevoi ale omului, de a lucra cu înțelepciune. Acest verset scoate în evidență modul corect de a lucra (cu înțelepciune), care îți garantează reușita în viață.

Dar mai trebuie să observăm și un alt cuvânt cheie în acest verset, și anume: “cartea.” Dumnezeu se referă la Legea lui Moise, Scriptura poporului lui Dumnezeu din acea vreme. Din acest verset înțelegem că dacă vrem să lucrăm cu înțelepciune trebuie să o căutăm în Carte - în Biblie, care ne va conduce spre sursa înțelepciunii – frica de Domnul. Condiția reușitei era ca Iosua să citească, să mediteze, zi și noapte la această carte. Această preocupare putea părea ciudată pentru un lider atât de ocupat. În fața lui stăteau responsabilități dificile, cum ar fi consolidarea armatei sau nevoile acestui popor. Iosua trebuia să îl cunoască prin intermediul Scripturii pe Dumnezeu, Creatorul tuturor, care este singura sursă adevărată de înțelepciune (Psalmul 111:10).

Domnul îi poruncește lui Iosua nu numai să mediteze la această lucrare dar și să comunice altora informațiile pe care le conține ea. Dumnezeu îi spune lui Iosua: “Cartea aceasta a Legii să nu se depărteze de gura ta” (Iosua 1:8a). Iosua nu avea doar responsabilitatea de a medita personal la Torah (Legea lui Moise), el trebuia să aibă această lege și pe buzele lui - să învețe poporul pe care îl conducea, cuvintele ei. El avea și misiunea de a învăța pe alții conținutul Scripturii, care oferă înțelepciune în acțiunile pe care întreprinzi. Aceeași responsabilitate o au și profesorii și predicatorii.

Biblia recunoaște că există două feluri de înțelepciune, și anume, înțelepciunea lumii și înțelepciunea lui Dumnezeu. Dar ea afirmă că adevărata înțelepciune este cea care vine de la Dumnezeu. Pavel arată că prin înțelepciunea lumii, omul nu îl poate desoperi pe Dumnezeu, care este adevărata sursă de înțelepciune. Pavel le spune corintenilor: “N-a prostit Dumnezeu înțelepciunea lumii acesteia? ...întrucât lumea, cu înțelepciunea ei, n-a cunoscut pe Dumnezeu în înțelepciunea lui Dumnezeu” (1 Corinteni 1:20b-21). Iacov pune în contrast cele două feluri de înțelepciune, referindu-se la înțelepciunea autentică cu expresia: “înțelepciunea care vine de sus” (Iacov 3:13-18). Iacov ne informează în legătură cu sursa reală de înțelepciune. El scrie că: “Dacă vreunui din voi îi lipsește înțelepciunea, s-o ceară de la Dumnezeu, care dă tuturor cu mâna largă” (Iacov 1:5).

Înțelegem că Dumnezeu a ales ca să ofere această înțelepciune prin Cuvântul Său, prin Scriptură. Dumnezeu îi poruncește lui Iosua să citească cartea Legii pentru a lucra cu înțelepciune.

7) Salvare

Cel mai mare avantaj pe care îl aduce vestirea Cuvântului lui Dumnezeu este mântuirea. Domnul Isus îi determină pe ucenicii să reflecteze la importanța mântuirii, punându-le două întrebări retorice: “Ce ar folosi unui om să câștige toată lumea, dacă și-ar pierde sufletul? Sau, ce ar da un om în schimb pentru sufletul său?” (Matei 16:26).

Afirmăm mai sus că Biblia oferă instruirea corectă în probleme de comportament. Tocmai de aceea propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu este atât de importantă. Pentru că numai această învățătură îl ajută pe om să găsească mântuirea. Care ar putea fi beneficiile unei instruirii, a unei înțelepciuni diferite de cea oferită de Scriptură? Isus arată că cineva poate avea un fel de înțelepciune, care să îl ajute să dobândească multe avantaje. Dar aceste avantaje nu reprezintă valori trainice.

Pavel în predica lui din Antiohia Pisidiei, din prima sa călătorie misionară, le spune oamenilor din această localitate despre rolul Cuvântului lui Dumnezeu pentru mântuire. El îi anunță: “Fraților...vouă v-a fost trimis Cuvântul acestei mântuirii” (Fapte 13:26). Despre Cuvântul aducător de mântuire Pavel scrie și romanilor. “Cuvântul acesta este cuvântul credinței, pe care îl propovăduim noi. Dacă mărturisești deci cu gura ta pe Isus ca Domn, și dacă crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morți, vei fi mântuit...Astfel credința vine în urma auzirii; iar auzirea vine prin Cuvântul lui Cristos” (Romani 10:8, 9, 17). Acest Cuvânt care îl prezintă pe Isus ca Domn și Mântuitor, este conținut în Scriptură, și el trebuie propovăduit, pentru că în felul acesta oamenii vor fi mântuiți.

Ce minunată chemare au cei care comunică într-un fel sau altul Cuvântul lui Dumnezeu? Pe ei îi folosește Dumnezeu în lucrarea de mântuire a oamenilor. Pavel le spune corintenilor: “Noi (vestitorii Cuvântului) dar, suntem trimiși împuterniciți ai lui Cristos; și, ca și cum Dumnezeu ar îndemna prin noi, vă rugăm fierbinte, în Numele lui Cristos: Împăcați-vă cu Dumnezeu” (2 Corinteni 5:20).

Cei care predică Scriptura, îi ajută pe oameni să se împace cu Dumnezeu, să obțină mântuirea. De aceea în același pasaj Pavel face o afirmație deosebită cu privire la cei ce vestesc Cuvântul; afirmație pe care și el o preia din Vechiul Testament: “Cât de frumoase sunt picioarele celor ce vestesc pacea, ale celor ce vestesc Evanghelia” (Romani 10:15).¹³

8) O asigurare în comunicare

9)

După ce am vorbit de avantajele pe care le aduce comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu, considerăm că este necesar să prezentăm o asigurare minunată, referitoare la efectul și rezultatele pe care le va aduce acest cuvânt. Predicatorul trebuie să fie conștient că mesajul este al lui Dumnezeu și Dumnezeu este acela care își onorează întotdeauna Cuvântul. Dumnezeu ne asigură de acest lucru prin profetul Isaia căruia îi spune: “Căci după cum ploaia și zăpada se pogoară din ceruri, și nu se mai întorc înapoi, ci udă pământul și-l fac să rodească și să odrăzlească, pentru ca să dea sămânță sămănătorului și pâine celui ce mănâncă, tot așa și Cuvântul Meu, care iese din gura Mea, nu se întoarce la Mine fără rod, ci va face voia mea și va împlini planurile Mele” (Isaia 55:10 – 11).

Dumnezeu îl asigură pe Isaia că întotdeauna Cuvântul Său va realiza scopul pe care îl poartă mesajul divin transmis de proroc. Isaia trebuia să transmită Cuvântul cu această convingere că Dumnezeu este cel care urmărește ca acest cuvânt să se îplinească așa cum profetul l-a primit și comunicat poporului. Ieremia a primit aceeași asigurare din partea lui Dumnezeu când a fost trimis să vestească Cuvântul Său pentru evrei. Dumnezeu îi spune: “Eu (Dumnezeu) veghez asupra Cuvântului Meu, ca să-l împlinesc” (Ieremia 1:12). Aceeași asigurare o întâlnim și în Noul Testament. În discursul de pe Muntele Măslinilor, Domnul Isus le vorbește ucenicilor despre evenimente dramatice, mai greu de crezut, care vor avea loc în viitor. El îi informează despre tragicul eveniment al cuceririi Ierusalimului de către romani, care s-a întâmplat la aproximativ 40 de ani de la rostirea acestui discurs (anul 70 d.C.), și despre judecata finală a lumii, care va avea loc la a doua venire a Fiului lui Dumnezeu. Pentru a-i convinge, Isus le oferă acea asigurare minunată pe care noi creștinii o cităm ori de câte ori suntem confrunțați cu îndoiala în ceea ce privește împlinirea promisiunilor lui Dumnezeu, și anume: “Cerul și pământul vor trece dar cuvintele Mele nu vor trece” (Matei 24:35).

Isus îi asigură pe ucenicii Săi, care aveau să înceapă o misiune de propovăduire, de lungă durată și de mare amploare (Fapte 1:8), că împlinirea cuvântului pe care ei îl vor transmite este mai sigură decât cerul și pământul. Ce asigurare binecuvântată au cei care vestesc Cuvântul lui Dumnezeu. Promisiunea lui Isus din Matei 24:35 este la fel de valabilă și astăzi. Noi suntem continuatorii lucrării începute de ucenicii lui Isus, cu aproximativ douăzeci de secole în urmă.¹⁴

3. ALTE DIMENSIUNI ALE SCOPULUI COMUNICĂRII SCRIPTURII

În afară de concentrarea asupra Cuvântului, trebuie să avem în vedere și alte aspecte care aparțin de scopul comunicării. Este necesar ca predicatorul:

- (1) Să prezinte mesaje care să corespundă nevoilor audienței. În felul acesta audiența va fi interesată în a asculta mesajul. Aceasta presupune ca predicatorul sau profesorul să-și facă timp, și să facă un plan cu scopul de a ajunge să cunoască nevoile audienței.
- (2) Să urmărească să își structureze fiecare mesaj în așa fel, încât să atingă obiectivul propus, ținând seama de nevoile audienței.

¹³Aveastă afirmație o folosește Isaia în 52:7 și Naum în 1:15.

¹⁴Misiunea de a transmite Cuvântul lui Dumnezeu de la o generație la alta până la venirea a doua oară a lui Cristos este formulată în Matei 28:18-20, în Faptele Apostolilor 1:8, etc.

- (3) Să prezinte mesajul respectând regulile homiletice de organizare. În felul acesta predicatorul va putea prezenta mesajul într-o ordine logică. Folosirea unei structuri care să respecte principiile homiletice de organizare, va face ca mesajul să fie mai accesibil celor ce îl ascultă.
- (4) Să abordeze texte biblice pe care este în măsură să le analizeze. Predicatorul trebuie să fie conștient de limitele sale. Există anumite texte mai greu de înțeles. Există situații în care predicatorul poate avea cunoștințe limitate cu privire la anumite subiecte prezentate în textul biblic. În cazul în care întâlnește pasaje mai dificile, nu le va predica până nu se va informa în mod corespunzător. De aceea el trebuie să studieze în mod permanent, pe tot parcursul activității sale. În caz contrar riscă să se plafoneze. Există însă riscul ca predicatorul să evite a predica din anumite pasaje biblice din motive greșite, cum ar fi: nu împlinește adevărurile din acel text sau nu dorește să ofenseze anumite persoane care îi oferă anumite avantaje.
- (5) Predicatorul trebuie să conștientizeze participarea Duhului Sfânt la procesul comunicării mesajului, pentru ca mesajul să își atingă obiectivul.

CAPITOLUL 2: REGULI GENERALE DE COMUNICARE

În acest capitol ne vom ocupa de aspecte legate de definirea comunicării și a termenilor care intră în procesul de comunicare, de reguli de comunicare, precum și de responsabilitatea predicatorului în ceea ce privește pregătirea mesajului, responsabilitatea lui față de audiență și față de sine însuși.

1. ELEMENTE IMPORTANTE ÎN DEFINIREA MESAJULUI BIBLIC

2.

La începutul acestei secțiuni vom prezenta mai multe definiții ale comunicării, ce vizează anumite elemente importante ale acestui proces, și care trebuie să fie cunoscute de către cel care comunică Cuvântul lui Dumnezeu. Aceste elemente sunt prezente în comunicare, indiferent de metoda folosită pentru transmiterea mesajului, metode despre care vom vorbi mai târziu.

Principalele elemente care intră într-o definiție generală a comunicării le-am extras analizând mai multe definiții, formulate de specialiști în domeniu. În continuare vom prezenta aceste definiții, din care vom căuta apoi să subliniem acele elemente pe care le considerăm necesare într-o comunicare eficientă a Cuvântului lui Dumnezeu.

A. COMUNICAREA CA ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ (WALTER KAISER JR.)

O definiție scurtă dar cuprinzătoare a ceea ce înseamnă homiletica a fost formulată de Walter Kaiser, Jr. El spune că homiletica este “arta și știința capabilă să spună același lucru pe care textul Scripturii îl spune.”¹⁵

Comunicarea este o știință

Kaiser ne informează în definiția lui că procesul de comunicare este o *știință*. Știința este un „ansamblu de cunoștințe dintr-un anumit domeniu al cunoașterii” (*DEX*; 1984, p. 931), în cazul nostru ne referim la domeniul homileticii. Știința presupune și însușirea unei metode de operare în acel domeniu. Însă pentru însușirea informațiilor și a unei metode necesare se cere un efort susținut în vederea învățării și fixării informațiilor necesare, precum și pentru stăpânirea metodei. Cel care se pregătește ca să comunice va trebui să depună o muncă intensă pentru însușirea informațiilor de bază, și să comunice efectiv (în mod practic) multe ore cu scopul de a-și îmbunătăți competențele în comunicare. Experiența vine în urma unui timp îndelungat de asimilare a informațiilor și de exersare a metodei.

Comunicarea la care ne referim în această lucrare se încadrează în domeniul științei numită *homiletică*, care își are originea în cuvântul din limba greacă ομιλία (*homilia*) ce poate fi tradus în românește prin *asociere*, *discuție*, *întreținere*. Inițial cuvântul se referea la orice fel de comunicare purtată între două persoane. Abia mai târziu cuvântul a căpătat semnificația tehnică, de *predică* sau de *discurs bisericesc*.¹⁶ Evoluția sensului acestui cuvânt ομιλία (*homilia*) de la folosirea lui obișnuită în vorbirea curentă, până la dobândirea sensului special, devenind mai târziu un termen tehnic consacrat în comunicarea creștină, nu este ceva nou. Același lucru s-a întâmplat și în cazul cuvântului grecesc εκκλησια (*eclesia*), care inițial se referea la un grup de oameni chemați de acasă într-un anumit loc public, sau la un grup de oameni adunați cu un scop. În contextul evreiesc εκκλησια (*eclesia*) se referea la adunarea lui Israel. Abia mai târziu cuvântul capătă o semnificație specială, de *biserică*, referindu-se la adunarea creștinilor nou testamentali.¹⁷

În prezent termenul „homiletică” se referă la numele științei care este preocupată de întocmirea predicilor, a mesajelor biblice. Homiletica se ocupă de regulile de întocmire și de

¹⁵vezi Walter Kaiser Jr. *Toward an Exegetical Theology*, Grand Rapids: Baker Book House, 1981, p. 193.

¹⁶vezi William R. Arndt și F. Wilbur Gingrich, *Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, Chicago și Londra: University of Chicago Press, 1979, retipărită în 1999, p. 565. Consultă și *Dicționar Grec român pentru studiul Noului Testament*, de Daniel Bărnăuț, Emeric Hubert, Jozsef Kovacs, Cluj-Napoca: Teologos, 1999, p. 147.

¹⁷ Ibid. p.59.

regulile de transmitere a mesajelor biblice. Homiletica prezintă în mod sistematic principiile care stau la baza unui mesaj biblic. Această știință s-a dezvoltat într-un mod empiric, în sensul că inițial au fost evaluate cele mai apreciate mesaje cunoscute, de unde s-au extras principiile homiletice. Homiletica este în permanent proces de perfecționare, datorită cercetării tot mai serioase în acest domeniu, datorită necesității adaptării mesajelor la nevoile și contextul audienței. Modul de organizare a mesajelor biblice va suferi modificări de la o generație la alta. Aceste principii nu trebuie să le considerăm ca fiind perfecte. Ele pot fi respectate într-o măsură mai mare sau mai mică de către predicator, în funcție de utilitatea lor într-un anumit context. Predicatorul are libertatea să selecteze acele aspecte dintr-un manual de homiletică, pe care le consideră utile pentru întocmirea predicilor, și să ignore alte aspecte. Principiile de scriere a predicilor nu ne-au fost prezentate ca revelație divină, pe paginile Scripturii.

Putem spune că homiletica a început ca știință în prima jumătate a secolului al XIX -lea, mai exact în 1834, când a fost scrisă prima carte de homiletică modernă de către Ebenezer Porter. Această lucrare a fost publicată în America.¹⁸ Predicarea este însă o practică veche, pe care o întâlnim în mesajele profeților din Vechiul Testament, cât și în mesajele apostolilor și a creștinilor de-a lungul istoriei creștinismului.¹⁹ De-a lungul timpului au existat și voci care au contestat autenticitatea predicării. John Stott observa cu tristețe că „profeții sumbri din biserica modernă anunță cu mare siguranță că vremea predicării a trecut. Predicarea, spun ei, este o artă pe cale de dispariție, o formă de comunicare depășită.”²⁰ El susține că la sfârșitul secolului al XX-lea, au apărut trei obstacole în calea predicării, și anume: revolta împotriva autorității, dependența de televiziune și atitudinea de îndoială din societatea contemporană care „i-a adus pe predicatori în situația de a fi atât de rezervați, cât și incapabili de a vorbi... există o paralizie la ambele capete, în privința vorbirii și a ascultării. Un predicator mut cu o biserică surdă reprezintă o barieră de temut în calea comunicării” (Stott; 2004, p. 80). Prințul predicatorilor, Charles Spurgeon susținea cu tărie nevoia de a predica mesajul Scripturii. El spunea: „Preach the gospel, the gates of hell shake. Preach the gospel, prodigals return. Preach the gospel to every creature, it is the Master's mandate and the Master's power to everyone who believe” („Predică Evanghelia, porțile iadului vor fi clătinate, predică Evanghelia, fiii risipitori se vor reîntoarce. Predică Evanghelia la orice creatură, ea este mandatul Stăpânului și puterea Stăpânului pentru oricine care crede”).²¹

Comunicarea este o artă

Definiția pe care o dă Kaiser homileticii, scoate în evidență faptul că procesul de comunicare presupune și talent. Arta se face de către cei talentați, care au primit de la Dumnezeu anumite daruri în această direcție. Un rol important în comunicarea mesajului biblic îl are și talentul predicatorului. Nu toți oamenii comunică la fel de bine. Unii sunt înzestrați de Dumnezeu în mod special. Talentul îl ajută pe predicator să facă din comunicare o artă. Predicatorii cinstiți vor recunoaște atât înzestrările cât și lipsurile lor în domeniul comunicării. A-ți cunoaște plusurile dar și minusurile în acest domeniu este benefic, deoarece sinceritatea și simțul măsurii îl face pe un predicator atrăgător și îl ajută să își dezvolte uneori competențele de predicare. Deși pledează în favoarea predicării, Stott recunoaște că nu este un predicator foarte talentat în a comunica mesajul biblic, deși cariera lui de paroh emerit și de Capelan al Reginei (peste 30 de ani) îl evidențiază ca un predicator apreciat. El afirmă totuși despre sine:

Nu am pretenția că aș fi un expert. Dimpotrivă, mărturisesc că, la amvon, sînt adesea copleșit de o anumită 'frustrare comunicățională', căci mesajul clocotește în mine, dar nu reușesc să transmit altora ceea ce gîndesc, fără a mai pune la socoteală ceea ce simt. Rareori mi se întîmplă să părăsesc amvonul fără un sentiment de eșec parțial, o stare de căință, o rugă prin care-I cer lui Dumnezeu să mă ierte și năzuința de a primi har pentru a predica mai bine în viitor (Stott; 2004, p. 9).

¹⁸Vezi cursul lui Donald L. Oddens, *Expository Preaching: Note de curs*, 1998, p.10.

¹⁹ Vezi incursiunea scurtă dar reprezentativă pe care a făcut-o John Stott în ceea ce privește istoria predicării. John Stott, *Puterea predicării*, traducător: Emanuel Conțac, Cluj: Logos, 2004, publicată în original în 1982, p. 15-42.

²⁰ Ibid., p. 45.

²¹ Vezi Tom Carter, editor, *2200 Quotations from the Writings of Charles H. Spurgeon: Arranged Topically or Textually, Indexed by Subject, Scripture, & People*, Grand Rapids: Baker Books, 1988, p. 158.

Trebuie să recunoaștem că unul din factorii care îi diferențiază pe cei care comunică, este acest dar înnăscut, oferit de Dumnezeu unor persoane. Talentul de a comunica este un factor foarte important în comunicare, deoarece talentul face din această îndeletnicire o artă, oferind strălucire actului comunicării. Cu toate acestea trebuie să recunoaștem că există mulți oameni foarte talentați care nu ating performanțe deosebite în comunicare. Înzestrarea naturală este un factor important dar nu suficient în asigurarea reușitei în comunicare.

Calvin Miller, este un specialist în domeniu, cu multă experiență în predicare, fiind mai mulți ani pastor și profesor de homiletică la Southwestern Baptist Theological Seminary. El ține conferințe pe tema comunicării moderne, în seminarii și universități, fiind un participant activ la National Conference on Preaching din SUA, co-editor și colaborator la revista de specialitate *Preaching*, este în măsură să ne ofere un sfat în acest domeniu. În cartea sa, *A Philosophy of Marketplace Preaching: Spirit, Word and Story*, Miller susține că arta este foarte importantă în comunicarea mesajelor. Însă dincolo de arta comunicării, care trebuie să fie stăpânită, el accentuează importanța pasiunii celui care predică Cuvântul, a zelului. Pasiunea este considerată factorul decisiv ce trebuie să îl caracterizeze pe fiecare predicator în procesul de transmitere a mesajului.

În concluzia sa referitoare la arta în comunicare, el afirma că arta și zelul se completează reciproc, ambele fiind necesare într-o predică. Dacă înlături arta, vei descoperi că frumusețea mesajului a dispărut. Iar dacă vei înlătura zelul vei descoperi că „miezul” mesajului s-a dus. Opinia sa este că arta nu trebuie să fie totuși principala preocupare a predicatorului. El mărturisea: „I still urgently declare... that artistry will never be my focus. My focus shall always remain the counsel of God” („dar voi recunoaște imediat că arta nu va fi niciodată principala mea preocupare. Concentrarea mea va rămâne asupra planului lui Dumnezeu”).²²

Vorbind despre prioritatea conținutului mesajului biblic față de oratorie, Chambers scria că „chemarea lucrătorului nou-testamental este să descopere păcatul și să-L reveleze pe Isus Cristos ca Mântuitor. De aceea el nu poate folosi întotdeauna fraze poetice, nu poate fi plăcut și prietenos, ci trebuie să fie câteodată dur ca un chirurg care face o operație majoră. Suntem trimiși de Dumnezeu să-L înălțăm pe Isus Cristos, nu să rostim discursuri frumoase”²³ Spurgeon spunea că „no man who preaches the gospel without zeal is sent of God to preach at all (nici într-un caz, un om care predică Evanghelia fără zel, nu este trimis de Dumnezeu să predice).”²⁴ Artă este importantă, dar numai ea nu garantează succesul în procesul de comunicare. În afară de deschiderea predicatorului la vocea lui Dumnezeu, despre care vorbea Miller, mai există și alți factori importanți care trebuie avuți în vedere în comunicare, fără de care reușita este afectată. Analizând cazuri concrete de predicatori, vom ajunge la concluzia că reușita este determinată și de alți factori, în afară de talent. Întâlnim predicatori care nu sunt înzestrați de Dumnezeu în mod deosebit, dar care ajung la performanțe deosebite în cariera lor.

Din definiția lui Walter Kaiser Jr., am putut observa că comunicarea nu este numai o artă care implică în mod deosebit talentul. Înzestrarea naturală este un factor important, însă nu este suficient pentru a asigura reușita în comunicarea mesajului biblic. Un rol important în perfecționarea predicatorului îl are perseverența. Printr-o muncă susținută, predicatorul trebuie să-și îmbunătățească arta comunicării, chiar dacă este mai puțin înzestrat decât alți predicatori. Comunicarea este în primul rând o știință, care presupune, din partea celui ce comunică, o muncă susținută pentru însușirea competențelor specifice. Se afirmă că o distribuire corespunzătoare a procentajului pe care îl reprezintă factorul artă (talentul) și munca individuală depusă, talentul, înclinațiile naturale, deși importante, contribuie doar în proporție de aproximativ 10% la reușită, în timp ce restul de 90% este determinat de munca individuală, de efortul susținut – de transpirație.

Talentul are un rol deosebit în realizarea unei comunicării eficiente. Nu trebuie însă să supraestimăm rolul lui. El este un dar deosebit din partea lui Dumnezeu, care nu depinde de noi. Însă cea mai mare influență asupra procesului de comunicare o are munca individuală susținută a celui care comunică. Aceste nouăzeci de procente intră în responsabilitatea noastră. Trebuie să

²² Vezi cartea lui Calvin Miller, *Spirit, Word and Story: A Philosophy of Marketplace Preaching*, Grand Rapids: Baker Books, a doua imprimare, 1996, p. 95-109, (citatul este de la pagina 109).

²³ Oswald Chambers, *Ce am mai bun pentru Cel Preaînalt*, Oradea: Editura Cartea Creștină, 1997, meditația din 20 decembrie.

²⁴ Tom Carter; 1988, p. 159.

facem un efort susținut, să alocăm multe ore de muncă intensă, care au cel mai greu cuvânt de spus în privința reușitei în comunicare.

Dorim să tragem un semnal de avertizare pentru cei care au primit de la Dumnezeu un talent oratoric deosebit, și care se bazează, în cea mai mare parte, pe înzestrarea lor naturală, fără a fi dispuși să muncească suficient pentru compunerea unui mesaj. Am înțeles că Dumnezeu l-a creat pe om în așa fel ca el să ajungă la rezultate frumoase prin muncă. Nimic nu poate înlocui munca, nici măcar talentul. Doar zece procente din succesul lucrării cuiva sunt date de înzestrările naturale iar restul de nouăzeci de procente să fie date de munca efectivă a predicatorului sau a profesorului. Un predicator mai puțin talentat dar harnic, are întotdeauna mai multe șanse de reușită în comunicare decât unul talentat dar care nu muncește. Aplicarea practică a metodelor corespunzătoare și a informațiilor necesare, contribuie la eficientizarea procesului de comunicare.

B. COMUNICAREA ÎN RAPORT CU TEOLOGIA ȘI CU PARTICIPANȚII LA PROCES (VASILE TALPOȘ)

2)

Vasile Talpoș oferă o definiție mai lungă, în care încearcă să puncteze aspectele importante ale homileticii. El afirmă că: „Homiletica este știința teologică (ramură a teologiei practice) care se preocupă de: mesajul, mesagerul și transmiterea mesajului lui Dumnezeu către neamul omenesc, în vederea cunoașterii lui Dumnezeu, a obținerii mântuirii prin credința în Isus Hristos, a trăirii vieții creștine și a edificării Bisericii lui Hristos, în procesul de sfințire spre slava lui Dumnezeu.”²⁵

În definiția de mai sus autorul încearcă să ofere un rezumat a ceea ce se urmărește prin comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu. Vom încerca să explicăm mai pe larg elementele care sunt menționate în această definiție.

Deoarece noi ne referim la comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu, care este parte a disciplinei de teologie, este util să știm care este locul și rolul comunicării Scripturii în cadrul mai larg al teologiei. Talpoș scrie că homiletica este o “ramură a teologiei practice.”

Homiletica face puntea de legătură între cunoștințele acumulate teoretic prin studiu teologic, care îl descrie pe Dumnezeu, relația dintre Dumnezeu și creație, în special relația dintre Dumnezeu și om. Homiletica îl ajută pe cel care comunică să facă legătura între aceste cunoștințe teoretice și implementarea lor în mod practic în viața cotidiană a omului. Homiletica deține acele pârgii care îl ajută pe cel care aude mesajul biblic, transmis de predicator, să experimenteze în viața lui adevărurile teologice conținute în mesaj. Prin această disciplină se face transferul de la teorie la practică în viața unui credincios. Vom vedea în următoarea secțiune care sunt mijloacele pe care le deține știința comunicării, și cu ajutorul cărora îi poate influența pozitiv pe cei care participă la proces.

În definiția de mai sus aflăm că homiletica “se preocupă de: *mesajul, mesagerul* și transmiterea mesajului lui Dumnezeu către *neamul omenesc*.” Cunoașterea elementelor care intră în procesul de comunicare, îl ajută pe cel care comunică să controleze procesul, în vederea îmbunătățirii comunicării. Despre acest subiect vom discuta mai pe larg în următoarea secțiune. Talpoș vorbește și despre conținutul mesajului care urmează să fie comunicat. Nu este vorba de conținutul specific al fiecărui mesaj, care este diferit de la un mesaj la altul, ci de acea caracteristică dominantă, care trebuie să se regăsească în conținutul fiecărui mesaj biblic.

Cel care comunică trebuie să fie conștient că mesajele lui au în vederea cunoașterea lui Dumnezeu, obținerea mântuirii prin credința în Isus Hristos, informații despre trăirea vieții creștine, despre edificarea Bisericii și despre procesul de sfințire. Aceste aspecte trebuie luate în considerare în întocmirea mesajului biblic.

2. ELEMENTE DE BAZĂ ÎN COMUNICARE

Pentru o înțelegere corectă a procesului comunicării este necesar să facem cunoștință cu elementele principale care intră în procesul comunicării. În acest scop vom defini aceste elemente.

²⁵ Definiția este luată din cartea *Propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu*, de Vasile Talpoș, Editura Lumina Lumii, 1994, p. 3.

Cunoașterea elementelor de bază ne va ajuta să putem controla comunicarea. În felul acesta, vom putea să evaluăm factorii care au contribuit la atingerea obiectivelor sau care au condus la eșec, în procesul de comunicare. Cunoașterea elementelor comunicării ne ajută să reglăm acest proces. Îmbunătățirea comunicării se va putea face prin corectarea caracteristicilor elementelor care o alcătuiesc. Pentru corectarea caracteristicilor este necesar să le cunoaștem.

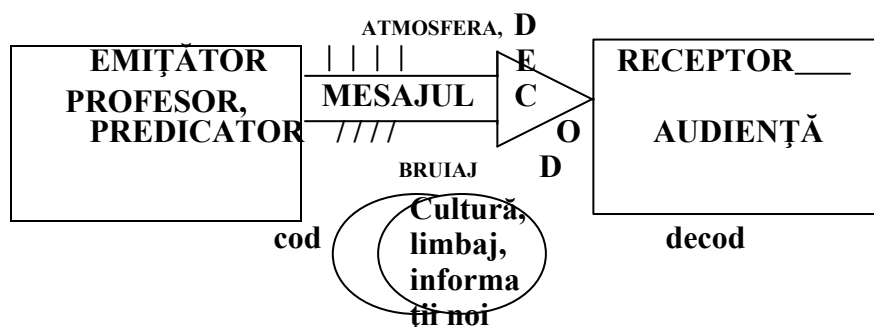
Definirea elementelor componente ale comunicării necesită folosirea unor termeni tehnici. Deși folosirea acestor termeni în definiții poate părea greoaie, ei nu pot fi evitați, dacă dorim să cunoaștem modul în care decurge comunicarea și modul în care se poate îmbunătăți comunicarea.

Scopul nostru este să definim elementele componente ale comunicării folosind un minimum de termeni tehnici. După ce vom defini termenii, vom căuta să explicăm modul în care aceștia se regăsesc în mod specific la domeniul nostru de comunicare: în slujbele religioase sau în sălile de clasă.

Comunicarea presupune existența unui **emițător**, al unui **receptor** și al unui **mesaj**. **Emițătorul** în cazul nostru poate fi predicatorul sau profesorul din clasă. **Receptorul** poate fi o audiență formată din elevii unei clase de învățământ gimnazial, liceal, universitar sau o comunitate de credincioși adunați la închinare. Pe scurt, receptorul este cel căruia i se adresează emițătorul în procesul de comunicare. **Mesajul** este al treilea element important în comunicare. Mesajul se referă la conținutul informațiilor transferate de la emițător către receptor. Mesajul este transmis de emițător către receptor.

O comunicare eficientă trebuie să îndeplinească mai multe condiții. Aceste condiții sunt legate de cele trei elemente principale care intervin în procesul de comunicare. Elementul cel mai important în comunicare este emițătorul, în cazul nostru, predicatorul sau profesorul. Pentru simplificarea în prezentare și pentru evitarea folosirii termenului emițător, care are conotații tehnice, vom conveni să ne referim la emițător cu numele de profesor sau predicator. Termenii aleși să substituie conceptul de emițător se vor referi la toate tipurile de emițători: predicator, învățător sau profesor. Mesajul în cazul nostru presupune un transfer de informații care sunt oferite cu un singur scop, și anume: cunoașterea și însușirea de către receptor (audiență) a Cuvântului lui Dumnezeu conținut în Biblie.²⁶

Relația dintre emițător și receptor se stabilește prin intermediul mesajului. Emițătorul (predicatorul), pentru a intra în legătura cu receptorul (audiența), folosește un anumit limbaj, care este codificat prin anumite cuvinte, semne, gesturi, inflexiuni ale vocii, etc. Acest cod trebuie să fie compatibil cu decodul ascultătorilor, în ceea ce privește cuvintele folosite, precum și alte forme de comunicare (vezi figura de mai jos).

²⁶ În privința regulilor generale de comunicare consultă și Anton Ilca, *Pedagogia comunicării educaționale*, (Arad: Editura Universității Aurel Vlaicu, 2003), în special p. 14-21.

Scopul predicatorului (emițătorului) este de a face ca mesajul pe care îl comunică să fie înțeles de audiență (de receptor). În procesul de comunicare trebuie să avem în vedere și bruiatul care împiedică sau denaturează mesajul transmis de către predicator. Factorii care duc la perturbarea mesajului pot fi controlați de emițător (predicator). **Codul** se referă la limbajul folosit, cultura pe care o are predicatorul. În cazul în care predicatorul folosește anumiți termeni pretențioși, necunoscuți de audiență, mesajul este afectat. **Audiența** trebuie să decodifice mesajul. Trebuie să avem în vedere cultura celor care ne ascultă și limbajul pe care aceștia îl stăpânesc. Predicatorul în calitate de emițător trebuie să caute ca *decodul* ascultătorilor (receptorilor) să se suprapună cât mai mult posibil cu *codul* pe care el îl folosește ca să transmită mesajul. Acest lucru presupune ca predicatorul să evite neologismele, termeni tehnici pretențioși pe care audiența nu îi cunoaște. Oswald Chambers spunea că adevăratul post al predicatorului nu ar trebui să fie reținerea de la mâncare, ci reținerea de la elocvență, de la vorbire impresionantă și de la o dicție aleasă... El este acolo ca să prezinte Evanghelia lui Dumnezeu, nu idealuri umane. Dacă oamenii vor să fie mai buni doar datorită predicării mele, ei nu se vor apropia niciodată de Isus Cristos. Tot ceea ce mă măgulește în predicarea Evangheliei va sfârși prin a mă face un trădător al lui Isus.”²⁷

În ceea ce privește **atmosfera** în care se desfășoară procesul comunicării, predicatorul are responsabilitatea ca în limita posibilităților, să creeze un mediu cât mai favorabil. Predicatorul trebuie să fie conștient că el nu trebuie să se scoată în evidență pe sine, ci să comunice cuvântul din partea lui Dumnezeu.

Preocuparea noastră este să oferim profesorului sau predicatorului – factor responsabil în procesul de comunicare – o serie de informații utile pentru ca acesta să-și atingă obiectivele propuse.

3. REGULI DE COMUNICARE

Cel care comunică are datoria să respecte anumite reguli pentru ca să fie eficient.²⁸ În procesul de comunicare, acesta trebuie să țină seama aspectele pe care le-am amintit deja, și anume: **1) persoana lui**, **2) mesajul** pe care îl transmite și **3) audiența** căreia îi comunică (vezi mai sus). În mod special, profesorul răspunde de modul în care elevul asimilează lecția, deoarece el are controlul deplin asupra *subiectului* pe care îl prezintă, asupra *stilului* pe care îl va folosi pentru a comunica mesajul, și asupra *persoanei sale* în momentul comunicării.²⁹ Responsabilitatea celui care comunică cu o anumită audiență, reprezintă un aspect important al comunicării. De aceea vom discuta despre importanța stilului pe care îl folosește profesorul. Stilul îl va ajuta să mențină controlul asupra audienței. Stilul folosit de predicator sau profesor face parte din procesul transmiterii mesajului către receptor. Stilul intră în responsabilitatea celui care comunică, în ceea ce privește relația lui cu audiența.

În continuare vom încerca să explicăm fiecare din cele trei domenii de responsabilitate ale celui care comunică, pe care le-am menționat mai sus. În felul acesta vom încerca să evidențiem responsabilitățile pe care trebuie să le aibă în vedere un profesor sau un predicator în procesul comunicării.

A. RESPONSABILITATEA PRIVIND PREGĂTIREA MESAJULUI

Înainte ca să transmită mesajul, profesorul sau predicatorul trebuie să-l pregătească, încercând, în același timp, să și-l însușească în mod personal, la nivel intelectual, emoțional și să fie dispus a-l pune în practică în propria sa viață. Vom încerca să explicăm mai amănunțit aceste responsabilități.

²⁷ Oswald Chambers, *op.cit.*, meditația din 17 iulie.

²⁸ Informațiile din această secțiune și din alte secțiuni ale acestui volum au fost luate din notele de curs ale lui Roger L. Peterson. Roger Peterson scoate în evidență condițiile pe care trebuie să le îndeplinească profesorul în clasă, pe care el le numește: „Cele șapte legi ale învățătorului.” Vezi *The Teacher's Seven Laws* - Note de curs, (Minnesota, Central Baptist Seminary, 2000). Peterson folosește modelul cărții lui John Milton Gregory intitulată *The Seven Laws of Teaching*, publicată în 1886.

²⁹ Bruce H. Wilkinson vorbind despre legea celui care învață afirmă că profesorul este răspunzător față de asimilarea lecției de către student. Vezi Bruce H. Wilkinson *The Seven Laws of the Learner: Textbook Edition*. Oregon: Multnomah Press, 1992, p. 33.

Pregătirea mesajului

Pregătirea mesajului este o condiție principală în ceea ce privește comunicarea eficientă. Mesajul este elementul de legătură între comunicator și receptor, este rațiunea existenței comunicării. De aceea este necesar ca el să fie bine pregătit de către predicator sau profesor. Preocuparea noastră de bază în această lucrare va fi aceea de a oferi informații referitoare la modul de întocmire a unui mesaj biblic. La acest moment vom face câteva sugestii generale despre întocmirea mesajului, urmând a reveni la acest subiect în partea a doua a lucrării, atunci când vom vorbi despre metoda expositivă și despre alte metode de întocmire a mesajelor biblice.

Pentru pregătirea unui mesaj eficient este necesar ca predicatorul să fie disciplinat, deoarece întocmirea unui mesaj presupune efort deosebit. John R. W. Stott în cartea *Portretul predicatorului*, îl aseamănă pe predicator cu un ispravnic în slujba lui Dumnezeu, care trebuie să dea dovadă de disciplină pentru ca, în mesajele sale, el să prezinte Cuvântul lui Dumnezeu cu acuratețe. Vorbind de procesul de pregătire a unui tip de mesaj biblic, și anume: mesajul expositiv, despre care vom discuta și noi în conținutul acestei lucrări, Stott spunea: “Predicarea expositivă este o disciplină pretențioasă. Poate de aceea este așa de rară!...Nu este suficient să citim în fugă câteva versete din Biblie în fiecare zi, nici să studiem un pasaj numai când trebuie să predicăm din el. Nu. Trebuie ca zilnic să 'ne cufundăm' în Scriptură”³⁰

Disciplina este necesară pentru planificarea timpului pentru întocmirea mesajului, pentru căutarea surselor de informare necesare, pentru cunoașterea și aplicarea principiilor de scriere ale mesajelor; aspecte pe care le vom prezenta în conținutul acestei cărți.

Cunoașterea mesajului

După ce profesorul sau predicatorul a întocmit mesajul, el are obligația de a-l învăța pentru a-l stăpâni. Cunoașterea mesajului este o condiție obligatorie pentru ca predicatorul să comunice eficient. Această cunoaștere trebuie să se facă în trei domenii ale vieții comunicatorului, și anume: la nivel intelectual, sentimental și practic.

1) Cunoașterea la nivel intelectual

Nu poți să comunici cu succes dacă nu ți-ai însușit mai întâi conținutul ideatic al mesajului. Dacă profesorul nu este sigur de informațiile pe care le transmite, el nu se poate aștepta ca audiența să înțeleagă mesajul mai bine decât profesorul sau predicatorul care transmite mesajul. Dacă este ceață la catedră sau la amvon înseamnă că în clasă sau în auditoriu este întuneric. Charles W. Koller, unul din renumiții predicatori și profesori de homiletică, președinte emerit al seminarului teologic Northern Baptist Theological Seminary din Chicago, insistă pentru o pregătire temeinică a mesajelor, în așa fel ca acestea să poată fi comunicate eficient. În scopul acesta el scrie și o carte cu un titlu curios: *Expository Preaching without Notes*.³¹

Profesorul are datoria de a-și însuși în mod teoretic conținutul mesajului. Dr. Howard Hendricks în cartea sa, intitulată: *Predarea care schimbă vieți: Șapte căi autentice care vor da viață predării tale*, consideră că una din legile de bază pentru profesor este legea pregătirii. El susține că procesul de predare este eficient dacă profesorul este pregătit în mod corespunzător.³²

³⁰ Vezi cartea lui John R. W. Stott, *Portretul predicatorului: Studii asupra unor termeni din Noul Testament*, Cluj: Editura Logos, 1999, p. 32.

³¹ Vezi Charles W. Koller, *Expository Preaching without Notes*, Grand Rapids: Baker Book House, a-v-a tipărire, 1969.

³² Vezi Howard Hendricks, *Predarea care schimbă vieți: Șapte căi autentice care vor da viață predării tale*, traducere de Bogdan Rodica, Oradea: Editura Shalom, 1999, p. 126-139. Este interesant să observăm faptul că mai mulți autori care au scris cărți despre predare și învățare și-au structurat volumele după un model devenit de pe acum tradițional în acest domeniu și anume, folosind expresia: “Șapte legi .....” Vezi cartea lui Milton Gregory *The Seven Laws of Teaching*, (“Cele șapte legi ale învățării”) 1886, cartea lui Bruce Wilkinson intitulată *The 7 Laws of the Learner: Textbook edition*, (“Cele 7 legi ale învățării”), Oregon: Multnomah Press, Walk Thru the Bible Ministries, 1992 și de asemenea titlul notelor de curs ale lui Roger L. Peterson, *The Teacher's Seven Laws – class notes* (“Cele Șapte legi ale profesorului – note de curs”), Minneapolis: Central Baptist Seminary, 2000.

Gaebelein vorbește despre modul în care profesorului trebuie să își însușească prin pregătire susținută o perspectivă corespunzătoare asupra lumii și vieții.³³

Referitor la cunoașterea mesajului de către profesor, Guy P. Leavitt ne oferă cinci pași necesari pentru pregătirea unei lecții biblice, pași pe care i-am adaptat la contextul nostru, și anume: 1) Profesorul trebuie să aloce timp suficient ca să **mediteze** la subiectul mesajului pe care urmează să îl pregătească, 2) să **se informeze** corespunzător pentru a prezenta cât mai corect adevărurile pe care le conține mesajul, folosind în sensul acesta toate sursele importante pe care le are la dispoziție, 3) să pună apoi deoparte un timp, numit de Leavitt, **de incubație**, în care reflectă la conținutul mesajului pe care l-a întocmit, luând în considerare nevoile celor care compun audiența, 4) **iluminarea** este pasul la care profesorul a ajuns la o înțelegere clară a modului de structurare a mesajului său, care să îl ajute în a da randamentul maxim în comunicare, și în final, 5) profesorul **va revizui** conținutul mesajului întocmit făcând ultimele retușuri, dar mai ales definitivând planul integral de transmitere propriu-zisă a mesajului către audiență.³⁴

Este foarte important ca profesorul să învețe foarte bine conținutul mesajului care urmează să îl transmită. Pentru aceasta va trebui să-și facă timp pentru învățarea lui. Stăpânirea din punct de vedere teoretic a mesajului îi oferă profesorului un grad mare de libertate în comunicare. El nu va fi dependent de notițe și în felul acesta va putea să păstreze contactul vizual cu audiența – foarte important în procesul de comunicare.

Însă cunoașterea teoretică a mesajului nu este suficientă pentru a comunica eficient. O cunoaștere corespunzătoare a mesajului presupune și implicarea emoțională a profesorului. Despre acest aspect vom vorbi în continuare.

2) Cunoașterea la nivel emoțional

Nu este destul să pregătim mesajul, respectând toate regulile de structurare. Nu este suficient nici dacă mergem un pas mai departe, încercând să ne însușim teoretic mesajul care urmează să fie transmis. Este necesar să ne implicăm și emoțional în procesul de învățare a mesajului. Aceasta înseamnă că după ce profesorul a așternut pe hârtie conținutul mesajului, el trebuie să verifice dacă mesajul pe care la pregătit este, în primul rând, motivator pentru sine. Un mesaj bine pregătit are capacitatea de a-l face pe cel care comunică să fie, mai întâi, el încântat de mesaj. Această implicare emoțională reprezintă unul din motoarele care îl va anima și motiva pe profesor sau predicator să transmită mesajul cu bucurie și cu pasiune.

Când profesorul își însușește lecția la nivel emoțional, el va fi caracterizat de entuziasm. În felul acesta cel care comunică are mari șanse de a reuși să-i motiveze și pe cei ce-l ascultă.

Un profesor lipsit de entuziasm are puține șanse să comunice eficient. Însă pentru a cunoaște mesajul la nivel emoțional este nevoie să investim timp, pentru a pricepe modul în care mesajul îl influențează emoțional pe el, și pe cei ce îl ascultă. Implicarea emoțională în vederea asimilării mesajului este unul din secretele succesului în comunicare. De aceea este important ca profesorul să acorde suficient timp pentru a transfera mesajul la nivelul emoțiilor - de a cunoaște emoțional mesajul.

Folosirea cifrei șapte pentru enumerarea legilor comunicării sau ale învățării nu trebuie considerată ca fiind normativă. Vom sugera două motive care au făcut ca această cifră să fie folosită în prezentarea legilor comunicării. Ideea este preluată din Biblie unde cifra șapte este considerată cifra desăvârșită. Sfeșnicul din Templu de la Ierusalim avea șapte brațe (Exod 37:17-24), ziua a șaptea era considerată sfântă (Exod 20:8-11), iar în Apocalipsa sunt prezentate șapte biserici (Apocalipsa 1:4,11), șapte îngeri (Apocalipsa 1:16-20), șapte sfeșnice (Apocalipsa 1:12-13), șapte peceti (Apocalipsa 8:1), șapte potire ale mâniei lui Dumnezeu (Apocalipsa 16:1), etc. Ca urmare, sugestia ar fi că numărul șapte ar conferi o autoritate specială legilor comunicării prezentate într-o carte. Un al doilea motiv sugerat de noi ar fi că acești autori au fost influențați de înaintașul lor Milton Gregory care a folosit cifra șapte în cartea lui, scrisă în 1886, carte care a avut un impact deosebit în domeniul comunicării. Se pare că Gregory a dat tonul în privința folosirii acestei expresii.

Cifra șapte pentru enumerarea legilor nu este normativă. Acest lucru poate fi demonstrat și de faptul că dacă vom analiza seturile de câte șapte ale legilor prezentate în cărțile autorilor amintiți mai sus, vom observa că legile diferă de la un autor la altul. Înseamnă că există, cu siguranță, mai mult de șapte legi pe care trebuie să le avem în vedere în comunicare sau în învățare.

³³ Gaebelein, Frank E., *Tiparul Adevărului lui Dumnezeu: Problemele integrării în învățământul creștin*, Oradea: Editura Cartea Creștină, 1994, p. 54-59.

³⁴ Vezi Guy P. Leavitt, *Predarea cu succes*, Oradea: Societatea Misionară Română, 1985, p. 56-57.

3) Cunoașterea la nivel practic

A cunoaște lecția doar intelectual și emoțional nu este suficient. Profesorul sau predicatorul trebuie să practice în mod personal adevărurile pe care le comunică altora. În cazul în care există adevăruri pe care nu le-a aplicat, trebuie să fie dispus să pună în aplicare. Dacă predicatorul nu este convins că mesajul pe care îl transmite poate fi pus în aplicare în propria-i viață, mesajul respectiv nu va fi convingător pentru audiență. Preocuparea de a aplica conținutul mesajului la propria persoană va conduce la formarea unui caracter frumos, iar un profesor cu caracter deosebit are mari șanse să contribuie la schimbarea celor care îl ascultă.

O cunoaștere completă a mesajului de către cel care comunică este un proces complex care implică nu numai stăpânirea mesajului din punct de vedere teoretic. Este necesară și o implicare emoțională, precum și o cunoaștere practică a lui.

Un model de comunicator ideal, care a îndeplinit condițiile prezentate mai sus, este Domnul Isus. Autorul evangheliei după Marcu ne informează că “oamenii erau uimiți de învățătura Lui; căci îi învăța ca unul care are putere, nu cum îi învățau cărturarii” (Marcu 1:22). Domnul Isus Însuși ne dezvăluie care era secretul reușitei Sale în comunicare. El a dezvăluit și în ce a constat eșecul în comunicare al învățătorilor din vremea lui. În primele 36 de versete ale capitolului 23 din Evanghelia după Matei, Isus listează greșelile învățătorilor Legii din acea perioadă. Observăm că problema lor nu era în mod special la nivel teoretic, ci în aspectul practic. Isus îi sfătuiește pe cei ce îl ascultau, în privința modului în care să se raporteze la învățătorii Legii: “Toate lucrurile, pe care vă spun ei să le păziți, păziți-le și faceți-le; dar după faptele lor să nu faceți căci ei zic, dar nu fac.” (Matei 23:3)

Învățătorii Legii nu aveau putere în transmiterea mesajului pentru că ei nu erau preocupați să își însușească în mod practic mesajul pe care îl comunicau. Ei nu îi învățau pe alții din experiența lor de viață. Învățătorii Legii comunicau audienței informații pe care nu le considerau demne de a fi aplicate de ei înșiși.

Dacă cel care comunică nu este dispus să practice adevărurile pe care transmite, el se face vinovat de ipocrizie. Aceasta ar însemna că un profesor i-ar învăța pe elevi o metodă de rezolvare a unei probleme dar el personal folosește o altă metodă. În acest caz intră în discuție puterea exemplului personal al celui care învață. Profesorul trebuie să cunoască mesajul la nivel teoretic, emoțional și practic pentru a comunica eficient.

B. RESPONSABILITATEA FAȚĂ DE PARTICIPANȚII LA PROCES

Cel care îi învață pe alții are următoarele responsabilități față de audiență: El trebuie să atragă atenția audienței, să îi mențină interesul pe parcursul comunicării mesajului și să folosească metodele cele mai potrivite pentru a determina participanții să-și însușească mesajul primit. În a doua parte a acestei secțiuni ne vom ocupa în mod deosebit de responsabilitatea profesorului față de cei pe care îi instruește. Profesorul deține anumite pârghii pentru a-i determina pe elevi sau studenți să-și însușească informațiile comunicate, pe care predicatorul nu le are.

Atragerea atenției

O sarcină dificilă a profesorului sau a predicatorului este de a atrage atenția celor care îl ascultă. Acest lucru trebuie să se facă în primele momente ale procesului comunicării. Preocuparea celui care comunică de a atrage atenția audienței va avea loc la momentul prezentării introducerii mesajului. Despre acest aspect vom vorbi când vom prezenta metoda propriu-zisă de întocmire a unui mesaj expositiv. Pentru moment, vom face câteva considerații generale pe care trebuie să le avem în vedere pentru a atrage atenția audienței.

Profesorul poate să atragă atenția audienței apelând la cele cinci simțuri, cu ajutorul cărora omul percepe lumea înconjurătoare; văzul, auzul, pipăitul, gustul și mirosul. De aceea profesorul trebuie să dea dovadă de inventivitate în stimularea celor care îl ascultă. El poate atrage atenția audienței apelând la văz, la auz, la pipăit, la gust și la miros. Leavitt face o diagramă care arată eficiența metodelor de stimulare a elevilor și ajunge la concluzia că văzul este simțul care are cea

mai mare pondere în stimularea ascultătorilor.³⁵ Ca urmare, profesorul are responsabilitatea de a exploata această capacitate a studentului de a recepționa vizual mesajul.

Menținerea interesului

Este posibil ca, inițial, un predicator sau un profesor să reușească să atragă atenția audienței căreia îi vorbește. Dar acest lucru nu este suficient. După un anumit timp, cei care îl ascultă pot să intre într-o stare de indiferență, de apatie. De aceea, următorul pas pe care predicatorul trebuie să îl facă este să **mențină interesul** audienței pe tot parcursul prezentării mesajului. Pentru menținerea interesului, cel care comunică trebuie să îl convingă pe ascultător de importanța mesajului. Când compune introducerea mesajului el trebuie să ia în considerare acest lucru.

Menținerea interesului ascultătorului depinde de abilitatea predicatorului de a comunica. Mesajul trebuie formulat și transmis în așa fel încât acesta să prezinte interes pentru audiență. Pentru menținerea interesului ascultătorilor trebuie să aibă în vedere următorii factori: 1) *Să cunoască nevoile audienței*. Despre acest lucru vom vorbi imediat după ce prezentăm factorii care intervin pentru menținerea interesului. 2) *Cel care comunică trebuie să alcătuiască mesajul în mod corespunzător*, folosind regulile homiletice de compunere a unui mesaj. Acest aspect este discutat în a doua parte a acestei cărți, la tehnica întocmirii unui mesaj. 3) *Comunicatorul are responsabilitatea să selecteze cu grijă metodele folosite*, pentru a se face cât mai bine înțeles de audiență. Acest subiect va fi dezvoltat în secțiunea referitoare la metode de comunicare (vezi partea a II-a a lucrării).

Pentru cunoașterea nevoilor audienței, predicatorul trebuie să depună un anumit efort în vederea familiarizării cu problemele pe care le au cei cărora le vorbește. Acest lucru îl poate realiza prin: întocmirea unor sondaje în rândul audienței, cu scopul de afla ce îi frământă pe cei care îl ascultă, sau prin participarea la anumite acțiuni comune, de unde poate afla care sunt frământările participanților. În urma acestor teste va căuta să vadă care sunt principalele preocupări ale audienței căreia urmează să îi vorbească. Se va evita întocmirea unor mesaje care nu vizează în mod direct nevoile audienței, chiar dacă anumite subiecte par atrăgătoare pentru predicator.

Este important să încercăm a descoperi nevoile ascunse ale audienței, de care ascultătorii nu sunt conștienți. Aceste nevoi trebuie luate în considerare în planificarea mesajelor pe termen lung³⁶ și scurt. Vom vedea că folosirea metodei expositive de întocmire a predicilor este utilă în a prezenta soluții la problemele ascultătorilor, atunci când se studiază în mod sistematic Cuvântul lui Dumnezeu. Se pot alege anumite cărți sau secțiuni de cărți din Bibliei, sau se pot selecta anumite pasaje biblice, ținând seama de nevoile audienței. Chiar dacă predicatorul nu va adresa în mod direct anumite probleme, prin prezentarea mesajului biblic într-un mod sistematic el va oferi răspunsuri în mod direct și indirect. În prezentarea textului Scripturii în mod expositiv, predicatorul va confrunța ascultătorii cu probleme importante legate de viața creștină³⁷, domnia lui Cristos, păcat, sfințenie, neprihănire, Evanghelie, putere spirituală, rugăciune, ascultare, evanghelizare personală, rezolvarea conflictelor dintr-o perspectiva biblică, etc.

Alte subiecte pe care trebuie să le aibă în vedere predicatorul în momentul când face planificarea predicilor sale, sunt cele legate de: încercare, curaj, îngeri, ispășire, botez, compromis, conștiință, cruce, moarte, ucenicizare, divorț, credință, frică, părtășie, iertare, har, naștere din nou, iad, rai, sfințenie, Duhul Sfânt, cinste, speranță, umilință, idolatrie, judecată, justificare, lege, dragoste, misiune, ascultare, mânie, răbdare, pace, laudă, răscumpărare, înviere, sacrificiu, a doua venire a lui Cristos, stăpânirea de sine, păcat, mulțumire, unitate, muncă, îngrijorare sau închinare.

³⁵ Vezi cartea lui Guy P. Leavitt, *op.cit.*, p. 102. Autorul în diagrama lui spune că 75 % din procesul de învățare se petrece la acest nivel, 13 % prin intermediul auzului și un procent de 12 % prin intermediul pipăitului, gustului și mirosului.

³⁶ Vom încerca să va facem o planificare pe termen lung a mesajelor. În felul acesta vom putea prezenta mai complet planul de salvare al lui Dumnezeu, decât dacă ne folosim de inspirația de moment, de fiecare dată când pregătim un mesaj.

³⁷ Vreau să menționez că mai multe din informațiile legate de structurarea mesajelor biblice le-am preluat din cursurile pe care le-am parcurs în timpul anilor de studiu, cum ar fi *Expository Preaching: Class Notes*, Regent University, 1992, al cărui autor este Jon Ruthven, precum și cursul lui Donald L. Oddens, *Expository Preaching: Note de curs*, 1998. M-am inspirat din aceste cursuri și în formularea anexelor 4 și 5 de la sfârșitul acestui volum, referitoare la lista cuvintelor cheie și fișa de întocmire a unei predici.

Este vorba doar de o listă care poate fi completată de fiecare predicator în funcție de audiența căreia i se adresează.

Va fi benefic să consultăm comitetul de conducere și biserica în legătură cu planificarea mesajelor. Consultarea comitetului bisericii sau a unor creștini maturi spiritual este de mare ajutor în planificarea mesajelor care să corespundă nevoilor ascultătorilor. Aceste persoane cunosc anumite probleme pe care predicatorul nu le-a sesizat. Observăm că întocmirea unor mesaje care să corespundă cu nevoile audienței presupune menținerea unui dialog permanent cu cei cărora le vorbești, cu liderii spirituali din comunitatea respectivă.

Un alt factor care îl ajută pe predicator să prezinte mesaje corespunzătoare cu nevoile audienței este deschiderea lui pentru a asculta vocea Duhului Sfânt care cunoaște cel mai bine nevoile și problemele audienței. Recunoașterea șoptei Duhului Sfânt de către predicator este posibilă doar printr-o trăire în ascultare de Cuvântul lui Dumnezeu. O trăire zilnică a predicatorului, în ascultare de Cuvântul, este cea mai bună metodă de a prezenta un mesaj corespunzător nevoilor ascultătorilor. Cine poate ști mai bine decât Duhul lui Dumnezeu nevoile fiecărei persoane? Vorbind despre capacitatea Duhului Sfânt de a descoperii lucrurile ascunse, apostolul Pavel afirmă că: “nouă...Dumnezeu ni le-a descoperit prin Duhul Său. Căci Duhul cercetează totul, chiar și lucrurile ascunse ale lui Dumnezeu” (1 Corinteni 2: 10).

Folosirea celor mai potrivite modalități de comunicare

Pentru atragerea atenției și menținerea interesului audienței, trebuie să clarificăm câteva lucruri referitoare la modalitățile la care poate apela profesorul sau predicatorul, care să îl ajute să obțină rezultatele dorite. El trebuie să găsească soluțiile cele mai eficiente ca să se facă înțeles, și ca mesajul să fie bine recepționat. Această secțiune se adresează în special profesorilor, învățătorilor și educatorilor care beneficiază de anumite pârghii în procesul de instruire, pe care predicatorii nu le au. Însă într-o oarecare măsură, și predicatorii pot folosi unele din informațiile prezentate mai jos. Este vorba mai ales folosirea mijloacelor de comunicare. În cadrul aspectelor pe care profesorul trebuie să le aibă în vedere, vom face referire la stilul și baza materială pe care o folosește.

Bruce H. Wilkinson scoate în evidență importanța stilului pe care îl folosește cel care comunică Cuvântul lui Dumnezeu. Stilul are de a face cu tonalitatea vocii, cu poziția pe care o adoptă când vorbește, și anume: stă jos, bate din palme, și alte gesturi pe care le poate folosi pentru a fi cât mai bine înțeles. În concepția lui Wilkinson, stilul este considerat una din cele mai importante trei pârghii, prin care profesorul reușește să controleze deplin procesul de comunicare. Profesorul are control asupra modului de transmitere al mesajului și asupra metodei pe care o va folosi în comunicare.³⁸ Aspectele prezentate mai sus au de a face cu modalitatea în care profesorul sau predicatorul controlează audiența. Controlul se poate realiza în cele trei domenii principale ale procesului de comunicare, care trebuie avute în vedere de către profesor, și anume: profesorul, mesajul și audiența. Stilul folosit în comunicare intră în responsabilitatea celui care transmite mesajul.

Vorbind de responsabilitatea profesorului față de participanți, vom organiza discuția care urmează în două părți. La început vom vorbi despre mijloacele pe care profesorul trebuie să le folosească pentru comunicarea mesajului iar în cea de a doua parte vom vorbi despre pârghile la care poate apela profesorul pentru a-l determina pe elev sau student să-și însușească mesajul.

1) Mijloacele de comunicare

La început vom avea în vedere mijloacele de comunicare pe care trebuie să le folosească profesorul pentru a fi cât mai eficient în transmiterea mesajului.³⁹ Profesorul și predicatorul trebuie să fie dispus să folosească mijloacele audiovizuale, cum ar fi: tabla, retroproiectorul, programul de computer Power Point, casetofonul, CD Playerul, Video Recorder, etc.

³⁸ Vezi Wilkinson, *op.cit.*, p. 33.

³⁹ Vezi Charles W. Koller, *op.cit.*, p. 103-107, unde acesta vorbește despre condițiile necesare în procesul de comunicare a mesajului.

Deoarece cercetările în domeniul educației au demonstrat că mai mult de 80 % din lecție este asimilată prin intermediul simțurilor auditiv și vizual,⁴⁰ este foarte important să ne folosim de mijloace care stimulează procesul de asimilare prin intermediul acestor două simțuri.

Profesorul trebuie să știe cum să folosească aceste mijloace de comunicare. Aceasta presupune inventivitate din partea profesorului, pentru a ști cum și unde este necesar să apeleze la mijloacele audiovizuale pe care le are la dispoziție.

Tabla este un mijloc important de comunicare pentru profesor, atunci când el vrea să punteze anumiți pași importanți în cadrul lecției, să vizualizeze grafic o anumită porțiune a lecției, folosindu-se de o schiță sau de un tabel. Schițele sau rezumatul scris pe tablă va putea fi revăzut de elevi ori de câte ori se face referire la anumite aspecte ale lecției schițate pe tablă. Prin simțul văzului, elevul sau ascultătorul poate revedea aceste informații, care vor fi în final asimilate de acesta. Schițele sau tabelele reprezentate pe tablă sau cu programul de calculator "Power point," îl ajută pe cel care ascultă să își sistematizeze informațiile, ceea ce va facilita reținerea mesajului cu mai multă ușurință. Tabla poate fi un important instrument pentru profesorul care știe să o folosească corect. Guy P. Leavitt afirmă că "un învățător plus o tablă este egal cu doi învățători."⁴¹

Datorită dezvoltării rapide a tehnicii informaționale, instructorul poate profita de mijloace din ce în ce mai sofisticate, pe care le poate folosi în transmiterea mesajelor sau în predarea lecției. Printre cele mai eficiente modalități de reprezentare a porțiunilor de mesaj sau a mesajelor în întregime, vom aminti: retroproiectorul și programul de computer "power point." Ultimul amintit facilitează profesorului sau predicatorului posibilitatea de a prezenta schițat pe ecran, întreaga lecție sau predică. Retroproiectorul și mai ales programul "power point" au avantajul că oferă o calitate superioară imaginilor afișate, față de imaginile desenate pe tablă. Mai mult, tabelele și schițele pot fi pregătite înainte de a prezenta mesajul în fața audienței. În felul acesta, profesorul are mai mult timp în clasă pentru a explica mesajul, deoarece timpul care era folosit pentru a proiecta pe tablă rezumatele, tabelele sau schițele poate fi alocat pentru clarificarea unor aspecte mai greu de înțeles din mesaj.

Dacă predicatorul folosește retroproiectorul sau programul "power point," el va ajuta audiența să poată urmări mai ușor și înțelege mai bine mesajul. Retroproiectorul este util în special în cazul mesajelor mai greu de asimilat, cum este cazul mesajelor doctrinare. În cazul în care profesorul consideră că anumite rezumate, tabele sau schițe afișate pe retroproiector sau la computer ar trebui să fie distribuite celor care îl ascultă, el are posibilitatea să le multiplice și să le ofere audienței.

Există situații în care profesorul va dori să folosească un casetofon, un CD Player sau un Video Recorder pentru a prezenta participanților o voce memorabilă sau pentru a viziona o scenă importantă pentru a înțelege mai bine mesajului transmis.

Cei care folosesc programul "power point," beneficiază de posibilități nenumărate de a reprezenta mesajul, deoarece acest sistem poate crea diagrame, tabele, hărți, poate folosi o gamă largă de culori, are posibilitate de indicare electronică a anumitor informații importante din conținutul mesajului precum și posibilitatea realizării grafice a unor rezumate ale lecției, etc.

Aceste mijloace de comunicare pot fi foarte eficiente dacă cel care comunică va învăța să le folosească. Dacă nu stăpânește aceste mijloace moderne de comunicare, este indicat ca predicatorul sau profesorul să facă un curs de perfecționare pentru a învăța să opereze cu programul "power point." Pentru folosirea acestor mijloace este necesar ca profesorul sau predicatorul să apeleze la imaginație, și să își facă timp ca să gândească modul în care poate îmbunătăți transmiterea mesajului.⁴² Însă efortul va fi pe deplin răsplătit când cel care comunică va vedea că mesajul lui este mai ușor recepționat iar cei care îl ascultă își însușesc informațiile cu un randament mult mai ridicat, decât dacă ar folosi modelul tradițional de prezentare: prin simpla transmitere verbală.

2) Pârghiile folosite în procesul de comunicare

⁴⁰ Vezi cartea lui Guy P. Leavitt, *op.cit.*, p. 102.

⁴¹ Vezi Guy P. Leavitt, *op.cit.*, p. 104.

⁴² Pentru un studiu mai amplu referitor la folosirea mijloacelor audiovizuale vezi Guy P. Leavitt, *op.cit.*, p. 103-120. Vezi și Charles W. Koller, *op.cit.*, p. 44-49, unde se vorbește despre surse folosite pentru pregătirea mesajelor.

Profesorul beneficiază de anumite pârghii cu ajutorul cărora îl poate determina pe elev să-și însușească lecția. Instructorul are câteva responsabilități, de care trebuie să țină seama, pentru ca să aibă rezultatele dorite. În continuare vom prezenta aceste pârghii.

Motivarea participanților pentru rezolvarea problemelor abordate

Responsabilitatea profesorului nu se încheie odată cu transmiterea mesajului. El trebuie să urmărească modul în care cel elevul sau studentul își însușește lecția. Pentru înțelegerea lecției, profesorul trebuie să îl motiveze pe elev să caute răspunsuri la problemele care au fost discutate în clasă.

La acest moment este important ca profesorul să-și înțeleagă responsabilitatea pe care o are față de elev, profitând de autoritatea pe care o are asupra acestuia. Profesorul poate și trebuie să îl determine pe elev să învețe. Cel care instruieste nu poate fi indiferent față de ceea ce se întâmplă cu cei care participă la procesul instruirii. El răspunde în aceeași măsură atât de pregătirea corespunzătoare a lecției precum și de modul în care a fost însușită lecția de către elev sau student. Eficiență în comunicare este asigurată dacă se profesorul își îndeplinește până la capăt toate responsabilitățile.

În Vechiul Testament se folosește același cuvânt atât pentru *a preda* cât și pentru *a învăța*. Înțelegem că predarea și învățarea fac parte din același proces și nu pot fi separate una de alta.

Cuvântul în limba ebraică din care derivă verbele “a preda” și “a învăța” este **dml** (*lamad*), care se traduce în limba română prin “a învăța.” Când evreii se referă la acțiunea de predare ei folosesc același verb, schimbându-i doar tipul de conjugare, și anume *Piel*, care descrie o acțiune intensivă. Deci profesorul este implicat în procesul de învățare a elevilor, săvârșind o acțiune ofensivă pentru a duce la îndeplinire obiectivul propus. În același proces este implicat și elevul, cu deosebirea că atunci când verbul se referă la activitatea elevului, este la o altă conjugare, care descrie o acțiune simplă, la diateza activă.

În limba română această exprimare este similară cu cea din limba ebraică, dacă ținem seama că în românește se poate folosi același cuvânt pentru a descrie cele două acțiuni: de predare și de învățare. În limba română putem spune: “profesorul îi învață pe elevi,” expresie similară cu: “profesorul predă.” Putem folosi același verb pentru a ne referi la acțiunea elevului: “elevul învață,” descriind astfel activitatea acestuia de a-și însuși o lecție predată de profesor.

Am văzut că în limba ebraică forma lexicală a cuvântului este identică pentru cele două acțiuni: de predare și de învățare. În mod asemănător și în limba română putem folosi același verb, “a învăța,” care descrie cele două acțiuni, deși în românește avem și verbe diferite care descriu cele două acțiuni: predarea și învățarea.

În alte limbi, cum este engleza, se folosesc două cuvinte diferite pentru a descrie cele două tipuri de activitate, și anume: verbul “to teach” care înseamnă “a preda” și verbul “to learn” care se traduce cu “a învăța.” În engleză nu există un singur verb care să descrie cele două acțiuni de predare și de învățare. Limba engleză nu ne ajută din acest punct de vedere să observăm și o conexiune de ordin lingvistic între cele două activități. Tocmai de aceea Wilkinson scoate în evidență faptul ca folosirea celor două cuvinte diferite în limba engleză pentru a descrie acțiunea de predare și de învățare poate duce la o înțelegere greșită a procesului de instruire. El consideră că pentru definirea celor două acțiuni: de predare și de învățare trebuie să ținem seama de Scriptură, care reprezintă etalonul. Wilkinson susține că Dumnezeu nu separă cele două activități, de predare și de învățare; ele făcând parte din același proces unitar al educației. Pentru a demonstra acest lucru,

Wilkinson folosește două versete din Biblie unde același verb **dml** (*lamad*), se folosește pentru a descrie acțiunea de predare, însă la conjugări diferite. În Deuteronom 4:1, Dumnezeu poruncește:

“Acum, Israele, ascultă legile și poruncile pe care *vă învăț* (**dmlm** (*melamed*))” (italicele îmi aparțin)), iar în Deuteronom 5:1 este prezentată acțiunea de învățare, unde se folosește același verb. “Moise chemat pe tot Israelul, și I-a zis: ‘Ascultă, Israele, legile și poruncile pe care vi le spun astăzi în auzul vostru. *Învățați-le* (**mtdmlw** (*ulmadtem*)) (italicele îmi aparțin) și împliniți-le cu scumpătate”).

Pentru a arăta gravitatea separării celor două acțiuni de “a preda” și de “a studia” din cadrul procesului de învățare, Wilkinson folosește cuvinte radicale ca să scoată în evidență greșeala de a despărți cele două activități care au loc în procesul de educație. El întreabă: “Does God *divorce* teaching and learning? (“*Divorțează* Dumnezeu predarea de învățare?”) Wilkinson putea folosi în locul verbului “a divorța” verbul “to separate” (a separa). El continua această discuție folosind un alt cuvânt din domeniul familiei care demonstrează necesitatea păstrării unei legături indestructibile între predare și învățare. Wilkinson afirmă că cele două acțiuni “are *married* , they are one. Somehow and in some way what the teacher does and what the student does must be inextricably related. (“sunt *căsătorite*, ele sunt una. Într-un anumit sens și într-un anumită formulă ceea ce profesorul face și ceea ce elevul face trebuie să fie legate în mod indestructibil”).⁴³

Referitor la modul în care profesorul poate în mod practic să-i motiveze pe cei care îl ascultă să-și însușească lecția, vom prezenta în continuare câțiva pași necesari care trebuie făcuți în această direcție.

Convingerea participanților de importanța mesajului

Este important ca elevii sau studenții să fie convinși că mesajul merită să fie luat în considerare. Dacă participanții vor ajunge la această concluzie, ei vor fi atenți și își vor însuși conținutul lecției. Pledoaria pentru demonstrarea importanței mesajului va fi făcută de către profesor în introducerea lecției. Despre aspectele tehnice referitoare la modul în care trebuie să demonstrezi importanța lecției, vom vorbi mai pe larg la secțiunea despre scrierea introducerii unui mesaj biblic, când vom prezenta metodele concrete de întocmire a unui asemenea mesaj. Ținând seama că în această lucrare avem în vedere mesajele care comunică învățătura Scripturii, este cu atât mai important să arătăm celor care participă la procesul de instruire valoarea deosebită a lor. Pentru a realiza acest lucru, profesorul va avea grijă să urmărească modul în care cei instruiți își îndeplinesc responsabilitățile. El va fi atent să își îndeplinească în mod conștiincios responsabilitățile în vederea motivării elevilor și studenților, precum și a însușirii de către aceștia a conținutului lecției. În continuare vom prezenta responsabilitățile profesorului față de participanții la procesul educativ. Am căutat să explicăm și modul în care predicatorul poate beneficia de aceste informații în comunicarea mesajului biblic.

1) Să dea teme de casă

i)

Cei care participă la lecție nu trebuie să se simtă doar niște simpli ascultători pasivi care aud mesajul și apoi pleacă fără să se simtă responsabili de conținutul acestuia. Profesorul va căuta să îi implice pe cei ce îl ascultă, pentru a fi activi în procesul de comunicare. Acest lucru se poate face în mod practic prin a da participanților, în mod regulat, anumite teme de casă. Nu este suficient ca temele de casă să se rezume la un proiect final și la un examen susținut la sfârșitul cursului. Elevul trebuie să fie implicat în mod continuu, de fiecare dată când este confruntat cu un mesaj sau cu o nouă lecție. În cazul predicatorului, temele de casă vor consta din aplicații practice propuse pentru ascultători. Fiecare mesaj trebuie să conțină asemenea aplicații practice pentru audiență.

Temele și aplicațiile practice se vor baza pe conținutul mesajului prezentat. Temele și aplicațiile trebuie formulate în așa fel ca să stimuleze gândirea participanților, să conțină un anumit grad de dificultate care să îi determine să caute soluții și să îi învețe să gândească. Efortul depus pentru rezolvarea temelor și aplicațiilor îl va ajuta pe cel instruit să dobândească experiență. În felul acesta elevul va reuși să rezolve probleme tot mai dificile și va avea încredere în sine, în capacitatea proprie.

Temele și aplicațiile trebuie să fie bine alese de instructor, pentru ca mesajul transmis să devină practic, actual și interesant pentru cei instruiți. Pentru întocmirea temelor și a aplicațiilor se cere imaginație din partea instructorului. Acestui aspect trebuie să i se acorde atenția cuvenită.

⁴³ Vezi cartea lui Bruce H. Wilkinson, 1992, p. 26. Este interesant să observăm că Wilkinson își intitulează cartea “Cele 7 legi ale învățării” și nu “ale profesorului.” Observăm că Wilkinson vede lucrarea profesorului ca parte integrantă din procesul de învățare, a cărui produs final este receptorul - în cazul lui Wilkinson: elevul sau studentului. Dacă elevul ajunge să-și însușească lecția înseamnă că profesorul și-a îndeplinit misiunea cu succes. Aceasta trebuie să fie și atitudinea predicatorului dacă vrea să comunice eficient. Consultă și traducerea acestei cărți în limba română, *Cele 7 legi ale învățării*, op.cit.

Profesorul sau predicatorul trebuie să își facă un obicei de a da teme sau de a le sugera aplicații concrete participanților. În felul acesta cel care ascultă va deveni un participant activ în procesul de învățare, proces care va aduce rezultatele scontate.

2) Să verifice temele de casă

Elevul trebuie să fie verificat pentru a ne convinge dacă și-a făcut tema de casă. Doar formularea unor teme de casă, nu este suficientă. Profesorul trebuie să meargă un pas mai departe, și anume, să verifice modul în care acele teme au fost făcute. Dacă se limitează doar la a da teme, profesorul se oprește la jumătatea drumului. Vom aminti aici o sintagmă des folosită de predicatori atunci când avertizează în legătură cu pericolul de a falimenta în relația cu divinitatea, chiar dacă omul dorește sincer să aibă o relație corectă cu Dumnezeu, și anume: “Drumul spre iad este pavat cu intenții bune.” Intențiile bune nu garantează că vom ajunge în cer. Este nevoie să punem în aplicare intențiile noastre. La fel se întâmplă și cu profesorul care dă teme de casă, dar imediat după ce le-a formulat uită de ele și nu mai urmărește să vadă dacă elevii fac un pas mai departe, să rezolve temele de casă.

Urmărirea modului în care elevul își face temele de casă presupune perseverență din partea profesorului. Profesorul trebuie să fie disciplinat și să-și planifice cu atenție un timp în care să se ocupe de această problemă. Falimentarea în îndeplinirea acestui obiectiv are consecințe nefaste asupra procesului de instruire. Pentru orice activitate eficientă trebuie plătit un preț. Dacă cel care comunică nu este dispus să plătească prețul, nu va avea succes în lucrarea lui. Comoditatea este unul din marile obstacole, unde foarte mulți profesori falimentează, și din această cauză nu reușesc să comunice cu succes.

3) Să-și exprime aprecierea față de cei conștiincioși

După ce profesorul a verificat temele de casă, el are responsabilitatea să îi aprecieze pe cei ce și-au îndeplinit sarcinile trasate. Acest lucru îi va stimula în mod deosebit pe cei care sunt conștiincioși, și pe viitor ei vor fi mult mai motivați să aplice mesajul primit. Ei vor dobândi încredere în ei înșiși atunci când vor observa că profesorul a apreciat strădania lor. În acest fel vor fi motivați să persevereze în activitatea lor. Predicatorii ar trebui să-și facă obiceiul de a-i aprecia pe cei care au acționat la provocarea de a aplica mesajul.

În cartea *Predarea care schimbă vieți*, Howard Hendricks include, printre cele șapte legi considerate de el necesare pentru o predare însoțită de succes, o lege intitulată “legea încurajării,” unde afirmă că “problema numărul unu a educației din zilele noastre este insuccesul în motivarea celor care învață...Să-i faci să treacă la acțiune.”⁴⁴ Wilkinson prezintă la capitolul intitulat “Legea așteptării,” un mecanism care îl va ajuta pe profesor să îi aprecieze pe elevi. El oferă și o serie de pași concreți care ne ajută să facem aprecieri corespunzătoare la adresa celor care sunt participanți la comunicare. Este necesar ca: a) profesorul să fie atent la cei pe care îi evaluează, la tot ceea ce se întâmplă în jurul lui, pentru a-i observa pe cei harnici dar și pe ceilalți. b) Să îi explice clar celui pe care vrea să îl aprecieze progresul pe care l-a observat la el, și să folosească cuvinte de genul: “you just did...” („ai reușit...”). Formularea clară progresului pe care l-a făcut, va avea un impact deosebit asupra evoluției persoanei respective în viitor. c) Este bine ca instructorul să își exprime deschis, să verbalizeze, sentimentele pe care le încearcă față de actul întreprins de elev. În felul acesta persoana în cauză este satisfăcută că a reușit să realizeze un anumit proiect propus de instructor. Această siguranță pe sine va avea efecte pozitive pentru el în viitor. Un alt aspect menționat de Wilkinson, în legătură cu aprecierea elevului conștiincios, are în vedere verbalizarea așteptărilor profesorului și cu privire la ceea ce ar fi capabil elevul să facă în viitor. Este bine ca să ne facem de cunoscut așteptările pe care le avem din partea elevului. Spunându-i ceva de felul: “eu cred că tu vei deveni...,” îl va stimula pe elev în viitoarea lui evoluție și îi va mări încrederea în sine. Va porni la drum cu convingerea că el este în stare de lucruri mai mari.⁴⁵

⁴⁴ Vezi Howard Hendricks, *Predarea care schimbă vieți: Șapte căi autentice care vor da viață predării tale*, traducere de Bogdan Rodica, Oradea: Editura Shalom, 1999, p. 110.

⁴⁵ Vezi Wilkinson, *op.cit.* p. 97-114.

4) Să repete periodic aspectele esențiale ale mesajului

Profesorul trebuie să își structureze mesajul în așa fel încât să aibă posibilitatea să repete periodic, în procesul de transmitere, ideile de bază ale mesajului. Pentru predicator, ideile principale vor fi menționate cel puțin în două momente: la începutul predicii - în propoziția de tranziție, și în concluzie - la finalul predicii (vezi mai jos secțiunea referitoare la metode de întocmire a unui mesaj expozitiv).

Wilkinson oferă o metodă pe care profesorul poate să o folosească, cu rezultate bune. În metodă sunt propuși cinci pași, însă din nefericire instructorul se limitează doar la primul, următorii fiind neglijați.⁴⁶ Vom prezenta în continuare patru din pașii menționați în această metodă pe care îi considerăm importanți.

a) Profesorul va face o cercetare preliminară atentă asupra subiectului lecției, își va organiza mesajul și va face o schiță (un plan) a lecției.

b) Va identifica esențialul lecției, a mesajului transmis. Acest pas presupune selectarea ideilor importante și stabilirea acelor părți din mesaj care sunt esențiale. Identificarea minimumului se va face ținând seama de trei factori. Se va avea în vedere tipul de audiență căreia i se adresează. Se va alege vocabularul folosit în formularea esențialului și se va decide în privința gradului de complexitate al ideilor formulate, în funcție de nivelul de pregătire pe care îl au cei care te ascultă.

În stabilirea minimumului esențial trebuie să ținem seama și de timpul pe care îl avem la dispoziție pentru prezentarea materialului, precum și de timpul pe care îl pot alocă cei care ascultă în vederea asimilării mesajului. Există o tendință greșită din partea profesorilor, de a ignora acest fapt. Ei știu doar un lucru, și anume, că indiferent de timp sau alți factori care concurează în proces, el trebuie să transmită tot ce are de spus. Lipsa de sensibilitate la problemele pe care le întâlnește în momentul comunicării are efecte negative asupra eficienței comunicării. Există situații în care va fi nevoie să-și adapteze mesajul în funcție de împrejurări. Uneori va trebui să îl scurteze, să facă doar un rezumat al anumitor secțiuni pentru a se încadra în timp. Dacă se va ține seama de faptul că mesajul trebuie să fie asimilat de cei ce îl ascultă este obligatoriu ca profesorul să fie atent la problemele cu care se confruntă elevul, cum ar fi: capacitatea de asimilare și coordonata timp, care joacă un rol deosebit în procesul de învățare. Simpla transmitere a mesajului, chiar dacă este integrală și riguroasă, nu garantează succesul în comunicare. Pentru a eficientiza procesul trebuie luați în considerare toți factorii implicați.

În comunicarea mesajului sau a lecției, trebuie să avem în vedere și *scopul* pe care îl urmărim cu acel mesaj. De aceea profesorul trebuie să își formuleze foarte clar, în scris, obiectivele mesajului. Ce așteaptă el ca să obțină elevi în urma transmiterii mesajului? Obiectivele trebuie să fie practice, măsurabile și posibile. Practice, în sensul că profesorul nu trebuie să prezinte generalități. Obiectivele trebuie să fie măsurabile, în sensul că trebuie să poată fi evaluată în timp evoluția celui care își însușește mesajul. Poate fi vorba de dobândirea, de către elev, într-un anumit interval de timp, a unor competențe, care pot fi reperate în timp și spațiu. Poate fi vorba despre stabilirea unor planuri concrete. Și predicatorul poate folosi cu succes aceste sfaturi. De exemplu, el poate propune ca într-un timp de două săptămâni ascultătorii să facă un plan concret de împăcare cu o persoană față de care este în relații de dușmănie.

Profesorul trebuie să formuleze obiective măsurabile și posibil de realizat de elevi. În cazul în care obiectivele sunt prea grele sau imposibil de realizat, elevul va fi descurajat și își va pierde interesul.

c) O altă responsabilitate a profesorului este de a reorganiza minimumul esențial cu scopul de a fi ușor de memorat. Profesorul trebuie să depună efortul necesar pentru a-și organiza mesajul, și ideile esențiale ale acestuia, în așa fel încât să poată fi ușor de reținut. Aici intervine din nou imaginația celui care comunică în a găsi formulele cele mai eficiente pentru reținerea esențialului.

Wilkinson oferă în acest sens șapte căi prin care elevul poate reține mai ușor o lecție⁴⁷ căi la care profesorul poate apela, și anume: (1) *folosind diagrame sau hărți*, utile în a prezenta schematic structura unei cărți din Biblie, etc., (2) *folosind anumite imagini* (Dumnezeu a folosit curcubeul pentru a comunica vizual omenirii că nu va mai distruge tot pământul prin potop). (3) Se poate apela la *o anumită organizare logică a faptelor* prezentate, (4) folosirea aliterației, (5)

⁴⁶Vezi discuția din clasă cu profesorul Roger Peterson referitoare la „legea reținerii” din cartea lui Wilkinson prezentată în caietul *Course Workbook* care aparține de cartea menționată, p.42.

⁴⁷ Ibid. p. 44-46.

asocierea anumitor fapte cu anumite obiecte simbolice (de exemplu, putem asocia ținerea sărbătorilor cu cortul întâlnirii), (6) prezentarea anumitor evenimente *folosind drama* ca mijloc de comunicare, imprimând astfel în mintea ascultătorilor evenimentul respectiv (Domnul Isus folosește Cina Domnului ca un act de aducere aminte a sacrificiului Său pe cruce pentru mântuirea omenirii). (7) Anumite idei importante se pot reține mai ușor punându-le pe *note muzicale* (multe din imnurile religioase sunt adevăruri teologice puse pe note).

d) Profesorul trebuie să îi determine pe cei care îl ascultă să rețină esențialul. Nu este posibil ca cei care ascultă să cunoască fiecare detaliu din mesaj, dar cel care comunică poate pretinde ca elevii să stăpânească esențialul. Nu trebuie să fie lăsați ca ei să decidă în legătură cu ceea ce trebuie să selecteze ca fiind important și ce să ignore din lecție. Este mult mai bine ca profesorul să stabilească esențialul. Acest minim trebuie să fie cunoscut de fiecare.

Profesorul poate să îi determine pe elevi să stăpânească esențialul, dând elevilor mai multe teste în clasă care să aibă o pondere importantă la nota finală a cursului, sau găsind diferite metode de stimulare a celor care îl ascultă pentru a învăța aceste informații. Este bine ca profesorul să repete frecvent esențialul mesajului, până se va fixa în mintea celor ce îl ascultă. Va atrage atenția elevilor că acest minim esențial de cunoștințe va fi întâlnit în examenul final, și că stăpânirea acestor cunoștințe este obligatorie pentru a promova la curs.

În privința predicatorului, acesta nu posedă aceleași mijloace de determinare a celor care îl ascultă să rețină esențialul mesajului. De aceea el va trebui să își convingă audiența de importanța acestor informații și să apeleze la repetarea frecventă a acestora pe parcursul transmiterii mesajului. Repetarea va trebui să se facă în așa fel încât să nu pară monotona. Poate folosi cuvinte și expresii diferite în formularea acestui minimum. Este necesară și aici, ca de fiecare dată, folosirea imaginației.

Wilkinson ne-a obișnuit să consultăm diferite statistici care ne ajută să evaluăm importanța învățăturilor pe care le citim. El ne informează că 80% din profitul unei companii vine de la 20% din clienții pe care îi are. În același fel, 80% din lucrarea care se face într-o biserică este realizată de 20% din membrii ei. Altfel spus 20% din membrii unei biserici dau 80% din totalul fondurilor financiare. Wilkinson continuă această discuție adresându-se pe un ton patetic colegilor lui de breaslă. El spune că acest principiu este de asemenea adevărat în clasă, unde numai 20% din conținutul mesajului comunicat aduce avantaj în proporție de 80% elevilor participanți.⁴⁸ Din acest motiv profesorii merită să facă efortul de a descoperi acel esențial din lecție, pe care să îl prezinte clar elevilor.

Orientarea participanților spre sursele utile pentru rezolvarea problemelor

Profesorul nu poate oferi elevilor toate informațiile pe care ei le așteaptă. Dar nu aceasta este menirea lui. El este chemat pentru a instrui și a orienta elevii în procesul de cunoaștere. Ca urmare, profesorul are responsabilitatea de a-i direcționa pe elevi spre cele mai importante cărți, care îi vor ajuta să găsească soluții la probleme specifice ce nu au fost dezvoltate în lecție sau în mesaj.

Astfel că el poate să ofere elevilor anumite diagrame sau hărți care să scoată în evidență cele mai importante aspecte ale temei abordate, care să îi scutească pe elevi de a cheltui mult timp, pentru a căuta personal acele informații. Experiența împărtășită a profesorului poate fi de mare ajutor pentru cei care îi ascultă.

Pentru realizarea acestui deziderat profesorul are responsabilitatea de a oferi studentului anumite teme de casă prin care acesta să fie determinat să caute în bibliotecă sau pe internet, sursele importante, pe care să le consulte, înregistrând rezultatele obținute, în scris într-o temă de casă. Profesorul poate cere elevilor să facă anumite referate în care să abordeze teme de sinteză, și care să necesite în mod obligatoriu consultarea cărților sau autorilor de referință într-un anumit segment al cercetării.

El trebuie să urmărească cu atenție modul în care elevul reușește să se descurce în realizarea temei impuse. Urmărirea acestui aspect este important în evoluția elevului în viitor. Orientarea elevului în procesul de cercetare reprezintă puntea de trecere de la faza de instruit la cea de instructor - de dascăl.

⁴⁸ Wilkinson, 1992, p.184.

Profesorul trebuie să urmărească evoluția elevului în timp, astfel încât în final elevul să se descurce singur în căutarea răspunsurilor. Este bine venită aici o ilustrație cunoscută dar importantă pentru a evidenția un mare adevăr în procesul educației. Profesorul poate fi asemănat cu un pescar care poate să îi ofere cuiva mai multe kilograme de pește sau poate să îl învețe să pescuiască. Aparent prima ofertă este mai atrăgătoare și mai comodă pentru cel care beneficiază de serviciile pescarului, dar în realitate cea mai valoroasă ofertă este ultima, și anume: aceea de a învăța să pescuiască singur.

Dacă primește mai multe kilograme de pește, acestea se vor epuiza în scurt timp, el flămânzind din nou. Dar dacă învață să pescuiască, chiar dacă aceasta nu îți aduce avantaje imediate și cere un anumit effort, totuși după ce a învățat să pescuiască, cel instruit dobândește o competență care îi poate asigura obținerea hranei pentru tot restul vieții.

În același fel profesorul poate să ofere la curs tot felul de informații interesante și atrăgătoare pentru elevi, și să se limiteze la atât. Din nefericire există această tendință incorectă, când profesorul este interesat să culeagă aplauze imediate din partea elevilor. Dar acest stil de predare nu dă rezultatele cele mai bune și de durată pentru elevi.

Profesorii adevărați nu vor umbla să vâneze aplauze imediate. Uneori vor fi considerați lipsiți de simțul practic. Ei nu vor fi interesați în primul rând de impresia pe care o fac în fața elevilor. Vor avea o viziune de lungă durată pentru cei instruiți. Acești dascăli vor dori ca elevii lor să ajungă la stadiul în care să se descurce singuri în rezolvarea problemelor, să ajungă să se hrănească singuri. Nu se mulțumesc să ofere elevilor câteva kilograme de pește. Nu se lasă până când aceștia nu învață să pescuiască și apoi să fie pe picioarele lor, dobândind cunoștințe care îi plasează în poziția de a oferi ei înșiși hrană (de a instrui) nu să cerșească cu porția, pește (cunoștințe) de la un pescar sau de la altul. Pe deasupra, dobândirea competențelor are efecte pozitive și asupra personalității celui instruit, deoarece el dobândește încredere în forțele proprii și curaj să meargă mai departe.

Aceeași atitudine trebuie să îl caracterizeze și pe predicator. El trebuie să nu transforme mesajul într-un simplu monolog, ci să caute mereu mijloacele prin care cei care îl ascultă să se implice efectiv în aplicarea mesajului. Predicatorul va face de regulă acest lucru când formulează și comunică aplicațiile. Despre acest subiect vom discuta la metodele concrete de întocmire a unui mesaj. Asultătorul trebuie implicat practic pentru ca el să poate beneficia din plin de avantajele mesajului transmis.

Mesajul trebuie să aibă aplicabilitate în viața de toate zilele a celor care îl ascultă. Acest lucru presupune găsirea tuturor punților posibile care să îi determine pe ascultători să treacă la acțiune. Aplicarea cunoștințelor dobândite este cheia progresului personal, și implicit a progresului în general.

Adoptarea unei strategii corecte în procesul de instruire

Vom fi de acord cu sintagma: “Cunoștința înseamnă putere.” Profesorul și predicatorul, prin misiunea lui de a transmite informație, deține secretul puterii pe care poate să îl ofere celor care îl ascultă. Dar această afirmație devine realitate dacă educatorul respectă condițiile unei comunicări corecte. Eficiența unui mesaj nu se limitează la transmiterea corectă a lui, ci el trebuie să fie însușit în mod practic de către instructor. Mai mult, acesta trebuie să se implice cu toată ființa lui în acest proces.

Pentru a învăța să comunicăm corect, este important să apelăm și la modele pe care dorim să le urmăm. Considerăm că modelul suprem este cel al Domnului Isus Cristos. La ultima cină luată de Isus împreună cu ucenicii, înainte de patimile Sale, El le predă o lecție despre modul în care poți să ajungi mare. La sfârșitul mesajului Său, Isus face o afirmație atât de adevărată în legătură cu secretul succesului în atingerea obiectivului despre care a discutat. Isus concluzionează mesajul în cuvintele: “Dacă știți aceste lucruri, ferice de voi dacă le faceți” (Ioan 13:17). Altfel spus, Isus recunoaște faptul că nici un mesaj, oricât de valoros ar fi el, și oricine l-ar comunica, nu dă rezultate dacă este asimilat de către ascultători doar la nivel de informație. Mesajul va avea impactul real atunci când cel care îl aude, îl va pune și în aplicare. A cunoaște anumite informații importante este necesar, dar dacă cineva se oprește la acest nivel nu va obține rezultatele scontate. Isus afirmă că secretul progresului stă în punerea în practică a informațiilor dobândite. În altă împrejurare, Isus

recunoaște că ucenicii lui trebuie să progreseze atunci când spune: “Ajunge ucenicului să fie ca învățătorul lui” (Matei 10:25).

Wilkinson oferă și în acest domeniu o metodă practică pentru stimularea elevilor, care include responsabilitățile pe care le-am amintit noi până aici. El îi sfătuiește pe instructori să respecte cinci pași în procesul de educație, pași folosiți și de Isus în instruirea ucenicilor Săi.

- (1) Profesorul trebuie să ofere elevilor informațiile teoretice necesare cunoașterii subiectului comunicat. Acest lucru l-a făcut Domnul Isus, care i-a învățat pe ucenici în particular, și care S-a adresat și mulțimilor (vezi de exemplu, discursurile lui Isus din Matei: Predica de pe munte (Matei 5-7), discursul de pe muntele măslinilor (Matei 24-25)).
- (2) Profesorul are datoria să exemplifice pentru elevi conținutul mesajului, demonstrând personal modul în care se aplică învățătura teoretică. Putem vedea din Scriptură că ucenicii L-au putut vedea pe Isus slujind în diferite circumstanțe, demonstrând astfel autenticitatea învățăturii Sale (Ioan 13:1-17).
- (3) Profesorul trebuie să găsească modalități de a-i implica pe elevi alături de el, în activități practice, care îi ajută să își înțeleagă utilitatea practică a mesajului teoretic. Isus S-a implicat împreună cu ucenicii lui în misiunile Sale în Galileea, în Iudeea și în Ierusalim.
- (4) Profesorul are responsabilitatea de a le da de lucru elevilor, lăsându-i să se descurce singuri și asistându-i în acest proces. El are responsabilitatea de a-i ajuta să-și îmbunătățească deprinderile. Când Isus îi trimite în misiune, îi așteaptă, fiind atent la evoluția lor și se implică în continuare în desăvârșirea deprinderilor lor în lucrare.
- (5) Profesorul are datoria să îi încurajeze pe cei instruiți în lucrarea lor. După înviere Isus i-a vizitat pe ucenici de mai multe ori, încurajându-i. Înainte de înălțare, Isus îi asigură că nu îi va părăsi niciodată. În scopul acesta L-a trimis pe Duhul Sfânt, la Rusalii.⁴⁹

Dacă cel care este implicat în procesul de educație pune în aplicare acești pași, el se va bucura de rezultate pozitive în lucrarea lui. Profesorul trebuie să fie conștient că elevii se află într-un proces de creștere, care cere multă răbdare din partea educatorului. El trebuie să înțeleagă că evoluției depinde în mare parte și de profesor. Profesorul este răspunzător de progresul celor cărora le vorbește. Neglijarea acestei realități are consecințe nefaste asupra elevilor, dar și asupra eficienței activității sale educaționale.

Apostolul Pavel a fost un dascăl excelent. Acest lucru se poate observa analizând rezultatele acestui mare om al lui Dumnezeu în lucrarea realizată. Într-o perioadă de aproximativ treizeci de ani a reușit să înființeze biserici locale în aproape toate centrele urbane importante din Imperiul Roman din acea vreme.⁵⁰ Observăm că lucrarea lui a avut succes pentru că după moartea lui Pavel, aceste biserici au continuat să existe, ba mai mult și să crească din punct de vedere numeric și calitativ. Secretul reușitei lui Pavel poate fi descoperit într-o epistolă intimă, pe care o scrie celui mai apropiat colaborator al său - Timotei, despre care afirmă: “n-am pe nimeni, care să-mi împărtășească simțirile ca el (Timotei)... ce-i drept, toți umblă după foloasele lor și nu după ale lui Cristos” (Filipeni 2:20-21).

În acea scrisoare, considerată a fi ultima scrisă de Pavel înainte de martirajul lui, putem spune că el oferă cele mai importante sfaturi, ca unul care știa că se află înaintea morții, și vrea să-și facă de cunoscut ultimele dorințe. Acolo, Pavel îl instruieste pe Timotei “Tu dar, copilui meu (Timotei)...ce ai auzit de la mine (mesajul), în fața multor martori, încredințează la oameni de încredere, care să fie în stare să învețe și pe alții” (2 Timotei 2: 1-2). Din aceste versete educatorul poate învăța pentru sine trei lucruri necesare în procesul de comunicare, și anume: (a) să fie convins de importanța transmiterii mesajului, (b) să fie atent la selecția celor pe care urmează să îi învețe, și (c) să privească în perspectivă în legătură cu predarea ștafetei actualilor elevi, care vor deveni învățătorii de mâine.

(a) Transmiterea mesajului. Profesorul trebuie să fie convins în mod personal de importanța mesajului. Din acest motiv el va fi motivat să transmită acest mesaj mai departe. Dacă cel care comunică nu este convins de valoarea mesajului și de nevoia transmiterii lui, atunci eficiența comunicării este diminuată.

Pavel era conștient de faptul că trebuie ca mesajul să fie comunicat și altora. El îl îndemna pe Timotei: “Ce ai auzit de la mine...încredințează (transmite mai departe altora).” El a crezut în

⁴⁹ Consultă cartea lui Bruce Wilkinson, *op.cit.* p. 322, sau traducerea în română p. 338.

⁵⁰ Vezi cartea lui Donald Guthrie, *New Testament Introduction*, a iv-a ediție revizuită, Leicester: Apollos (Anglia) și Downers Grove (SUA): InterVarsity Press, 1990, p. 403.

necesitatea răspândirii mesajului evangheliei, ceea ce i-a asigurat reușita în lucrare. Motivată de această viziune, el a comunicat foarte mult atât pe cale orală cât și în scris. Această viziune a făcut din Pavel unul din cei mai prolifici autori ai Noului Testament. Din totalul de 300 de pagini ale Noului Testament (traducerea Cornilescu 1923), după părerea tradiției creștine, înțelegem că Pavel a scris 81 de pagini, fără a considera epistola către Evrei atribuită în unele versiuni tot lui Pavel, care mai conține aproape 13 pagini. Acest lucru înseamnă că Pavel a scris aproximativ o treime din întreg Noul Testament.

În Romani 10:9 Pavel susține că mărturisirea mesajului Scripturii (comunicarea lui) este o îndatorire fundamentală pentru creștin; aceasta fiind o condiție necesară în procesul mântuirii. El afirmă că: “dacă mărturisești deci cu gura ta pe Isus ca Domn (dacă comunicii acest mesaj)...vei fi mântuit.” În acest verset observăm importanța verbalizării mesajului evangheliei. Este adevărat că această verbalizare trebuie să se bazeze pe o realitate experimentată de credincios, și anume, de a-L accepta mai întâi pe Isus ca Domn al vieții lui. Este vorba despre o conexiune strânsă între experimentarea și comunicarea mesajului.

Pavel însă nu a venit cu o idee originală, deoarece aceste cuvinte au fost formulate mai înainte de Domnul Isus. Isus poruncește ucenicilor înainte de a se înălța la cer: “Duceți-vă în toată lumea și faceți ucenici din toate neamurile... și învățați-i să păzească (comunicați-le) tot ce v-am poruncit (v-am comunicat Eu)” (Matei 28:19-20). Înțelegem, încă odată, că procesul comunicării nu se limitează la verbalizarea mesajului; comunicarea implicând întreaga existență a învățătorului. Verbalizarea este doar un aspect al comunicării. Din aceste texte biblice observăm că misiunea profesorului, a predicatorului este una divină. Ca urmare ea trebuie făcută cu toată responsabilitatea, ca pentru Domnul, pentru a da rezultatele așteptate.

(b) Selectarea celor care vor fi instruiți. Un al doilea aspect subliniat de Pavel în versetul din 2 Timotei 2:2 se referă la alegerea celor care vor fi educați. Este foarte important ca învățătorul să aleagă oameni de încredere: “încredințează la oameni de încredere.” Acest principiu este valabil în cazul formării unui grup de studiu biblic special, însă există situații în care profesorul nu poate face această selecție, el fiind determinat să lucreze cu oamenii care există într-o clasă sau într-o anumită grupă, selectată după alte criterii diferite de cel menționat în citatul de mai sus. Deși selectarea grupului poate să nu fie o opțiune pentru profesor, el poate ține seama de acest principiu, orientându-se asupra acelor elevi care inspiră încredere. Nu înseamnă că el își va putea permite să fie parțial față de unii, însă va observa că anumiți elevi vor fi dezinteresați, având alte motive pentru care participă la grupul respectiv. Succesul educației este determinat de caracterul oamenilor care participă în procesul de instruire. Profesorul nu va neglija, însă o parte din elevi. Dimpotrivă, el trebuie să fie sensibil la nevoile fiecăruia și dacă observă anumite probleme, va căuta să le rezolve pentru ca fiecare participant să poată dea randamentul maxim în procesul de educație.

Instructorul va căuta să îi ajute pe cei mai puțin interesați să elimine motivele care îi împiedică să fie mai receptivi,⁵¹ iar dacă în cazul unora nu va putea depista și elimina motivele lipsei de interes trebuie să lase această problemă în seama lui Dumnezeu. El trebuie să rămână optimist față de fiecare participant la proces. Profesorul trebuie să își iubească toți elevii fără să facă deosebire, dar el trebuie să îi ajute pe cei care manifestă un interes sporit pentru a învăța. Profesorul trebuie să fie dispus să sacrifice timp și energie pentru a-i ajuta pe cei interesați.

(c) Ucenicii trebuie să devină la rândul lor învățători. Profesorul trebuie să lucreze având în minte perspectiva că cei care îl ascultă astăzi, mâine vor deveni ei înșiși învățători. Trebuie să vadă în cei pe care îi instruieste oamenii care îl vor putea înlocui în viitor. De aceea el îi va pregăti în așa fel, încât cei care îi sunt elevi, la finalul procesului de educație, vor fi capabili să facă munca de educator, fiind echipați corespunzător pentru această lucrare. Din nefericire, în multe situații, această posibilitate ca ucenicii să îi înlocuiască pe profesori, pe predicatori, a devenit pentru unii o reală amenințare. Profesorii se tem ca elevii lor să nu le ia locul în viitor, predicatorilor le este teamă că anumiți tineri pe care ei i-au instruit să le pună în pericol poziția. Din această cauză unii profesori nu țin cont de acest principiu, din motive personale, egoiste, care aduc un mare deserviciu procesului de educație, și progresului spiritual în general. Ar fi trist dacă unii lideri spirituali nu dau

⁵¹ Este foarte adevărat ceea ce spune Bruce H. Wilkinson în cartea lui *The 7 Laws of the Learner*, când afirmă că una din legile de bază pentru cel care învață este legea așteptării, profesorul având responsabilitatea de a-și exprima încrederea în elevii lui. El arată cât de periculos este ca profesorul să nutrească chiar în ascuns sentimente de dispreț pentru anumiți elevi, deoarece aceste sentimente ascunse vor avea rezultate neplăcute pentru cei care au fost tratați necorespunzător. Vezi p. 97-104.

recomandări favorabile tinerilor care vor să se înscrie la o școală teologică de teama să nu fie amenințați. Sperăm ca această atitudine total nebiblică să fie doar o presuposiție.

Omenеște vorbind teama aceasta este justificată, deoarece în prezent, datorită libertății de care țara noastră beneficiază, sute de tineri au posibilitatea de a urma cursuri de pregătire superioară în domeniul. Avem tineri inteligenți, foarte capabili, care bat la porțile instituțiilor de învățământ. de asemenea, în fiecare an ies de pe bancile seminariilor zeci și chiar sute de noi absolvenți pregătiți pentru a sluji Cuvântul lui Dumnezeu. Ar părea justificată reacția de respingere a liderilor religioși față de acești noi absolvenți.

Am specificat însă că temerea este întemeiată doar omenеște vorbind, pentru că această practică este demnă de condamnat din punctul de vedere al moralei creștine. Pe lângă faptul că această atitudine dăunează mult procesului de instruire, ea este nedemnă de chemarea pe care o are un slujitor al Evangheliei: profesor sau predicator. Misiunea lui este de a îi încuraja pe cei pe care îi învață nicidecum de a le pune piedici.

Și dacă ținem seama de faptul că această lucrare se referă la educația creștină care are la bază principiile Scripturii, descurajarea tinerilor cu scopul de a păstra o anumită poziție, este contrară învățaturii pe care o dă profesorul creștin. El ignoră principiul formulat de Pavel în Romani 12:10b “în cinste fiecare să dea întâietate altuia.” În felul acesta predicatorul învață un lucru și practică exact opusul a ceea ce învață. Această atitudine dăunătoare poate fi interpretată în două moduri:

* Instructorul nu crede că ceea ce îi învață pe alții poate fi aplicat

Ar însemna că ceea ce el predă, nu este adevărat, nu este demn de crezare, și el predă aceste lucruri doar pentru că așa îi cere slujba. Comunicarea acestui mesaj îl ajută să se întrețină pe sine și familia, fiind o profesie avantajoasă din punctul lui de vedere. Acest gen de instructori a fost foarte răspândit în partidul comunist din țara noastră. Oameni care se ocupau cu propaganda comunistă nu erau convinși de veridicitatea informațiilor pe care le comunicau în calitate de secretari de partid sau de responsabili cu propaganda. Dar odată cu căderea regimului, au renunțat, pentru că ei făceau acest lucru nu din convingere, ci doar pentru a avea o pâine.

Adevăratul învățământ promovează adevărul, care în general trebuie să rămână valabil indiferent de conjunctura politică, economică, socială sau de altă natură. Cei care renunță la principiile care guvernează procesul real al educației, demonstrează că nu sunt adevărați educatori. Aceștia ar trebui să-și revizuiască atitudinea, și să revină la principiile biblice ale educației.

* Lipsa de credință a instructorului. O a doua explicație care justifică atitudinea josnică a unor educatori de a-i împiedeca pe unii tineri să progreseze în acest domeniu, este lipsa de credință în Cuvântul lui Dumnezeu. Frica de a-și pierde slujba este mai mare decât credința că Dumnezeu le va purta de grijă, dacă ei vor rămâne fideli Cuvântului Său.

Este posibil ca profesorul sau predicatorul să-și piardă încrederea în Dumnezeu. El poate ajunge la concluzia greșită că în situații de răscruce pentru viața lor, învățătura Scripturii nu are răspunsuri satisfăcătoare, ca urmare apelează la soluții greșite, condamnate de Biblie. El folosește viclenia și minciuna pentru a-și proteja slujba. Dar Biblia avertizează că în felul acesta, un asemenea predicator va compromite lucrarea pe care o face, mărturia creștină, și își pune în pericol destinul veșnic.

Din nefericire, omul este o ființă decăzută, ușor coruptibilă. El poate foarte ușor să cedeze presiunilor. Nu trebuie să uităm că dacă cineva folosește metode străine de Scriptură, el demonstrează că în anumite împrejurări metodele lui Dumnezeu nu sunt demne de încredere și că metodele diavolului, ca minciuna, sunt soluțiile reale pentru anumite crize. Țon scria în sensul acesta: “Pe cine crezi, pe acela-l ascuți, pe cine ascuți ca el devii, ca cine devii cu el vei trăi.”⁵² Acest adevăr este valabil și pentru educatori. Ei trebuie să fie conștienți că felul în care își fac datoria va avea consecințe de lungă durată asupra celor pe care îi instruiesc, asupra profesiei lor, asupra caracterului și destinului lor veșnic.

În asemenea situații este bine ca predicatorii să Îi facă de cunoscut lui Dumnezeu toate temerile și toate pericolele care le amenință viața, și să continue să se încreadă în Domnul. Fără o credință puternică în purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de toate nevoile educatorului, nu este posibil să se facă un învățământ corespunzător. Profesorii și predicatorii ar trebui să fie primii care să demonstreze practic în viața lor, autenticitatea mesajului pe care îl comunică altora. Să reținem

⁵² Predici ținute la Biserica baptistă Maranata din Arad în luna februarie, 2001.

faptul că dacă vom pune piedici procesului de instruire în ceea ce privește cunoașterea și slujirea vom avea de a face cu Dumnezeu care intenționează ca procesul să se desfășoare conform Scripturii.

Cei amenințați trebuie să fie conștienți că Dumnezeu știe toate aceste probleme referitoare la viitorul lor și al familiei lor, și că El le va purta de grijă fără nici o urmă de îndoială. Ceea ce i se cere instructorului este să fie găsit credincios în toate lucrurile încredințate lui de Dumnezeu. El este pus de Dumnezeu ca administrator⁵³ peste această lucrare de instruire din planul mai mare al lui Dumnezeu. În acest sens Pavel scrie corintenilor despre sine și despre colaboratorii săi implicați în comunicarea evangheliei: “fiindcă avem slujba aceasta, după îndurarea pe care am căpătat-o, noi... nu umblăm cu vicleșug și nu stricăm Cuvântul lui Dumnezeu. Ci prin arătarea adevărului ne facem vrednici să fim primiți de orice cuget omenesc, înaintea lui Dumnezeu” (2 Corinteni 4:1-2). În cazul în care învățătorul își face cu demnitate slujba, el este asigurat de protecție divină și este degrevat de responsabilitatea zilei de mâine cu privire la sine sau la cei dragi, pentru că Isus ne sfătuiește: “Nu vă îngrijorați dar, zicând: 'Ce vom mânca?,' sau 'Ce vom bea?,' sau 'Cu ce ne vom îmbrăca?...' Tatăl vostru cel ceresc știe că aveți trebuință de ele... Nu vă îngrijorați dar de ziua de mâine... Ajunge zilei necazul ei” (Matei 6:31-34).

Dumnezeu are pretenția ca profesorul și predicatorul să se încreadă în promisiunile Lui și în ceea ce privește viitorul. În caz contrar, el se descalifică în ochii lui Dumnezeu. În Evrei 11:6 ni se spune că “fără credință este cu neputință să fim plăcuți Lui! Căci cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este și că răsplătește pe cei ce-l caută.”

C. RESPONSABILITATEA FAȚĂ DE SINE

1) Transformarea interioară

Pentru ca instructorul să comunice eficient, el trebuie să experimenteze nașterea din nou. În Ioan 3 Isus îi spune lui Nicodim că fără această transformare interioară nimeni nu poate să fie pe placul lui Dumnezeu. Ba mai mult, fără această naștere din nou nimeni, nu poate moșteni Împărăția lui Dumnezeu “Isus i-a zis (lui Nicodim): 'Adevărat, adevărat îți spun că dacă un om nu se naște din nou nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu'” (Ioan 3:3).

Această înnoire este o lucrare divină. Pavel formulează acest adevăr foarte clar în Tit 3:5 când spune: “El (Dumnezeu) ne-a mântuit nu pentru faptele făcute de noi în neprihănire ci pentru îndurarea Lui, prin spălarea nașterii din nou și prin înnoirea făcută de Duhul Sfânt.” Fără această schimbare un educator creștin va falimenta. Este posibil ca el să facă parte dintr-o denominație creștină, poate să respecte toate ritualurile pe care le fac toți creștinii, poate fi considerat de alții ca fiind un credincios deosebit, și cu toate acestea să nu fie transformat de Dumnezeu. Dacă nu s-a petrecut această schimbare, profesorul trebuie să înceapă de aici, care este momentul zero. El poate să-i ceară lui Dumnezeu iertare și curățire de păcate prin Jertfa lui Isus de pe Golgota și prin puterea Duhul Sfânt. Aceasta va rezolva problema destinului său veșnic și îl va face corespunzător pentru o lucrare încununată de succes. Spurgeon susținea de asemenea că este foarte importantă viața personală a celui care comunică Scriptura.⁵⁴

Schimbarea pe care o realizează Dumnezeu în viața cuiva, face din profesor un alt om, care face fapte dintr-o motivație interioară corectă. Vorbind despre motivații corecte, Chambers afirma că ceea ce este mai valoros decât faptele bune în viața unui om este o motivație sfântă.⁵⁵ Citatul său ruzumă clar nevoia de a fi născut din nou, din Dumnezeu. Chambers observă superioritatea omului născut din nou, prin contrast cu omul preocupat de a face fapte bune:

⁵³ Vezi ce spune John Stott despre pastorul ca ispravnic, în cartea sa *Portretul predicatorului*, Cluj Napoca: Editura Logos, 1999, retipărită în 2002, p. 11-34.

⁵⁴ Charles Haddon Spurgeon, *Sfaturi pentru predicatori*, traducător: Monica Dan și Cristina Badea, București: Editura Stephanus, 1998, p. 9-22.

⁵⁵ Oswald Chambers, *Ce am mai bun pentru Cel Preainalt*, tradusă în românește de Marius Mazuru, Oradea: Editura Cartea Creștină, 1996. Vezi meditația lui din 24 iulie unde vorbește despre faptul că motivația curată pe care o are un om este superioară faptelor bune pe care acesta le săvârșește. În acea meditație el explică cum poți avea motivații corecte, și motivul pentru care motivațiile corecte sunt superioare oricărui standard.

Caracteristica unui ucenic nu este aceea că face fapte bune, ci aceea că motivațiile lui sunt bune deoarece a fost făcut bun prin harul supranatural al lui Dumnezeu. Singurul lucru care depășește calitatea de *a face* bine este cel de *a fi* bun. Isus Cristos a venit să pună în orice om care acceptă această nouă ereditate care va depăși neprihănirea cărturarilor și fariseilor (adică a oamenilor care erau autorizați să dea învățătură comunității evreiești din vremea lui Isus). Isus spune prin aceasta că 'Dacă sunteți ucenicii Mei trebuie să fiți buni nu numai în viața voastră, ci și în motivațiile voastre, în aspirațiile voastre, în gândurile cele mai tainice ale minții voastre.' Motivațiile noastre trebuie să fie așa de curate, încât Dumnezeu cel Atotputernic să nu vadă nimic de condamnat. Cine poate sta în lumina veșnică a lui Dumnezeu, iar El să nu aibă nimic de condamnat? Numai Fiul lui Dumnezeu ...spune că prin răscumpărarea Lui poate pune în orice om această natură a Lui și-l poate face la fel de nepătat și de simplu ca un copil. Puritatea pe care o cere Dumnezeu este imposibilă dacă eu nu pot fi refăcut, reînnoit în interiorul meu, și aceasta este exact ce a hotărât Isus să facă prin răscumpărarea Lui... Marea minune a mântuirii adusă de Isus Cristos este că El schimbă ereditatea noastră. El nu schimbă natura umană; El schimbă izvorul ei, și de aici și motivele ei.⁵⁶

Un asemenea statut, garantează celui care îi învață pe alții reușită în lucrare. În felul acesta profesorul sau predicatorul va demonstra compatibilitate între mesajul comunicat verbal și viața lui practică.

Adevărații profesori sau predicatori sunt cei care au tăria de a trăi cu consecvență în viața lor mesajul pe care l-au comunicat altora. Putem spune în acest caz că un adevărat profesor va putea fi apreciat definitiv abia la sfârșitul vieții lui. Îl vom aminti din nou pe Oswald Chambers care a demonstrat o înțelepciune spirituală adâncă, greu de egalat. Acest profesor și misionar creștin, foarte matur, ne uimește prin profunzimea afirmațiilor sale, deși a murit tânăr, doar la 43 de ani. Secretul înțelepciunii lui se afla într-o umblare reală cu Dumnezeu lui. Numai un om care trăiește învățătura lui Isus în fiecare zi în viața lui poate comunica cu atâta înțelepciune. Lumea noastră duce mare lipsă de lideri spirituali asemănători lui Chambers.

2) Dăruirea în lucrare

Deși, în mod tangențial, am mai atins această problemă, dorim să ne concentrăm mai în detaliu asupra relației dintre mesajul comunicat și comportamentul profesorului. Dacă Dumnezeu l-a chemat să facă această lucrare de a-i învăța pe alții, profesorul sau predicatorul trebuie să se asigure că este dispus să aplice în mod personal, toate adevărurile pe care le-a transmis altora. Apostolul Pavel scrie colosenilor un principiu general valabil pentru creștinii implicați în orice domeniu de activitate, inclusiv în procesul de educație. El scrie: "Orice faceți, să faceți din toată inima, ca pentru Domnul, nu ca pentru oameni" (Coloseni 3:23). De aici putem desprinde câteva adevăruri care se aplică și celor implicați în procesul de comunicare.

a) Instruirea trebuie făcută din toată inima. Pavel scrie colosenilor: "orice faceți, să faceți din toată inima." Aceasta presupune ca orice activitate să fie făcută fără nici o reținere. Dacă profesorul sau pastorul își face lucrarea cu anumite idei preconcepute, manifestând simpatie pentru unii și antipatie pentru alții, el falimentează în procesul comunicării. Această atitudine va afecta succesul lucrării sale. Profesorul trebuie să manifeste o deschidere totală față de toți elevii, fără prejudecăți, punând suflet în tot ceea ce face, fiind caracterizat de un permanent entuziasm.

b) Instruirea nu trebuie făcută ca pentru oameni. Deoarece poate ajunge să își aprecieze greșit propriul comportament, vom prezenta în continuare modul în care educatorul poate să își facă o autoevaluare corespunzătoare. Cei care au motivații greșite apelează la următoarea logică: Ei vor fi interesați în mod special ca cei din jur să își mențină părerea bună pe care o au despre ei. Dacă se menține această părere bună despre el, în opinia lui aceasta înseamnă că el se comportă corect. Acest mod de acțiune îl plasează pe profesor sau pe predicator în categoria celor care lucrează "ca pentru oameni;" expresie folosită de Pavel în Coloseni 3:23. Scriptura condamnă o asemenea atitudine. Aceasta înseamnă înșelare. Faptul că cei care îl ascultă nu au obiecții la adresa lui, nu înseamnă că liderul se conformează standardelor lui Dumnezeu, sau că și Dumnezeu este mulțumit de el. Biblia avertizează în legătură cu pericolul de a-i folosi ca etalon pe oameni, sau de a ne pune încrederea în oameni. Ieremia condamnă această atitudine în cuvintele: "Așa vorbește Domnul: Blestemat să fie omul care se încrede în om, care se sprijinește pe un muritor" (Ieremia 17:5). Dacă cel pe care ne bazăm că ne va evalua corect acțiunile, este un muritor, înseamnă că el nu este demn de încredere. Este foarte posibil ca Dumnezeu să aibă o altă părere. În felul acesta, chiar și un lider

⁵⁶ Vezi meditația de pe data de 24 iulie, din cartea de meditații zilnice a lui Oswald Chambers, *op.cit.*

spiritual poate avea șocanta surpriză că s-a înșelat. Isus spunea: “Nu orișicine-Mi zice: 'Doamne, Doamne!' va intra în Împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu care este în ceruri. Mulți Îmi vor zice în ziua aceea: 'Doamne, Doamne! N-am proorocit noi în Numele Tău? N-am... Atunci le voi spune curat: 'Niciodată nu v-am cunoscut, depărtați-vă de la Mine'” (Matei 7:21-23). Unii din cei descriși în acest verset au fost predicatori, învățători, lideri spirituali, despre care oamenii aveau o impresia foarte bună, însă în ochii lui Dumnezeu evaluarea era alta.

Când fac anumite concesii, așa zise nevinovate, în domeniul moral, cu scopul de a avea anumite avantaje înseamnă că eu caut să mă conformez într-un fel sau altul standardelor umane, din punct de vedere economic, politic, social, etc. Eu voi căuta să lucrez pe placul oamenilor. Oamenii renunță cu greu la acest mod greșit de comportare, condamnat de Biblie. Este necesară acea renunțare la sine, la eul personal pentru a reuși să acționezi pe placul Domnului. Compasiunea față de noi înșine este cauza pentru care cei mai mulți dintre creștini, inclusiv liderii, se dovedesc a fi falimentari în intenția lor de a-L mulțumi pe Dumnezeu.

Atunci când cineva ajunge să Îl cunoască pe Dumnezeu, în el are loc o schimbare radicală a atitudinii sale față de viață, în general. Persoana respectivă are o nouă motivație față de modul cum face lucrurile pe care le făcea și înainte. El este uimit de ceea ce a făcut Dumnezeu în viața lui. De aceea inima lui este inundată de dragoste pentru Domnul, care devine sentimentul permanentă în acțiunile sale. El are dorința de a acționa “din toată inima, (și) ca pentru Domnul.” După un timp însă această atitudine tinde să se schimbe, dacă persoana respectivă nu păstrează o relație corectă cu Dumnezeu. Ei devin mult mai circumspecți, adoptând o atitudine, am numit-o, mai “pragmatică.”

Foarte mai mulți creștini, incluzând aici și educatorii, intră după o vreme într-o stare de apatie, care influențează negativ lucrarea lor, dar mai ales destinul lor veșnic. Ne amintim că Isus avertizează serios biserica din Efes în legătură cu pericolul pierderii dragostei dintâi, mergând până la posibilitatea lepădării celui care se face vinovat de lipsă de dragoste pentru Dumnezeu (Apocalipsa 2:4-5). Apatia în lucrare este semnul că în viața profesorului sau a predicatorului există păcate pe care le practică și la care încă nu a renunțat. De aceea este nevoie ca să se pocăiască. Pocăința profesorului trebuie să fie un proces continuu. Aceasta îi va garanta păstrarea entuziasmului în lucrare, și îl va determina să comunice în permanență într-o atmosferă de dragoste.

Noi suntem tentați să coborâm standardele, ajungând la concluzia că oamenii nu merită dăruirea noastră totală. Este adevărat că, cel puțin, unii oameni nu merită sacrificiul nostru, dar am înțeles că Scriptura ne îndeamnă ca absolut toate lucrurile să le facem ca pentru Domnul nu ca pentru oameni. Cu toții suntem de acord că pentru Dumnezeu merită să facem lucrurile cât mai bine. Conștienți fiind că trebuie să facem toate lucrurile ca pentru Dumnezeu, vom evita capcana de a acționa pe baza a ceea ce ar merita unii din semenii noștri.

c) Instruirea trebuie făcută ca pentru Domnul. Pavel scrie “orice faceți, să faceți... ca pentru Domnul.” Aceasta înseamnă că nici o activitate din viața creștinului nu trebuie să facă excepție de la această regulă, cu atât mai mult comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu. Ea trebuie făcută ca pentru Domnul. Pe lângă acțiunea propriu-zisă de comunicare a mesajului biblic, instruirea implică și alte activități care intră în acest proces. Unele din acesta ar putea fi neglijate de către profesor. Din acest motiv suntem avertizați de Pavel că nu trebuie să minimalizăm importanța oricărei activități. Orice pas, mai mare sau mai mic, care intervine în proces, trebuie să fie făcut cu conștiinciozitate, ca pentru Dumnezeu. Expresia “ca pentru Domnul” plasează acțiunea profesorului la gradul superlativ; este mai mult decât a lucra din toată inima.

În preocuparea de a lucra ca pentru Dumnezeu educatorul trebuie să aibă o motivație corectă. Această motivație corectă este însoțită de dorința ca Dumnezeu să fie mulțumit de modul în care el a lucrat, chiar dacă în anumite situații va fi considerat de ceilalți îngust și lipsit de simț practic. Nu înseamnă că cel care caută să Îl mulțumească pe Dumnezeu, nu va lua în calcul și opinia oamenilor. El are în vedere importanța părerilor altora, cautând să le evalueze în lumina Scripturii. Pentru cel care lucrează ca pentru Domnul, Scriptura are ultimul cuvânt în deciziile pe care le ia. Nu toți cei care folosesc versete din Biblie pentru a-și justifica acțiunile au cu adevărat Biblia ca etalon.

Pentru a avea o motivație corectă la baza acțiunilor tale este nevoie ca profesorul să afle ce spune Biblia în fiecare detaliu, și să asculte de vocea lui Dumnezeu care vorbește prin conștiință, atâta vreme cât aceasta nu a fost pătată. Păstrarea unei conștiințe nepătate se face aplicând în totalitate Cuvântul lui Dumnezeu (2 Timotei 1:3-5,18-19).

Există situații așa numite “gri,” în care o acțiune poate fi legitimă pentru altul, dar nu și pentru tine. În asemenea situații, în care Biblia nu are un răspuns clar, putem apela la principiul formulat în 1 Tesaloniceni 5:22 unde Pavel scrie: “Feriți-vă de orice se pare rău.” Când în luarea unei decizii te simți neliniștit, este bine să nu mergi mai departe, să nu treci la fapte până când nu vei avea deplină libertate de conștiință.

Pentru a înțelege rolul conștiinței în luarea deciziilor corecte, vom prezenta o ilustrație sugestivă în acest sens. Se spune că cineva a trebuit să iasă într-o noapte de mai multe ori afară din casă ca să îi poruncească câinelui să nu mai latre. Într-un târziu văzând că câinele nu vrea să tacă, proprietarul l-a împușcat pe câine, considerând că după aceea va putea dormi liniștit. Dar după ce el s-a culcat au intrat în casă niște hoți, la care lătra câinele, și i-au prădat casa. Deci soluția acestui om, de a omorî câinele pentru că lătra, nu a fost cea mai bună, dimpotrivă. Câinele din poveste poate fi comparat cu conștiința noastră, care ne deranjează de multe ori pentru că ne nu ne lasă în pace atunci când trebuie să luăm o decizie cu privire la o anumită acțiune. Dar să nu procedăm ca acest om reducând conștiința la tăcere. Pericolul nu va fi îndepărtat în felul acesta, ci dimpotrivă, șansele ca să falimentăm vor crește substanțial.

Conștiința este ochiul spiritual pentru pentru credincios. Dacă ochiul nu mai vede clar atunci persoana respectivă este dezorientată, nu mai poate acționa corect. Domnul Isus folosește ilustrația cu ochiul, care este foarte sugestivă pentru ceea ce dorea să comunice ucenicilor Săi în Predica de pe munte.⁵⁷

Cele două elemente, Cuvântul lui Dumnezeu și conștiința, sunt necesare pentru menținerea unei motivații corecte în acțiunile pe care le întreprinde profesorul. Acestea sunt dependente una de alta. Nu poți menține o conștiință curată dacă nu împlinești Scriptura în totalitate și nu poți împlini Scriptura în așa fel ca să îi placă lui Dumnezeu dacă ai o conștiință murdară, afectată de păcat.⁵⁸

Secretul vieții spirituale, în general, și al succesului unui profesor sau predicator, în special, se bazează pe respectarea Cuvântului lui Dumnezeu și păstrarea unei conștiințe curate. În felul acesta el va putea lucra întotdeauna ca pentru Domnul. Deoarece conștiința se pătează deseori, noi vom reuși să o curățăm numai prin pocăință, care se face într-o atitudine de sinceritate și smerenie (Iacov 4:8-10). Smerenia trebuie să fie o calitate a profesorului, care îi va asigura succesul și în procesul de instruire.

3) Păstrarea integrității

Datorită faptului că provocarea pentru cel care vrea să facă o lucrare bună, este foarte serioasă, am considerat necesar să prezentăm etapele prin care poate trece un educator în lupta lui pentru a lucra corect și cinstit față de Dumnezeu și față de oameni. În felul acesta profesorul va putea să își verifice lucrarea pe care o face.

a. Confruntarea cu criza

După un timp, când profesorul dobândește o anumită experiență în lucrare, își dă seama că aplicând principiul formulat în Coloseni 3:23, are parte de multe frustrări. Consumă multă energie fără ca elevii și chiar șefii lor să aprecieze efortul lor, fac anumite servicii fără ca cei din jur să observe aceste lucruri. Corectitudinea în anumite situații are ca și consecințe pierderi semnificative, din punct de vedere material sau financiar. În această situație profesorul sau predicatorul încearcă să facă o nouă evaluare a metodei de lucru. Se îndoiește de faptul că făcând toate lucrurile din toată inima și ca pentru Domnul procedează corect.

El se poate întreba dacă nu a fost prea naiv în modul în care a aplicat acest principiu și datorită acestei naivități a de pierdut foarte mult. Se întreabă dacă nu ar trebui să fie mai “realist,” fructificând anumite oportunități, căutând să-și protejeze poziția, încercând să obțină unele avantaje materiale sau sau financiare. Toate acestea intenționează să le realizeze găsind unele portite care nu par a fi condamnabile. În felul acesta mintea profesorului sau a predicatorului începe să se frământa cu aceste provocări, dând naștere unei crize care conduc spre luarea unor decizii.

⁵⁷ Vezi Matei 6:19-34.

⁵⁸ Vezi T. Burton Pierce, *Etica lucrătorului creștin: Un ghid pentru lucrătorii plini cu Duhul Sfânt*, traducător: Ioan Bochian, Satu Mare: Editura Life Publishers International, 1999, p. 20, Carl F. Henry, *Etica personală*, (Oradea: Editura Cartea Creștină, 2004), p. 483 ș.urm.

b. Tentația de a adopta unele soluții aparent mai pragmatice

Putem observa că omul găsește imediat o cale aparent mai avantajoasă, “mai pragmatică.” O pune în aplicare și ea dă rezultate imediate: material, financiar și social. Pentru un anumit timp se bucură de soluțiile noi aplicate. În această situație apare nevoia justificării faptelor săvârșite, pentru a-și liniști conștiința. Un predicator își poate zice: “Se pare că am procedat corect. În felul acesta am evitat un pericol; am eliminat concurența sau un alt gen de problemă. Măsurile de protecție sunt legitime. Uneori simți nevoia de a te “descurca.”

Pentru o vreme, după deciziile pragmatice luate, nimic nu pare să se fi schimbat. Totul pare să decurgă în mod normal, ca mai înainte. Dar după o perioadă el observă că nu mai are același entuziasm în predare sau predicare. Oamenii nu mai sunt la fel de interesați de mesajele sale, nu mai sunt entuziasmați de lecțiile sale. Realizează că nu mai dă același randament și începe din ce în ce mai des să-și pună întrebarea: “Oare ce se întâmplă?” Încearcă să se consoleze cu ideea că în activitatea pe care o depui mai sunt și zile mai rele. Presupune că este doar o stare trecătoare.⁵⁹ Însă va observa că acea stare persistă. Acest lucru va continua să îl neliniștească din ce în ce mai mult. Cei care îl ascultă încep să observe că s-a întâmplat ceva rău cu profesorul sau cu predicatorul lor; el nu mai este tot atât de eficient cum era mai înainte. Situația devine din ce în ce mai neclară și este tot mai greu de controlat. Ce se întâmplă? Predicatorul va încerca să găsească o explicație pentru situația prin care trece, pentru că lucrurile pe care omul le poate explica, le poate și controla. De aceea este normal ca el să caute întotdeauna explicații pentru orice situație. Oswald Chambers afirma că : “Nu este nimic miraculos sau misterios în lucrurile pe care le putem explica. Noi putem conduce sau controla ceea ce putem explica, de aceea este natural să încercăm să explicăm totul.”⁶⁰

În situația prezentată mai sus există pericolul ca predicatorul să explice greșit ceea ce se petrece în viața lui, considerând că este vorba de o situație întâmplătoare, deoarece trăim într-o lume capricioasă. Deși omul are în general explicații pentru situațiile la care reflectă, totuși realitatea este că de foarte multe ori acestea sunt incorecte. Când se iau hotărâri greșite, chiar profesorii sau liderii spirituali pot ajunge să nu mai vadă clar realitatea. Și acest lucru se datorează faptului că au început să facă compromis sau să neglijeze principiile biblice, pe care ei personal le comunicau altora.

Fiind în această stare, învățătorul în loc să fie o sursă de informare pentru cei care îl ascultă, ajunge o sursă de dezinformare. O mare nenorocire este când cei chemați să fie călăuze pentru alții, sunt ei înșiși orbi. De aceea Isus îi acuză pe învățătorii legii din vremea lui, considerându-i mai vinovați decât pe ceilalți, pentru că dacă ei nu mai văd lucrurile corect atunci tot poporul trăiește într-o ignoranță. Această stare de lucruri are consecințe negative asupra întregii comunități. Isus le spune liderilor spirituali din vremea aceea: “Vai de voi cărturari (învățători) și farisei fățarnici! Pentru că voi închideți oamenilor Împărăția cerurilor: nici voi nu intrați în ea și nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați să intre” (Matei 23:13), iar mai departe în același capitol Isus îi numește pe cărturari “povățuitori orbi.” (v. 16).

În Vechiul Testament Dumnezeu îi acuză pe preoții din vremea lui Osea, care aveau misiunea de a învăța pe popor căile lui Dumnezeu, iar ei nu mai comunicau această cunoaștere adevărată. Consecința acestui faliment din vremea lui Osea a fost gravă deoarece era pusă în pericol însăși existența poporului lui Dumnezeu. Dumnezeu afirmă: “Poporul Meu pierde din lipsă de cunoștință. Fiindcă ai lepădat cunoștința și Eu te voi lepăda și nu-Mi vei mai fi preot.” Acceptarea compromisului în viața educatorului conduce la eșec în procesul de instruire. În vremea lui Osea, preoții nu practicau învățăturile pe care le comunicau altora.⁶¹

Wiersbe vorbea despre importanța conducătorilor într-o națiune, făcând o afirmație care se aplică și liderilor spirituali din zilele noastre. Rolul lor este de a călăuzi națiunea, prin comunicarea principiilor biblice, care ar trebui să fie normative pentru comunitate. El îl afirma că: “după cum nu este mai mare binecuvântare pentru o națiune sau un popor decât să le dea Dumnezeu conducători credincioși, sinceri și drepecți, tot așa nu este un blestem mai mare pe care Dumnezeu să-l trimită peste un popor în lumea aceasta decât să le dea îndrumători orbi, degenerați, firești, lipsiți de

⁵⁹ W. E. Sangster accentuează importanța caracterului celui care comunică în cartea sa *The Craft of Sermon Construction*, Philadelphia: Westminster Press, f.a., p. 11-28, unde autorul face o pledoarie în favoarea predicării.

⁶⁰ Vezi cartea lui Oswald Chambers *Ce am mai bun pentru Cel Prea Înalt. op.cit.*, meditația din 18 iulie.

⁶¹ vezi discuția de mai sus despre secretul succesului lui Isus în contrast cu falimentul cărturarilor din vremea Lui.

entuziasm și nepregătiți.”⁶² Îndrumătorii orbi, care nu văd ei înșiși lucrurile corect, oferind o învățătură neclară, sunt un blestem pentru o întregă națiune. Compromisul afectează negativ procesul de instruire, destinul celor instruiți și al educatorilor.

Când oamenii vor să ignore un principiu încep să filosofeze pentru a găsi o porțiță de scăpare pentru justificarea neascultării lor. Cuvântul lui Dumnezeu este simplu de înțeles dar foarte greu de împlinit, mai ales atunci când Dumnezeu ne cere să plătim un preț mare în schimbul ascultării. Dar ascultarea de Dumnezeu este singura cale corectă care trebuie urmată. Și dacă această condiție este respectată, atunci Dumnezeu va răsplăti orice efort sau cost pe care cineva l-a plătit pentru a nu se compromite.

c. Nevoia de a persevera

Dacă profesorul dorește să culegă cu bucurie roadele muncii lui, el trebuie să fie perseverent. Dascălul creștin trebuie să fie gata să sufere pentru Cuvântul pe care îl predică altora. Dacă nu este dispus chiar să sufere, înseamnă că pentru el mesajele pe care le transmite nu au valoare reală; ca urmare nu merită să fie urmate și împlinite. Înseamnă că predicatorul transmite un mesaj fals. El face această muncă cu scopul de a-și menține poziția, pentru a-și câștiga existența. În acest caz mesajul nu are valoare în sine, ci el slujește ca mijloc pentru atingerea unui scop egoist al dascălului.

Pe cei care au o atitudine greșită față de mesajul biblic, Pavel îi avertizează: “Dacă numai pentru viața aceasta ne-am pus nădejdea în Cristos, atunci suntem cei mai nenorociți dintre oameni!” (1 Corinteni 15:19). Aceștia sunt demni de toată compătimirea. Ei au pierdut o ocazie extraordinară pe care le-a dat-o Dumnezeu de a face o lucrare atât de nobilă, ca aceea de comunica altora Cuvântul adevărat și scump al Lui Dumnezeu pe care îl conține Biblia, pentru care merită să fi gata oricând să suferi dacă este cazul. Vestea bună este că orice dascăl care a eșuat în acest domeniu poate avea un nou început, corectându-și atitudinea. Mesajul biblic este singurul mesaj care poate aduce speranță oricărui om care ajunge să îl creadă și îl trăiască în viața lui, inclusiv în viața celui care îl transmite.

Un obstacol în calea perseverării până la capăt, poate fi dorința de a avea lucruri materiale. În pilda tânărului bogat, Isus vorbește despre dificultatea pe care o întâmpină bogații în dorința lor de a intra în împărăția lui Dumnezeu. Isus le spune ucenicilor: “Cât de anevoie vor intra în în împărăția lui Dumnezeu cei ce au avuții! Mai lesne este să treacă o cămilă prin urechea unui ac, decât să intre un om bogat în împărăția lui Dumnezeu!” (Marcu 10:23, 25). Dificultatea intrării bogaților în Împărăția lui Dumnezeu nu o reprezintă bogățiile în sine, ci ea se datorează atașamentului bogaților față de bogățiile lor și nu de Dumnezeu. Bogaților le vine foarte greu să reziste ispitei de a se încrede în bogățiile lor. Ucenicii trebuie să de dovadă de loialitate deplină numai față de Dumnezeu. Ucenicii au fost mitați de afirmații lui Isus cu privire la dificultatea intrării bogaților în Împărăția lui Dumnezeu. În acest context Petru vrea să afle care sunt avantajele celor care se atașează cu toată inima de Domnul. El întreabă: “Iată că noi (ucenicii) am lăsat totul, și te-am urmat” (Marcu 10:28), la care Isus le răspunde: „Adevărat vă spun că nu este nimeni care să fi lăsat casă, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau nevastă, sau copii sau holde pentru Mine și pentru Evanghelie, și să nu primească acum, în veacul acesta, de o sută de ori mai mult: case, frați, surori, mame copii și holde împreună cu prigoniri; iar în veacul viitor viața veșnică” (Marcu 10:29-30).

Binecuvântările celui care decide să-L slujească în felul acesta pe Dumnezeu sunt deosebite. Ele vor fi mult mai mari decât ceea ce acesta ar putea obține prin efort propriu. Mai mult, cel care alege să-L slujească pe Cristos cu lepădare de sine va primi și viața veșnică în minunata Împărăție a lui Dumnezeu, care urmează să vină. Dar Isus are grijă să nu omită faptul că toate aceste mari binecuvântări vor veni “împreună cu prigoniri.”

Un alt obstacol pentru care profesorul este ispitit să renunțe este necazul. Cei care sunt confrunțați cu necazul trebuie să îl privească dintr-o perspectivă corectă.

Modul tipic de a privi viața creștină este că ea înseamnă eliberare de necazuri. De fapt, ea este eliberare în necazuri, ceea ce este cu totul altceva... Dacă ești copil al lui Dumnezeu, cu siguranță vei întâlni necazuri, dar

⁶² Citatul este preluat din cartea lui Warren W. Wiersbe, *Criza integrității*, traducător: Gheorghe Cioruță, București: Editura Stephanus, 1996, p. 40.

Isus spune să nu fi surprins când vin. “În lume veți avea necazuri; dar îndrăzniți, Eu (Isus) am biruit lumea.” (vezi Ioan 14:33) El spune că nu ai de ce să te temi...Dumnezeu nu ne dă o viață biruitoare; El ne dă viață pe măsură ce biruim. Lupta vieții este cea care ne întărește puterea. Dacă nu există strădanie nu există putere... Imediat ce accepți strădania, primești puterea. Dumnezeu nu dă niciodată putere pentru mâine sau pentru ceasul următor, ci numai pentru osteneala și efortul de acum. Suntem tentați să întâmpinăm necazurile dintr-un punct de vedere firesc. Dar omul lui Dumnezeu se bucură atunci când este zdrobit de greutatea care par de neînving, deoarece victoria în acea situație este cu totul imposibilă pentru oricine în afară de Dumnezeu.⁶³

Creștinul nu este scutit de necazuri, însă el trebuie să înțeleagă că Dumnezeu îi garantează victoria în timp ce el se va lupta cu necazurile. Dumnezeu îi dă putere dacă decide să intre hotărât în luptă. Dacă are o atitudine corectă în necazuri, creștinul va fi pătruns de un sentiment de așteptare plină de speranță și curiozitate, pentru că el este conștient că cel care îl poate ajuta în aceste circumstanțe este numai Dumnezeu, care în mod cert va interveni. Când dascălul sau predicatorul va avea o atitudine biblică față de necazuri, el trebuie să se aștepte la recompensă. Dumnezeu nu va lăsa nerăsplătit nici cel mai mic efort. Isus spune că “oricine va da de băut numai un pahar de apă rece..., nu-și pierde răsplata (Matei 10:42).

La prima vedere nu este nimic deosebit în umblare, dar cu toate acestea continuitatea în umblare este testul adevăratei forțe de care poate da dovadă cineva. Umblarea “este testul tuturor calităților stabile și trainice. Să 'umbli și să nu obosești' este nivelul cel mai înalt posibil al puterii. Cuvântul umblare este folosit în Biblie pentru a exprima caracterul.”⁶⁴ Dacă educatorul va persevera până la capăt, va fi încununat de succes. Vom reține faptul că sfârșitul lucrării va demonstra valoarea unui profesor sau a unui predicator. Pavel este un exemplu pozitiv de adevărat dascăl care a perseverat până la capăt (2 Timotei 4:6-8). Exemplul ideal este Domnul Isus Cristos care a trăit până în cel mai mic detaliu mesajul pe care la predicat, dându-Se exemplu ucenicilor (Ioan 13:13-15).

Exemplul personal al dascălului este o forță pozitivă incontestabilă. Un exemplu de predicator luptător, care a încercat să își păstreze integritatea, este Spurgeon. Considerăm că unul din secretele sale care i-au asigurat succesul în comunicare a fost refuzul de a se compromite.⁶⁵ Dacă avem un respect deosebit pentru acești dascăli, este tocmai pentru că au fost dispuși să plătească uneori foarte scump pentru ca să rămână consecvenți mesajului pe care l-au comunicat altora. Marea provocare pentru cititorul care este implicat în lucrarea de dascăl sau predicator este dacă dorește să urmeze exemplele pozitive ale înaintașilor săi.⁶⁶

D. COLABORAREA CU DUHUL SFÂNT ÎN PROCESUL DE COMUNICARE

În următoarea secțiune dorim să subliniem faptul că reușita comunicării nu depinde numai de cel care transmite mesajul. Ea este dependentă în mare măsură de Dumnezeu care intervine efectiv în procesul comunicării. Din acest motiv este necesar să discutăm despre asistența pe care o oferă Duhul Sfânt dascălului, în acest demers. Așa numitul prinț al predicatorilor din secolul al XIX-lea, Charles Haddon Spurgeon, în cartea sa intitulată: „Sfaturi pentru predicatori,” alocă un spațiu însemnat rolului Duhului Sfânt în predicare.⁶⁷

1) Importanța Duhului Sfânt în comunicare

În discursul de la cina cea de taină, Isus îi informează pe ucenici că după înălțarea Lui la cer, va trimite Duhul Sfânt care „vă va învăța toate lucrurile și vă va aduce aminte de tot ce v-am spus Eu” (Ioan 14:26). Referindu-se la tehnica întocmirii unui mesaj biblic, Robinson recunoaște că

⁶³ Acest citat a fost luat din Oswald Chambers, *op.cit.*, meditația zilnică din 2 august.

⁶⁴ Vezi Oswald Chambers, *op.cit.*, meditația din 20 iulie.

⁶⁵ Spurgeon a luptat împotriva diluării Evangheliei, a controversei care susținea nașterea din nou prin intermediul botezului, și a avertizat biserica de pericolul de a fi influențată de ereziile moderne, cunoscută sub denumirea de controversa “Down-Grade.” Consultă cartea lui Iain H. Murray, *Spurgeon cel uitat*, Edinburgh: Banner of Truth Trust, 1995, publicată inițial în 1966.

⁶⁶ Vezi secțiunea referitoare la modele de inspirație pentru profesori și predicatori, unde am vorbit despre Pavel, Luther și Jan Hus.

⁶⁷ Charles Haddon Spurgeon, *Sfaturi pentru predicatori*, traducător: Monica Dan și Cristina Badea, București: Editura Stephanus, 1998, p. 178-194.

Duhului Sfânt are un rol deosebit în lucrarea de transmitere a mesajului. El susține că acel concept biblic care este dezvoltat în mesaj, va fi aplicat de Duhul Sfânt, mai întâi la personalitatea și experiența predicatorului, și apoi prin intermediul predicatorului, la ascultătorii acestuia.⁶⁸

Putem observa că un rol foarte important în comunicarea mesajului, îl are *Duhul Sfânt*. El are misiunea de a pune în aplicare acel concept biblic care a fost extras din Scriptură în urma unui studiu exegetic corect, și în urma unei structurări homiletice corespunzătoare (vezi secțiunea a II-a din această carte). Nu este suficient să se respecte toate regulile teoretice prezentate în această lucrare. Eficiența mesajului este, într-o mare măsură, dependentă de lucrarea Duhului Sfânt. Putem afirma că rolul Duhului Sfânt în garantarea succesului comunicării, este mult superior pregătirii teoretice corespunzătoare a celui care transmite mesajul.

Acest lucru îl putem demonstra amintind faptul că în prima jumătate a secolului al XX-lea, mulți predicatori din țara noastră nu aveau o pregătire teologică deosebită. Cu toate acestea am observat că mesajul Scripturii, transmis prin oameni cu o educație teologică relativ redusă, a avut un impact deosebit asupra celor ce îi ascultau. Secretul reușitei acestor predicatori nu depindea de pregătirea lor teologică, ci de asistența Duhului Sfânt, care era evidentă în mesajele lor.

Deși astăzi, mulți predicatori au o pregătire teologică corespunzătoare, totuși pericolul falimentării în transmiterea mesajului rămâne. În aceste cazuri putem observa că ceva lipsește în mesajele lor. Problema lor nu este lipsa unei analize serioase a textului, nici structura homiletică (vezi partea a II-a a lucrării). Ceea ce lipsește în mesajele unor predicatori este viața, puterea, pe care o dă numai Duhul Sfânt. Rolul Duhului Sfânt în comunicarea mesajului Biblic este prezentat de Isus în cuvintele spuse chiar înainte de a se despărți de ucenicii Lui, pentru a se înălța la cer. În acea împrejurare Isus îi face conștienți pe ucenici de faptul că misiunea lor principală, și a noastră, este aceea de a comunica lumii întregi, mesajul Evangheliei.

Ucenicii au fost conștienți lucrarea de comunicare a mesajului divin nu se poate face fără ajutorul de neînlocuit al Duhului Sfânt. Isus îi informează pe ucenici că înainte de a începe lucrarea propriu-zisă propovăduire a mesajului, ei au nevoie de puterea Duhului Sfânt care să îi însoțească. În momentul în care Isus făcea afirmația de mai sus, înainte de Rusalii, Duhul Sfânt nu fusese trimis de Dumnezeu peste Biserică, și de aceea Isus îi avertizează pe ucenici să nu pornească în această misiune fără însoțirea Duhului Sfânt.

Isus îi asigură de protecție, pe cei care vor continua lucrarea de propovăduire a evangheliei. El spunea: „Voi veți primi o putere, când se va coborâ Duhul Sfânt peste voi, și-mi veți fi martori în Ierusalim, în Iudea, în Samaria și până la marginile pământului“ (Fapte 1:8). Promisiunea lui Isus este la fel de valabilă și pentru noi, care trăim după evenimentul coborârii Duhului Sfânt la cincizecime. Profesorul va fi conștientizat că atunci când comunicăm mesajul Scripturii, el depinde în totalitate de puterea Duhului Sfânt.

Comunicarea Scripturii este sortită eșecului dacă încercăm să ne bazăm doar pe pregătirea și inteligența noastră. Noi avem nevoie mai mare de asistența Duhului Sfânt decât de pregătirea teoretică corespunzătoare în domeniul comunicării. Deși această afirmație pare să minimalizeze importanța instruirii teoretice, totuși ca niște creștini sinceri și loiali mesajului pe care îl comunicăm trebuie să recunoaștem acest adevăr. Un predicator care se bazează în exclusivitate pe intruirea teoretică seamănă cu personajul lui John Bunyan, din cartea *Călătoria creștinului: Calea spre fericirea de veci*, numit: Bun-de-Gură, care îi întrușipează pe acei creștini cu numele. „Creștinul de nume vorbește totdeauna de înțelegere și pricepere prin citit și studiu și niciodată nu zice că trebuie să trăiești în inima ta și să lași să lucreze Duhul lui Dumnezeu... Există oameni foarte bine orientați în ce privește învățătura adevărată și sănătoasă, foarte destoinici să învețe pe alții și totuși neavând viață în ei înșiși.”⁶⁹

Participarea Duhului Sfânt în procesul de comunicare este cu mult mai importantă decât competențele însușite de un dascăl, și care sunt necesare întocmirii unui mesaj. Duhul este acela care dă viață mesajului nostru și lucrarea lui nu poate fi înlocuită cu nimic altceva, nici măcar cu cea mai bună metodă de întocmire a unui mesaj, pe care ar sugera-o cel mai mare specialist în comunicare. Ca urmare predicatorul și profesorul trebuie să fie conștient că principalul colaborator, care va garanta reușita în comunicarea mesajului biblic este Duhul Sfânt. El trebuie să se asigure că acest Participant de onoare este prezent în proces (1 Corinteni 2:9-16).

⁶⁸ Vezi Haddon Robinson, *Biblical Preaching*, 1980, *op.cit.* p. 30.

⁶⁹ Vezi John Bunyan, *Călătoria creștinului: calea spre fericirea de veci*, București: Editura Stephanus, 1998, p. 97.

Bineînțeles că nu vom contesta nici un moment rolul deosebit pe care îl are echiparea teoretică a celui care comunică. Însușirea cunoștințelor teoretice necesare întocmirii și transmiterii unui mesaj este o condiție principală pentru a avea eficiență maximă. Efortul de asimilare a cunoștințelor necesare unei comunicări corespunzătoare, demonstrează hărnicia celui care comunică. Noi știm că Dumnezeu îl binecuvintează pe lucrătorul harnic (2 Tesaloniceni 3:7-13).

2) Condițiile participării Duhului Sfânt în comunicare

După ce am înțeles cât de important este ca să îl avem pe Duhul Sfânt ca ajutor în procesul de transmitere a Cuvântului lui Dumnezeu, dorim să aflăm cum putem face ca El să aibă toată libertatea de a-și împlini rolul. În scopul acesta vom încerca să arătăm ce trebuie să facem pentru ca Duhul Sfânt să colaboreze cu noi în această misiune. Cel care comunică trebuie să se respecte două condiții, și anume: a) să accepte în mod personal călăuzirea Duhului Sfânt și b) să conștientizeze faptul că Duhul Sfânt este Cel care îi convinge pe ascultători. Vom analiza mai pe larg cele două condiții menționate.

a. Să accepte în mod personal călăuzirea Duhului Sfânt

Profesorul trebuie să permită Duhului Sfânt să lucreze mai întâi în viața lui. În definirea mesajului biblic, Robinson susținea că Duhul Sfânt trebuie să aplice, în primul rând, adevărul biblic prezentat în mesaj, la viața celui care comunică.⁷⁰ Cel care nu aplică mesajul la viața lui, nu poate avea succes în lucrare. Profesorul trebuie să accepte personal intervenția Duhului în viața lui, printr-o decizie a voinței. Pavel scrie creștinilor din Galatia: “umblați cârmuiți de Duh” (Galateni 5:16a). Din aceste cuvinte înțelegem că a umbla călăuzit de Duhul Sfânt este o poruncă care intră în responsabilitatea omului.

Tot apostolul Pavel poruncește creștinilor din Efes: “Fiți plini de Duh” (Efeseni 5:18b). Plinătatea Duhului Sfânt este o poruncă pe care credinciosul trebuie să o respecte. Vom vedea că această stare cerută de Scriptură este condiționată de comportamentul credinciosului. Această poruncă de umplere cu Duhul Sfânt, este pusă de Pavel în contrast cu practicarea beției: “Nu vă îmbătați de vin, aceasta este destrăbălare. Dimpotrivă, fiți plini de Duh” (Efeseni 5:18). Pavel îi sfătuiește pe efeseni ce să evite pentru a beneficia de umplerea cu Duhul Sfânt, și apoi îi învață ce trebuie să facă pentru a se bucura de plinătatea Duhului.

Umblarea prin Duhul presupune ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu. Profesorul se va afla în permanență în expectativă, conștient că în orice moment Duhul poate interveni în acțiunile pe care le întreprinde, determinând rezultatele pe care le produce mesajul comunicat în viața elevilor. Sfatul pe care îl oferim dascălilor este: „Tu, fă-ți datoria cât se poate de bine și lasă apoi rezultatele în seama Domnului.”⁷¹ Liderul spiritual, a cărui misiune principală este comunicarea Cuvântului, trebuie să învețe să colaboreze cu Duhul Sfânt în lucrarea lui.

În mod tacit, este răspândită ideea că indiferent de modul în care educatorul își trăiește viața, el va beneficia de asistența Duhului Sfânt. Astfel că mulți se roagă pentru putere în lucrarea lor, de la Duhul Sfânt, și așteaptă ca Dumnezeu să le răspundă la rugăciune, în timp ce umblarea lor este departe de ceea ce cere Dumnezeu. Să nu uităm că umblarea prin Duhul este o poruncă pentru credincios. Aceasta înseamnă că el trebuie să ia inițiativa de a asculta de Cuvânt, pentru ca mai apoi Duhul lui Dumnezeu să își facă partea, atât de necesară pentru reușita comunicării Scripturii.

Observăm că și porunca pe care o dă Pavel galatenilor, de a umbla cârmuiți de Duhul Sfânt, este prezentată în contrast cu o altă poruncă. El spune: “Zic dar: umblați cârmuiți de Duhul, și împliniți poftele firii pământești” (Galateni 5:16). Pavel vorbește de două atitudini pe care le poate avea cel credincios, atitudini care se află la polari opuse. El poate decide ca să se lase dirijat de Duhul lui Dumnezeu (fiind preocupat să aplice Cuvântul lui Dumnezeu), sau se poate lăsa călăuzit de dorințele firii pământești, ignorând astfel dorința Duhului. Din acest pasaj înțelegem că dacă cineva ascultă de dorințele firești nu mai este călăuzit de Duhul lui Dumnezeu. Vom reține că umblarea sub călăuzirea Duhului Sfânt intră în responsabilitatea noastră directă. Dumnezeu își va face întotdeauna partea când noi ne-am făcut-o pe a noastră.

⁷⁰ Vezi Haddon Robinson, *Biblical Preaching*, 1980, *op.cit.* p. 30.

⁷¹ Vezi cursul de echipare pentru lideri ale organizației Campus Crusade for Christ, *Evanghelizare: Manual NLTC, Nivelul I, Notitele instructorului*, Cursurile de echipare pentru lideri ale organizației Campus Crusade for Christ, p. 46.

Dacă profesorul sau predicatorul va permite Duhului Sfânt să aplice mesajele, mai întâi, la viața lui personală, atunci el a făcut un pas important în comunicarea eficientă a Cuvântului lui Dumnezeu. Vom susține că acesta este cel mai important aspect în comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu. Vom trece acum la cea de a doua condiție pe care cel care comunică trebuie să o îndeplinească, pentru a se bucura de asistența Duhului Sfânt.

b. Să conștientizeze faptul că Duhul Sfânt este Cel care îi convinge pe ascultători

Predicatorul sau profesorul trebuie să fie conștient că mesajul pe care el îl transmite nu va avea efectul așteptat fără lucrarea de convingere, pe care o face Duhul Sfânt celor care îl ascultă. Comunicarea Scripturii nu este o comunicare pur umană. Ea este o lucrare divină în care profesorul sau predicatorul este un instrument de transmitere a vocii lui Dumnezeu. Din acest motiv atunci când vorbește, instructorul trebuie să fie într-o permanentă expectativă în vederea experimentării intervenției Duhului Sfânt. Duhul este Cel care va participa de fiecare dată la lecția sau predica prezentată, clarificând mesajul pentru cei care îl ascultă. Comunicarea Cuvântului nu este o simplă teorie. Cei care predică sau predau Cuvântul lui Dumnezeu trebuie să învețe să Îl aștepte pe Duhul Sfânt ca să intervină, de fiecare dată când ei fac această lucrare. Această realitate va fi conștientizată tot mai bine de predicator, în timp și prin exersare.

Cei care ignoră acest aspect vor pierde esența comunicării. Isus este la lucru prin Duhul Sfânt, împreună cu cei care transmit Cuvântul lui Dumnezeu. Această promisiune a prezenței lui Cristos o găsim în „Marea însărcinare,” dată ucenicilor în Matei 28:18-20. “Isus...le-a zis: 'Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ...Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile...Și *învățați-i* să păzească tot ce v-am poruncit. *Și iată că Eu (Isus) sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului* (italicele îmi aparțin).”

Toată puterea pe care o deține Cristos este pusă la dispoziția noastră, atunci când noi comunicăm altora Cuvântul Domnului. Isus va fi cu noi în fiecare minut și secundă a vieții noastre, în timp ce noi căutăm să ne îndeplinim misiunea încredințată. Din acest text putem observa că Dumnezeu va fi prezent cu noi în fiecare zi când ne vom îndeplini misiunea de a face ucenici, propovăduind Evanghelia. Profesorul și predicatorul au capacitatea de a declanșa puterea lui Dumnezeu atunci când comunică mesajul biblic. Pavel descrie lucrarea îndeplinită de propovăduitori în cuvintele: „Noi suntem trimeși împuterniciți ai lui Hristos; și ca și cum Dumnezeu ar îndemna prin noi, vă rugăm fierbinte, în Numele lui Hristos: Împăcați-vă cu Dumnezeu!” (2 Corinteni 5:21). Iar când scrie romanilor, Pavel recunoaște că puterea divină l-a însoțit în această misiune: „Căci n-aș îndrăzni să pomenesc nici un lucru, pe care să nu-l fi făcut Hristos în mine, ca să aducă Neamurile la ascultarea de El; fie prin cuvântul meu, fie prin faptele mele, fie prin puterea semnelor și a minunilor, fie prin puterea Duhului Sfânt. Așa că de la Ierusalim și țările de primprejur, până la Iliric, am răspândit cu prisosință Evanghelia lui Hristos” (Romani 15:18-19). Petru, la rândul lui, exprimă atât de bine realitatea puterii divine la îndemâna credincioșilor, în 2 Petru 1:2, unde spune că: „dumnezeiasca lui putere ne-a dăruit tot ce privește viața și evlavie, prin cunoașterea Celui ce ne-a chemat prin slava și puterea Lui.” Ca ispravnici ai harului lui Dumnezeu, predicatorii și profesorii care transmit Cuvântul au posibilitatea de a pune în mișcare puterea lui Dumnezeu, atunci când se lasă la dispoziția lui Dumnezeu (1 Corinteni 4:1-5).

De fapt Isus poruncește tuturor credincioșilor să facă această lucrare de predicare a Cuvântului lui Dumnezeu (Romani 10:9). Câtă cinste i se face profesorului sau predicatorul, să aibă ca slujbă permanentă lucrarea de comunicare a Cuvântului lui Dumnezeu, care este oricum obligatorie pentru orice creștin. Spre deosebire de ceilalți, el este plătit să facă această lucrare. De aceea responsabilitatea lui este cu mult mai mare. El ar trebui să-și îndeplinească misiunea cu multă conștiinciozitate și pasiune.

Instructorul ar trebui să se străduiască ca să comunice cât mai eficient mesajul biblic. De la el se așteaptă să dea celorlalți creștini exemplu corect de comunicare a Cuvântului lui Dumnezeu. Dascălul trebuie să fie un exemplu și în modul în care știe să aștepte intervenția Duhului Sfânt în procesul de comunicare a Cuvântului. Dacă creștinii, care își petrec cea mai mare parte a timpului cu alte preocupări pentru a-și câștiga existența, nu vor reuși să se inspire de la profesorii sau predicatorii implicați total în această lucrare de comunicare a Cuvântului lui Dumnezeu, atunci de la cine vor putea ei să învețe?

Datorită instruirii în domeniu, de care a avut parte, predicatorul are o responsabilitate sporită în ceea ce privește transmiterea mesajului biblic. În plus, el trebuie să manifeste o atitudine de așteptare a intervenției Duhului lui Dumnezeu în procesul de comunicare. Profesorul va trebui să apeleze la imaginație în ceea ce privește realizarea unei atmosfere corespunzătoare de așteptare a intervenției divine în timpul comunicării. El trebuie să creeze condiții pentru aceasta, prin rugăciune, citire, timp de meditație și alte mijloace incluse în planul de instruire, prin care îi va determina pe cei care îl ascultă să învețe a-I da voie Duhului Sfânt să intervină în proces.

Așa cum am observat, dascălul va putea să favorizeze intervenția Duhului Sfânt în viața ascultătorilor, în două moduri: 1) Dacă va permite Duhului Sfânt să aplice mesajul, mai întâi la viața lui; devenind în felul acesta și un model de inspirație pentru cei care îl ascultă. 2) Cel de-al doilea mod folosit de profesor se referă la crearea unei atmosfere de așteptare pentru a permite Duhului Sfânt să intervină în viața ascultătorilor.⁷² Determinând audiența să facă anumite aplicații practice pe baza mesajului transmis, participanții vor putea să experimenteze în viața lor prezența Duhului Sfânt.

La acest punct, considerăm că este necesar să prezentăm câteva modele concrete de dascăli care au pus în aplicare principiile de comunicare prezentate de noi până aici.

E. MODELE DE INSPIRAȚIE

Din analiza pe care am făcut-o până la acest moment, am înțeles cât de important este exemplul profesorului în influențarea participanților la proces. De aceea am considerat necesar ca în următoarea secțiune să prezentăm trei exemple de dascăli eminenți din istoria creștinismului, care pot sluji ca modele de inspirație pentru profesorii și predicatorii din vremea noastră.⁷³ Aceștia și-au însușit cunoștințele teoretice necesare în comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu la nivelul cel mai înalt posibil pentru comunitatea căreia au slujit, fiind în același timp conștienți că succesul nu depinde numai de pregătirea lor ci el atârână și de intervenția lui Dumnezeu în acest proces. Exemplul celor trei mari predicatori și profesori poate constitui un model pentru cititorul care aspiră să devină profesor sau predicator.

În această secțiune ne vom ocupa de apostolul Pavel, de Martin Luther și de Jan Hus. Alegerea acestor oameni a fost făcută pentru a ilustra modul în care cunoștințele teoretice și puterea Duhului Sfânt au fost în mod practic la lucru, în activitatea de comunicare a Scripturii, în viața celor trei importanți dascăli ai creștinismului. Efectele concrete ale aplicării celor două condiții impuse în activitatea unui profesor, diferă de la caz la caz. Nu spunem că cei care respectă aceste condiții vor ajunge să facă ce a făcut apostolul Pavel, Martin Luther sau Jan Hus, deoarece Duhul Sfânt este cel care decide în legătură cu impactul lucrării fiecărui dascăl sau predicator. Ceea ce putem spune cu certitudine este că Dumnezeu se folosește de fiecare profesor gata să acționeze conform cerințelor prezentate în Scriptură. Modul în care Dumnezeu alege să se folosească de fiecare dascăl este decizia Lui, și noi trebuie să acceptăm ca să se facă voia Sa în viața și în lucrarea noastră.

1) Apostolul Pavel

(1)

Pavel a avut o pregătire teologică de invidiat pentru cei din vremea lui. El a fost un ilustru predicator, profesor, misionar și scriitor. A studiat în școala lui Gamaliel, un profesor renumit din vremea lui (vezi Fapte 22:3, 5:34). Dumnezeu s-a folosit de el ca să scrie cea mai mare parte din Noul Testament.⁷⁴ Am observat în cuprinsul acestei lucrări că Pavel are o poziție principală în ceea ce privește principiile educației creștine prezentate în Noul Testament. El oferă informațiile de bază

⁷² Despre mecanismele necesare pentru experimentarea intervenției divine vom vorbi când vom prezenta metoda propriu-zisă de întocmire a unui mesaj. Vezi secțiunea referitoare la scrierea aplicațiilor.

⁷³ Andrew W. Blackwood, în cartea sa *Preaching from the Bible*, Grand Rapids: Baker Book House, a III-a imprimare, 1979, inițial tipărită în 1941, vorbește despre importanța modelelor pentru predicatori, pe care el le-a luat din Noul Testament, din rândul părinților bisericii și dintre predicatorii moderni, p. 15-33. Vezi de asemenea cartea lui Donald E. Demaray, *Pulpit Giants: What Made Them Great*, Chicago: Moody Press, 1973, în care prezintă portretul a 25 de predicatori faimoși din trecut și din prezent, cu scopul de a descoperi care a fost secretul succesului lor. Printre aceștia sunt menționați Augustin, Jonathan Edwards, Charles Haddon Spurgeon, John Wesley, Charles Finney, Billy Graham, Martin Luther, D. L. Moody, G. Campbell Morgan, etc.

⁷⁴ Vezi discuția din acest volum referitoare la strategia corectă folosită în comunicare: transmiterea mesajului.

referitoare la importanța mesajului Scripturii (2 Timotei 3:16-17), la necesitatea comunicării acestui mesaj (Romani 10:9), la audiența căreia i se adresează (2 Timotei 2:2), și la colaborarea cu Duhul Sfânt în acest proces (Romani 6-9; 1 Corinteni 2:1-3:9; 12-14; Galateni 5: 16-26; Efeseni 5:15-20, etc.)

Pentru a face o lucrare bună este necesar să fie îndeplinite condițiile discutate în această carte. Însă pentru a realiza acest lucru, dascălul trebuie să fie dispus să persevereze, să meargă până la capăt. Această hotărâre îi cere profesorului și predicatorului să fie dispus a plăti prețul lucrării. Un aspect important subliniat de Pavel, are de a face cu acceptarea suferinței, care derivă din decizia de a propovădui mesajul Scripturii. Prin contrast cu perspectiva lui Pavel, observăm o lipsă de responsabilitate a lucrătorilor în ceea ce privește înțelegerea acestei dimensiuni a slujirii. Pavel este un mare dascăl și predicator. El a primit de la Dumnezeu mandatul de a comunica Cuvântul Său, într-un câmp de misiune foarte larg. Analizând atitudinea lui, vom observa că el și-a îndeplinit responsabilitatea cu succes. Pavel a înțeles clar ce are de făcut ca să reușească, când Isus l-a chemat de pe drumul Damascului. Sfatul pe care l-a primit la începutul carierei lui de predicator și învățător al Cuvântului, ne este prezentat în vedenia pe care a avut-o Anania despre Pavel, în care Dumnezeu îi spune lui Anania: “Du-te, căci el este un vas pe care l-am ales ca să ducă Numele Meu (să predice, să învețe) înaintea Neamurilor, înaintea împăraților și înaintea fiilor lui Israel; și îi voi arăta tot ce trebuie să sufere pentru numele Meu” (Fapte 9:15-16).

Dumnezeu îl face conștient pe Pavel că această lucrare presupune multă jertfă. Mulți creștini care intră în această lucrare pornesc cu o concepție greșită. Ei se așteaptă doar la aplauze, la aprecieridin partea celor care îi ascultă, și la succes. Pavel a auzit chiar din gura Domnului Isus că predicarea Cuvântului presupunere mult sacrificiu și suferință. Isus este foarte deschis cu cei care intenționează să se implice în această lucrare. El nu încearcă să îi atragă, arătându-le doar partea luminoasă a slujbei. Cel care se implică trebuie să fie conștient de costul pe care trebuie să fie dispus să-l plătească.

De aceea, profesorul sau predicatorul trebuie să audă în mod personal ceea ce i-a spus Dumnezeu altădată unui mare învățător și predicator al Cuvântului - Pavel: “îi voi arăta tot ce trebuie să sufere pentru numele Meu” (Fapte 9:16). Principiul este valabil și astăzi pentru cei care se înrolează în această lucrare. Suferința despre care se vorbește aici se referă în primul rând la respingerea pe care o va experimenta cel care comunică Cuvântul lui Dumnezeu din partea ascultătorilor, care se poate materializa în prigoană, închisoare sau chiar sacrificiu suprem. Vorbind despre mentalitatea unui ucenic adevărat, care are ca misiune principală răspândirea Evangheliei, Isus spune: “Dacă vine cineva la Mine și nu urăște pe tatăl său, pe mama sa, pe nevasta sa, pe copiii săi, pe frații săi, pe surorile sale, ba chiar însăși viața sa, nu poate fi ucenicul Meu” (Luca 14:26). În acest verset Isus arată că loialitatea față de Dumnezeu, implică multă durere, multe probleme și neînțelegere din parte celor jur. Dar fără această loialitate nimeni nu poate fi ucenicul Lui: “Dacă vine cineva la mine și nu urăște pe tatăl său..., ba chiar însăși viața sa, nu poate fi ucenicul Meu” (Luca 14:26). Nu înseamnă că trebuie să îi urâm pe cei dragi sau pe noi înșine. Verbul “a urâ” se referă aici la „a prefera” întotdeauna pe Isus când este vorba să Îl punem în cântar cu alte valori sau persoane. În cazul în care vom fi puși în situația să alegem între a fi loiali celor dragi sau a ne cruța viața, și între a fi loiali lui Dumnezeu, noi vom alege, fără să stăm pe gânduri, să fim loiali lui Dumnezeu. Nu există un alt mod de a-L mulțumi pe Dumnezeu în afară de acesta. Verdictul lui Isus pentru cel care nu respectă aceste cerințe este clar: “nu poate fi ucenicul Meu” (Luca 14:26b). Considerăm că dascălul trebuie să fie în primul rând un ucenic al lui Cristos.

Ne vom limita la aceste informații în legătură cu acest mare dascăl pe care Dumnezeu l-a folosit într-un mod deosebit în comunicarea și învățarea Cuvântului, deoarece afirmațiile lui sunt folosite pe tot parcursul acestei lucrări, ca argumente de bază în ceea ce privește principiile de comunicare. Frecvența referirilor la Pavel, din conținutul acestei cărți, este o dovadă că el este un nume de referință în știința comunicării Scripturii, și un model pentru dascălii creștini.⁷⁵

2) Martin Luther

⁷⁵ Pentru mai multe informații despre Pavel se poate consulta prima parte a acestei cărți, la secțiunea despre metodele folosite de profesor în procesul de comunicare, responsabilitatea profesorului de la secțiunea despre pârghiile folosite de profesor, despre adoptarea unei strategii corecte în procesul de educație, etc.

Vom prezenta în continuare un alt dascăl important al creștinismului, care a avut un impact deosebit asupra creștinismului. Martin Luther fost un predicator, preot și profesor deosebit, cu doctorat în teologie. În cartea lui, Timothy George îl descrie pe Luther astfel: “Luther a fost un teolog biblic. Acest lucru poate pur și simplu însemna că Luther a fost un profesor de exegeză biblică, mai precis de exegeză a Vechiului Testament, la Universitatea din Wittenberg.”⁷⁶

Dumnezeu s-a folosit de Martin Luther ca să inițieze reforma bisericii în secolul al XVI-lea, pentru că acesta poseda cunoștințe teologice deosebite, fiind profesor de teologie și fiind motivat de dorința de a găsi odihna sufletului - salvarea, pe care nu o aflase până atunci, cu toate că era slujitor al Bisericii Catolice.⁷⁷

Prin perseverența lui în ceea ce privește studiul Scripturii, el ajunge în final să descopere un adevăr teologic, care i-a revoluționat viața și a declanșat o reformă internațională în rândul Bisericii Catolice. Este vorba despre o înțelegere nouă a versetelor din Romani 1:16-17, în ceea ce privește justificarea prin credință,⁷⁸ care a devenit doctrina de bază a protestanților.

Motivat de practica greșită a vânzării de indulgențe, inițiată de Papa Leon al X-lea, cu scopul colectării de fonduri pentru construirea Catedralei Sfântul Petru din Roma, Luther formulează cele nouăzeci și cinci de teze în semn de protest. În aceste teze, el condamnă vânzarea indulgențelor, de către călugărul dominican Johann Tetzel. În introducerea la teze, Luther se prezintă pe sine ca „magister în artele liberale și în Sfânta Scriptură,”⁷⁹ acuzând, în teza 54, faptul că „Cuvântului lui Dumnezeu i se face nedreptate, atunci când într-o predică i se acordă același timp, ba mai puțin, decât vorbăriei despre indulgențe” (Luther; 2003, p. 123). Observăm din aceste cuvinte, aprecierea pe care Luther o acordă transmiterii mesajului biblic. El se plângea de faptul că Scriptura nu este predicată suficient în serviciile divine din biserică.

Punctul forte al lui Luther a fost seriozitatea în ceea ce privește studierea Cuvântului. Vom susține că acesta a fost și unul din factorii care a determinat succesul său. El a ajuns să înțeleagă bine conținutul mesajului biblic, pe care l-a comunicat mai departe, obținând rezultate deosebite. Această caracteristică trebuie să fie prezentă în viața oricărui profesor sau predicator care vrea să reușească în activitatea lui.

Luther a fost conștient și de intervenția divină în procesul de comunicare. El însuși recunoaște că Dumnezeu a fost Acela care a dat putere mesajului său. În una din predicile sale, vorbind de efectul pe care l-a avut mesajul lui adresat papalității, el afirma: “Pur și simplu am învățat, am predicat și am scris Cuvântul lui Dumnezeu; altminteri n-am făcut nimic. Apoi, în timp ce dormeam... Cuvântul a slăbit papalitatea în așa măsură încât niciodată un prinț sau un împărat nu i-a făcut atâtea stricăciuni. Eu n-am făcut nimic. Cuvântul a făcut totul.”⁸⁰ Observăm că Luther era conștient de intervenția divină care a însoțit mesajul pe care el la transmis. Acest Cuvânt predicat a reușit să realizeze ceea ce nici prinții sau împărații nu au reușit cu toată puterea lor, deoarece Duhul lui Dumnezeu a fost la lucru. Timothy George comentează acest citat sesizând un alt aspect important pe care orice dascăl de succes trebuie să-l îndeplinească, și anume: aplicarea mesajului predicat la viața predicatorului. El observă că: “Luther l-a înfruntat pe papă... a intervenit în crize politice, a învățat pe alții, a predicat... Cu siguranță a fost un împlinitor al Cuvântului, nu doar un ascultător.”⁸¹

Deducem că Luther a îndeplinit două condiții necesare unui dascăl de succes: pregătirea teoretică și așteptarea intervenției Duhului lui Dumnezeu în lucrarea pe care a inițiat-o.

3) Jan Hus

⁷⁶ Vezi Timothy George, *Teologia reformatorilor*, Oradea: Editura Institutului Biblic “Emanuel,” 1998. p. 67.

⁷⁷ În cazul lui Martin Luther nu ne referim la viața lui de umblare cu Dumnezeu care poate fi considerat un subiect controversat, ci noi vrem să spunem că *ceea ce l-a ajutat pe Luther* să prezinte un mesaj atât de așteptat de creștini în acea vreme, care a avut un efect extraordinar pentru creștinism în secolele care au urmat, și anume: justificarea prin credință, *a fost puterea Duhului Sfânt*. Mesajul lui Luther este o licărire de lumină venită de la Duhul Sfânt pentru creștinii dormici să fie într-o relație corectă cu Dumnezeu. Pentru mai multe informații consultă cartea lui Timothy George, *Teologia reformatorilor*, Oradea: Editura Institutului Biblic “Emanuel,” 1998. p. 61-125.

⁷⁸ Vezi John Stott, *Epistola către Romani*, traducător: I Ciobanu, (Cluj Napoca: Editura Logos, 2000, publicată inițial în 1994), p. 15-16.

⁷⁹ Consultă Martin Luther, *Scrieri*, din *Colecția Reforma*, vol. 1, traducător Petru Frona, Cluj-Napoca: Logos, 2003, p. 123. Vezi și teza 50 a lui Luther din aceeași carte, p. 128.

⁸⁰ Citat din cartea lui Gordon Rupp, *Luther's Progress to the Diet of Worms*, p. 99, înregistrat în volumul lui Timothy George, *Teologia reformatorilor*, p. 64.

⁸¹ Idem.

Ultimul model de profesor și predicator, care a fost folosit în mod deosebit de Dumnezeu, pe care dorim să îl amintim, este Jan Hus. El îndeplinea cele două condiții: pregătire teoretică corespunzătoare și deschiderea pentru intervenția Duhului Sfânt în lucrarea de comunicare a mesajului biblic. Am dorit să îl menționăm la urmă, cu riscul de a nu respecta ordinea cronologică în care au trăit acești oameni, pentru că scopul nostru este să oferim ca un ultim exemplu, un dascăl care pentru mesajul pe care l-a predicat și l-a predat elevilor a trebuit să plătească cu viața. Atitudinea lui Hus demonstrează importanța pe care o are aplicarea mesajului la viața personală a profesorului sau a predicatorului. Este condiția necesară pentru ca mesajul transmis să fie însoțit de puterea Duhului lui Dumnezeu.

Jan Hus a fost preot catolic și profesor de teologie la Universitatea din Praga. El a fost influențat de lucrările înaintașului său John Wycliff (decedat în 1384), un alt dascăl de succes, un teolog englez, care a fost gata să îndeplinească cunoștințele sale teologice cu curajul de a apăra adevărul pe care îl predica. Considerăm că nu a fost o coincidență faptul că Hus l-a avut ca model pe Wycliff. El a fost motivat să urmeze modelul înaintașului său, învățând de la acesta și curajul de care a dat dovadă. Beneficiind de o pregătire temeinică, și fiind inspirat de exemplul înaintașului său Wycliff, Hus a avut un impact deosebit în întreaga Boemie, prin mesajele sale predicate la începutul secolului al XV-lea, în Capela Betlemska din Praga.

În urma studierii Cuvântului, Hus a descoperit că liderii bisericii oficiale de pe vremea lui nu aplicau și nu predicau în mod corespunzător mesajul Scripturii. Ca urmare, el a început să denunțe acest lucru în predicile sale de la Capela Betlemska, în auzul a câtorva mii de credincioși care îl ascultau în fiecare duminică. Aceste mesaje ale lui Hus nu au fost pe placul clerului Bisericii Catolice din acea vreme. Zvonul despre ceea ce învăța Hus în Praga a ajuns la urechile papei. Ca urmare, Hus este invitat în 1415 la Conciliul de la Konstanz, ca să de socoteală de învățătura pe care o transmite. Primind asigurări din partea regelui Carol al IV-lea că va fi protejat, el a acceptat invitația. Însă ajuns acolo, Conciliul a decis ca promisiunile ereticilor să nu fie respectate. Ca urmare Hus a fost arestat și ars pe rug.

Acest mare profesor și predicator al Cuvântului lui Dumnezeu a murit, dar efectul mesajelor sale a continuat să fie simțit puternic de către cei care l-au ascultat sau i-au citit cărțile. După moartea lui, datorită influenței prin mesajele sale și prin exemplul personal al vieții sale, precum și datorită impactului pe care l-a avut reforma inițiată de Luther, mai târziu, în secolul al XVI-lea, Boemia s-a transformat dintr-o țară cu religie catolică într-o țară majoritar protestantă -husită (aproximativ 80% din populație).⁸²

Mesajele lui, și mai ales faptul că a plătit cu viața pentru ceea ce a predicat, au influențat Boemia. Moartea lui a declanșat un conflict politic, cunoscut sub numele de „Războaiele Husite.” influența lui Hus s-a simțit și în afara Boemiei. El a avut un impact deosebit asupra lui Martin Luther, care a fost inspirat de acesta pentru a realiza așa numita „Reforma lui Luther.” Observăm cum mesajul și exemplul personal al dascălilor a avut o influență deosebită asupra urmașilor. Hus a fost influențat de Wycliff, iar mai târziu Luther a fost influențat de Hus. Jan Hus și John Wycliff sunt considerați predecesorii lui Luther în declanșarea reformei. Timothy George înregistrează faptul că “la un moment dat Luther a fost constrâns să mărturisească: 'Cu toții suntem husiți acum'”⁸³

Este important să descoperim care a fost secretul mesajelor acestui mare profesor și predicator: Jan Hus. Omul acesta a avut o educație teologică de excepție, care l-a ajutat în studierea Scripturii, în întocmirea și comunicarea mesajelor sale, pe care le-a predicat în serviciile divine de la Capela Betlemska, precum și în predarea cursurilor pentru studenții de la Universitatea Carol din Praga.

Dar folosirea cunoștințelor teoretice nu ar fi fost suficiente pentru ca mesajele sale să aibă impactul pe care l-au avut. Au mai fost mulți alți profesori de teologie, poate la fel de pregătiți și talentați ca profesorul și predicatorul Jan Hus, și cu toate acestea mesajele lor nu au avut nici pe departe efectul mesajelor lui Hus. Secretul puterii mesajelor sale a constat în acea identificare totală

⁸² În anul 1621, soarta Boemiei a fost schimbată în urma războiului declanșat de catolici împotriva protestanților husiți. Pe data de 21 iunie a aceluiași an au fost uciși 26 de lideri protestanți în piața principală a orașului Praga. Numele lor sunt menționate pe o un epitaf ridicat în cinstea acestor eroi. În cinstea lor poporul ceh a gravat în pavajul pieței orașului vechi, în fața pietrei ridicate în memoria acestor eroi, 26 de cruci din marmură albă.

⁸³ Vezi Timothy George, *op.cit.*, p. 44.

a lui Hus cu mesajele comunicate. El credea ceea ce spunea altora și era gata să trăiască mesajele pe care le predica. El a fost gata chiar să moară pentru adevărul prezentat altora. Ne putem întreba de ce a fost Hus dispus să riște atât de mult? Nu era el satisfăcut de pozițiile pe care le deținea la acea vreme? El era rectorul Universității Carol din Praga, era preot catolic, și un predicator renumit, pe care îl ascultau în fiecare duminică, cu plăcere, mii de oameni. De ce și-a pus în pericol viața și poziția socială pe care o deținea?

Probabil pentru mulți profesori și predicatori din zilele noastre, acest risc este considerat ca fiind lipsit de înțelepciune și necugetat. De-a lungul istoriei creștinismului, au fost puțini aceia care au fost în stare să facă ceea ce a făcut Jan Hus.⁸⁴ Dar el a riscat pentru că a crezut că ceea ce spune altora este adevărul, și acest adevăr merită să fie cunoscut și trăit de el și de cei care îl ascultau. Pentru Hus adevărul Bibliei era chiar mai important decât viața lui. De aceea a fost dispus să-și riște viața pentru mesajele biblice pe care le transmitea altora.

Pentru a scoate în evidență hotărârea lui Jan Hus de aplica în mod personal ceea ce a predicat, vom prezenta ultima lui scrisoare care conține rugăciunea pe care, se afirmă că a scris-o în închisoarea din Kostanz, în 1415, înainte de a fi ars pe rug. El scria:

Sunt deosebit de încurajat de afirmația lui Cristos, "Ferice de voi când oamenii vă vor ură"... este o afirmație deosebită...dar este greu să o trăiești, pentru că ea ne cere să ne bucurăm în aceste necazuri... Este ușor să o citești cu voce tare și să o comentezi, dar este greu să o trăiești în viață. Până și acest brav Soldat, Domnul nostru Isus, cu toate că știa că va învia din nou în a treia zi, după cină, a fost tulburat în duh. În același fel, ostașii lui Cristos, privind la conducătorul lor, Regele Gloriei, au avut de purtat o mare luptă. Ei au trecut prin foc și prin apă, dar cu toate acestea nu au pierit, ci au primit cununa vieții, cea cunună glorioasă, pe care, cred cu tărie, Domnul mi-o va da și mie - și ție de asemenea, cei care suntem apărători înflăcărați ai adevărului, precum și tuturor celor care Îl iubesc pe Domnul Isus cu o dragoste statornică... O, Sfinte Cristoase, atrage-mă și pe mine după Tine, așa slab cum sunt, fiindcă dacă Tu nu ne atragi, noi nu Te putem urma. Întărește duhul meu, pentru ca să am această voință. Dacă carnea este neputincioasă, fă ca harul Tău să ne ajute; să vină aproape și să ne urmărească, pentru că fără Tine, noi nu putem merge de dragul Tău spre o moarte cruntă. Dă-mi o inimă neînfricată, o credință dreaptă, o speranță neclintită, o dragoste desăvârșită, pentru ca de dragul Tău eu să îmi dau viața în răbdare și cu bucurie. Amin!

Scrisă în închisoare, în lanțuri, în ajunul zilei amintirii lui Ioan Botezătorul.⁸⁵

Considerăm că aceste cuvinte sunt grăitoare pentru a înțelege caracterul acestui mare dascăl și predicator, care poate fi luat ca model pentru dascălii și predicatorii de astăzi. Hus a demonstrat în realitate ce înseamnă să mergi până la sacrificiu suprem pentru a susține mesajul comunicat altora.

⁸⁴ Nu vom trece cu vederea faptul că în evoluția lucrurilor din acea vreme, Hus a fost influențat și de contextul social, religios și politic din perioada respectivă.

⁸⁵ Acest citat este luat din cartea lui E.H. Broadbent, *The Pilgrim Church*, p.124-125. Îi sunt recunoscător domnului Dr. Wesley Brown, capelanul Seminarului Teologic Baptist Internațional din Praga, pentru că mi-a furnizat o copie a acestei scrisori, după care am făcut traducerea în această carte. Domnul Dr. Wesley Brown m-a ajutat să cunosc mai bine viața acestui mare om Jan Hus, facilitându-mi posibilitatea de a participa la două vizite în Praga unde domnia sa a fost ghid și a vorbit cu multă pasiune și dragoste despre Jan Hus și despre adepții lui în Praga. Dr. Brown citea această rugăciune, de fiecare dată la încheierea vizitei pe care o făcea cu turiștii la Capela Betlemska din Praga (Praga, 2002).

PARTEA A II-A: ASPECTE LEGATE DE TEHNICA COMUNICĂRII CUVÂNTULUI

CAPITOLUL 3: TIPURI DE MESAJE BIBLICE

Până acum am prezentat anumite aspecte generale legate importanța, de pregătirea și de comunicarea mesajelor biblice. În continuare dorim să prezentăm mai multe tipuri de mesaje biblice, pe care le putem folosi în lucrarea de comunicare a Scripturii. În final, ne vom concentra în special asupra metodei expositive de întocmire mesajelor biblice. În cazul în care vom stăpâni această metodă, ne va fi ușor să învățăm a compune și mesaje textuale sau subiective, pe care le putem considera excepții ale mesajului expositiv.⁸⁶ În cazul celorlalte două metode vom prezenta doar caracteristicile lor specifice. Nu vom mai repeta acele aspecte comune cu metoda expositivă pe care o vom descrie în detaliu. Am ales să prezentăm în detaliu metoda expositivă deoarece este cea mai pretențioasă, și deoarece, dacă o stăpânim pe aceasta, celelalte două metode sunt ușor de asimilat. Metoda expositiva se grefează pe structura homiletică de bază care trebuie să se regăsească și în celelalte două metode: textuală și subiectivă. Toate tipurile de mesaje trebuie să cuprindă șase elemente de bază care reprezintă structura homiletică al oricărui tip de mesaj biblic, și anume:

- (1) Introducerea**
- (2) Propoziția prediciei**
- (3) Propoziția de tranziție**
- (4) Ideile principale**
- (5) Ideile secundare**
- (6) Concluzia**

În acest capitol vom prezenta cele trei tipuri de mesaje care respectă în general metoda de analiză exegetică și de organizare homiletică ce va fi prezentată în capitolele următoare.⁸⁷ Dorim ca

⁸⁶ Compară definițiile celor trei tipuri de mesaje prezentate mai jos.

⁸⁷ Vezi cartea lui W. E. Sangster, *The Craft of Sermon Construction, op.cit.*, unde autorul clasifică mesajele în funcție de structura organizatorică, p. 62-102. O altă clasificare este din perspectivă psihologică, p. 103-118. Andrew W. Blackwood, în cartea sa *Preaching from the Bible, op.cit.*, vorbește despre mesaje biografice, despre serii de mesaje biografice, despre predicarea pe paragrafe din Scriptură, predicarea dintr-un întreg capitol sau dintr-o carte întregă din Biblie, p. 52-181.

în acest capitol să prezentăm o definiție succintă a fiecărui tip de mesaj, prezentând avantajele și dezavantajele celor trei tipuri de mesaje principale, subliniind caracteristicile specifice ale fiecăruia. În cazul mesajului subiectiv vom prezenta și principalele sale subgrupe. Considerăm că pentru a înțelege modul de construire a mesajului subiectiv este necesar să facem o analiză mai amănunțită, deoarece acesta se deosebește mai mult de celelalte două tipuri de mesaje biblice: expozitiv și textual.

1. MESAJUL EXPOZITIV

A. Definirea mesajului expozitiv

În continuare vom oferi două definiții ale mesajului expozitiv date de doi specialiști recunoscuți în domeniul predicării expozitive, și anume: Stephen Olford, și Haddon Robinson. Aceste definiții ne vor ajuta să înțelegem mai bine ce înseamnă predicarea expozitivă și apoi vom încerca să formulăm o definiție proprie a ceea ce înseamnă predicarea expozitivă.

Explicarea și proclamarea Scripturii (Stephen Olford)

Definiția lui Stephen Olford este preluată din cartea pe care a scris-o în 1998 intitulată *Predicarea expozitivă*.⁸⁸ Cartea amintită este importantă mai ales pentru faptul că ea prezintă predicarea expozitivă din multe puncte de vedere. Autorul ei vorbește despre aspecte ale comunicării care sunt comune mai multor tipuri de mesaje. Olford demonstrează o cunoaștere teoretică și practică temeinică a acelor aspecte, datorită experienței bogate în domeniu, și a succesului pe care l-a avut în comunicare. Cartea poate fi considerată o mică enciclopedie pentru predicatori, deoarece oferă informații despre mai multe aspecte cu care se confruntă un predicator în această complexă misiune.

Olford dă următoarea definiție acestui tip de mesaj biblic: „Predicarea expozitivă este explicarea și proclamarea, împuternicită de Duhul (Sfânt), a textului Cuvântului lui Dumnezeu, ținând cont de semnificația istorică, contextuală, gramaticală și doctrinală a repectivului pasaj, cu scopul specific de a determina un răspuns care să transforme viața auditoriului în asemănarea cu Cristos.”⁸⁹

El consideră că este important să includă în definiție “explicarea și proclamarea” ca elemente esențiale ale comunicării Cuvântului lui Dumnezeu cu ajutorul metodei expozitive. Vom fi de acord că cele două elemente sunt importante în definirea corectă a comunicării. Predicarea expozitivă va avea ca obiectiv principal, explicarea corectă a Cuvântului lui Dumnezeu. Pe de altă parte, este necesară stabilirea unei modalități corespunzătoare de prezentare a adevărilor conținute în mesaj. Acest aspect al proclamării Cuvântului lui Dumnezeu este dezvoltat în detaliu în carte sa.⁹⁰

Olford vorbește în definiția lui și despre rolul pe care îl are Duhul Sfânt în comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu. Așa cum afirmam anterior, participarea Duhului Sfânt este crucială pentru reușita comunicării.⁹¹

În definiție el mai spune și că sursa predicării expozitive este textul Scripturii. Olford vorbește și despre faptul că acest text trebuie studiat după anumite reguli de interpretare bine stabilite. Predicarea expozitivă este prezentarea “textului Cuvântului lui Dumnezeu, ținând cont de semnificația istorică, contextuală, gramaticală și doctrinală a repectivului pasaj.” Descrierea făcută mai sus este caracteristică modului de compunere a mesajelor expozitive. În pregătirea mesajului expozitiv, textul biblic se va studia respectând contextul istoric, analizându-l din punct de vedere gramatical, și observând adevărurile teologice (doctrinile) pe care acesta le conține.⁹² Olford

⁸⁸ Stephen Olford și David Olford, *Predicarea expozitivă*, traducător Corneliu Simuț, Oradea: Editura Institutului Biblic “Emanuel,” 2000.

⁸⁹ Vezi cartea *Predicarea expozitivă*, *op.cit.* p. 95.

⁹⁰ Despre proclamarea Cuvântului, Olfod vorbește în cea de a treia secțiune a cărții sale *Predicarea expozitivă*, *op.cit.* p. 245-353.

⁹¹ Despre rolul Duhului Sfânt în comunicare, vezi David Olford, *op.cit.*, în special paginile 49-58 și 275-285. Vezi de asemenea în acest volum secțiunea referitoare la rolul Duhului Sfânt în comunicarea mesajului.

⁹² Vom specifica însă că această definiție poate să sufere anumite completări, și chiar modificări (vezi definiția pe care am propus-o referitoare la predicarea expozitivă).

sesizează, cum era de așteptat, necesitatea unei abordări serioase a pasajului biblic în cazul întocmirii unui mesaj expozitiv.

În definiția sa, el face referire și la audiența căreia predicatorul i se adresează. Cel care compune un mesaj expozitiv trebuie să păstreze în minte scopul pe care îl are în transmiterea mesajului, ținând seama de cei care îl ascultă.⁹³ Predicatorul trebuie să știe care sunt obiectivele sale atunci când comunică altora Cuvântul lui Dumnezeu. Olford afirmă că predicatorul predică “cu scopul specific de a determina un răspuns care să transforme viața auditoriului în asemănarea cu Cristos.” El așteaptă din partea ascultătorilor un răspuns pozitiv față de Dumnezeu, care să ducă în final la transformarea vieții, prin puterea Duhului Sfânt.

Prezentarea unui singur concept (Haddon W. Robinson)

O altă definiție a mesajului expozitiv a fost formulată de Haddon W. Robinson a cărui carte *Biblical Preaching*, publicată în 1980,⁹⁴ a devenit manualul de bază pentru cursurile de homiletică din foarte multe colegii și seminarii din Statele Unite ale Americii, și din alte țări.⁹⁵ Aria principală de concentrare a cărții este descrierea unei metode concrete de întocmire a unui mesaj expozitiv. Din cele 220 de pagini ale conținutului cărții, Robinson alocă 160 de pagini pentru descrierea metodei expositive de compunere a unui mesaj. Se ocupă de alte aspecte care intervin în procesul de predicare, ulterior întocmirii propriu-zise a mesajului, doar în ultimele 25 de pagini.⁹⁶ El este preocupat în mod deosebit să ofere cititorului o metodă de predicare expozitivă.

Definiția pe care o dă Robinson acestui tip de mesaj biblic este: “*Predicarea expozitivă este comunicarea unui concept biblic, derivat și transmis printr-un studiu istoric, gramatical și literar al pasajului în contextul său, concept pe care Duhul Sfânt îl aplică mai întâi la personalitatea și experiența predicatorului, și apoi îl aplică prin el la ascultătorii lui.*”⁹⁷

Robinson specifică elementele principale care nu au voie să lipsească dintr-un mesaj expozitiv. Robinson menținează în definiție, că în întocmirea mesajului expozitiv predicatorul va selecta doar un singur concept din Scriptură: “*predicarea expozitivă este comunicarea unui concept biblic.*” Faptul că Robinson include acest element chiar la începutul definiției, demonstrează cât de importantă este concentrarea asupra unui singur concept biblic în compunerea unui mesaj expozitiv. Referitor la metoda folosită pentru extragerea acestui concept, observăm că există asemănare între cele două definiții prezentate mai sus, Robinson (1980) și Olford (1998), în sensul că pentru descoperirea și prezentarea conceptului, se va face “*un studiu istoric, gramatical și literar al pasajului în contextul său.*”

Deosebirea dintre cele două definiții constă în faptul că Robinson se concentrează asupra extragerii unui singur “*concept biblic, derivat și transmis printr-un studiu istoric, ...*” ceea ce nu este specificat în definiția lui Olford, care vorbește despre necesitatea studierii textului biblic ales pentru întocmirea mesajului expozitiv. Considerăm însă că este foarte important să se menționeze în definiție faptul că metoda expozitivă se concentrează în mod special asupra analizei aceluși singur concept sau temă, pe care o conține textul, și pe care intenționăm să o dezvoltăm în mesaj. Textul pe care îl alegem pentru predică poate să conțină mai multe concepte sau teme, dar noi nu ne vom concentra decât asupra aceluși concept pe care vrem să îl dezvoltăm în mesajul nostru.

Robinson este foarte atent să includă în definiție un alt element foarte important, și anume, disponibilitatea predicatorului de a permite Duhului Sfânt să aplice acel concept biblic mai întâi la

⁹³ Despre importanța scopului în procesul de comunicare a Scripturii, Rick Warren în cartea sa *Preaching with purpose (Predicarea condusă de scop)*, p.1-4, subliniază în mod deosebit cât de important este ca predicatorul să-și stabilească, încă de la început, scopul pe care îl urmărește când face acest lucru. Warren este recunoscut prin faptul că accentuează importanța scopului în orice lucrare. Este bine cunoscută cartea sa *Biserica condusă de un scop bine definit -Versiunea internațională, Produsă de Purpose Driven Ministries (www.purposedriven.com)*, 2000, unde vorbește despre nevoia stabilirii scopurilor precise în lucrarea din biserică. Acest volum a fost publicat în românește sub titlul: *Biserica o pasiune, o viziune: Creșterea ei fără compromiterea misiunii și a mesajului*, traducător: Laurențiu Pășcuți, Oradea: Life Publishers, 2002.

⁹⁴ Haddon W. Robinson, *Comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu*, tradusă în limba română, în seria de manuale pentru BEE, cu permisiunea Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1986. Cartea a fost republicată sub numele de *Arta comunicării adevărului biblic*, Cluj: Logos, 1998.

⁹⁵ Vezi dedicațiile făcute pe coperta acestei cărți – în special cea realizată de Donald S. Euler.

⁹⁶ Vezi Haddon W. Robinson, *Biblical Preaching: The Development and Delivery of Expository Messages*, Grand Rapids: Baker Book House, 1980.

⁹⁷ Definiția a fost preluată din cartea lui Haddon W. Robinson, *Comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu, op.cit.*, p. 16.

viața lui personală și apoi să lase ca Duhul Sfânt să aplice acel concept la viața celor care ascultă mesajul lui. El specifică în definiție că predicatorul lasă ca acel *concept* să fie aplicat de “*Duhul Sfânt...mai întâi la personalitatea și experiența predicatorului, și apoi îl aplică prin el la ascultătorii lui.*” Acest aspect a fost discutat de noi în această carte, la discuția despre rolul Duhului Sfânt în comunicarea mesajului.

Preocupare pentru aplicarea mesajului (Definiția noastră)

Bazați pe cele două definiții prezentate mai sus, referitoare la predicarea expozitivă vom în cerca să formulăm o definiție proprie, cu scopul de a introduce și alte elemente pe care le considerăm importante în definirea corectă a unui mesaj biblic. Ca urmare, înainte de a formula definiția noastră, considerăm că este necesar să atragem atenția asupra a încă două elemente care nu au fost formulate direct în definițiile anterioare, și anume: introducerea unor ilustrații pentru clarificarea ideilor mesajului și preocuparea pentru formularea unor aplicații corespunzătoare pentru ascultători.

Scrierea *ilustrațiilor*, și a *aplicațiilor* sunt două elemente cărora predicatorul trebuie să le acorde o importanță deosebită atunci când formulează mesajele sale. Deși autorii mai sus menționați dezvoltă pe larg aceste aspecte în cărțile lor, totuși ele nu se regăsesc în definițiile lor. Considerăm că este foarte importantă introducerea în definiția predicii a unei expresii referitoare la scrierea ilustrațiilor și aplicațiilor. Despre importanța acestui aspect vom vorbi când vom evalua în detaliu fiecare element al definiției noastre.

Definiția pe care o propunem este: *Predica expozitivă presupune extragerea și comunicarea unui singur concept dintr-un text biblic, respectând regulile exegetice și homiletice corespunzătoare. Predicatorul va avea grijă să formuleze ilustrații și aplicații concrete, care vor fi folosite de Duhul Sfânt pentru aplicarea aceluși concept la viața lui și la viața ascultătorilor săi.*

În continuare vom analiza definiția noastră, luând pe rând fiecare element menționat.

2) Comunicarea unui singur concept

În primul rând, un mesaj expozitiv se concentrează în exclusivitate asupra unui *singur concept* preluat din textul biblic ales. Nu este permis ca într-un mesaj expozitiv să ne ocupăm de mai multe concepte sau teme pe care le abordează textul biblic selectat. Vom alege din textul biblic, o singură temă, chiar dacă pasajul respectiv poate conține și alte teme importante. Respectarea acestui principiu ne ajută să comunicăm eficient adevărurile din Scriptură. Vom prezenta în continuare câteva dezavantaje pe care le are prezentarea a două sau mai multe concepte din Biblie.

(1) Cel care comunică va fi tentat să analizeze în mod superficial acele teme. Acest lucru se poate datora lipsei de timp în pregătire a celui care transmite mesajul. Pentru a face un studiu serios al adevărurilor care urmează să fie transmise este nevoie de timp, pe care predicatorul nu îl are la dispoziție. Ca urmare cel care comunică va face compromis atunci când are de ales între pregătirea temeinică a mesajului și obiectivul său de aborda acele concepte. El va fi forțat să fie superficial în analiza acelor teme.

Pe de altă parte, chiar dacă predicatorul ar avea timpul necesar studierii a două sau mai multe concepte din textul respectiv, el poate părea superficial în prezentare și datorită timpului limitat care îi este afectat în cadrul serviciului divin. El trebuie să se încadreze în anumite limite temporale când predică. În acest caz el va fi forțat să renunțe la anumite rezultate ale studiului făcut acasă pentru că nu se încadrează în timpul care i-a fost oferit. Deci și într-un caz și în altul: lipsa de timp afectat pregătirii sau pentru comunicarea mesajului poate duce la superficialitate în comunicare.

(2) Comunicarea mai multor concepte într-un singur mesaj duce la scăderea randamentului. Un alt dezavantaj în cazul comunicării mai multor concepte este că, eficiența mesajului scade atunci când se încearcă comunicarea mai multor teme în cadrul aceluiași mesaj. Și aici putem distinge două efecte negative în prezentarea a mai mult de un concept biblic într-un mesaj. Predicatorul va întâmpina probleme în ceea ce privește structurarea mesajului. Cel care comunică va avea mari dificultăți în organizarea logică a mesajului. Cel care construiește mesajul depune mai mult efort în structurarea mesajului, efort care nu aduce rezultate pozitive în acest caz, deoarece dezvoltarea a două sau mai multe teme în același mesaj, complică lucrurile. Vom asista la

depășirea capacității de asimilare a mesajului de către cei care ascultă. Simplitatea în organizarea logică a mesajului este un element foarte important care contribuie sporirea capacității de reținere a mesajului. Folosirea unui singur concept biblic în întocmirea unui mesaj ușurează reținerea conținutului; și acesta este scopul comunicării. Este necesar să respectăm acest principiu pe care la formulat și Haddon Robinson în definiția lui.⁹⁸

Ca urmare, susținem că într-un mesaj trebuie să analizăm un singur concept, pentru că în felul acesta vom avea suficient timp ca să ne pregătim pentru întocmirea mesajului, vom reuși să ne încadrăm în timpul alocat pentru prezentarea mesajului, și vom evita astfel efortul suplimentar, inutil, pe care îl presupune structurarea unui mesaj care conține mai multe teme. Este mai simplu pentru cel care comunică să organizeze mesajul în jurul unui concept decât să îl grefeze pe două sau mai multe teme sau concepte biblice.

Acest aspect, al folosirii unui singur concept în întocmirea unei predici îl diferențiază pe Robinson de Olford. De aici derivă și o înțelegere diferită a ceea ce înseamnă predicarea expozitivă pentru cei doi autori menționați mai sus. Se pare că din perspectiva lui Olford nu putem face o delimitare clară între metoda expozitivă și metoda textuală, pe care o vom prezenta mai jos. El scrie că “esența predicii expozitive constă în dedicarea față de expunerea și proclamarea adevărului care se află” în textul biblic ales. “Preocuparea primă și esențială în pregătirea predicii trebuie să fie stabilirea cu acuratețe a adevărului din text.”⁹⁹ Pe de altă parte, cu o pagină mai jos, el ne informează că metoda de predicare pe care o promovează în această carte este cea “textual-tematică.”¹⁰⁰ Din perspectiva cărții de față, el nu face diferențiere între metoda expozitivă și metoda textuală de întocmire a mesajelor biblice.

Prezentarea, în predică, a unui singur concept din textul biblic, nu este o cerință impusă în mod expres în metoda propusă de Olford. El face doar o sugestie predicatorilor, de a se concentra asupra temei dominante a textului analizat: “îi încurajăm pe predicatori să își focalizeze predicarea înspre tema și învățătura dominantă a textului.”¹⁰¹ În același timp el vorbește despre “pericolul unei predici care doar ‘trece în revistă’ un text mai lung,” în sensul că predicatorul va generaliza și sistematiza textul, “fără a analiza atent detaliile și influența argumentului” (Olford; 2000, p. 130). Grija lui Olford nu este concentrarea asupra unei singure teme, ci “credințioșia explicării textului în context”(Olford; 2000, p. 130), deoarece “scopul expunerii textual-tematice este să comunice adevărul sau adevărurile esențiale ale textului din Scriptură” (Olford; 2000, p. 131). Aici se face referire la posibilitatea comunicării mai multor concepte și teme esențiale din text; ceea ce contravine definiției prezentate de Robinson și de noi în această lucrare.

În privința conceptului sau a temei pe care o vom alege pentru predicare, vom mai adăuga și faptul că nu întotdeauna ideea de bază dintr-un text (ideea exegetică) trebuie să fie conceptul pe care îl alege predicatorul pentru întocmirea mesajului său. Poate exista o anumită temă secundară în textul biblic pe care cel care comunică ar dori să o dezvolte în mesajul său.

În ceea ce privește modul de structurare homiletică a predicii, Olford vorbește însă de nevoia descoperirii acelei idei principale din text, care “devine primul ‘sunet’ care trebuie auzit,”¹⁰² dar se pare că pentru Olford predicarea expozitivă înseamnă altceva decât ceea ce înțelege Robinson. Deși Olford scoate în evidență importanța ideii de bază a mesajului, el nu insistă atât de mult asupra folosirii unui singur concept central în structurarea homiletică a predicii expozitive.

Robinson acordă un întreg capitol din cartea lui descoperirii și formulării acestui concept central.¹⁰³ Considerăm că acest lucru este important, deoarece în felul acesta putem face o delimitare clară și corectă între tipul de predică expozitivă de alte tipuri de predici. Ne referim aici, mai ales, la diferențierea între predica expozitivă și predica textuală. Olford dorește să scoată în evidență aspecte diferite de cele propuse de Robinson, și de noi, în definirea predicii expozitive. Urmărind elementele pe care le include în definiție, putem înțelege care sunt aspectele importante, pentru Olford, în întocmirea unui mesaj expozitiv. El folosește termenul “expozitiv” diferit de Robinson și de noi. Pentru Olford predicarea expozitivă înseamnă expunerea (sau prezentarea) pe care predicatorul o face, bazat pe un anumit pasaj din Scriptură. Din punctul nostru de vedere această

⁹⁸Vezi definiția lui Haddon W. Robinson prezentată mai sus.

⁹⁹ Vezi cartea lui Stephen Olford, *op.cit.* p. 129.

¹⁰⁰Ibid., p. 130.

¹⁰¹ Ibid., p. 130.

¹⁰² Ibid., p. 171-172.

¹⁰³Vezi Robinson, *op.cit.*, capitolul 2, p. 23-34.

definiție este incompletă, deoarece neglijează importanța prezentării unui singur concept. Apoi, putem spune că definiția lui Olford se aplică mai degrabă predicii textuale decât predicii expoizitive.¹⁰⁴

După cum aminteam deja, tipul de predicare prezentat de Olford este “expunerea textual – tematică.”¹⁰⁵ Metoda lui de întocmire a predicilor este cea textuală. Însă el numește acest tip de mesaje: prediică expoizitivă. Olford nu discută în mod specific despre modul de formulare a ideilor secundare într-o predică expoizitivă, care este considerat criteriul principal de diferențiere între cele două tipuri de predici: expoizitivă și textuală.¹⁰⁶ Deși nu dorim să fim prea tehnici în descrierea metodelor, vom observa că este util să facem diferența între metoda expoizitivă, care este total dependentă de textul biblic, și metoda textuală care presupune o mai mare independență față de textul biblic. Pe de altă parte dorim să păstrăm această diferențiere pentru a oferi predicatorilor o metodă cât mai riguroasă de studiere și expunere a Scripturii, care este metoda expoizitivă, așa cum o prezentăm în cartea noastră.

Vom adăuga faptul că abordarea unui singur concept sau a unei singure teme, este valabilă în cazul întocmirii oricărui tip de mesaj biblic, fie el expoizitiv, textual sau subiectiv. Însă, așa cum vom observa în continuare, spre deosebire de mesajele expoizitive și textuale, mesajele subiective selectează o singură temă, pe care nu o extrag dintr-un anumit text biblic.

Dacă dorim să fim mai exacti în ceea ce privește structurarea homiletică a unui mesaj expoizitiv, va fi nevoie să ținem cont de elementele de bază care intră în structura homiletică a unui mesaj biblic. Astfel că definiția mesajului expoizitiv ar putea fi:

Mesajul expoizitiv presupune ca predicatorul să extragă și să comunice un singur concept dintr-un text biblic, respectând regulile de exegeză și homiletică corespunzătoare; concept care să fie aplicat de ascultători. Propoziția mesajului, propoziția de tranziție, ideile principale și ideile secundare vor fi extrase din același text.

Observăm că în cazul mesajului expoizitiv toate elementele care formează structura homiletică, și anume: propoziția predicii, propoziția de tranziție, ideile principale și ideile secundare, sunt extrase dintr-un singur pasaj biblic.

În privința textului biblic, predicatorul trebuie să aleagă un pasaj suficient de lung, din care să poată extrage toate elementele componente: propoziția predicii, propoziția de tranziție, ideile principale și ideile secundare.

În întocmirea mesajului expoizitiv predicatorul este totalmente dependent de pasajul biblic respectiv. Textul biblic poate fi format dintr-un singur paragraf, sau predicatorul poate alege mai multe paragrafe, un capitol, o secțiune dintr-o carte, o întregă carte,¹⁰⁷ o grupare de cărți din Scriptură, sau chiar să folosească întreaga Biblie. Pentru întocmirea predicilor bazate pe secțiuni mai mari din Biblie, este nevoie de o capacitate deosebită de selecție a ideilor din acea secțiune. Predicatorul va fi determinat în anumite situații să facă astfel de predici. Dacă vrea să analizeze întreagă carte într-un singur mesaj, va fi nevoit să folosească textul întregii cărți. Același procedeu se aplică și când se predică dintr-o secțiune mai mare decât o carte din Scriptură.

Există anumite avantaje în prezentarea unor astfel de mesaje. Audiența va avea o privire de ansamblu asupra unei cărți, a unui grup de cărți din Vechiul sau Noul Testament, sau asupra întregii

¹⁰⁴Predica textuală prezintă ca și predica expoizitivă un singur concept biblic. Ea își extrage, de asemenea, toate ideile principale din textul biblic ales, dar în predica textuală predicatorul poate folosi și alte texte biblice pentru scrierea ideilor secundare. În cazul predicii expoizitive toate ideile secundare se extrag din același text biblic. Din acel text se mai scoate și conceptul de bază (sau propoziția predicii), ideile principale și ideile secundare. Se pare că Olford nu caută să facă diferență între predici din punctul de vedere a textului biblic din care predicatorul își extrage ideile secundare. Pentru el, predica textuală și predica expoizitivă intră în aceeași categorie: mesaje expoizitive. Pentru a înțelege diferența dintre cele două metode de predicare, consultă secțiunea referitoare la principalele tipuri de mesaje biblice, din în această carte.

¹⁰⁵ Vezi Olford, *op.cit.* p. 130.

¹⁰⁶ Diferența dintre cele două tipuri de predici: expoizitivă și textuală poate fi făcută dacă se urmărește textul sau textele din care se extrag ideile secundare.

¹⁰⁷ G. Avery Lee publică o carte intitulată *Preaching from Ecclesiastes: Viewing present-day problems with realistic wisdom and the reconciling love in Christ*, Nashville: Broadmann Press, 1958, în care include o serie de predici din cartea Ecclesiastul, texte pe care le prezintă prin comparație cu pasaje din Noul Testament. Observăm că și în cazul întocmirii mesajelor expoizitive, există tot felul de posibilități de a combina textele biblice.

Scripturi. Vom recunoaște că în pregătirea unor asemenea mesaje se cere o pregătire temeinică. Cel care comunică trebuie să posede cunoștințe mai vaste referitoare la contextul scrierii cărții sau grupului de cititori vizat, la data scrierii, la autorul cărții sau cărților, la scopul scrierii, la mesajul secțiunii studiate și la organizarea ei, etc.

Pregătirea unei asemenea predici este benefică nu doar pentru audiență ci și pentru cel care o pregătește și o transmite. El va trebui să depună un efort susținut pentru a-și însuși anumite cunoștințe, devenind un predicator mai echipat, mai pregătit și mai competent.

B. ARGUMENTE BIBLICE CARE SUSȚIN PREDICAREA EXPOZITIVĂ

Dacă dorim să descoperim originile metodei expositive pe care o recomandăm în această carte, vom ajunge la concluzia că, chiar dacă nu într-o formă identică cu cea prezentată de noi, ea poate fi întâlnită chiar pe paginile Bibliei. Vom găsi, de asemenea, pasaje din Scriptură care reprezintă argumente în favoarea folosirii unei metode expositive de comunicare a mesajelor. În Noul Testament întâlnim anumiți termeni grecești care scot în evidență modul de expunere a Cuvântului lui Dumnezeu, folosit de apostolii și alți predicatori menționați pe paginile lui. În continuare vom prezenta câteva verbe grecești care demonstrează că cei care au predicat în Noul Testament s-au conformat, într-o măsură mai mare sau mai mică, metodei expositive de prezentare a Cuvântului lui Dumnezeu. Iată care sunt cei mai reprezentativi termeni în acest sens.

1) “A expune” - **εκτιθημι** (*ekthitemi*). Verbul care explică cel mai bine predicarea expositivă este **εκτιθημι** (*ekthitemi*), care se poate traduce prin “a expune,” “a abandona,” sau “a explica.”¹⁰⁸ Termenul este folosit în Faptele Apostolilor pentru a descrie abandonarea copilului Moise de către părinții lui pe malul râului Nil. “Și când a fost lepădat (**εκτεθεντο** ἧ – *ektethentos*, o formă gramaticală a verbului amintit mai sus), l-a luat fiica lui Faraon” (Fapte 7:21). Verbul **εκτεθεντο** ἧ (*ektethentos*), este un participiu la diateza pasivă (un aorist), descriind acțiunea de a expune ceva în așa fel încât să fie văzut fără probleme de oricine. Acest lucru s-a întâmplat cu Moise care a fost *abandonat* pe malul Nilului de către părinții lui și în felul acesta *a fost expus* la vederea tuturor dar și la tot felul de pericole.

De aici provine denumirea metodei de întocmire a mesajelor biblice, pe care noi o numim expositivă. Cel care comunică, lasă descoperit Cuvântul lui Dumnezeu înaintea audienței căreia i se adresează; îl expune în fața ascultătorilor. Același verb este folosit și în Faptele Apostolilor 28:23, unde ni se spune că Pavel predica Cuvântul lui Dumnezeu, imediat după sosirea lui la Roma, după călătoria aceea plină de peripeții, și urma să fie judecat de Cezarul roman. Pavel nu pierde vremea așteptând pasiv, și imediat începe să predice Evanghelia unui grup de iudei. Autorul spune că “Pavel le-a vestit (**εξετιθητο** – *exetitheto* – o formă a aceluiași verb la imperfect, diateza medie) Împărăția lui Dumnezeu, și le-a adus dovezi, și a căutat să-i încredințeze...despre lucrurile privitoare la Isus.” Pe baza acestor texte, putem spune că predicarea expositivă presupune prezentarea în mod deschis și pe înțeles a Cuvântului lui Dumnezeu în așa fel încât el să poată fi priceput de ascultători.

2) “A depune mărturie” - **μαρτυρομαι** (*marturomai*). Un alt termen folosit în Noul Testament, care sprijină ideea că apostolii și vestitorii Cuvântului menționați în text foloseau o metodă de predicare de tip expositiv, este verbul **μαρτυρομαι** (*marturomai*) care se poate traduce prin “a mărturisi, a depune mărturie, a afirma, a insista, a implora.”¹⁰⁹ Cuvântul vorbește despre acțiunea de a prezenta un mesaj încercând să demonstrezi, să convingi audiența cu argumente. Acest cuvânt este folosit de apostolul Pavel vorbind despre lucrarea sa de predicare: „am mărturisit **μαρτυρομενο** ἧ (*marturomenos*) înaintea celor mici și celor mari, fără să mă depărtez cu nimic de la ce au spus profeții și Moise” (Fapte 26:22). În 1 Tesaloniceni 2:12 Pavel explică modul în care a vestit Cuvântul tesalonicenilor. “Vă sfătuiam, vă mângâiam și vă adeveream **μαρτυρομενοι**

¹⁰⁸Vezi Rienecker, 1980, p. 276.

¹⁰⁹Vezi BAGD, *op.cit.*, p. 494.

(*marturomeni*)” (1 Tesaloniceni 2:11-12). În acest caz cuvântul are și sensul de implorare și de perseverare (vezi și Efeseni 4:17). Termenul evidențiază insistența și implorarea cuiva cu scopul de a-l convinge. Înțelegem că în procesul de comunicare, predicatorul trebuie să insiste pentru a demonstra autenticitatea mesajului biblic. Predicarea Cuvântului presupune să depui și un efort susținut (perseverare) pentru a te face înțeles.

Același termen este folosit de Pavel și în Galateni 5:3, unde se străduiește mult pentru a-i convinge pe galateni de inutilitatea tăierii împrejur. „Și mărturisesc μαρτυρομαι (*marturomai*) încă odată oricărui om care primește tăierea împrejur, că este dator să împlinească toată Legea.”

3) “A afirma în mod solemn” - διαμαρτυρομαι (*diamarturomai*). Noul Testament folosește și un alt verb pentru a se referi la modalitatea de prezentare expozitivă a Scripturii. Acest verb provine din aceeași rădăcină a verbului μαρτυρομαι (*marturomai*) pe care l-am prezentat mai sus. Este vorba de verbul διαμαρτυρομαι (*diamarturomai*) care înseamnă “ a depune mărturie în favoarea cuiva (într-un mod solemn), a avertiza, a declara.”¹¹⁰

Acest verb ne informează că predicarea Cuvântului trebuie să se facă cu pasiune, pledând în mod convingător în favoarea lui Dumnezeu. Acest termen scoate în evidență acea dispoziție de a te dăruia cu scopul de a clarifica mesajul transmis. De fapt din aceeași rădăcină se trage și substantivul μαρτυς (*martus*) cu referire la cineva care „witnessed unto death” (plătește mărturia cu moartea), „martirul” (BAGD; 1991, p. 494). Înțelegem că pentru a fi eficient în lucrarea de predicare a Cuvântului trebuie să fi dispus și la sacrificiu suprem. Pavel mărturisește acest adevăr presbiterilor din Efes: „Dar eu nu țin numai decât la viața mea, ca și cum mi-ar fi scumpă, ci vreau numai să-mi sfârșesc cu bucurie calea și slujba, pe care am primito de la Domnul Isus, ca să vestesc διαμαρτυρασθαι (*diamarturasthai*) Evanghelia harului Său” (Fapte 20:24).

Verbul διαμαρτυρομαι (*diamarturomai*) ne informează de asemenea că predicarea Cuvântului trebuie să se facă într-o atitudine solemnă caracterizată de reverență din parte predicatorului și din parte audienței.

Este interesant să observăm că în versetul din Faptele Apostolilor 28:23, pe care l-am menționat mai sus, autorul îl descrie pe Pavel, care predica celor din Roma, folosind două verbe importante, pe care le-am folosit ca argumente biblice pentru predicarea expozitivă. Aceste verbe sunt: εκτιθημι (*ekthitemi*) și διαμαρτυρομαι (*diamarturomai*). Putem spune că Pavel a fost preocupat să vestească Cuvântul lui Dumnezeu cu claritate, pe înțelesul ascultătorilor, folosind argumente convingătoare, într-o atmosferă de reverență și cu un spirit de dăruire.

4) “A explica” - επιλυω (*epiluo*). Un alt verb folosit în Scriptura care susține predicarea expozitivă este επιλυω (*epiluo*) care se poate traduce “a explica, a interpreta, a decide”¹¹¹ Autorul Evangheliei după Marcu folosește acest verb când vorbește despre Domnul Isus care explica ucenicilor în particular anumite pilde. Isus vorbea mulțimii numai în pilde ”dar când era singur la o parte, επελυεν (*epeluen* - o formă a verbului la imperfect) lămurirea ucenicilor Săi toate lucrurile” (Marcu 4:34). Isus expunea (explica) ucenicilor săi aspecte mai greu de înțeles din mesajul Său.

Acest verb scoate în evidență preocuparea celui care vestește Cuvântul lui Dumnezeu de a clarifica acele probleme care nu pot fi înțelese ușor de către ascultători. Predicatorul trebuie să își organizeze în așa fel activitatea, încât să își facă timp pentru explicarea problemelor mai complicate întâlnite în textul biblic prezentat. Există tendința ca cei care vestesc Cuvântul să treacă cu vederea aspectele dificile pe care le întâmpină în text, deoarece lămurirea lor presupune un efort în plus, iar unii sunt prea comozi pentru a plăti acest preț. Din această cauză predicatorii pot deveni superficiali, dovedind astfel lipsă de profunzime în expunerea lor. Isus este și în acest caz un model, prin faptul că nu trecea nepăsător peste întrebările ucenicilor care doreau să primească explicații suplimentare în cazul mesajelor mai greu de înțeles. Mesajul expozitiv cere ca predicatorul să muncească pentru a clarifica și acele aspecte mai dificile din text.

Din termenii analizați mai sus, am înțeles că predica expozitivă presupune explicarea în mod deschis și pe înțeles a Cuvântului lui Dumnezeu în așa fel încât el să poată fi priceput de ascultători. predicatorul trebuie să insiste pentru a demonstra autenticitatea mesajului biblic. Predicarea Cuvântului presupune să perseverezi, să insiști pentru a te face înțeles. Predicarea

¹¹⁰BAGD, p. 186.

¹¹¹ BAGD, p. 295-296.

Cuvântului trebuie să se facă într-o atitudine solemnă caracterizată de reverență. Pentru întocmirea mesajului expozitiv predicatorul trebuie să muncească pentru a clarifica și acele aspecte mai greu de înțeles din text.

La finalul acestui subpunct, suntem îndreptățiți a afirma că metoda expozitivă ar trebui să fie metoda de bază pe care să o folosească un predicator. Walter Kaiser Jr., susține același lucru când, pe un ton oarecum ironic, afirma că predicatorii ar trebui să predice doar odată la cinci ani o predică subiectivă și după aceea să își ceară imediat iertare de la Dumnezeu că a predicat-o.¹¹² Nu împărtășim neapărat aceeași perspectivă, însă considerăm că metoda expozitivă trebuie să rămână principalul tip de mesaj pe care predicatorul să îl folosească în comunicarea Scripturii. Acest lucru este cu atât mai adevărat pentru predicatorii fără prea multă experiență, pentru a evita interpretarea greșită a anumitor texte biblice care sunt scoase de context, cum se poate întâmpla în cazul mesajelor subiective și chiar al celor textuale.

Considerăm, însă, că este bine ca să se folosească toate cele trei tipuri de metode, deoarece după cum vom vedea există avantaje și dezavantaje și în cazul metodei expozitive ca în cazul fiecărei metode. Ținând seama de faptul că fiecare metodă are anumite avantaje, înseamnă că pentru a beneficia de aceste avantaje este indicat să folosim fiecare din metodele prezentate în această secțiune.

Avantajele mesajului expozitiv

În continuare vom prezenta principalele avantaje ale mesajelor expozitive pentru a vedea de ce această metodă ar trebui să fie folosită cu precădere în comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu, și care ar fi performanțele pe care le putem atinge în cazul folosirii acestei metode.

- 1) Metoda expozitivă îl determină cel care comunică să se concentreze asupra întregului plan al lui Dumnezeu cuprins în Biblie. Mesajul expozitiv îl ajută pe predicator să prezinte conținutul unei secțiuni dintr-o carte, a unei cărți sau a mai multor cărți din Scriptură. Cel care comunică va fi solicitat să facă legătura dintre paragrafele aceleiași cărți, sau legătura dintre mesajele mai multor cărți din Biblie, reușind astfel să realizeze o privire de ansamblu asupra conținutului Scripturii. Metoda expozitivă îl va ajuta pe predicator să atingă acest obiectiv. Din această cauză predicatorul va fi determinat să ia versetele din acea secțiune la rând și să le analizeze în ordinea în care ele apar în contextul lor original. În felul acesta cel care comunică va descoperi, nu de puține ori, subiecte sau adevăruri care ar fi rămas neatinse dacă alegerea textelor pentru predică ar fi făcută doar în funcție de preferințele predicatorului. Deoarece și-a propus să analizeze complet o anumită secțiune din Scriptură, el va fi forțat să abordeze și subiecte ignorate, altele mai dificile sau mai incomode. Ca urmare metoda expozitivă îl ajută pe predicator să cunoască personal și să facă de cunoscut audienței întreg planul lui Dumnezeu conținut în Biblie. Mesajul expozitiv îl va ajuta pe cel care comunică să sublinieze caracterul cristocentric al predicilor, un aspect foarte important în acest proces.¹¹³
- 2) Prin metoda expozitivă predicatorul va evita anumite erori care pot apărea în comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu. Acest lucru este posibil deoarece metoda expozitivă îl ajută pe predicator să urmeze structura internă a textului, eliminând la maximum ideile preconceptuate pe care le poate introduce cel care comunică mesajul biblic.
- 3) Folosirea acestei metode îl scutește pe predicator de a epuiza timp și energie ca să caute în fiecare săptămână subiecte și texte pentru predici. Datorită faptului că predicatorul își planifică să studieze la rând o secțiune dintr-o carte, o carte întreagă sau un grup de mai multe cărți din Biblie, nu trebuie să se gândească de fiecare dată când întocmește un mesaj ce text biblic să aleagă, deoarece el știe că trebuie să prezinte versetele care urmează din secțiunea respectivă. Metoda expozitivă îi oferă predicatorului un rezervor inepuizabil de texte pentru predică.

¹¹² Vezi Walter Kaiser Jr., *Toward an Exegetical Theology*, op.cit., p. 19.

¹¹³ John Piper scrie un volum în care se concentrează doar asupra caracterului teocentric al mesajelor biblice, ilustrând acest lucru cu mesajele predicate de Jonathan Edwards. Vezi cartea lui *Supremația lui Dumnezeu în predicare*, traducător: Daniel Tomuleț, Oradea: Editura Cartea Creștină, 1999.

- 4) Folosind metoda expozitivă, predicatorul va evita pericolul plafonării. El va întâlni texte biblice din care va trebui să prezinte anumite subiecte pe care nu le stăpânește în mod corespunzător. Din această cauză va fi determinat să citească mai mult pentru a se documenta în domeniul respectiv. Va consulta reviste, articole și cărți cu scopul informării. În felul acesta el nu va fi în pericol de a se plafona.
- 5) Predicatorul își va însuși o perspectivă clară, unitară și sistematizată a planului lui Dumnezeu prezentat în Biblie. Printr-o abordare atentă și unitară a textului Scripturii în contextul său, el va reuși să integreze întreaga diversitate de teme pe care le conține o anumită secțiune sau carte biblică. În felul acesta el va dobândi înțelepciune în ceea ce privește interpretarea corespunzătoare a Cuvântului lui Dumnezeu.
- 6) Predicatorul va contribui la creșterea maturității spirituale a celor care îl ascultă. Instruirea audienței în cunoașterea întregului plan al lui Dumnezeu conținut în Scriptură, prin intermediul metodei expozitive, contribuie în mod decisiv la maturizarea credincioșilor în ceea ce privește cunoașterea lui Dumnezeu și trăirea unei vieți creștine armonioase. Acest lucru este posibil deoarece ascultătorii au parte de o hrană spirituală consistentă și suficient de diversificată pentru a crește armonios.
- 7) Metoda expozitivă îi conferă predicatorului autoritate în procesul de comunicare. În argumentația sa, predicatorul va apela în exclusivitate la Cuvântul lui Dumnezeu. Ca urmare cei care îl ascultă vor acorda o atenție specială acestui tip de mesaje, deoarece cuvintele pe care acesta le transmite nu exprimă păreri personale ci ele reprezintă chiar Cuvântul lui Dumnezeu. Predicatorul face de cunoscut audienței cuvintele Bibliei. Putem învăța în sensul acesta de la cel mai bun predicator și învățător care a trăit pe pământ, și anume de la Domnul Isus Cristos care, deși era Dumnezeu, ne-a demonstrat personal că trebuie să ne bazăm mesajul pe autoritatea acestui Cuvânt. Citind relatarea despre ispitirea Domnului nostru, observăm că El a răspuns de fiecare dată provocărilor diavolului cu expresia: “Este scris” în Scriptură.¹¹⁴ Dacă Isus Însuși a apelat la Scriptură în argumentarea sa, înseamnă că pentru a avea autoritate în comunicare trebuie să apelăm la Scriptură. Modul de folosire a Bibliei de către Domnul Isus scoate în evidență faptul că Scriptura este cea mai importantă sursă de autoritate de pe pământ. Cu cât vom lega mesajul mai mult de Biblie, cu atât el va avea mai multă autoritate. Cel mai potrivit mod de a face apel la Scriptură este metoda expozitivă. Din această perspectivă, mesajul expozitiv îndeplinește cel mai bine condițiile autorității.
- 8) Cu ajutorul mesajelor expozitive cel care comunică va oferi uneori răspunsuri la anumite probleme ale audienței în mod neintenționat. Datorită faptului că va studia textul Scripturii, luând în considerare fiecare aspect al conceptului biblic prezentat în text, predicatorul va aborda anumite aspecte care corespund cu nevoile audienței, dar despre care predicatorul nu era conștient. Este vorba de probleme pe care, poate ascultătorii nu le mărturisesc nimănui, dar pe care Dumnezeu le cunoaște. În felul acesta El oferă soluții la acele nevoi, prin intermediul mesajului respectiv.
- 9) Prin mesajele expozitive, predicatorul poate răspunde la probleme pe care unii credincioși le vor întâmpina în viitor. Ocupându-se de anumite detalii ale textului analizat, predicatorul va oferi în mod involuntar răspunsuri la unele întrebări care nu constituie deocamdată o problemă în biserică, dar pe care ascultătorii le vor întâmpina într-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat. Un asemenea mesaj va oferi răspunsuri la problemele care vor apărea, pregătindu-i pe ascultători pentru asemenea situații. Poate fi vorba de soluții la probleme legate de conduita morală sau de o altă natură.
- 10) Metoda expozitivă poate contribui la îndepărtarea obiceiului greșit de a întocmi mesaje în grabă și superficial. În pregătirea mesajelor expozitive predicatorul este solicitat să citească mereu pentru a se informa în legătură cu aspectele textului pe care nu le stăpânește. Pentru a pregăti un mesaj corespunzător se cere timp și efort susținut. Un mesaj expozitiv nu se poate face în grabă și superficial. De aceea metoda expozitivă îl motivează pe predicator să își facă un program serios de studiu pentru pregătire, deoarece acesta va fi obligat să identifice și să evalueze toate ideile principale și secundare din textul biblic ales. El trebuie să petreacă timp suficient pentru a identifica și a organiza aceste idei din text.

¹¹⁴Vezi narațiunea despre ispitirea Domnului Isus din Matei 4:1-11, unde Isus fiind ispitit de diavolul de trei ori, îi răspunde acestuia de fiecare dată cu un citat din Vechiul Testament (Deuteronom 8:3, 6:16).

- 11) Metoda expozitivă îi conferă predicatorului prospețime în procesul de comunicare. Datorită faptului că metoda expozitivă presupune o abordare atentă și sistematică a temelor biblice întâlnite în Scriptură, predicatorul va reuși să comunice întotdeauna învățături noi, prezentând în același timp mesaje cu o mare diversitate de subiecte. El va fi mereu interesant, ținând audiența într-o stare de așteptare plăcută în ceea ce privește ascultarea următorului mesaj.
- 12) Metoda expozitivă îl motivează pe cel care comunică să se bazeze pe ajutorul Duhului Sfânt în întocmirea mesajelor. Există mai multe motive pentru care predicatorul va avea nevoie de sprijinul Duhului Sfânt. În anumite situații el va întâlni texte mai grele, simțindu-se nepregătit pentru a le aborda. Chiar dacă este harnic în pregătirea mesajului, pregătirea nu este condiția suficientă în înțelegerea unui text. În cazul textelor cu grad de dificultate sporit, predicatorul își va cunoaște mai bine limitele și va simți nevoia de a apela la ajutorul divin. El trebuie să ceară ajutorul Duhului Sfânt pentru a întocmi un mesaj corespunzător. Este nevoie ca el să își formeze obiceiul de a se baza pe ajutorul Duhului Sfânt, nu numai în cazul pregătirii mesajelor extrase din texte mai dificile, ci și în ceea ce privește impactul pe care mesajul îl va avea asupra ascultătorilor. Cel care comunică are responsabilitatea de „a semăna” Cuvântul, în timp ce va lăsa rezultatele în seama Duhului lui Dumnezeu.
- 13) Predicatorul se maturizează spiritual atunci când practică cu seriozitate metoda expozitivă. Metoda expozitivă îl va ajuta pe acesta să parcurgă, prin intermediul mesajelor, tot planul lui Dumnezeu cuprins în Scriptură. Însușindu-și tot planul lui Dumnezeu, comunicându-l altora și aplicându-l în viața lui particulară, se va dezvolta spiritual în mod armonios. Maturizarea spirituală este o cerință imperativă pentru un lider spiritual. În poziția pe care o deține, el trebuie să fie un model pozitiv pentru cei ce îl ascultă. Prin cunoașterea și aplicarea întregului plan al lui Dumnezeu din Scriptură, predicatorul are o șansă deosebită de a se maturiza spiritual și de a deveni un exemplu de creștin evlavios.

Dezavantajele mesajului expozitiv

Mesajele expozitive au și dezavantaje, ca orice lucru de pe pământ. Chiar dacă este recomandată, ea nu este perfectă. Vom prezenta în continuare câteva dezavantaje ale acestei metode, pentru a ști cum putem să le evităm.

- 1) Există pericolul ca subiectele dezvoltate în mesajele expozitive să nu satisfac nevoile audienței. În acest caz audiența va pierde interesul față de predică. Din acest motiv este necesar ca în mod regulat cel care comunică să se informeze în legătură cu nevoile pe care le are audiența, căutând astfel un text care să se armonizeze cu nevoile ascultătorilor. În anumite situații va trebui să apeleze la o altă metodă: textuală sau subiectivă, pentru a întocmi un mesaj potrivit ascultătorilor lui.
- 2) Cel care comunică poate fi prea academic în modul de expunere a mesajului. El poate fi preocupat în mod exagerat de detalii tehnice și de structurarea temei abordate, ignorând capacitatea de asimilare a audienței. Printr-o prezentare prea academică a subiectului, există pericolul transformării amvonului în catedră. Adaptarea stilului se va face funcție de nivelul de instruire al audienței.
- 3) Predicatorul poate stresa audiența încercând să prezinte prea multe informații într-un timp limitat. Ascultătorii pot fi descurajați dacă cel care comunică încearcă să concentreze mai multe informații într-un timp foarte scurt. Este necesară păstrarea unei atmosfere destinate în care ascultătorii să recepționeze mesajul. Ritmul alert de prezentare al informațiilor poate fi un impediment în sensul acesta.
- 4) Prin metoda expozitivă, audiența poate fi plictisită dacă textele studiate sunt analizate prea detaliat. Unii predicatori zăbovesc prea mult timp studiind o singură carte din Scriptură, pierzând astfel simțul proporției în ceea ce privește comunicarea tuturor adevărilor prezentate și în celelalte cărți ale Scripturii.¹¹⁵

¹¹⁵ Bruce Wilkinson prezintă un asemenea caz, cu un predicator care timp de doi ani și jumătate a predicat doar din primul capitol al Epistolei către Galateni. Vezi Wilkinson, *The Seven Laws of the Learner*, op.cit. p. 236.

5) Există pericolul de a predica din anumite pasaje biblice cu un grad de dificultate ridicat, și care depășesc capacitatea de înțelegere a predicatorului. În acest caz el poate face erori de interpretare sau poate fi superficialitate în abordarea textului.

Vom menționa faptul că dezavantajele prezentate mai sus pot fi evitate dacă predicatorul va fi atent în a elimina acele aspecte care împiedică comunicarea eficientă a Cuvântului lui Dumnezeu. Tocmai din acest motiv au fost propuse mai multe metode de scriere a mesajelor biblice care să compenseze anumite neajunsuri pe care o singură metodă nu le poate depăși. Vom prezenta în continuare mesajul textual

2. MESAJUL TEXTUAL

Dorim să prezentăm în continuare metoda textuală de compunere a unui mesaj biblic. Vom căuta să definim și să prezentăm avantajele și dezavantajele mesajului textual.

Definire

Mesajul textual presupune folosirea unui singur text din Scriptură, ca suport pentru comunicare, din care se va extrage în mod obligatoriu propoziția prediciei, propoziția de tranziție, ideile principale și o parte din ideile secundare. Celelalte idei secundare vor fi preluate din alte texte biblice.

În compunerea mesajului textual vom apela la aceeași metodă de analiză exegetică a textului biblic, și vom respecta aceeași structură homiletică pentru organizarea mesajului, ca și în cazul mesajului expositiv. Diferența constă în ceea ce privește textele biblice din care vom extrage unele idei secundare ale mesajului. Pentru extragerea conceptului biblic prezentat în propoziția prediciei, se vor folosi pașii exegetici, pe care îi vom analiza în această carte, la capitolul despre studiul preliminar al întocmirii unui mesaj expositiv.

De obicei mesajele textuale folosesc texte mai scurte din Biblie care nu conțin toate elementele necesare structurării homiletice a unei predici. Pentru acest tip de mesaj se va alege un text care oferă cel puțin toate ideile principale. În cazul ideilor secundare, o parte din acestea pot fi luate din textul de bază, dar nu vom face o regulă din aceasta. Este posibil ca toate ideile secundare să fie luate din ale pasaje biblice, mai ales în cazul în care textul nostru este foarte scurt, poate chiar un singur verset. Acele idei principale pot fi dezvoltate cu idei secundare care se bazează pe texte biblice preluate din diferite locuri din Scriptură. În dezvoltarea ideilor secundare care se bazează pe alte texte biblice, altele decât textul de bază, este important să ținem seama de contextul textului din care am extras ideea respectivă.

Trebuie să specificăm și faptul că pot exista mesaje combinate, pe care nu le vom dezvolta în această lucrare, în care se pot prelua o parte din ideile principale dintr-un anumit text biblic, în timp ce o altă parte a ideilor principale pot fi luate din alte texte. Acest tip de mesaj combinat se poate regăsi într-o măsură mai mare sau mai mică în cele trei tipuri de metode de bază de scriere a mesajelor biblice, propuse de noi în această lucrare.

Există o serie de avantaje pentru care cel care comunică va fi motivat ca în anumite situații să apeleze la metoda textuală de întocmire a mesajelor biblice. Vom enumera câteva avantaje ale folosirii metodei textuale.

Avantajele mesajului textual

- 1) Metoda textuală îi oferă predicatorului mai multă libertate decât metoda expositivă, în construirea unui mesaj biblic, deoarece acest tip de mesaj permite o mai bună adaptare a textului de bază la nevoile audienței.
- 2) Metoda textuală poate fi folosită cu succes în cazul întocmirii unor mesaje pentru ocazii speciale ale bisericii. Cel care comunică va alege un anumit text biblic pentru evenimentul special, care cuprinde cea mai mare parte a ideilor pe care dorește să le comunice, însă acest text nu atinge toate aspectele pe care el ar dori să le sublinieze. Deoarece nu găsește un alt text mai potrivit pentru evenimentul respectiv, va opta pentru această variantă. Însă el cunoaște alte texte biblice

care ar susține aspectele neabordate în textul de bază. Ca urmare pentru dezvoltarea mesajului va folosi acele texte pentru a completa ideile secundare.

- 3) Prin această metodă vor putea fi întocmite mesaje care să analizeze probleme specifice pe care le întâmpină audiența. Poate fi vorba de anumite texte biblice care prezintă adevărurile de bază referitoare la un eveniment din viața bisericii, a unui individ sau a unei națiuni. Însă există aspecte ale evenimentului bisericii care nu sunt menționate în textul respectiv. În acest caz, un singur pasaj biblic nu va răspunde complet la problema analizată. Mesajul textual ne ajută să rezolvăm o asemenea problemă, pe care nu am putea-o rezolva cu ajutorul metodei expositive.
- 4) Metoda textuală oferă o libertate mai mare de selectare a textelor biblice pentru predică, prin contrast cu metoda expositivă, care presupune studierea unor paragrafe, secțiuni de cărți sau cărți întregi, în ordinea în care au fost scrise. Deși nu este o regulă generală, metoda expositivă se folosește atunci când se face o abordare sistematică a unei secțiuni sau a unei cărți biblice. Metoda textuală este mai flexibilă, și ne ajută să abordăm textul biblic într-o manieră cât mai asemănătoare nevoilor concrete ale audienței.
- 5) Mesajul textual îl ajută pe un predicator să aducă în atenția ascultătorilor texte cheie, care abordează anumite teme de bază din Scriptură. Predica textuală îi oferă celui care comunică posibilitatea de a prezenta adevăruri doctrinare importante, ale căror idei principale se pot regăsi într-un singur pasaj biblic.
- 6) Metoda textuală oferă predicatorului posibilitatea de a crea diversitate în comunicarea mesajelor de la un serviciu divin la altul. Diversitatea este cu atât mai importantă atunci când predicatorul vorbește săptămânal aceleiași audiențe.

Dezavantajele mesajului textual

Metoda textuală are și unele dezavantaje. Vom căuta în continuare, să atragem atenția spre cele mai importante neajunsuri ale acestei metode.

- 1) Există pericolul ca predica textuală să nu asigure întotdeauna o prezentare fidelă a mesajului biblic. Acest lucru se datorează împrumutării unor idei secundare din alte texte, care au fost scoase din contextul lor. Aceasta introduce o anumită doză de subiectivism. Cel care comunică se poate baza în mod exagerat pe preconcepțiile sale, sau poate să fie motivat de interese personale. În cazul în care predicatorul nu are o instruire corespunzătoare sau nu este atent la contextul în care a fost formulat inițial un adevăr preluat din alte texte, putem asista la o distorsionare a mesajului biblic.
- 2) Se poate pierde mai mult timp căutând textul de bază pentru predica textuală. Cel care comunică va fi pus în situația de a alege între mai multe pasaje, iar decizia de a se opri asupra celui mai potrivit text, este greu de luat, necesitând uneori un timp mai îndelungat.
- 3) Practicarea cu preponderență a metodei textuale, poate duce la limitare în ceea ce privește o cunoaștere completă a întregului plan al lui Dumnezeu prezentat în Biblie. Acest tip de mesaj poate constitui o piedică în analizarea de către predicator a unor pasaje cu un grad mai ridicat de dificultate. Cel care predică are tendința de a analiza textele pe care le stăpânește mai bine, ignorându-le pe cele care i se par mai dificile. Acest lucru se datorează în general comodității, predicatorul nefiind dispus să depună un efort susținut pentru studierea textelor mai grele. Din această cauză ascultătorii vor fi privați de oportunitatea cunoașterii întregului plan divin prezentat în Scriptură.
- 4) Este posibil ca metoda textuală să nu ofere audienței o înțelegere unitară a învățaturii Sfintei Scripturi. Prin specificul ei, metoda textuală nu se concentrează în primul rând pe structura textului ci pe o armonizare cât mai bună între textul biblic și nevoile audienței. Acest obiectiv poate crea neajunsuri în ceea ce privește înțelegerea în mod unitar a mesajului biblic.

3. MESAJUL SUBIECTIV

Vom prezenta în continuare cea de a treia metodă de întocmire a mesajelor biblice. Vom încerca să o definim pentru a-i înțelege caracteristicile specifice, observând ceea ce o diferențiază

de celelalte două metode menționate mai sus. Vom prezenta avantajele și dezavantajele ei, pentru a înțelege unde și când predicatorul poate folosi cu succes acest gen de predică.

Definire

Mesajul subiectiv nu folosește un text biblic de bază pentru structurarea predicii. Subiectul predicii ales de predicator controlează propoziția, propoziția de tranziție, ideile principale și ideile secundare ale mesajului. Versetele biblice aduse în sprijinul ideilor din mesajul subiectiv sunt selectate în funcție de preferințele predicatorului.

Eticheta de „mesaj subiectiv” pentru acest tip de predică ar putea proveni din faptul că: 1) Subiectul predicii decide modul de scriere și organizare a mesajului. În acest caz titlul metodei este dat de elementul de bază al acestui tip de mesaj, care este subiectul ales de predicator. 2) O altă explicație pentru clarificarea etichetei date acestei metode este că acest tip de mesaj este susceptibil subiectivismului. Metoda este caracterizată de o mai mare doză de subiectivism, deoarece deciziile predicatorului joacă un rol important în formularea și organizarea mesajului. Aceste decizii se iau pe baza presupunțiilor predicatorului, care pot fi de multe ori subiective. Din acest motiv, este indicat ca metoda subiectivă să fie folosită mai mult în perioada de maturitate a predicatorului, când acesta are o bază solidă în ceea ce privește înțelegerea mesajului Scripturii, pentru a evita anumite erezii ce s-ar putea strecura în compunerea mesajului biblic. În predica subiectivă ideile principale sunt derivate din subiectul predicii, fără a fi dependente de un singur text biblic.

Analizând definiția de mai sus observăm că subiectul predicii este acela care controlează ideile principale. Predica subiectivă nu are un text biblic de bază. Aceasta nu înseamnă că predica subiectivă nu este biblică. Predica subiectivă este biblică, chiar dacă subiectul predicii nu se regăsește în Scriptură în forma în care este dezvoltat de predicator. Deși ideile principale și secundare ale mesajului subiectiv nu se extrag dintr-un singur text biblic, ele trebuie să fie susținute de versete biblice, care vor fi selectate de predicator. Predicatorul are responsabilitatea de a alege acele texte biblice care reflectă cât mai fidel adevărul formulat în ideile incluse în predică. Versetul trebuie să argumenteze în favoarea ideii prezentate de cel care comunică.

Ca și celelalte metode prezentate mai sus, această metodă are anumite avantaje pentru care merită să o folosim. Vom prezenta în continuare câteva avantaje ale predicii subiective, pentru a ne orienta în ceea ce privește situațiile în care ea conferă maximă eficiență. Vom lista și o serie de dezavantaje ale metodei pentru a evita anumite pericole care apar în cazul folosirii acestui tip de mesaj. Vom observa că metoda subiectivă este un instrument foarte util, la îndemâna predicatorului, nu numai pentru a crea diversitate în privința mesajelor care se transmit de la o săptămână la alta ci și pentru a avea un mijloc eficient de adaptare a mesajelor la nevoile audienței.

Avantajele mesajului subiectiv

- 1) Metoda subiectivă poate fi folosită cu succes în cazul în care predicatorul dorește să prezinte un subiect ce solicită un grad mai mare de libertate în ceea ce privește structurarea mesajului. Însă în acest caz este necesar ca predicatorul să posede un anumit bagaj mai mare de cunoștințe biblice.
- 2) Metoda subiectivă este recomandată și atunci când este nevoie să abordăm anumite subiecte pe care Biblia nu le prezintă în mod explicit, dar care reprezintă probleme serioase pentru societate. Este vorba de subiecte cum ar fi: consumul de tutun sau de droguri, influența emisiunilor de televizor asupra vieții spirituale a unei persoane, interpretarea mișcărilor teologice de eliberare, cum ar fi teologia negrilor, mișcarea feministă, etc. Mesajul subiectiv îl ajută pe cel care comunică să abordeze asemenea subiecte de actualitate, care să corespundă nevoilor audienței. Metoda subiectivă este foarte flexibilă în privința folosirii textelor biblice ca argumente în sprijinul unor teme importante pentru ascultătorii contemporani. Chiar dacă textul biblic nu prezintă în mod explicit aceste probleme, el ne poate oferi o serie de principii care se aplică în acele situații specifice.
- 3) Mesajele subiective sunt eficiente în cazul întocmirii unor predici doctrinare, deoarece predicatorul are libertatea să selecteze versete din toată Biblia în susținerea unor doctrine biblice importante pentru audiență.

- 4) Predicatorul poate apela la metoda subiectivă și când se află într-o situație limită, fiind solicitat să prezinte un mesaj într-un timp foarte scurt. Metoda subiectivă poate fi un instrument util în acest caz. În asemenea împrejurări, el poate apela la o concordanță biblică pentru a selecta anumite versete din care va extrage ideile principale și secundare ale mesajului. Acest mod de dezvoltare a unui mesaj poate fi realizat într-un timp mai scurt. Însă predicatorul trebuie să aibă grijă ca să nu își formeze un obicei de a se pregăti în grabă, apelând în mod abuziv la metoda subiectivă.

Dezavantajele mesajului subiectiv

Deși în anumite situații metoda subiectivă este un instrument foarte util pentru întocmirea mesajelor biblice, ea nu trebuie să fie folosită ca metodă de bază, mai ales în prima fază a slujirii sale, când predicatorul nu stăpânește destul de bine învățătura Scripturii. Există câteva neajunsuri ale metodei subiective, de care trebuie să fim conștienți.

- 1) Predicatorul poate deveni superficial în întocmirea mesajelor biblice. El poate folosi cu precădere metoda subiectivă din comoditate, fără a petrece destul timp în studierea Scripturii.
- 2) Există pericolul formulării unor interpretări eronate a textelor biblice, atunci când se ignoră contextul din care acestea sunt scoase. Predicatorul poate să folosească pasaje din Biblie pe care le scoate din context și le aplică în mod greșit. În cazul acesta se aplică regula hermeneutică: „Un text scos din context poate deveni un pretext.”
- 3) Prin folosirea metodei subiective, predicatorul pierde mai mult timp în alegerea subiectului pentru predică. Uneori îi va fi mai greu să se decidă în privința subiectului pe care îl va dezvolta. Acest neajuns este eliminat în cazul mesajelor expozitive, unde cel care comunică parcurge o carte sau o secțiune mai mare din Scriptură, luând paragrafele la rând. Metoda expozitivă îi va oferi predicatorului, de fiecare dată, subiectul pentru următorul mesaj, care este conceptul biblic prezentat în următoarele versete din cartea sau secțiunea pe care urmează să o abordeze.
- 4) Mesajul subiectiv poate tolera lipsa unei cunoașteri temeinice a mesajului Scripturii, datorită subiectivismului care intervine în selectarea versetelor biblice aduse în sprijinul ideilor predicii. Metoda subiectivă este influențată într-o măsură mai mare de presupuzițiile celui care comunică, decât celelalte două metode amintite: expozitivă și textuală. Predicatorul va avea o libertate mai mare în organizarea și interpretarea versetelor, însă cu prețul unui subiectivism sporit.
- 5) Folosirea abuzivă a metodei subiective poate avea ca efect lipsa de creștere spirituală a audienței. Printr-un proces de selecție aleatoriu și superficial a textelor biblice aduse ca argumente în sprijinul ideilor mesajului, și datorită unor interpretări superficiale ale versetelor Scripturii, predicatorul poate falimenta în prezentarea întregului plan al lui Dumnezeu conținut în Biblie. Ca urmare audiența nu va o perspectivă unitară și completă a voinței lui Dumnezeu prezentată din Scriptură. Lipsa de maturitate spirituală poate avea consecințe mai profunde, în sensul că pot apărea anumite probleme de doctrină sau de morală creștină, în rândul audienței.
- 6) Predicatorul poate ajunge să fie dependent de o concordanță, în ceea ce privește pregătirea mesajelor. Își va forma obiceiul ca după ce s-a decis asupra unui subiect, să consulte o concordanță biblică, de unde va selecta anumite versete care abordează tema respectivă. În compunerea unui mesaj este nevoie de o pregătire temeinică, care nu se poate limita la selectarea unor versete biblice care abordează aceeași temă. În acest caz cel comunică dă dovadă de superficialitate în pregătirea mesajului.
- 7) Mesajul subiectiv îl poate ispiti pe cel care comunică să se bazeze pe talentul său oratoric, pregătindu-se în grabă și insuficient. Talentul este un dar binecuvântat care joacă un rol deosebit în comunicarea mesajului, însă el contribuie într-o mică măsură la reușita comunicării, dacă nu este coroborat cu ceilalți factori care intră în calcul în procesul de comunicare. Munca intensă a predicatorului are cea mai mare pondere în garantarea succesului în comunicare. Munca de pregătire nu poate fi compensată de talentul celui care compune mesajul.

Principii de bază pentru scrierea unui mesaj subiectiv¹¹⁶

¹¹⁶ Vezi cartea lui James Braga, *How to Prepare Bible Messages*, Portland: Multnomah, 1969, ediție revizuită în 1981, p. 25-30.

Ținând seama de faptul că mesajul subiectiv oferă predicatorului o mai mare libertate în întocmirea mesajului, am considerat că este bine să prezentăm o serie de principii care să îl asiste pe acesta în compunerea mesajului. Ne vom referi la modul de structurare a prediciei subiective, la rolul pe care ideile principale și secundare îl joacă în dezvoltarea acestui tip de mesaj, precum și la diferite moduri de dezvoltare a ideilor principale.

- 1) Pentru pregătirea prediciei subiective, va fi necesar să acordăm o atenție sporită modului de organizare a ideilor principale. Datorită faptului că nu avem un text biblic de bază pentru întocmirea mesajului subiectiv, este necesar să ținem seama în mod special de logica pe care o vom folosi în organizarea ideilor principale. Logica folosită în organizarea prediciei subiective va fi dictată în mare măsură de subiectul prediciei care se va regăsi în propoziția prediciei. Subiectul prediciei este conceptul care controlează întregul mesaj.
- 2) În structurarea ideilor principale ale unui mesaj subiectiv ne vom putea inspira după modelul de dezvoltare al ideilor secundare, prezentat în această carte.¹¹⁷ Vom putea apela la dezvoltarea prin interogație, la dezvoltarea cu ajutorul unor sisteme logice (de tip cronologic, geografic, biografic etc.), sau la dezvoltarea de tip exegetic a unor cuvinte sau expresii cheie.
- 3) Fiecare idee principală trebuie să contribuie în mod progresiv la completarea subiectului prediciei. Toate ideile principale pe care le conține mesajul vor reprezenta un răspuns complet la subiectul anunțat în propoziția prediciei.¹¹⁸ Suntem conștienți că într-o predică nu vom reuși să analizăm în mod exhaustiv un anumit subiect, dar prin modul în care vom organiza ideile principale discursul prediciei trebuie să fie complet, în sensul că mesajul va formula un număr de aspecte într-un mod inteligibil și coerent, oferindu-se soluții la problemele enunțate.
- 4) Ideile principale trebuie să fie susținute de versete biblice al căror sens va fi descoperit, ținând seama de contextul din care ele fac parte. Vom avea grijă să nu scoatem versetele din context folosindu-le ca pretext, pentru a susține un punct de vedere propriu, subiectiv și eronat. Este nevoie să facem o exegeză corectă a versetelor aduse ca argumente în susținerea ideilor principale și secundare.
- 5) Vom căuta să evităm la maximum ideile preconcepute în interpretare, care ar afecta înțelegerea corespunzătoare a mesajului Scripturii. Vom avea grijă să nu citim printre rânduri idei care nu se află în textul pe care l-am folosit ca suport biblic, dar despre care bănuim că sunt prezente acolo.

Tipuri de mesaje subiective

Chiar dacă în această lucrare am prezentat trei metode de bază pentru scrierea unui mesaj biblic, am atras atenția asupra faptului că fiecare din cele trei metode poate avea la rândul ei alte subgrupe, care face ca diversificarea tipului de mesaje să crească considerabil. Este vorba de anumite mesaje care împrumută caracteristici luate de la două sau chiar de la cele trei metode de bază discutate în această carte.¹¹⁹ Pe de altă parte, această diversificare a tipurilor de mesaje din cadrul aceleiași metode, este dictată și de natura subiectului care urmează să fie comunicat. Acesta este cazul metodei subiective. Susținem că metoda subiectivă are anumite avantaje, care o recomandă pentru întocmirea următoarelor tipuri de mesaje:

- a. Mesaje doctrinare
- b. Mesaje de tip studiu pe cuvânt
- c. Mesaje de evanghelizare
- d. Mesaje biografice, și
- e. Mesaje pentru ocazii speciale

Dorim ca să analizăm pe scurt câteva aspecte importante ale tipurilor de mesaje subiective prezentate mai sus, oferind o definiție a fiecărui tip de mesaje, și prezentând câteva principii de bază necesare pentru compunerea mesajului. Vom adăuga și unele avantaje și dezavantaje ale acestor mesaje.

¹¹⁷ Vezi secțiunea referitoare la dezvoltarea ideilor secundare din această lucrare.

¹¹⁸ Vezi discuția despre scrierea propoziției prediciei din capitolul 5 al acestei cărți.

¹¹⁹ Consultă cartea lui Ian Hall, *Preparing and Preaching, Bible Messages*, Texas: ICI Univ. Press, 1994, p. 188-222.

a. Mesajul doctrinar

Definire

Mesajul doctrinar se concentrează asupra prezentării unui adevăr teologic normativ caracteristic credinței creștine, care este împărtășit de una sau mai multe denominații.

Principii de scriere a mesajului doctrinar

Deși este vorba despre un mesaj subiectiv care respectă cerințele discutate mai sus, în scrierea mesajului doctrinar trebuie să respectăm următoarele principii specifice:

- Ideile principale ale acestui tip de mesaj trebuie să clarifice aspecte ale doctrinei analizate. În sensul acesta predicatorul va trebui să studieze cu atenție și anumite cărți de teologie sistematică sau de teologie dogmatică care să îl ajute să înțeleagă cât mai bine adevărul doctrinar pe care urmează să îl dezvolte în mesaj.
- Predicatorul va avea grijă să facă un studiu atent al pasajelor din Scriptură pe care urmează să le aducă ca argumente în sprijinul doctrinei, pentru a evita apariția erorilor de interpretare. Se cere o exegeză corespunzătoare a textelor pe care le aduce în sprijinul doctrinei. Este nevoie să consulte toate pasajele biblice reprezentative, care fac referire la învățătura teologică respectivă. În felul acesta va reuși să explice corect doctrina studiată.
- Cel care comunică se va strădui să găsească cel mai bun sistem de organizare a mesajului doctrinar într-un mod logic și ușor de înțeles pentru audiență. În structurarea mesajelor doctrinare predicatorul va trebui să țină seama și de logica pe care o prezintă pasajele biblice ce vorbesc despre învățătura respectivă. Anumite secțiuni ale mesajului trebuie să respecte o anumită ordine logică (cronologică, secvențială, etc.).
- Predicatorul va studia cu atenție capcanele în care se poate ajunge, dacă nu se face o evaluare corespunzătoare a tuturor aspectelor învățăturii doctrinare respective. O doctrină este un adevăr normativ pentru comunitatea de credincioși, și ca urmare ceea ce afirmă predicatorul primește caracter de poruncă pentru credincioși. De aceea el va avea mare grijă să evite erorile de interpretare.

Avantajele mesajului doctrinar

- Mesajul doctrinar îi oferă predicatorului oportunitatea să-și însușească și să aprofundeze doctrinele biblice pe care se bazează crezul creștin al comunității de credință din care face parte.
- Predicatorul poate evalua, și eventual regândi, anumite aspecte ale doctrinelor biblice pe care le studiază și le comunică, adaptându-le la contextul audienței căreia i se adresează. El poate avea un rol important în dialogul din cadrul comunității creștine în vederea reformulării și înțelegerii corecte a învățăturilor fundamentale ale creștinismului.
- Prin intermediul mesajelor doctrinare predicatorul oferă audienței oportunitatea să cunoască învățăturile fundamentale ale creștinismului, și mai ales doctrinele de bază ale denominației creștine din care ascultătorii fac parte.

-

Dezavantajele mesajului doctrinar

- În scrierea mesajelor doctrinare există pericolul ca predicatorul să forțeze sensul unui text din Scriptură ca să susțină o anumită doctrină. În această situație textul biblic poate fi folosit ca un pretext pentru a favoriza punctul de vedere personal și subiectiv al celui care comunică.
- Există anumite doctrine care au un grad mai ridicat de dificultate în ceea ce privește înțelegerea studiului și prezentarea lor. Acest neajuns poate fi îndepărtat dacă predicatorul va petrece suficient timp pentru studiul doctrinei, și va consulta surse corespunzătoare pentru a se documenta în ceea ce privește învățătura biblică respectivă.

- Predicatorul va fi atent ca să ofere o prezentare corectă și completă a doctrinei. Există pericolul subiectivismului în scrierea unei predici doctrinare. Cel care comunică va căuta să prezinte tot adevărul despre acea doctrină.

b. Mesajul de tip “studiu pe cuvânt”

Definire

Predica de tipul „studiu pe cuvânt” se concentrează asupra unui singur cuvânt sau a unei singure expresii din Scriptură care are o semnificație deosebită pentru audiență.

Vom prezenta și în acest caz câteva principii orientative de formulare a unui asemenea mesaj, concentrându-ne și asupra avantajelor și dezavantajelor acestui mesaj.

Principii de scriere

- În formularea și organizarea ideilor principale vom avea în vedere etimologia cuvântului folosit în limba originală în care s-a scris textul biblic. O analiză serioasă în acest sens presupune cunoașterea limbilor în care a fost scrisă inițial Scriptura (ebraica și greaca).
- Predicatorul va cerceta și originea acestui cuvânt sau expresii în cultura națiunilor învecinate lui Israel, ceea ce poate arunca lumină asupra înțelesului cuvântului sau expresiei biblice analizate.
- Stabilirea sensului cuvântului sau expresiei se va face luând în considerare contextul versetelor în care este folosit cuvântul sau expresia respectivă.
- Pentru a descoperi sensul corect al cuvântului este necesar să consultăm toate pasajele reprezentative din Scriptură unde acesta este folosit, pentru a nu scăpa din vedere anumite semnificații ale cuvântului sau expresiei analizate, care ar conduce la concluzii greșite.

Avantaje

- Cel care comunică se va deveni un specialist în ceea ce privește descoperirea semnificației unor cuvinte și expresii importante din Scriptură, dobândind experiență utilă în acest domeniu, prin exersare.
- Predicatorul își va îmbunătăți competențele în citirea textului biblic în limbile originale: în ebraică și în greacă.
- Cel care comunică dobândește o anumită autoritate ca și propovăduitor al Cuvântului lui Dumnezeu, demonstrând că este un cercetător profund și un bun cunoscător al Scripturii.
- Audiența va ajunge să aprecieze importanța cuvintelor din Scriptură, reușind în final să aprecieze mai mult Biblia.

Dezavantaje

- Acest tip de mesaje poate deveni abstract și fără importanță practică pentru ascultători. De aceea predicatorul trebuie să ia în considerare nevoile audienței.
- Prezentarea poate fi prea academică și plictisitoare. Pentru a pregăti un mesaj util, predicatorul trebuie să stăpânească bine regulile de exegeză și să aibă în vedere nivelul de educație al audienței.
- Studiul pe cuvânt poate crea confuzie cu privire la sensul unor cuvinte și expresii importante din Scriptură, când acestea nu sunt definite corect. Este vorba de așa numitele erori de natură exegetică.¹²⁰

c. Mesajul de evanghelizare

¹²⁰ Pentru a evita asemenea erori consultă cartea lui D.A. Carson, *Exegetical Fallacies*, Grand Rapids: Paternoster Press, a doua ediție, 1996. Pentru aprofundarea acestui subiect vezi cartea lui James Barr, *The Semantics of Biblical Language*, (Oxford: Oxford University Press, 1961).

Definire

Mesajul de evanghelizare analizează un singur concept biblic preluat din Scriptură, care vizează întoarcerea la Dumnezeu a celor necredincioși, și are în centrul său Persoana lui Isus Cristos.

Deși mesajul de evanghelizare poate fi și expozitiv și textual, considerăm că metoda subiectivă este un instrument foarte eficient în ceea ce privește scrierea predicilor de evanghelizare, deoarece el poate fi foarte bine adaptat la nevoile ascultătorilor.

Principii de scriere

- Ideile principale ale predicii trebuie să fie selectate și organizate în funcție de tema anunțată în propoziția predicii.
- În predica de evanghelizare, predicatorul va folosi un ton persuasiv, pentru a-l convinge pe cel necredincios să ia o decizie personală, pentru a crede în Cristos.
- Predicatorul va formula ilustrațiile și aplicațiile în așa fel încât să îl conducă pe ascultător în mod progresiv către acea decizie pe care se așteaptă să o ia.
- Este recomandată formularea unor mesaje cu propoziție de tranziție și concluzie de obligativitate. În felul acesta ascultătorul este determinat să ia în serios problema abordată în mesaj.¹²¹

Avantaje

- Mesajul de evanghelizare este un instrument util de comunicare a Evangheliei la cei necredincioși.
- Predicatorul va fi motivat să reflecteze la modalitățile cele mai eficiente de prezentare a Cuvântului lui Dumnezeu pentru cei pierduți.
- Cel care comunică își va dezvolta astfel talentul de evanghelist, fiind apreciat și invitat de alte biserici pentru a evangheliza. Predicatorul va dobândi un loc de cinste în rândul comunității de credincioși, datorită eficienței în lucrarea de câștigare de suflete.
- Predica de evanghelizare îl ajută pe cel care comunică să fie martor la minunea unor vieți schimbate prin Cuvânt. El va experimenta puterea pe care o are Scriptura asupra celor care rătăcesc departe de Dumnezeu.

Dezavantaje

- Un neajuns al mesajului de evanghelizare este că el vizează un anumit segment al audienței. Cei convertiți pot să simtă că nu au fost hrăniți spiritual.
- Predicatorul poate fi subiectiv în analiza conceptului dezvoltat în predică. Pentru evitarea acestui dezavantaj este nevoie ca cel care comunică să analizeze textele biblice folosite ținând seama de contextul din care au fost extrase, și să stăpânească bine anumite adevăruri scripturale legate de pocăință, mântuire, botez, sfințire, etc.
- Subiectele dezvoltate în mesajele de evanghelizare pot să nu-și atingă obiectivul dacă nu se cunosc nevoile specifice ale audienței și dacă se ignoră gradul de pregătire al ascultătorilor.

¹²¹ Vezi capitolul 5 din această carte referitor la scrierea elementelor principale ale unei predici.

d. Mesajul biografic

Definire

Mesajul biografic analizează un personaj din Scriptură, a cărui viață poate oferi lecții instructive pentru audiență.

Principii de scriere

- Pentru formularea și dezvoltarea ideilor principale ale mesajului biografic, predicatorul se poate inspira din secțiunea referitoare la dezvoltarea ideilor secundare prin intermediul unor sisteme logice de organizare, care poate fi aplicată și pentru structurarea unui mesaj biografic.
- Organizarea mesajului biografic se va face funcție de aspectele pe care predicatorul dorește să le sublinieze cu privire la personajul studiat.¹²² Este necesar ca cel care comunică să facă un studiu serios al personajului pentru a înțelege aspectele principale ce ar trebui evidențiate în mesaj.
- Se vor folosi cu precădere personaje care au o influență pozitivă asupra ascultătorilor. În cazul în care se alege un personaj negativ, acesta va fi prezentat în așa fel încât mesajul să aibă în general un ton pozitiv, optimist. Se va evita folosirea unui spirit critic la adresa ascultătorilor, comparându-i pe aceștia cu personajul negativ.
- Lecțiile pe care le extrage predicatorul din viața persoanei studiate trebuie să fie argumentate cu versete biblice. Acele lecții trebuie să reprezinte principii general valabile. Biografiile sunt prezentate în texte narative, din care nu putem extrage în mod direct principii corecte de comportament. Este nevoie să consultăm alte texte mai clare, de preferință din literatura didactică a Scripturii (Proverbele, Epistolele, etc.), care prezintă în mod explicit principii de comportament întâlnite în viața personajului analizat în mesaj.

Avantaje

- Predicile biografice sunt mai ușor de pregătit, ținând seama că ele analizează experiențe comune vieții predicatorului, care au fost trăite de personajul studiat.
- Mesajele biografice sunt mai accesibile audienței, învățăturile din aceste predici sunt ușor de aplicat, deoarece experiențele personajului sunt cunoscute în parte de ascultători.
- Scriptura conține foarte multe personaje care pot oferi lecții instructive pentru viața creștină. Personajele biblice sunt o sursă bogată de inspirație pentru ascultători și un bogat material pentru întocmirea mesajelor biblice.

1)

Dezavantaje

- Predicatorul poate pierde din vedere perspectiva cristocentrică a mesajelor comunicate, atunci când se concentrează în mod excesiv asupra personajelor prezentate.
- Ascultătorii pot fi tentați să-și ia ca modele de viață personajele prezentate, preluând însă și anumite defecte ale acestora.
- Experiența vieții unor personaje biblice poate deveni normativă pentru ascultători și pentru predicator, ignorându-se alte aspecte importante ale învățaturii Scripturii. Predicatorul poate fi tentat să predice mai mult mesaje biografice, neglijând alte tipuri de mesaje cel puțin la fel de importante pentru credință.

e. Mesajul pentru ocazii speciale

¹²² Vezi colecția de predici biografice ținute de Țon Iosif între anii 1978-1979, *Oameni mari din Vechiul Testament*, Oradea: Cartea Creștină, 2004. Se poate observa că predicile biografice pot fi și expositive și textuale, nu numai subiective. Țon se folosește de anumite texte biblice ca bază pentru scrierea mesajelor biblice, ceea ce este caracteristic mesajelor expositive și textuale.

Definire

Mesajul pentru ocazii speciale analizează dintr-o anumită perspectivă un eveniment la care participă audiența.

Principii de scriere

- Selectarea subiectului unui mesaj pentru ocazii speciale este determinată de evenimentul la care predicatorul dorește să reflecteze. Poate fi vorba despre nuntă, botez, Cina Domnului, înmormântare, sau alte evenimente care reprezintă un interes special pentru ascultători, cum ar fi declanșarea unui război, o catastrofă naturală, etc.
- Formularea și organizarea ideilor principale se va face ținând seama de natura evenimentului și de aspectele pe care predicatorul dorește să le evidențieze în mesajul său.
- Este nevoie ca să nu se piardă din vedere caracterul biblic al mesajului dedicat unei ocazii speciale. Pentru aceasta trebuie să se selecteze texte biblice reprezentative care să scoată în evidență importanța evenimentului din perspectivă biblică.
- Cel care comunică trebuie să dea dovadă de înțelepciune în ceea ce privește formularea conținutului mesajului pentru ocazii speciale, având grijă să nu rănească sentimentele celor implicați în respectivul eveniment (binecuvântare, botez, înmormântare, etc.). El va fi atent la afirmații care îi pot jigni sau răni pe cei prezenți. Nu ne referim aici la ascunderea adevărului în ceea ce privește păcatul. Acesta trebuie denunțat cu înțelepciune, nu folosind atacul la persoană. Predicatorul predică întregii audiențe, nu doar unei persoane.
- Se va evita lauda exagerată a unor persoane prezente, ca și spiritul critic direct la adresa unora care participă la eveniment.

Avantaje

- Predicatorul are la îndemână un instrument eficient pentru întocmirea mesajelor atunci când se ivește o ocazie specială în biserică, și aceste ocazii nu sunt rare în lucrarea unui predicator.
- Mesajul pentru ocazii speciale este caracterizat de o mare flexibilitate, grefându-se pe întreaga diversitate de evenimente și ocazii întâlnite de cel care comunică.
- Mesajul pentru ocazii speciale oferă audienței posibilitatea de a vedea modul în care Scriptura se aplică în situații concrete și actuale ale creștinului de astăzi.

Dezavantaje

- Cel care comunică acest tip de mesaje poate fi subiectiv în prezentare, fiind influențat de idei preconcepute. Astfel că poate fi parțial în analiza pe care o face.
- Predicatorul poate deveni stereotipic în ceea ce privește construirea mesajelor pentru ocazii speciale. În felul acesta apare dezinteresul și plictiseala în rândul ascultătorilor. Cel care comunică va căuta să fie cât mai creativ în ceea ce privește organizarea și formularea ideilor.
- Există pericolul ca cel care comunică să transmită audienței anumite stări de spirit caracteristice personalității sale, cum ar fi: pesimism, descurajare, suspiciune, etc. În cazul în care predicatorul este conștient de anumite tendințe pe care le manifestă în discursul său, va avea grijă să evite acele stări de spirit, prin autoeducare și rugăciune.

CAPITOLUL 4: STUDIUL PRELIMINAR PREGĂTIRII MESAJULUI EXPOZITIV

Începând cu acest capitol ne vom concentra asupra procesului de întocmire propriu-zisă a mesajului biblic. Vom avea în vedere modul de construire a fiecărui element pe care îl conține mesajului expositiv, specificând atunci când este cazul, diferențele între cele trei tipuri de mesaje discutate la capitolul anterior. La această secțiune ne vom concentra asupra modului de extragere a

conceptului pe care urmează să îl comunicăm în mesaj, precum și asupra felului în care vom dezvolta mesajul.

1. MODUL DE EXTRAGERE ȘI DE COMUNICARE A CONCEPTULUI

O etapă foarte importantă în întocmirea mesajului biblic expositiv, se referă la modul de descoperire a conceptului biblic pe care urmează să îl comunicăm. În definiția pe care am dat-o mai sus, spuneam că predicatorul are responsabilitatea *“să extragă și să comunice un singur concept dintr-un text biblic, respectând regulile de exegeză și homiletică corespunzătoare.”* Robinson afirma de asemenea că acest concept este *“derivat și transmis printr-un studiu istoric, gramatical și literar al pasajului în contextul său,”*¹²³ ceea ce înseamnă că se va apela la o analiză exegetică în scopul realizării acestui obiectiv. Despre analiza exegetică menționează și Olford, care scria că predicarea expositivă urmărește prezentarea *“textului Cuvântului lui Dumnezeu, ținând cont de semnificația istorică, contextuală, gramaticală și doctrinală a repectivului pasaj.”*¹²⁴ După cum vom vedea, analiza contextuală, istorică, gramaticală și doctrinală aparține de domeniul analizei exegetice.

În secțiunea care urmează ne vom concentra mai întâi asupra modului în care trebuie să facem analiza exegetică a textului biblic, iar mai apoi vom discuta despre modul cum trebuie să organizăm din punct de vedere homiletic mesajului expositiv. Analiza exegetică a pasajului biblic intră în domeniul studiului preliminar necesar întocmirii unui mesaj expositiv. În acest studiu preliminar sunt incluse aspectele importante ale exegezei unui text. Vom încerca să prezentăm un model de analiză exegetică a textului biblic, care va conține o serie de pași exegetici importanți ce trebui să fie stăpâniți de către cel care întocmește un mesaj expositiv, și nu numai.

Atenționăm cititorul că deși această metodă exegetică de analiză a fost scrisă pentru cei care se descurcă să citească textul original al Scripturii, ea a fost adaptată pentru a putea fi folosită în același timp și de cei care nu stăpânesc limba greacă și ebraică în care a fost scrisă Scriptura creștină. Cuvintele din textul original, care au fost date ca exemple, au fost transliterate în paranteze, imediat după fiecare cuvânt, pentru ca cititorul să îl poată pronunța, și pentru a înțelege exemplele date în această carte.

Dorim să spunem că metoda de analiză exegetică propusă, deși se aplică integral pentru mesajele expositive, ea se folosește în cazul compunerii mesajelor textuale și subiective, de fiecare dată când se va analiza un pasaj biblic. Pentru mesajele textuale se poate folosi din plin metoda exegetică propusă, iar în cazul mesajelor subiective, vom aplica această metodă exegetică când vom apela la texte biblice cu scopul argumentării ideilor din predică. Așa cum spuneam, argumentarea mesajului subiectiv se va face tot cu texte biblice, iar acestea necesită o evaluare exegetică.

Nu este obligatoriu ca predicatorul sau profesorul să respecte toți pașii propuși în această metodă exegetică. După caz, el poate apela doar la anumiți pași, care îl vor ajuta să descopere sensul corect al textului biblic. Noi îi încurajăm pe cei care doresc, să își însușească toți pașii, deoarece în felul acesta predicatorul va dobândi competențe în domeniul studiului exegetic, reușind să facă o analiză textuală profesională. Prin însușirea metodei exegetice din această carte, munca celui care studiază va fi mult ușurată, în sensul că el va beneficia de un metodă practică de exegeză care s-a dovedit a da rezultatele dorite.

2. IMPORTANȚA STUDIULUI EXEGETIC

Exegeza este disciplina care urmărește analiza unui text ținând seama de contextul în care acesta se află, și de intenția autorului în scrierea textului respectiv. În scopul acesta, exegeza apelează la o serie de principii pentru descoperirea sensului unui text biblic.¹²⁵ Cuvântul „exegeză” provine din limba greacă. El are la bază verbul $\Sigma(\eta\odot\Sigma|\{\alpha\}$ care se poate traduce prin „a conduce,”

¹²³ Vezi definiția din cartea lui Haddon W. Robinson, *op.cit.*, p. 30.

¹²⁴ Consultă definiția lui Stephen Olford, *op.cit.*, p. 95.

¹²⁵ În legătură cu analiza exegetică a textului biblic, consultă și Charles W. Koller, *Expository Preaching without Notes*, *op.cit.*, p. 61-71.

„a explica,” „a interpreta,” „a descrie” (vezi BAGD; 1991, p. 275). Din perspectivă biblică, exegeza se referă la explicarea înțelesului unui cuvânt care se află într-un text. Ca disciplină, exegeza caută să descopere sensul pe care îl are un text, folosind o serie de pași caracteristici unei metode exegetice corespunzătoare. Adevărurile descoperite în urma studiului exegetic al textului vor fi apoi organizate, folosindu-se o structură homiletică corespunzătoare, pentru a fi comunicate unei audiențe. Exegeza este centrală în pregătirea unui mesaj biblic, de aceea este important să avem o metodă exegetică corespunzătoare, cu scopul de a face o interpretare corectă a Scripturii.

Ca orice altă știință umană, și în analiza exegetică operăm cu anumite presupoziii, pe care nu le putem elimina în totalitate. De exemplu, în comunitățile de credință conservatoare se pleacă de la ideea că Biblia este Cuvântul inspirat al lui Dumnezeu, se acceptă caracterul revelator sau dimensiunea transcendentală a textului, se recunoaște autoritatea divină asupra forțelor naturii (Exod 14, Mat. 8:23-27), asupra bolilor (Marcu 3:1-12), autoritatea lui Dumnezeu asupra morții (Marcu 5:21-43, Ioan 11:1-46), nașterea lui Cristos din fecioară (Luca 1: 26-38; 2:1-7), învierea Lui din morți (Matei 28:1-10), etc.

Presupozițiile la care apelează exegetul sunt decisive pentru rezultatele obținute în urma studiului. Presupoziii greșite vor conduce la interpretări greșite ale textului biblic. Îi vom aminti ca un exemplu negativ pe unii din reprezentanții raționalismului, care operează cu unele presupoziii diferite de presupoziiiile teologilor neoprotetanți. Ei considerau că Scriptura este o carte obișnuită care trebuie interpretată prin aceleași metode care se aplică oricărei alte cărți. Minunile au fost reinterpretate în lumina rațiunii umane, pe care au folosit-o ca normă finală de evaluare a mesajului biblic. Scopul lor a fost de a explica logic textul, respingând astfel relațiile cu caracter miraculos.

Dorim să mai specificăm și faptul că o exegeză corectă va trebui să lase o poartă deschisă pentru eventuale modificări sau schimbări a presupoziiiilor, în urma confruntării exegetului cu textul biblic. Trebuie să existe un dialog continuu între textul biblic analizat și sistemul de analiză exegetică folosit de interpret. Prin exegeză descoperim sensul unui text, iar pe de altă parte textul biblic ne ajută să corectăm anumite presupoziii, care se dovedesc a fi greșite. Din acest motiv considerăm că este important să menționăm că și metoda exegetică propusă este supusă modificărilor și îmbunătățirilor. Metoda de exegeză propusă în această carte nu poate avea pretenția de a fi singura metodă validă. De aceea propunem ca predicatorul sau profesorul să consulte și alte cărți de exegeză pentru a folosi principiile corecte de descoperire a adevărilor biblice dintr-un anumit pasaj.

Pentru a face comparație și cu alte modele exegetice folosite în analiza unui text biblic, recomandăm cu căldură metoda exegetică propusă de Benjamin Fărăgău, în volumele sale din seria *Istoria Binecuvântării*, cum ar fi *Shema Israel*, Cluj: Editura Logos, 1992, în care Fărăgău se ocupă în mod special de această problemă, în „Anexa I” (p. 175-185); sau în primul volum al comentariului asupra cărții Isaia, intitulată *Nădejde în întineric: Alege viața acceptând soluția lui Dumnezeu*, (Cluj: Editura Logos, 1992), poate fi consultată cea de a doua parte importantă a cărții intitulată: „Privire de ansamblu,” în care Fărăgău face o prezentare a profeției lui Isaia din perspectiva pașilor exegetici sugerați de el: Privire de ansamblu, pregătirea cărții, cu cartea prin istorie, cu cartea prin Biblie, cu cartea prin literatură, și concluzie (p. 25-91). Alte surse importante în domeniul analizei exegetice și hermeneutice sunt: Alfred Kuen, *Cum să interpretăm Biblia*, traducător: Cristian Moisa, (București: Editura Stephanus, 2002), Walter A. Hendrichsen, *Cercetați Scripturile*, traducător Liviu Ciortuz, (Cluj: Logos, ediția a doua 2002), Gordon Fee și Douglas Stuart, *Biblia ca literatură*, traducător: Adrian Pastor, (Cluj: Editura Logos, 1995), John Stott, *Să înțelegem Biblia*, (Oradea: RomFlair Press, 1993) și Key Arthur, *Cum să studiem Biblia*, din seria *Învățatură peste învățatură* (Lugoj: Editura Cunoașterea Cuvântului, 2001). Cititorilor de limbă engleză le sugerăm să consulte și cartea lui Walter Kaiser, Jr., *Toward an Exegetical Theology: Biblical Exegesis for Preaching and Teaching*, Grand Rapids: Baker Book House, p. 1981. Pot fi consultate și Gordon D. Fee, *New Testament Exegesis: A Handbook for Students and Pastors*, ediție revizuită, Westminster, Louisville, Kentucky: John Knox Press, 1993, și Thomas R. Schreiner, *Interpreting the Pauline Epistles: Guides to New Testament Exegesis*, Grand Rapids: Baker Book House, 1998, etc.

3. PAȘI NECESARI ÎN EXEGEZA UNUI TEXT BIBLIC

Pentru o analiză corespunzătoare a unui pasaj din Scriptură este necesar să respectăm anumiți pași care ne vor ajuta să descoperim sensul corect al textului studiat. În continuare vom prezenta pașii pe care îi propunem în cadrul metodei exegetice prezentate în această carte, și pe care îi recomandăm în procesul de întocmire a unui mesaj expositiv, dar nu numai.

Vom aminti aici cei zece pași exegetici care trebuie urmați în cadrul studiului preliminar al textului, înainte de a trece la întocmirea mesajului expositiv propriu zis. Pașii pe care îi vom prezenta nu se aplică în mod egal fiecărui tip de mesaj. Cei mai mulți pași din această metodă se aplică mesajelor expositive și mesajelor textuale, deoarece în cazul metodei expositive și textuale, conceptul care va fi analizat în acest tip de mesaje, va fi extras dintr-un text biblic. De aceea procesul de descoperire a temei biblice presupune o analiză exegetică corespunzătoare a pasajului. În privința mesajului subiectiv, acest concept poate fi luat din altă parte (vezi definiția mesajului subiectiv din capitolul 3 al acestei cărți).

Este necesar să avem în vedere următorii pași în exegeza unui text:

1) Delimitarea textului

(1)

La început vom delimita textul din care vom extrage conceptul biblic, pe care îl vom analiza mai apoi în mesajul expositiv sau textual. Delimitarea textului face parte din procesul de împărțire pe paragrafe a unei cărți din Scriptură. În cazul nostru este vorba de împărțirea pe paragrafe a cărții din care face parte textul biblic ales pentru predică. Paragraful este unitatea literară de bază a unei cărți care poate conține două sau mai multe versete ce dezvoltă o singură idee. Împărțirea pe paragrafe ne ajută să descoperim ideile de bază care formează cartea. Această împărțire ne ajută să înțelegem structura generală a cărții, care aruncă lumină asupra rolului pe care îl are paragraful sau paragrafele alese de noi pentru predică, în înțelegerea mesajului general al cărții din Scriptură.

Când vom face paragrafarea cărții, vom da de asemenea câte un titlu fiecărui paragraf, care trebuie să conțină patru sau cinci cuvinte. Fiecare titlu trebuie să exprime ideea pe care o dezvoltă paragraful respectiv. În ceea ce privește lungimea titlului, pot fi și excepții de la regulă, uneori fiind necesare mai mult de cinci cuvinte în formularea titlului unui paragraf. Unul sau mai multe din paragrafele delimitate în acest fel, vor reprezenta textul de bază pentru întocmirea unei predici expositive sau textuale.

Vom pune întrebări referitoare la începerea și încheierea pasajului selectat pentru predică. În felul acesta vom pricepe mai clar contribuția specifică a textului selectat de noi la înțelegerea mesajului cărții din care el face parte, precum și legătura existentă între fiecare paragraf și cartea în întregime. Astfel că ne vom familiariza cu modul în care autorul biblic organizează cartea din care face parte textul ales de noi pentru predică. Prin acest procedeu vom descoperi care sunt elementele noi aduse de fiecare paragraf, și care formează împreună mesajul complet al cărții respective.¹²⁶

Pentru identificarea unui paragraf este necesar ca de fiecare dată să punem două întrebări:

1. - Unde începe paragraful?, și
2. - Unde se încheie paragraful?

Pentru fiecare dintre cele două întrebări, este necesar să formulăm cel puțin două argumente care să justifice într-un anumit fel de ce am optat pentru acele propoziții sau fraze, considerându-le un paragraf. Argumentele respective vor justifica rațiunea pentru care am ales respectiva împărțire a versetelor. Argumentele pot fi de mai multe feluri:

- Argumente de natură gramaticală, în sensul că vom evidenția anumite cuvinte de legătură între propoziții (conective – conjuncții, prepoziții etc.), care determină raportul existent între propozițiile și ideile din text.
- Argumente de natură literară, care pot evidenția folosirea unor figuri de stil întâlnite în text, și în funcție de care se pot face anumite delimitări ale textului cărții. Uneori vom putea identifica într-o carte mai multe genuri literare, care pot reprezenta un criteriu de delimitare a unor paragrafe din cartea analizată. În felul acesta vom putea face o împărțire a textului pe porțiuni mici, care contribuie împreună la formularea întregului mesaj al cărții. Această delimitare ne va ajuta să selectăm un text biblic, care poate fi compus din unul sau mai multe paragrafe, și care dezvoltă o

¹²⁶ Contribuția paragrafului la înțelegerea cărții ca întreg va fi evidențiată și mai mult la pasul trei când vom face schița tehnică a textului biblic folosit ca bază pentru mesajul expositiv sau textual.

singură temă; text pe care îl vom putea folosi ca pasaj de bază în întocmirea unui mesaj biblic expozitiv sau textual.

- Argumente de natură geografică, care vor urmări împărțirea unei cărți sau secțiuni de cărți ținând seama de anumite zone geografice la care face referire autorul cărții analizate.
- Argumente de natură istorică, prin care se urmărește o secționare a cărții în paragrafe sau porțiuni mai mari, din perspectivă temporală, cronologică, în cazul în care în cartea respectivă, într-o secțiune a ei sunt înregistrate evenimente istorice.

Pentru împărțirea pe paragrafe ne putem folosi de împărțirea textului biblic pe capitole și pe versete, așa cum este organizată Scriptura în prezent. Vom specifica însă că, împărțirea pe capitole și versete, întâlnită în textul biblic nu este inspirată. Predicatorul are libertatea de a împărți textul biblic după cum consideră el că este mai corect. De exemplu, Cornilescu alege să includă în paragraful din Genesa 3:1-6 și versetul 25 din Genesa capitolul 2. El intitulează acest paragraf: „Ispitirea femeii.” Vom observa de asemenea că în Biblia evreiască, versiunea *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (BHS), există mai multe diferențe de împărțire pe capitole față de traducerea românească Cornilescu și față de alte traduceri englezești, germane, franțuzești etc. Vom da câteva exemple în acest sens. Cartea profetului Maleahi are în traducerea Cornilescu patru capitole, în timp ce în Biblia evreiască BHS are doar trei. Capitolul 4 din Cornilescu reprezintă ultimele șase versete din capitolul 3 din ebraică, și anume: versetele 19 la 23; numere care nu există în traducerea românească, dar nici în alte traduceri amintite mai sus. Vom mai semnala și faptul că în cartea 1 Împărați din limba română, capitolul 4 este mai lung cu paisprezece versete decât cel din Biblia evreiască amintită. Versetul 1 al capitolului 5 din 1 Împărați, în BHS, este de fapt versetul 21 din 1 Împărați capitolul 4, din traducerea Cornilescu.

În ceea ce privește ordinea așezării cărților în canonul Vechiului Testament, vom observa că ea este diferită în Biblia evreiască față de cea din Biblia creștină. Vechiul Testament în Biblia creștină se încheie cu secțiunea profetilor, ultimul profet fiind Maleahi, în timp ce în Biblia evreiască ultima secțiune este cea a Scrierilor (care conține acele cărți care nu intră în categoria scrierilor profetice sau în grupul celor cinci cărți ale lui Moise). Ultima carte din Biblia evreiască este 2 Cronici. Motivul pentru care s-a făcut o reorganizare diferită a cărților Vechiului Testament în Biblia creștină este de natură teologică. Creștinii au preferat să încheie Vechiul Testament cu cărțile profetice pentru motivul că profeții au rostit oracole care urmau să se împlinească în Noul Testament, ele nu și-au găsit împlinirea în Vechiul Testament.¹²⁷ Să nu mai vorbim de faptul că inițial, cărțile Scripturii erau scrise pe suluri separate, fără a fi atât de urgentă formarea unei liste complete care să cuprindă cărțile canonice.

Chiar și în ceea ce privește ordinea cărților Noului Testament, întâlnim diversitate în modul de aranjare a lor. Vom observa că spre deosebire de alte traduceri ale Bibliei creștine, inclusiv a traducerii românești, traducerea în limba germană a lui Luther plasează epistolele către Evrei și Iacov între epistolele 3 Ioan și Iuda. Reorganizarea epistolelor Noului Testament, realizată de Luther a avut de asemenea rațiuni teologice, el înțelegând că mesajul epistolei către Iacov este în contradicție cu mesajul epistolei către Romani și a celorlalte cărți.¹²⁸

Aceste câteva exemple amintite mai sus demonstrează că împărțirea cărților Scripturii pe capitole și versete, precum și organizarea lor în canon, nu este fixă în toate traducerile Bibliei. Ca urmare, cel care studiază are libertatea să facă o împărțire proprie a textului, care să îl ajute să descopere sensul textului biblic ales pentru întocmirea mesajului.

2) Analiza contextului

Un al doilea pas în procesul de exegeză va fi studierea contextului aceluși pasaj biblic ales pentru întocmirea predicii. Pentru a înțelege semnificația textului studiat este necesar să ne informăm în legătură cu contextul din care face parte pasajul biblic studiat. Este vorba de două contexte: contextul apropiat (paragrafele imediate, de dinainte și de după textul pe care îl studiem), și contextul îndepărtat (paragrafele și secțiunile dinainte și de după pasajul studiat, care aparțin de cartea din Scriptură din care face parte textul nostru, excluzând paragrafele imediate dinainte și de după text).

¹²⁷ Această explicație poate fi întâlnită în cartea lui Brevard Childs, *A Biblical Theology of the Old and New Testament*, (Philadelphia: Fortress Press, 1992), p. 75.

¹²⁸ Vezi Timothy George, *Teologia Reformatoarelor*, op.cit., p. 99-100.

Referitor la contextul îndepărtat, trebuie să mai adăugăm și faptul că pe lângă considerarea textelor dinainte și de după pasajul studiat, vom mai lua în calcul și informații legate de: autorul, data scrierii cărții din care face parte textul, destinatarul, scopul și mesajul cărții. La acest punct vom avea în vedere și probleme legate de geografia, istoria și cultura la care face referire cartea. Toate acestea ne vor ajuta să descoperim sensul textului biblic studiat ales în vederea întocmirii mesajului.

În ceea ce privește importanța cunoașterii autorului cărții din care face parte textul nostru, vom spune că sensul textului este determinat de intenția autorului. Acest lucru este contrazis, mai mult sau mai puțin, de unele școli de interpretare postmoderne: structuralismul, deconstrucționismul, care contestă rolul autorului în descoperirea sensului unui text biblic. Pentru aceste școli de interpretare sensul textului rezultă din interacțiunea dintre textul propriu zis și cititor. La baza acestei mentalități stă așa-numita „noua hermeneutică” care promovează principiul „reader-response.”¹²⁹

Un text are un singur sens, general valabil, însă acel text poate avea nenumărate aplicații de la o generație la alta.. Interpretarea unui text poate să difere de la o perioadă la alta. Diferențele provin din întrebările pe care le pune fiecare generație acelui text.¹³⁰ Aceste întrebări diferă în funcție de contextul geografic, istoric, politic, cultural. De exemplu, textul din Matei 26:26 a fost studiat de către marii reformatori, din perspectiva elementelor unei interpretate ontologic. Ei erau preocupați în special de expresia: „este trupul Meu” sau „este sângele Meu” cu referire la pâinea și la vinul de la cină (Mat. 26:26,28). După reformă alte generații de creștini au fost preocupați de alte aspecte ale aceluiași text, și anume: dacă trebuie să folosim pâine dospită sau azimă, sau dacă trebuie să folosim vin sau must la Cina Domnului.¹³¹ În prezent aceste discuții nu mai sunt o preocupare principală, deoarece problemele respective s-au cristalizat într-un anumit fel, în cadrul fiecărei denominații. Există însă alte întrebări care îi frământă pe creștinii mileniului trei, cum ar fi: acceptarea sau respingerea homosexualității, mișcarea feministă, relativitatea interpretării Scripturii, etc., care reprezintă puncte fierbinți în teologia secolului al XXI-lea.¹³²

Ca și reprezentanți ai teologiei neoprotestante conservatoare, susținem, pe baza Scripturii, că Duhul lui Dumnezeu i-a inspirat pe autorii umani să scrie cărțile canonice, al căror mesaj rămâne valabil de la o generație la alta. Recunoaștem că intenția autorului divin (Duhul Sfânt) și a celui uman, care s-a lăsat călăuzit să scrie, au avut rolul primordial în stabilirea sensului textului. Nu negăm faptul că în funcție de întrebările care apar de la o generație la alta, vor fi accentuate diferite aspecte ale aceluiași text și vor exista mai multe aplicații ale aceluiași pasaj.

¹²⁹ Vezi discuția despre „Lumea textului,” din volumul lui Paul Ricoeur, *De la text la acțiune: eseuri de hermeneutică*, vol. 2, traducător: Pop Ion, Cluj-Napoca: Echinoc, 1999, p. 106-108.

¹³⁰ Vezi Brueggemann, *Theology of the Old Testament: Testimony, Dispute, Advocacy*, Philadelphia: Fortress Press, 1997, p. 1. În legătură cu necesitatea reactualizării mesajului biblic, ca o aplicație la înnoirea firului cunoașterii umane, Ioan Pânzaru discută în cartea sa *Practici ale interpretării de text*, Iași: Polirom, 1999, p. 8.

¹³¹ Consultă de exemplu secțiunea „Disputa despre Cina Domnului,” din cartea lui Timothy George, *Teologia reformatorilor, op.cit.*, p. 169-186. Aici este prezentată disputa dintre Luther și Zwingli referitoare la interpretarea elementelor Cinei. Vezi și perspectiva ortodoxă asupra unei din articolul „Euharistia,” publicat în *Dicționarul de teologie ortodoxă A-Z*, București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe, 1994. Se poate consulta de asemenea *Dicționar biblic*, editor general: J.D. Douglas, traducători: Liviu Pup și John Tipei, Oradea: RomFlair Press, 1993, ediția originală în 1962.

¹³² Consultă cărțile lui Phyllis, *God and the Rhetoric of Sexuality* (OBT: Philadelphia: Fortress Press, 1978) și *Texts of Terror. Literary-Feminist Readings of Biblical Narratives* (OBT: Philadelphia: Fortress Press, 1984). Articolul lui Arnfridur Gudmundsdottir, "Female Christ-Figures in Films: A Feminist Critical Analysis of Breaking the Waves and Dead Man Walking" din *Studia Theologica: Scandinavian Journal of Theology*, vol. 56, (Taylor & Francis Group, 2002), p. 27-43; sau Elizabeth A. Johnson, *She Who Is: The Mystery of God in Feminist Theological Discourse*, (New York: Crossroad Publishing Company, 1994), Raimon Panikkar, *The Intra-Religious Dialogue*, ediție revizuită, (New York: Paulist Press, 1999). Este demn de citit articolul lui D. A. Carson, „Systematic Theology and Biblical Theology” din *New Dictionary of Biblical Theology*, editori T. Desmond Alexander, Brian S. Rosner, (Leicester, England și Downers Grove, Illinois USA: Inter-Varsity Press, 2000), p. 89-104, unde autorul încearcă să identifice câteva cauze care au stat la baza mentalității postmoderne, perioadă pe care o traversăm în prezent, și care ridică probleme referitoare la homosexualitate, feminism, precum și alte aspecte legate de relativitatea interpretării textului biblic. O carte utilă în privința modului de interpretare a moralei în postmodernitate este cea scrisă de Paraschiva Pop, *Regresia moralei*, din Seria Teze, Oradea: Cartea Creștină, 2003. Un rol important în filosofia postmodernă l-au avut lucrările lui Friedrich Nietzsche. Vezi Friedrich Nietzsche, *Beyond Good and Evil: Prelude to a Philosophy of the Future*, tradusă de Mariane Cowan, (Chicago: Gateway Editions, Inc., 1955, tradusă inițial în 1909). O contribuție semnificativă în domeniu l-a avut și filosofia existențialistă a lui Martin Heidegger. Vezi lucrarea lui Heidegger, *Repere pe drumul gândirii*, traducători: Thomas Kleininger și Gabriel Liiceanu, București: Editura politică, 1988.

În legătură cu identificarea datei de scriere a unei cărți, chiar și cu aproximație, aceasta ne ajută să înțelegem mai clar sensul unui text, care este determinat de perioada în care el a fost scris. De exemplu, teologii conservatori susțin că Daniel a fost scrisă în secolul al VI-lea î.Cr. (aproximativ în 530 î.Cr.). Pe de altă parte, alți teologi susțin că această carte a fost scrisă în secolul al II-lea î.Cr. (între 168 și 164 î.Cr.), în perioada Macabeilor. În funcție de data pentru care o vom accepta pentru scrierea cărții Daniel, vom avea perspective foarte diferite de interpretare a textului cărții. Liberalii susțin că Daniel este un gen literar de tip *vaticinum ex eventu* (profeție după eveniment).¹³³

În privința identificării autorului, a datei, a destinatarilor, și a scopului scrierii unei cărți biblice pe care o studiem, dorim să oferim câteva sugestii concrete. În urma citirii repetate a cărții, și în urma consultării unor surse (comentarii, manuale de introducere biblică, dicționare, enciclopedii, etc.) vom fi capabili să sugerăm, într-o măsură mai mare sau mai mică, informații referitoare la cine a scris, când a scris, cui a scris și pentru ce a scris cartea respectivă.¹³⁴ Pentru identificarea acestor aspecte este util să respectăm două etape: a) stabilirea cu aproximație a autorului, a datei de scriere, a destinatarilor, a scopului cărții, etc., și următoarea fază va trebui includă, b) argumente care să susțină propunerea pe care am făcut-o.

De exemplu, pentru identificarea autorului cărții din care face parte textul studiat, va trebui să respectăm cele două etape:

- stabilirea posibilului autor, și
- argumente aduse în sprijinul propunerii făcute. În continuare vor fi aduse cel puțin două dovezi în susținerea propunerilor făcute. Vom fi atenți să aducem dovezi interne (argumente din textul cărții) și dovezi externe (argumente din afara cărții studiate – din celelalte cărți ale Scripturii sau din alte surse, cum ar fi cărți de istorie, arheologie, literatură, etc.

În același fel vom proceda cu stabilirea datei de scriere a cărții:

- vom propune o dată probabilă de scriere a cărții, în urma unui studiu preliminar, și
- vom formula câteva argumente pentru susținerea datei propuse (cel puțin două argumente, care pot fi de natură internă sau externă).

Pentru stabilirea destinatarilor cărții din care face parte pasajul ales pentru întocmirea predicii:

- vom stabili cu aproximație potențialii destinatari, și
- vom demonstra ipoteza propusă cu cel puțin două argumente de natură internă sau externă.

Pentru stabilirea scopului cărții, vom proceda la fel.

- Vom formula un potențial scop al cărții, în urma unui studiu preliminar, și
- vom aduce cel puțin două argumente convingătoare (interne și/sau externe).

Dorim să subliniem faptul că de fiecare dată când facem o afirmație legată, în cazul nostru, de autorul, data, destinatarii, scopul scrierii, etc., este neapărat nevoie să o susținem cu cel puțin două dovezi interne și/sau externe pentru a convinge, dacă este cazul, cititorii sau ascultătorii de faptul că propunerea este credibilă.

În privința folosirii acestei metode de identificare a autorului, datei, destinatarilor și a scopului cărții, recomandăm ca de fiecare dată când predicăm dintr-o carte, la care nu am analizat aceste informații, să se facă această analiză. În legătură cu cantitatea de informații obținute în urma acestei analize, care se va regăsi în conținutul predicii sau a lecției noastre, vom spune că funcție de tipul și scopul mesajului, predicatorul va decide care din aceste informații vor fi comunicate și audienței. Predicatorul sau profesorul nu va include material suplimentar în predică,

¹³³ Consultă cartea lui Andrew E. Hill și John H. Walton, *A Survey of the Old Testament*, Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1991, p. 349-350.

¹³⁴ Pentru a obține informații în ceea ce privește contextul scrierii cărților Scripturii pot fi consultate manuale de introducere în Vechiul Testament ca: Vladimir Prelipean, Nicolae Neaga, Gheorghe Barna, Mircea Chialda, *Studiul Vechiului Testament: Pentru facultățile de Teologie*, ediția a III-a, îngrijită de Ioan Chirilă, Cluj-Napoca: Renașterea, 2003; Gleason Archer, *A Survey of Old Testament Introduction*, (Chicago: Moody Press, ediție revizuită, 1994), R.K. Harrison, *Introduction to the Old Testament*, (Grand Rapids: Eerdmans, 1969, retipărită în 1979), Andrew E. Hill și John H. Walton, *A Survey of the Old Testament*, Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1991, sau cărți de introducere în Noul Testament, ca cea scrisă de Merrill C. Tenney, *Studiu al Noului Testament*, Grand Rapids: Eerdmans, ediția BEE în română 1986, publicată inițial în 1961; Donald Guthrie, *New Testament Introduction*, a iv-a ediție revizuită, Leicester: Apollos (Anglia) și Downers Grove (SUA): InterVarsity Press, 1990; Stelian Tofană, *Introducere în studiul Noului Testament, vol. 1; Text și canon. Epoca Noului Testament*, Cluj Napoca: Presa Universitară Clujeană, 1997. Vasile Mihoc, Daniel Mihoc, Ioan Mihoc, *Introducere în Studiul Noului Testament*, vol. I, Sibiu: Teofania, 2001, etc.

ci numai acele informații care contribuie la înțelegerea conceptului, a temei biblice pe care o dezvoltă în predică.

În continuare, pentru a facilita studentului sau cititorului posibilitatea de a dobândi competențe în ceea ce privește folosirea metodei exegetice propuse în această carte. Vom introduce mai multe exerciții aplicative care să îi ofere studentului șansa de a dobândi experiență în utilizarea practică a pașilor exegetici ale acestei metode. Asemenea exerciții vom formula și la capitolul 5 al cărții, unde vom prezenta metoda propriu zisă de structurare homiletică a unui mesaj biblic. Acolo îi vom oferi studentului posibilitatea de a căpăta deprinderi în formularea diferitelor elemente ale predicii.

Exercițiu aplicativ

Alegeți un grup de versete din Scriptură din care ați dori să întocmiți o predică.

Stabiliți cu exactitate limitele pasajului, împărțind în paragrafe cartea din care face parte textul selectat. Respectați regulile referitoare la delimitarea textului, prezentate la pasul 1 din acest capitol.

Analizați apoi contextul pasajului studiat, concentrându-vă asupra identificării autorului, datei, destinatarilor și scopului pentru care a fost scrisă cartea.

Așa cum aminteam deja, pentru realizarea acestui exercițiu se poate apela la manuale de introducere biblică, la dicționare sau enciclopedii biblice, programe de computer, cum ar fi *Bible Works*, *E-Sword*, etc., site-uri de pe internet care abordează aceste probleme, sau la alte surse pe care le are la dispoziție cel care compune mesajul.

3) Schița tehnică a cărții

Pentru a face o analiză mai aprofundată a contextului apropiat și îndepărtat vom fi ajutați de pasul exegetic pe care îl discutăm în continuare. Schița tehnică este o schiță specială a unei cărți biblice, în care vor fi prezentate secțiunile principale ale unei cărți *cu referire strictă la textul biblic ales* pentru predicare. În felul acesta vom înțelege care este contribuția pasajului respectiv la mesajul general al cărții. Folosindu-ne de paragraful anterior și consultând anumite cărți de introducere biblică sau comentarii, unde putem găsi schița cărții, vom putea construi schița tehnică a cărții. Schița tehnică urmărește să identifice în mod special rolul pe care textul selectat pentru predică, luat ca reper, îl joacă în înțelegerea întregului mesaj al cărții. Schița tehnică a cărții se deosebește de schița obișnuită întâlnită în cărțile de introducere biblică, prin faptul că ea se face cu referire la pasajul studiat.

Vom exemplifica ceea ce am afirmat mai sus întocmind schița tehnică a cărții Habacuc, cu referire la pasajul din Habacuc 1:1-4, pe care, să presupunem că, l-am ales pentru a întocmi un mesaj expositiv sau textual. Vom sugera o ilustrație preluată din domeniul construcțiilor, pentru a înțelege rolul pe care îl are un pasaj biblic ales pentru predică, în formularea mesajului întreg al cărții. Pasajul studiat de noi (Habacuc 1:1-4,) poate fi privit ca o cărămidă într-un zid al unei clădiri, care reprezintă edificiul întregii cărți biblice. Acea porțiune de text are partea ei de contribuție la înțelegerea edificiului complet; a structuri generale a cărții din care face parte textul nostru. Presupunând că în cadrul exercițiului aplicativ de mai sus am făcut deja paragraful cărții, am putut ajunge la concluzia că primul paragraf al cărții este cel din Habacuc 1:1-4, care s-ar putea intitula: „Prima plângere a profetului.” În schița tehnică vom împărți cartea în idei principale și secundare, în așa fel încât să reușim identificarea limitelor textului pe care l-am ales pentru predică în raport cu celelalte secțiuni și paragrafe ale cărții.

Regulile necesare în întocmirea unei schițe tehnice sunt următoarele:

a. Pentru început vom înregistra toate ideile importante, care, împreună, formează secțiunile de bază ale cărții. O idee importantă poate include două sau mai multe paragrafe din cartea studiată, care se grupează în jurul unei idei mai mari, ce reprezintă una din secțiunile principale ale cărții.

Pentru a înțelege regulile de întocmire a schiței tehnice vom face o aplicație, folosind exemplul amintit mai sus. Această procedură va fi respectată la fiecare regulă de scriere a unei

schite tehnice. Vom continua exemplul nostru pentru a vedea cum se realizează în mod practic schița tehnică.

Schița tehnică a cărții Habacuc (cu referire la Habacuc 1:1-4)

- I.** (Prima secțiune importantă) – **Prima plângere a profetului și primul răspuns al Domnului** (Habacuc 1:1-11)
- II.** (A doua secțiune importantă) – **A doua plângere a profetului și al doilea răspuns al Domnului** (Habacuc 1:12-2:1-20).
- III.** (A treia secțiune importantă) – **Arătarea lui Dumnezeu (teofania) și rugăciunea profetului** (Habacuc 3:1-19).

b. În a doua fază, vom dezvolta numai acea secțiune din carte care include pasajul pe care dorim să îl studiem. Continuând exemplul de mai sus, pe baza acestei reguli, vom observa că va trebui să formulăm ideile secundare numai la prima secțiune, din care face parte pasajul pe care dorim noi să îl studiem (Habacuc 1:1-4).

Astfel că în urma aplicării regulii de mai sus, schița tehnică a cărții Habacuc va arăta după cum urmează:

Schița tehnică a cărții Habacuc (1:1-4)

- I. Plângerea profetului și primul răspuns al Domnului (Habacuc 1:1-2:1)**
  - 1 - Prima plângere a profetului 1:1-4
  - 2 - Primul răspuns al Domnului 1:5-11
- II. A doua plângere a profetului și al doilea răspuns al Domnului (Habacuc 1:12-2:1-20)**
- III. Arătarea lui Dumnezeu (teofania) și rugăciunea profetului (Habacuc 3:1-19)**

După cum observăm, în exemplul de mai sus am scris ideile secundare doar la prima secțiune a cărții, deoarece textul studiat aparține de această idee. Evaluând reprezentarea grafică a pasajului ales pentru predică, în cadrul acestei schițe, vom reuși să explicăm mai bine rolul pe care îl are această porțiune de text (Habacuc 1:1-4) în cadrul mai larg al cărții. Vom observa că paragraful nostru (Habacuc 1:1-4) reprezintă prima parte a secțiunii de la începutul cărții. Aceste versete descriu prima nemulțumire exprimată de profet în dialogul său cu Dumnezeu. Așa cum observăm, în a doua parte a acestei secțiuni principale a cărții ne este prezentat răspunsul pe care îl oferă Dumnezeu la prima nemulțumire a profetului (Habacuc 1:5-11). Concluzionăm că pasajul din Habacuc 1:1-4 prezintă cadrul care pregătește scena descrisă în celelalte paragrafe ale cărții, care urmează. Acest text este decisiv în înțelegerea mesajului cărții.

c. În faza a treia a întocmirii schiței tehnice, vom împărți mai departe doar aceea idee secundară care include textul studiat de noi. Această împărțire va fi continuată până când vom ajunge la unitatea de bază a schiței noastre, care este dată de dimensiunea pasajului care urmează să fie studiat de noi. Textul studiat este considerat unitatea de referință de la care nu se mai continuă divizarea cărții. Celelalte idei secundare care fac parte din alte secțiuni ale cărții nu se mai dezvoltă. Împărțirea în idei secundare se va mai face numai dacă este necesar. În cazul cărților de dimensiuni mai mari, se va continua împărțirea secțiunii care cuprinde textul pentru predică în idei tot mai secundare.

În ceea ce privește exemplul nostru de mai sus, ne vom opri la primele idei secundare, care împart textul în unități echivalente cu pasajul studiat de noi. În cazul nostru, schița tehnică a cărții Habacuc cu referire la Habacuc 1:1-4, rămâne în forma prezentată mai sus, deoarece am atins nivelul unității literare de bază (pasajul studiat).

d. După ce am finalizat împărțirea cărții până la nivelul pasajului nostru, vom sublinia ideea secundară care include textul nostru, pentru a o scoate în evidență textul țintă al schiței tehnice.

Schița tehnică a cărții Habacuc (1:1-4)

I. Plângerea profetului și primul răspuns al Domnului (Habacuc 1:1-2:1)

1 - Prima plângere a profetului 1:1-4

2 - Primul răspuns al Domnului 1:5-11

II. A doua plângere a profetului și al doilea răspuns al Domnului (Habacuc 1:12-2:1-20)

III. Arătarea lui Dumnezeu (teofania) și rugăciunea profetului (Habacuc 3:1-19)

Observăm cum întocmirea schiței tehnice ne va ajuta să înțelegem rolul pe care îl are textul selectat pentru întocmirea mesajului în structura generală a cărții. Acest lucru va fi în continuare explicat ținând seama de relațiile care există între ideile cuprinse în textul cărții reprezentate schematic. Vom lua în considerare următoarele relații dintre idei:

- Vom avea în vedere contribuția pasajului studiat din perspectiva relațiilor care există între ideile principale ale cărții. Din exemplul nostru, în cazul pasajului din Habacuc 1:1-4, vom căuta să explicăm modul în care acest paragraf contribuie la înțelegerea relației existente între cele trei secțiuni (idei) principale din carte.

- Vom explica apoi contribuția pasajului nostru la înțelegerea secțiunii principale a cărții de care acesta aparține. Vom căuta în acest caz să explicăm tipurile de relații care există între ideile secundare care le întâlnim la aceeași secțiune (idee) principală.

Pentru explicarea relațiilor existente între secțiunile importante ale cărții, a relațiilor care există între paragrafele aceleiași secțiuni principale, sau a relațiilor care se stabilesc între secțiunile principale ale cărții și ideile secundare ale cărții, vom căuta să identificăm diferite tipuri de relații prezente între aceste idei. Ne vom concentra asupra relațiilor de natură gramaticală, literară (prezența figurilor de stil, relații de tip cauză-efect, anumite progresii, sau puncte culminante), istorică, geografică, logică, etc.¹³⁵

În urma parcurgerii primilor trei pași ai metodei de analiză exegetică, pe care i-am discutat până la acest moment, și anume: delimitarea textului, analiza contextului și întocmirea schiței tehnice, predicatorul sau profesorul se va familiariza cu contextul apropiat și cel îndepărtat al cărții. Acest lucru va fi foarte important pentru descoperirea sensului textului biblic selectat ca bază pentru mesajul nostru.

Vom prezenta în continuare un alt model de schiță tehnică, și anume Schița cărții Psalmilor¹³⁶ cu referire la Psalmul 121

1. Introducere - Psalmii 1-2
2. Conflictele lui David cu Saul - Psalmii 3-41
3. Domnia lui David - Psalmii 42-72
4. Crizele Asiriene din secolul al VIII-lea - Psalmii 73-89
5. Distrugerea Templului și Exilul - Psalmii 90-106
6. Reîntoarcerea din Exil - Psalmii 107-145
  - A. Mila, judecata, domnia lui David - Psalmii 107-110
  - B. Colecția „Aleluia „ - Psalmii 111 –117
    1. C. Domnia și legea lui David - Psalmii 118-119
    2. D. Cântările treptelor - Psalmii 120-134
      1. Cântare de disperare – Psalmul 120
      2. Cântare de credință – Psalmul 121 (textul nostru)
    1. 3. Cântare de victorie – Psalmul 122
    2. 4....
    3. 5... etc.,
    - 4.
  - E. Cântări de mulțumire – Psalmii 135-137

¹³⁵ Pentru un studiu detaliat al diferitelor tipuri de relații întâlnite într-un text biblic, consultă cartea lui Key Arthur, *Cum să studiem Biblia*, din seria *Învățătură peste învățătură* (Lugoj: Editura Cunoașterea Cuvântului, 2001).

¹³⁶ Pentru întocmirea schiței tehnice a cărții Psalmi ne-am inspirat din volumul publicat de A. Miller și J. Walton, *A Survey of the Old Testament*, Grand Rapids: Zondervan, 1991, p. 278-279.

F. Alți psalmi ai lui David - Psalmii 138 – 145

7. Concluzie – Cântări de laudă – Psalmii 146-150

Observăm că am dezvoltat doar acea idee principală din cartea Psalmilor (de la punctul 6.), care cuprinde textul nostru (Psalmul 121). Când am ajuns, în împărțirea textului cărții, la unitatea literară identică ca mărime cu textul nostru, ne vom opri. Am subliniat ideea care reprezintă textul nostru, intitulată: „Cântare de credință.”

Vom observa că Psalmul 121 are ca și context apropiat grupul Psalmilor 120 – 134, care au ca titlu: „Cântările treptelor.” Studiind contextul apropiat vom observa că acești 15 psalmi pot fi împărțiți în 5 subgrupe a câte 3 psalmi. Pentru simplificare, în schița tehnică pe care am reprezentat-o mai sus nu am mai înregistrat toți cei 15 psalmi incluși sub titlul: „Cântările treptelor.” Reprezentarea noastră este suficientă pentru a înțelege din perspectivă schematică organizarea psalmilor cu referire la Psalmul 121.

4) Traducerea textului din original

Vom continua acum cu prezentarea celorlalți pași exegetici ai metodei propuse. Trebuie să specificăm faptul că acest pas nu poate fi parcurs în totalitate de cei care nu au studiat limbile în care s-a scris inițial Scriptura creștină. Însă o parte din studiul pe care îl vom prezenta aici poate fi realizat și de cei neinițiați; ceea ce va reprezenta un mijloc suplimentar în înțelegerea textului biblic studiat. Pe parcursul prezentării pașilor, vom oferi informații utile referitoare la modul în care cei ce nu cunosc limba ebraică și greacă să poată totuși beneficia de anumite rezultate pe care le oferă procesul de parcurgere al acestui pas, și al pașii următori care, în mod normal, presupun cunoașterea și folosirea limbilor biblice.¹³⁷

Începând cu pasul 4, ne vom concentra în mod deosebit asupra pasajului pe care l-am selectat ca suport în întocmirea mesajului nostru. Traducerea din original ne ajută să cunoaștem care au fost cuvintele folosite de autorul cărții, reușind în felul acesta să lămurim anumite aspecte legate de semnificația unor termeni sau expresii neclare, și care au rămas neclare și după traducerea Scripturii în versiunea românească.¹³⁸

Prin traducerea textului din original vom reuși să clarificăm anumite probleme textuale, cauzate de dificultatea găririi unui echivalent corespunzător pentru un cuvânt din textul original, atunci când s-a realizat traducerea Scripturii într-o altă limbă. Se recunoaște faptul că o traducere a Scripturii din original este deja interpretare, de aceea prin realizarea unei traduceri proprii a textului din original, putem verifica interpretarea pe care au dat-o unor cuvinte sau expresii din original traducătorii versiunilor autorizate a Scripturii în diferite limbi.

O asemenea verificare este utilă și în cazul traducerii expresiei biblice: „binevoiești să înveți pe un om cu privire la aceste lucruri,” din 2 Samuel 7:19, cu privire la încheierea legământului davidic. De fapt expresia respectivă din original este una simplă $\mu\delta\alpha\eta\ \tau\rho\omega\tau\ \tau\alpha\zeta\omega$ (*vezot torat haadam*) care literal s-ar traduce: „și aceasta este lege pentru om.” Deși expresia nu este ușor de interpretat în contextul respectiv, considerăm că această traducere simplă oferă lumină în ceea ce privește interpretarea textului respectiv. Traducerea literală înregistrată mai sus este semnificativ diferită de cea folosită în traducerea românească *Cornilescu* sau în traducerea englezească *King James Version (KJV)*, sau chiar în *New American Standard Bible (NASB)*. Traducerea literală propusă mai sus, sugerează faptul că legământul pe care l-a făcut Dumnezeu cu David este lege pentru om.¹³⁹

¹³⁷ Pentru traducerea textului Vechiului Testament din original ne vom folosi de versiunea în ebraică a Scripturii: *Biblia Hebraica Stuttgartensia (BHS)*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1990, iar pentru traducerea textului Noului Testament din greacă ne putem folosi de *The Greek New Testament*, editori: Kurt Aland, Matthew Black, Carlo M. Martini, Bruce M. Metzger, and Allen Wigren, ediția a III-a, United Bible Societies, 1966, retipărită în 1983.

¹³⁸ Vezi discuția referitoare la funcțiile Cuvântului lui Dumnezeu, unde spunem că în traducerea *Cornilescu* (1923), cuvântul original $\rho\alpha\iota\delta\epsilon\epsilon\alpha$ este tradus prin „să dea înțelepciune,” iar sensul cuvântului în original este „să instruiască.”

¹³⁹ Consultă în acest sens și explicația acestei expresii făcută de Walter Kaiser Jr., *Toward an Old Testament Theology*, (Grand Rapids: Zondervan, 1978), p. 154. Versiunea engleză *Revised Standard Version (RSV)* traduce expresia: „thou... hast shown me future generations” (tu... mi-ai arătat (în sensul de instruit în legătură cu) generațiile viitoare), care de

În legătură cu sursele pe care le putem folosi pentru a traduce, recomandăm cu căldură procurarea de către student a unui lexicon *Brown-Driver-Briggs (BDB)*,¹⁴⁰ a unei concordanțe ca cea realizată de Even Shoshan,¹⁴¹ sau a altor surse echivalente. Se poate apela la lexiconul lui William L. Holladay¹⁴² Cei care nu se descurcă cu limba ebraică și greacă pot apela pentru ajutor la Concordanța Strong.¹⁴³ Această concordanță prezintă toate cuvintele din Scriptură din traducerea englezească *KJV*, înregistrate în ordine alfabetică. Sub fiecare cuvânt listat în concordanță sunt înregistrate referințele biblice și citatele în care se folosește cuvântul respectiv în Scriptură. În stânga versetelor este înregistrată referința biblică, iar în dreapta versetului este înregistrat numărul de ordine al cuvântului folosit în original, care reprezintă numărul intrării în dicționarele de ebraică și greacă care se află la sfârșitul acestei concordanțe.

Este important să amintim că dacă în conținutul concordanței sunt date mai multe versete în care se folosește același cuvânt în original, numărul respectiv din dreapta, nu se mai repetă la fiecare verset, ci se reprezintă prin două virgule alăturate, ridicate. În cazul în care pentru același cuvânt folosit în traducerea englezească se folosește un alt cuvânt în original, se va scrie numărul respectiv corespunzător cuvântului în original din dicționarul ebraic sau grec de la final.

Pentru a găsi cuvântul folosit în original, este nevoie să consultăm dicționarul ebraic sau grecesc de la sfârșitul acestei concordanțe, care conțin cuvintele folosite în textul original al Scripturii creștine. În dicționarele de la sfârșitul concordanței se înregistrează cuvântul în limba ebraică sau greacă, urmat de transliterarea lui (scrierea cuvântului cu litere latine); ceea ce îl va ajuta pe cel ce studiază să pronunțe cuvântul, chiar dacă nu cunoaște ebraica sau greaca. În dicționar ni se dau și sensurile de bază ale cuvântului respectiv în limba engleză. În felul acesta, chiar și cel neinițiat poate să consulte anumite cuvinte sau expresii din original, al căror sens dorește să îl cunoască.

Vom mai reține faptul că numerele din stânga versetelor, întâlnite în cuprinsul concordanței se referă la unul din dicționarele din limba ebraică sau ebraică de la sfârșitul concordanței. Când numărul se scrie în dreptul versetelor din cărțile Vechiului Testament, el ne direcționează spre dicționarul ebraic de la sfârșitul concordanței. Când numărul din stânga se aplică versetelor din Noul Testament, suntem orientați către dicționarul din limba greacă – limbă în care a fost scris Noul Testament.

O altă concordanță utilă mai ales pentru cei care nu cunosc ebraica sau greaca este cea scrisă de Robert Young.¹⁴⁴ Aceasta este mai ușor de consultat decât concordanța Strong, deoarece cuvintele din traducerea englezească sunt prezenate în ordine alfabetică, iar aceste cuvinte sunt urmate de scrierea cuvântului în original, în ebraică și apoi în greacă. În conținutul principal al concordanței, versete biblice sunt însoțite de cuvântul original. În felul acesta este mai ușor pentru cititor să afle cuvântul original folosit în fiecare referință biblică înregistrată acolo. La sfârșitul concordanței există două indexuri ale lexiconului pentru cuvintele din ebraică și respectiv din greacă. În aceste indexuri sunt înregistrate cuvintele din original, în ordine alfabetică. La fiecare cuvânt sunt date sensurile posibile ale cuvântului. Această parte finală seamănă cu dicționarele în ebraică și greacă din concordanța Strong, despre care am discutat.

Este foarte important să menționăm faptul că în prezent, predicatorul sau profesorul poate consulta programe speciale pentru calculator, care îi ușurează foarte mult munca de cercetare. Unul din cele mai utile programe este *Bible Works*, care are mai multe versiuni. Un alt program folositor, care are avantajul că este gratuit, este *E-Sword*. Aceste programe pot fi considerate adevărate biblioteci electronice. Ele conțin dicționare, lexicoane și comentarii, enciclopedii și o întreagă serie

asemenea nu este o traducere literală.

¹⁴⁰ Vezi Brown, Francis, et.all., *The New Brown-Driver-Briggs-Gesenius Hebrew and English Lexicon*, (Massachusetts: Hendrickson, 1979).

¹⁴¹ Abraham Even Shoshan, *A New Concordance of the Bible: Thesaurus of the Language of the Bible Hebrew and Aramaic Roots, Words, Proper Names Phrases and Synonyms*, (Jerusalem: „Kiryat Sefer” Publishing House Ltd., 1990).

¹⁴² Vezi William L. Holladay, *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, Grand Rapids: Eerdmans, și Leiden: E.J. Brill, 1988, care se bazează pe lexiconul din limba germană scris de Ludwig Koehler și Walter Baumgartner. Poate fi folosită și concordanța editată de Gerhard Linkowsky, *Konkordanz zum hebraischen Alten Testaments*, ediția a II-a, Stuttgart: Württembergische Bibelanstalt, 1958.

¹⁴³ Vezi James Strong, *Strong's Exhaustive Concordance of the Bible with Brief Dictionaries of the Hebrew and Greek Words of the Original, with references to the English Words*, Lynchburg: The Old-Time Gospel Hour, f.a.

¹⁴⁴ Consultă concordanța lui Robert Young, *Analytical Concordance to the Bible*, World Bible Publishers, Inc., f.a.

de unelte pentru studiul Scripturii. Cei care vor căuta un cuvânt scris în engleză vor putea afla informații complete despre cuvântul respectiv în original, precum și alte date de care este interesat cel care studiază.

Observăm că în felul acesta, și cei neinițiați în cunoașterea limbilor în care s-a scris Scriptura în original, pot beneficia de informațiile textului original apelând la sursele menționate mai sus sau la alte surse. Dorim să specificăm faptul că aceste metode de căutare a cuvintelor originale nu poate înlocui niciodată cunoașterea propriu zisă a limbilor biblice. Probleme legate de gramatică sau de altă natură, nu pot fi înțelese în totalitate decât dacă cineva învață limba ebraică și limba greacă. De aceea îi încurajăm, mai ales pe cei tineri și care au posibilitatea, să urmeze anumite cursuri de inițiere în cunoașterea acestor limbi, fie într-un seminar teologic sau într-un alt program educațional unde poate dobândi deprinderi în acest domeniu.

5) Analiza cuvintelor și expresiilor cheie

Următorul pas exegetic din metoda propusă se referă la studierea cuvintelor și a expresiilor importante din textul biblic. După ce am tradus textul din original, vor rămâne anumite semne de întrebare în legătură cu stabilirea sensurilor unor cuvinte de care depinde în mare măsură înțelegerea textului biblic studiat. De aceea ne vom concentra în continuare asupra acelor cuvinte și expresii cheie întâlnite în pasajul studiat. Acest pas este extrem de important în analiza exegetică a textului biblic ales pentru predică.

Vom da un exemplu în sensul acesta. Pentru a înțelege versetul din Naum 1:3 care este tradus în versiunea Cornilescu prin expresia: „Domnul este îndelung răbdător...,” dar care în original (ebraică) este $\mu\psi\pi\alpha \ %\rho\alpha \ \eta\omega\eta\psi$ (Yahweh erek afaim). Expresia $\mu\psi\pi\alpha \ %\rho\alpha$ (erek afaim), tradusă prin „îndelung răbdător” în versiunea Cornilescu, s-ar traduce literal prin: „nări lungi.” Pe baza acelei expresii, ne-am convins că este necesară o analiză atentă a expresiei respective. În Naum 1:3, dar și în alte versete din Vechiul Testament unde întâlnim această expresie, ea nu poate fi tradusă literal. Făcând o analiză a modului în care expresia este folosită în Vechiul Testament și în alte surse, vom ajunge la concluzia că ea reprezintă o metaforă pentru descrierea atitudinii de îndelungă răbdare a divinității (Exod 34:6, Numeri 14:18, Neemia 9:17) sau a unui om (Proverbe 14:29, 25:15). Ne-am convins încă odată de faptul că este foarte important să facem o analiză atentă a cuvintelor sau expresiilor cheie din textul biblic pe care îl alegem pentru întocmirea unui mesaj.

Chiar dacă unii dintre cititori nu stăpânesc limbile biblice, ei pot să parcurgă acest pas exegetic, prin respectarea instrucțiunilor date de noi la pasul patru, referitor la traducerea din original a textului. Ei pot apela la concordanțe ca: *Strong, Analytical Concordance* a lui Young, sau la un program pe calculator de tipul *Bible Works*, care îi vor asista în acest demers.¹⁴⁵

La acest pas vom pătrunde în structura internă a textului nostru. Analiza cuvintelor cheie ne ajută să clarificăm anumite probleme legate înțelegerea sensului textului biblic. Când vom vorbi despre metoda propriu zisă de structurare homiletică a unei predici, vom vedea că în multe cazuri, vom dezvolta ideile principale sau ideile secundare, prin simpla analiză a unor cuvinte sau expresii cheie. În anumite situații, ideile principale sau ideile secundare reprezintă de fapt explicația pe care predicatorul o dă rezultatelor obținute de el în urma analizei verbale a unui asemenea cuvânt sau expresii cheie.

Analiza cuvintelor cheie poate fi și un test al seriozității cu care predicatorul sau profesorul abordează textul biblic în mesajul său. Analiza cuvintelor sau a expresiilor cheie necesită o muncă intensă, timp suficient alocat acestei evaluări; însă efortul respectiv va fi răsplătit de Dumnezeu. Capacitatea de a evalua aceste cuvinte cheie poate reprezenta un criteriu de evaluare a conștiințozității și eficienței predicatorilor sau profesorilor. Profunzimea mesajelor unui predicator este dată în mare măsură și de această dimensiune. Trebuie să recunoaștem că există destul de puțini predicatori dispuși să muncească cu seriozitate în acest domeniu, să aloce suficient timp și efort pentru a analiza în mod corespunzător cuvintele și expresiile cheie ale textelor biblice. Însă cei care sunt dispuși să plătească prețul pot fi identificați cu ușurință.

¹⁴⁵ Pentru a învăța despre modul în care se folosesc concordanțele amintite mai sus citește informațiile de la pasul anterior (4).

Pentru a face analiza cuvintelor cheie este nevoie să folosim un tabel special de analiză, care va conține următoarele coloane (vezi tabelul de mai jos):

- În **prima coloană**, intitulată: „Cuvinte/expresii cheie din original,” vor fi înregistrate cuvintele sau expresiile pe care predicatorul le consideră importante pentru stabilirea sensului acelu text biblic. Este vorba de acele cuvinte sau expresii de a căror înțelegere atârână stabilirea înțelesului respectivului pasaj biblic. În această primă coloană vom înregistra cuvintele și expresiile în limba originală. În tabelul de mai jos vom da un exemplu de analiză a cuvântului #ρ,α, așa cum este întâlnit în Genesa 15:7.

MODELE DE TABEL CU ANALIZA CUVINTELOR CHEIE

Cuvinte / expresii cheie din original	Traduceri posibile	Traducerea preferată	Surse folosite (autor, titlu, pagina)
#ρ,α, Genesa 15:7			

Un alt exemplu de cuvânt cheie, luat de această dată din Noul Testament este ανωθεν (anowthen), din Ioan 3:3, tradus „din nou” în versiunea Cornilescu. Interpretul poate fi interesat de semnificația acestui termen folosit în avertizarea pe care Isus i-o adresează lui Nicodim: „Adevărat, adevărat îți spun că, dacă un om nu se naște din nou, nu poate vedea împărăția lui Dumnezeu.” Putem investiga semnificația expresiei „din nou,” folosită în traducerea românească. Interesul nostru este deosebit mai ales dacă ținem seama că este vorba despre o condiție *sine qua non* pentru cineva care vrea să ajungă la Dumnezeu. Versetul mai sus menționat este folosit ca bază pentru învățătura despre nașterea din nou susținută de neoprotestanți. Descoperirea sensului expresiei din original (greacă) este importantă pentru definirea doctrinei amintite.

Cuvinte / expresii cheie din original	Traduceri posibile	Traducere preferată	Surse folosite (autor, titlu, pagina)
ανωθεν Ioan 3:3			

- În cea de **a doua coloană**, pe care am intitulat-o „Traduceri posibile,” vom înregistra sensurile cele mai importante pe care le are cuvântul sau expresia respectivă în diferite pasaje din Vechiul Testament. În această coloană vom înregistra diferitele moduri în care poate fi tradus cuvântul sau expresia din original. În funcție de context, un cuvânt sau o expresie poate primi sensuri diferite. Ca un exemplu, putem să amintim expresia din Iona 1:3, unde ni se relatează că profetul Iona a fugit „departe de fața Domnului.” Însă cititorul se va întreba cum este posibil ca un om să fugă departe de Dumnezeu, când un alt verset biblic ne spune că nicăieri nu ne putem ascunde de fața Domnului. În Psalmul 139:7b, psalmistul se întreabă retoric: „unde voi fugi departe de Fața Ta?”¹⁴⁶

Pentru a descoperii sensurile pe care le are un cuvânt în original, vom apela la lexiconul *Brown – Driver – Briggs (BDB)* în care sunt înregistrate cuvintele din Vechiul Testament în ordinea alfabetică, de la Alef (Α) la Tav (Τ), în funcție de rădăcina lor. Vom căuta în acest lexicon, pagina în care este prezentat cuvântul nostru și vom descoperi că autorii lexiconului au

¹⁴⁶ În urma analizei pe care o vom face, vom ajunge la concluzia că sensul expresiei „departe de fața Domnului” din Iona 1:3 trebuie înțeleasă în sensul de: „în afara granițelor țării lui Israel,” locul geografic spre care Dumnezeu are mereu fața îndreptată. Nu vom interpreta expresia în sens ontologic, ca în Psalmul 139:7b.

înregistrat mai multe sensuri ale cuvântului; sensuri notate cu cifre arabe îngroșate, urmate de un punct îngroșat.

1. ... Primul sens important al cuvântului analizat...
2. ...Al doilea sens important al cuvântului nostru...
3. ...Al treilea sens important... etc.,

După fiecare cifră îngroșată este scris un sens al cuvântului, urmat de referințe biblice ale cuvântului; de versete în care acesta este folosit cu sensul menționat anterior. Autorii mai oferă și alte informații cu privire la sensul respectiv. Sugerăm ca cei neinițiați în a lucra cu lexiconul *BDB* să preia sensurile importante semnalate prin cifrele îngroșate, împreună cu câteva referințe biblice mai reprezentative, unde cuvântul se folosește cu sensul respectiv. Aceste informații le vom introduce în coloana a doua. Chiar dacă cuvântul respectiv are în *BDB* mai multe sensuri posibile, noi vom selecta doar acele sensuri mai semnificative din punctul nostru de vedere.

De exemplu, la cuvântul #ר,א, ,(ereț) lexiconul *BDB* oferă cinci sensuri principale posibile, din care noi am selectat doar trei, care ne ajută să lămurim semnificația cuvântului #ר,א, (ereț) din textul studiat, și anume: **Sensul (1...)** unde cuvântul #ר,א, (ereț) are sensul de „pământ,” „glob pământesc.” Acest sens este folosit în versetul din *Genesa* 18:18: „toate neamurile pământului (globului). Vom observa că alte versete unde cuvântul are sensul amintit mai sus, sunt cele din *Ieremia* 25: 26,29,30 și *Isaia* 37:16,20.

Un alt sens (2...) de bază al cuvântului înregistrat în *BDB* este cel de „țară,” „teritoriu.” Citind referințele biblice care urmează în *BDB*, vom descoperi că termenul #ר,א, (ereț) este folosit cu acest înțeles în *Genesa* 10:10: „țara Șinear.” Același sens al cuvântului poate fi observat și în *Eclesiastul* 10:16: „vai de tine Țară.”

Al treilea sens de bază din *BDB* pentru cuvântul analizat de noi în tabelul cuvintelor cheie este (3...) „pământ,” „moștenire.” Texte biblice reprezentative unde cuvântul se traduce cu acest sens, sunt *Exodul* 4:3: „Aruncă-l (toiagul) la pământ” (cu sensul de sol) și *Rut* 2:10.

Pentru descoperirea sensurilor cuvintelor sau expresiilor din textul studiat putem apela și la alte surse cu ar fi: Gerhard Linkowsky și Leonhard Rost, *Konkordanz zum hebraischen Alten Testament*, (Stuttgart: Württembergische Bibelanstalt, ediția a doua 1958). Deși este scrisă în germană, ea poate fi consultată și de cei care cunosc limba engleză sau latină, deoarece sensurile principale ale unui cuvânt din ebraică sunt oferite cititorului în cele trei limbi. Un avantaj al acestei concordante este că pentru fiecare cuvânt înregistrat sunt listate toate versetele din *Vechiul Testament*. Ca urmare, studentul are posibilitatea să numere și frecvența repetării unui cuvânt în *Vechiul Testament*; de câte ori se repetă acel cuvânt în *Vechiul Testament*. Dezavantajul concordanței Linkowsky constă în faptul că textele sunt prezentate fără a ni se spune care sunt sensurile specifice ale cuvântului într-un anumit verset, așa cum am fost obișnuiți în cazul *BDB*. Textele din *Scriptură* sunt înregistrate în concordanța Linkowsky, în limba ebraică.

O altă sursă de referință care ne ajută să descoperim sensurile cuvintelor cheie din *Noul Testament*, în limba greacă, este concordanța *BAGD*,¹⁴⁷ care este realizată în mod asemănător cu lexiconul *BDB* pentru limba ebraică. O sursă importantă de analiză a cuvintelor *Noului Testament* în greacă este cea scrisă de Fritz Rienecker, *A Linguistic Key to the Greek New Testament*, editat de Cleon L. Rogers, Jr., (Grand Rapids: Zondervan, 1980), care are și ediții mai elaborate și mai noi. Deși oferă informații mai sumare, totuși pentru analiza verbală a cuvintelor din limba greacă se poate folosi și volumul: *Dicționar Grec-Român*,¹⁴⁸

În coloana a 2-a vom lista sensurile pe care le are cuvântul studiat în *Scriptură*, înregistrând referința exactă de unde am extras sensul respectiv, după modelul de mai jos.

¹⁴⁷ Vezi William R. Arndt și F. Wilbur Gingrich, *Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, Chicago și Londra: University of Chicago Press, 1979, retipărită în 1999. Este o traducere și o adaptare a celei de a V-a ediții, revizuită și lărgită de F. Wilbur Gingrich și Frederick W. Danker, publicată inițial de Walter Bauer, în 1958 (*BAGD*).

¹⁴⁸ Vezi și D. Barnuțiu, E. Hubert, J. Kovacs, *Dicționar Grec-Român pentru studiul cuvintelor Noului Testament*, Cluj: Editura Teologos, 1999.

MODEL DE TABEL CU ANALIZA CUVINTELOR CHEIE DIN EBRAICĂ (Genesa 15:7):

Cuvinte / expresii originale	Traduceri posibile	Traducerea preferată	Surse folosite (autor, titlu, pagină)
	1. „Pământ” (glob, pământ) Genesa 18:18 „toate neamurile pământului (globului). - Ieremia 25: 26,29,30 (vezi și Isaia 37:16,20).		
# ρ, α , Genesa 15:7	2. „Țară,” „teritoriu.” „țara Șinear” - Eclesiastul 10:16 „vai de tine țară”.	Genesa 10:10.	
	3. „pământ,” „moștenire” Exodul 4:3 „Aruncă-l la pământ (toiagul)” (sensul de sol). Vezi și Rut 2:10.		

În același fel vom proceda și în cazul descoperirii sensurilor posibile pentru cuvintele originale din Noul Testament, unde textul este scris în limba greacă. Vom continua cu exemplul de analiză a unui cuvânt grecesc, și anume: analiza termenului $\alpha\nu\omega\tau\epsilon\nu$ (anothen) „din nou” (Cornilescu), întâlnit în Ioan 3:3. Vom observa că există mai multe sensuri ale cuvântului în Noul Testament, și anume: **Sensul 1.** „de deasupra” în sens spațial (Iacov 3:15). Acest sens este folosit și în Ioan 3:31, unde Ioan mărturisește despre Isus ca venind din cer, „Cel ce vine din cer” (traducerea Cornilescu). În acest verset se folosește același cuvânt $\alpha\nu\omega\tau\epsilon\nu$ (anothen). Același sens este folosit și în Iacov 1:17, unde autorul scrie că „orice dar desăvârșit este de sus $\alpha\nu\omega\tau\epsilon\nu$ (anothen).” **Sensul 2** al termenului analizat este: „de la început” purtând ideea de temporalitate. Termenul este folosit de Luca în versetul din 1:3, unde autorul îl informează pe destinatarul său despre modul în care a făcut cercetări pentru scrierea evangheliei sale: „Teofile...după ce am făcut cercetări cu deamărunta asupra tuturor acestor lucruri de la obârșia ($\alpha\nu\omega\tau\epsilon\nu$ - anothen) lor”, și **Sensul 3** al cuvântului este de: „încă odată,” „din nou,” ca în Galateni 4:9 unde Pavel îi mustră pe creștinii din Galatia: „vă mai întoarceți iarăși la acele învățături începătoare, slabe și săracăcioase, cărora vreți să vă supuneți din nou ($\alpha\nu\omega\tau\epsilon\nu$ - anothen)?” (vezi *BAGD*; 1991, p. 77).

Vom încerca să prezentăm mai jos modul cum informațiile din *BAGD* ar trebui înregistrate în tabelul analizei cuvintelor și expresiilor importante.

MODEL DE TABEL CU ANALIZA CUVINTELOR CHEIE DIN GREACĂ (Ioan 3:3):

Cuvinte / expresii cheie din original	Traduceri posibile	Traducerea preferată	Surse folosite (autor, titlu, pagină)

- anwqen
Ioan 3:3
1. „de deasupra” în sens spațial
  2. - Iacov 3:15 „înțelepciunea aceasta nu vine de sus anwqen (anothen)”.
  3. - Ioan 3:31 „Cel ce vine din cer anwqen (anothen)”(traducerea Cornilescu)
  4. - Iacov 1:17, unde autorul scrie că „orice dar desăvârșit este de sus anwqen (anothen).”
2. „de la început,” purtând ideea de temporalitate.
3. - Luca 1:3 „Teofile...după ce am făcut cercetări cu deamăruntul asupra tuturor acestor lucruri de la obârșia (anwqen - anothen) lor”).
  3. „încă odată,” „din nou,” Galateni 4:9 „vă mai întoarceți iarăși la acele învățături începătoare, slabe și sărăcicioase, cărora vreți să vă supuneți din nou (anwqen - anothen)?”

- În a treia coloană a tabelului cuvintelor și expresiilor cheie, numită „Traducerea preferată,” vom înregistra sensul cuvântului cheie care se potrivește cel mai bine în textul nostru. După ce am decis în privința sensului potrivit al cuvântului analizat, din punctul nostru de vedere, este nevoie să aducem cel puțin două argumente în sprijinul sensului propus de noi pentru cuvântul sau expresia respectivă. Argumentele pot fi de natură internă (din text) sau externă (din afara textului). În felul acesta vom arăta rațiunea pentru care am optat pentru sensul respectiv.

Există situații în care înțelegerea corespunzătoare a unui cuvânt cheie presupune luarea în considerare a mai multor sensuri ale cuvântului. Însă în această situație trebuie să fim suficient de atenți pentru a nu introduce în text sensuri pe care autorul biblic nu le-a intenționat niciodată. Una din slăbiciunile renumitului dicționar de teologie a Noului Testament, publicat în limba engleză de către Gerhard Kittle, în zece volume mari, *Theological Dictionary of the New Testament*, (TDNT), este tocmai lipsa de discernere a sensurilor cuvintelor în diferite contexte.¹⁴⁹ Din acest motiv James Barr a criticat dicționarul, în cartea sa *The Semantics of Biblical Languages*, (Oxford: Oxford University Press, 1961).

În continuare vom exemplifica modul de identificare a sensului unui cuvânt cheie, urmat de argumente care să susțină opțiunea pentru un anumit sens al cuvântului analizat. Vom folosi cele două cuvinte menționate mai sus. Analiza concretă a celor două cuvinte cheie va fi benefică pentru cititor, deoarece el va vedea cum se face în mod practic studiul exegetic al cuvintelor și expresiilor importante dintr-un text biblic.

MODEL DE TABEL CU ANALIZA CUVINTELOR CHEIE DIN EBRAICĂ (Genesa 15:7):

Cuvinte / expresii originale	Traduceri posibile	Traducerea preferată	Surse folosite (autor, titlu, pagină)
------------------------------	--------------------	----------------------	---------------------------------------

¹⁴⁹ Consultă cartea lui D.A. Carson, *Exegetical Fallacies*, Grand Rapids: Paternoster - Baker Books, a II-a ediție, 1999, inițial publicată în 1996, în special paginile 27-64.

1. Pământ (glob, pământ)
 - Genesa 18:18 „toate neamurile pământului (globului).
 - Ieremia 25: 26,29,30 (vezi și Isaia 37:16,20).
- #ρ,α,Genesa 15:7 2. Țară, teritoriu. Genesa 10:10. „țara Șinear”
 - Ecclesiastul 10:16 „vai de tine țară”.
3. „pământ” (moștenire, sol)
 - Exodul 4:3 „Aruncă-l la pământ (toiagul)” (sensul de sol). Rut 2:10.
- **Am optat pentru Francis Brown, *The New Brown-Driver-Briggs-Gesenius Hebrew and English Lexicon with an Appendix Containing the Biblical Aramaic, Massachussetts, Hendrickson Publishers, 1979, p. 75-76.***
- Sensul 2:** „țară,” care este cel potrivit în Genesa 15:7.
1. **Argument intern.** Dumnezeu îi promite lui Avraam o țară, pe care o compară cu o altă țară, din care acesta a ieșit: „te-am scos din Ur din Haldea” (Genesa 15:7b).
2. **Argument extern:** Cartea Iosua vorbește despre împlinirea promisiunii din Genesa 15:7. Israel a intrat în posesia țării Canaan „Domnul a dat lui Israel toată țara” (Iosua 21:43).

Vom da cel de-al doilea model de completare a coloanei a 3-a a tabelului cuvintelor și expresiilor cheie, luând de această dată un verset din Noul Testament, din Ioan 3:3.

MODEL DE TABEL CU ANALIZA CUVINTELOR CHEIE DIN GREACĂ (Ioan 3:3)

Cuvinte / expresii cheie din original	Traduceri posibile	Traducerea preferată	Surse folosite (autor, titlu, pagină)
anwqen Ioan 3:3	<p>5. „de deasupra” în sens spațial</p> <p>6. - Iacov 3:15 „înțelepciunea aceasta nu vine de sus anwqen (anothen)”.</p> <p>7. - Ioan 3:31 „Cel ce vine din cer anwqen (anothen)”(traducerea Cornilescu)</p> <p>8. - Iacov 1:17, unde autorul scrie că „orice dar desăvârșit este de sus anwqen (anothen).”</p> <p>4. „de la început,” purtând ideea de temporalitate.</p> <p>5. - Luca 1:3 „Teofile...după ce am făcut cercetări cu deamăruntul asupra tuturor acestor lucruri de la obârșia (anwqen- anohen) lor”).</p> <p>3. „încă odată,” „din nou,” având ideea de repetare Galateni 4:9 „vă mai întoarceți iarăși la acele învățături începătoare, slabe și sărăcicioase, cărora vreți să vă supuneți din nou (anwqen - anohen)?”</p>	<p>Cuvântul anwqen (anothen) poate conține toate trei sensurile: spațial (din cer), temporal (origine) și repetabilitate (din nou).</p> <p>1. Argument extern pentru sensul 1.</p> <p>2. - În Ioan 1:12-13 citim: „celor ce cred... le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu; născuți... din Dumnezeu.”</p> <p>3. Argument extern pentru sensul 1. Petru ne informează că creștinii au fost „născuți din nou dintr-o sămânță care nu poate putrezi” din Dumnezeu (1 Petru 1:23, cf.).</p> <p>4. Argument extern pentru sensul 2. Ioan 3:31 vorbește despre originea lui Isus „din cer,” care este aceeași și pentru cel născut din anwqen (anothen), din cer.</p> <p>5. Argument intern. Nicodim a înțeles expresia în sensul 3, de repetare a nașterii „un om bătrân. Poate el să intre a doua oară în pântecele maicii sale?” (Ioan 3:4), la care Isus încuviințează, arătând că este vorba de o repetare la nivel spiritual a procesului nașterii (Ioan 3:6-7).</p>	<p>William F. Arndt și F. Wilbur Gingrich, <i>A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature</i>, Chicago și London, Universit Chicago Press, 1979, p. 77.</p>

- În ceea ce privește completarea **coloanei a 4-a**, intitulată „**Surse folosite**,” aici vom înregistra dicționarele, lexicoanele, numele programelor de calculator (ca *Bible Works*, *E-Sword*, etc.), sau alte surse cu ajutorul cărora am descoperit sensul cuvintelor sau expresiilor cheie din textul biblic analiza. Este important să menționăm autorul și titlul sursei, precum și pagina sau

paginile din care am preluat acele informații (vezi cele două tabele de mai sus, în care am completat și coloana a patra).

În privința modului de scriere a datelor bibliografice, amintim că titlurile cărților se scriu cu italice sau se subliniază. În redactarea unui mesaj scris este nevoie să mai adăugăm și informații referitoare la orașul, numele editurii, și anul când a fost publicată.¹⁵⁰ Este obligatoriu să fie înregistrate toate sursele consultate. În felul acesta cei care vor fi interesați să aprofundeze studiul unor cuvinte sau expresii cheie analizate de predicator sau profesor, să se poată informa.

Tabelul cu analiza cuvintelor cheie poate fi folosit și în cazul întocmirii altor tipuri de mesaje, diferite de cel expozițiv, și anume: textual sau subiectiv. În cazul mesajului textual procedeul va fi similar cu cel folosit în compunerea mesajului expozițiv, cu diferența că unele cuvinte și expresii cheie vor fi luate și din alte texte biblice folosite ca argumente pentru susținerea ideilor secundare ce nu aparțin textului de bază. Analiza cuvintelor cheie se face și în cazul mesajelor subiective, care deși nu folosesc un text biblic de bază, ele sunt tot mesaje biblice, deoarece sunt argumentate cu texte biblice. În cazul anumitor texte biblice folosite în argumentarea ideilor unei predici subiective, vor apărea situații în care va fi nevoie să analizăm unele cuvinte și expresii mai importante. Atunci vom întocmi tabelul cuvintelor cheie discutat mai sus. În cazul mesajelor expozițive vom putea include cuvinte cheie preluate și din alte texte, diferite de textul de bază, atunci când vom apela la alte versete biblice ca argumente suplimentare pentru susținerea ideilor mesajului, sau în cazul în care vom folosi un alt text biblic ca ilustrație pentru o anumită idee din mesaj (vezi secțiunea referitoare la scrierea ilustrațiilor din acest volum).

6) Diagramarea textului

Următorul pas exegetic este întocmirea diagramei textului. După parcurgerea pașilor anteriori, și anume: întocmirea schiței tehnice, traducerea pasajului din original și realizarea tabelului cu analiza cuvintelor și expresiilor cheie întâlnite în textul biblic în original, următorul pas necesar în direcția descoperirii mesajului pe care îl conține textului nostru va fi construirea diagramei. Este indicat ca diagramarea să se facă în limba originală în care s-a scris textul biblic (ebraică sau greacă). Astfel că vom putea reprezenta structura pe care a intenționat-o autorul textului original, folosind cuvintele intenționate de acesta. Diagramarea textului este folositoare și în cazul în care folosim doar o traducere a Scripturii din original, în cazul nostru traducerea românească. Chiar dacă se vor pierde anumite detalii pe care le conține textul original, diagramarea este benefică în descoperirea mesajului textului biblic.

Diagrama ne ajută să vedem și din perspectivă grafică modul în care este structurat pasajului biblic studiat. Diagrama scoate în evidență relațiile care există între cuvintele și între propozițiile din text. Prin reprezentarea schematică folosită în diagramare, vom putea observa propozițiile principale (independente) și propozițiile secundare (subordonate, dependente) care compun textul.

Diagrama obținută poate constitui instrument util pentru întocmirea mesajelor expozițive și textuale, deoarece ea va scoate în evidență relațiile de coordonare sau de subordonare între ideile textului. Diagrama ușurează procesul descoperirii ideilor principale ale textului, prin modul în care aceste idei sunt reprezentate grafic în diagramă (mai ales în cazul diagramei bloc), precum și identificarea ideilor secundare care aparțin de o anumită idee principală. Diagrama contribuie deci la vizualizarea structurii textului și a evoluției logice a ideilor sale. Vom reuși astfel mai ușor să urmărim cu exactitate structura textului biblic în întocmirea mesajelor expozițive și textuale.

Există mai multe tipuri de diagrame pe care le putem folosi în diagramarea textului nostru. Printre cele mai folosite sunt: diagrama liniară și diagrama bloc. Vom prezenta în continuare modul de realizare a celor două tipuri de diagrame amintite.

Diagrama liniară

Pentru a face diagrama liniară ne vom folosi de anumite reprezentări grafice convenționale, cu scopul de a obține o vizualizare cât mai corespunzătoare a textului studiat. Aceste convenții ne vor ajuta să structurăm ideile principale și ideile secundare ale textului nostru. Vom prezenta în

¹⁵⁰ Pentru a învăța modul în care se înregistrează sursele bibliografice, dar și alte informații utile referitoare la întocmirea și redactarea unui referat. Vezi manualul lui William Giles Campbell, Stephen Vanghan Ballou și Carole Slade, *Form and Style: Theses, Reports, Term Papers*, (Boston: Houghton Mifflin Company, 1990).

continuare câteva simboluri convenționale importante care ne vor ajuta în reprezentarea grafică a diagramei liniare.¹⁵¹ Simbolurile propuse în această lucrare sunt doar o variantă posibilă de reprezentare. Predicatorul sau profesorul poate să-și construiască un model propriu de reprezentare, care să i se potrivească cel mai bine.

O primă schemă pe care o putem folosi în întocmirea diagramei liniare poate fi folosită pentru reprezentarea grafică a unei propoziții simple care conține doar subiectul și predicatul. În acest caz putem folosi o reprezentare după modelul de mai jos, unde subiectul este despărțit de predicat printr-o bară verticală care intersectează linia orizontală.

SUBIECT | PREDICAT

Vom da ca exemplu cel mai scurt verset din Biblie: Ioan 11:35, care conține doar subiect și predicat.

ISUS | PLÂNGEA

În cazul în care propoziția noastră conține și un complement direct, putem folosi o reprezentare în care complementul direct este plasat după predicat, despărțit de acesta printr-o linie verticală care nu intersectează linia orizontală, așa cum se întâmplă în cazul separării dintre subiect și predicat.

SUBIECT | PREDICAT | COMPLEMENT DIRECT

Un exemplu de propoziție cu subiect, predicat și complement direct poate fi întâlnit în versetul din Genesa 15:6

„AVRAM | A CREZUT | PE DOMNUL”

Dacă întâlnim în textul pe care îl studiem o propoziție care are subiect, predicat și un complement indirect, subiectul și predicatul vor putea fi reprezentate după modelul de mai sus, iar complementul indirect se va scrie după predicat, separat de acesta printr-o linie oblică înclinată spre stânga, după modelul de mai jos.

SUBIECT | PREDICAT \ COMPLEMENT INDIRECT

O asemenea construcție gramaticală este întâlnită în Romani 13:1.

„ORICINE SĂ FIE SUPUS \ STĂPÂNIRILOR”

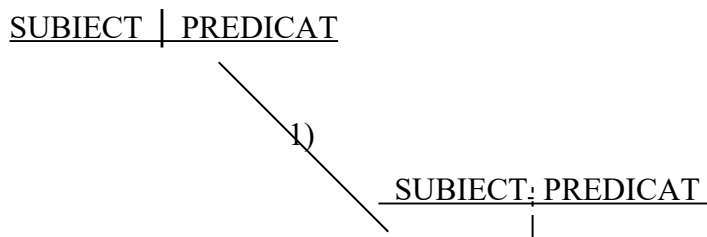
Cuvintele de legătură se pot reprezenta printr-o linie oblică sub partea de vorbire pe care o determină. De exemplu, dacă într-o propoziție cu subiect predicat și complement direct avem un cuvânt de legătură (conectiv) care determină subiectul propoziției, acesta se poate reprezenta astfel:

¹⁵¹ Reprezentările grafice convenționale au fost preluate din cartea lui Thomas R. Schreiner, *Interpreting the Pauline Epistles, op.cit.*, p. 79-95.

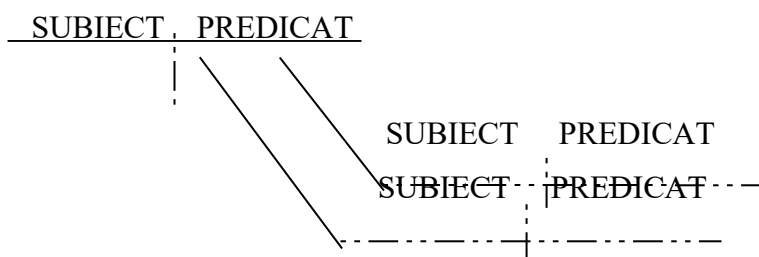
SUBIECT ; PREDICAT ; COMPLEMENT DIRERCT

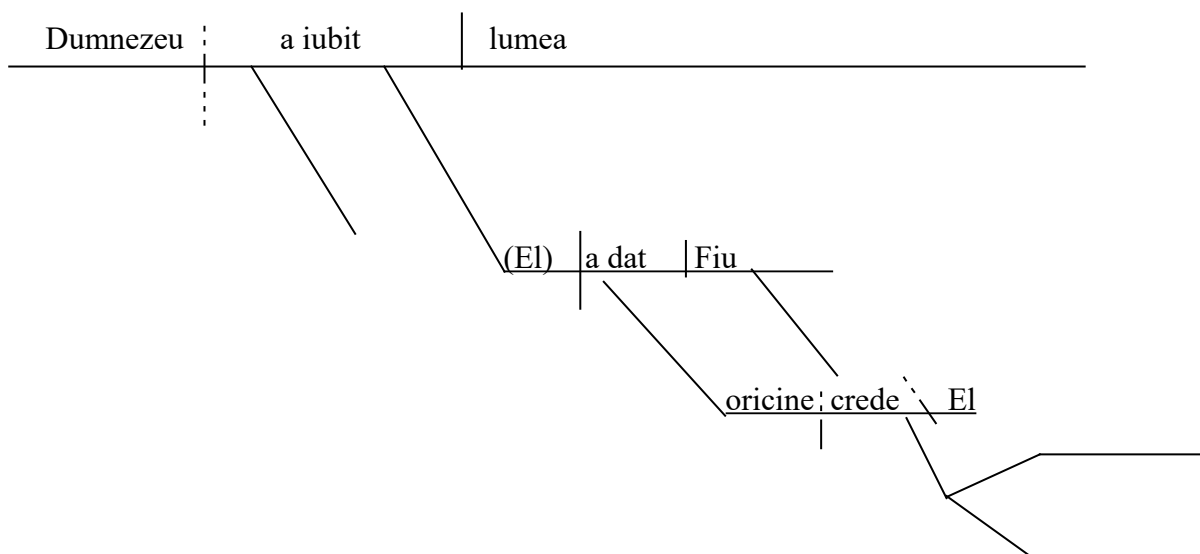
În ceea ce privește reprezentarea relației dintre ideile principale și secundare, vom specifica faptul că ideile secundare din text vor fi legate de ideile principale în funcție de partea de vorbire a propoziției de care depind acestea. În cazul în care ideea secundară se leagă de predicatul propoziției principale, putem proceda astfel:

Dacă avem mai multe propoziții secundare subordonate unei propoziții principale, vom putea reprezenta construcția gramaticală astfel:

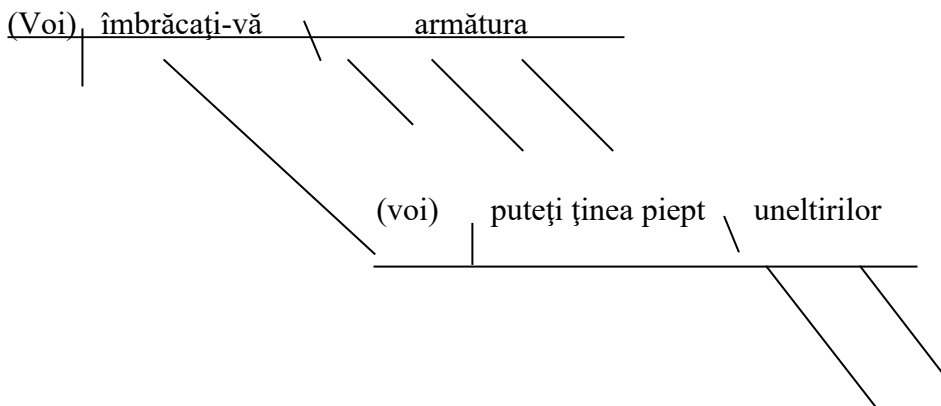

Vom prezenta în continuare un exemplu de diagramare liniară a versetului din Ioan 3:16. Vom mai specifica faptul că acolo unde subiectul propoziției este subînțeles îl vom pune în paranteză.

Din reprezentarea grafică de mai sus am observat că în cazul în care într-o propoziție subiectul sau predicatul nu este formulat explicit, trebuie să scriem subiectul sau predicatul implicit în paranteză. În exemplul de mai sus, unde pronumele personal „El,” este subiect implicit pentru propoziția secundară „(El) a dat Fiul.” Deoarece pronumele nu este formulat de autorul textului noi l-am pus în paranteză (El).

Un alt exemplu de diagramă liniară pe care îl vom prezenta se referă la textul din Efeseni 6: 11-17;

Diagrama bloc

Așa cum afirmam, există mai multe metode de diagramare a unui text biblic.¹⁵² Dorim să oferim o alternativă la diagrama liniară, care ar putea fi preferată de unii în anumite situații. Diagrama liniară ne ajută să reprezentăm structura textului, folosindu-ne de anumite reprezentări grafice, ceea ce reprezintă un mare avantaj în privința posibilităților de vizualizare a unui text prin intermediul unor scheme sugestive. Însă această diagramă are și un dezavantaj, în sensul că întocmirea ei nu este la îndemâna oricui, deoarece ea comportă un grad ridicat de complexitate în ceea ce privește stăpânirea unui sistem coerent de reprezentări grafice ale ideilor și cuvintelor unui text, precum și o imaginație bogată pentru schematizarea textului. Din acest motiv, considerăm că este util să prezentăm și diagrama bloc ca pe o alternativă, care este mai ușor de realizat.

Dorim să prezentăm acum modul în care se construiește o diagramă bloc. În cazul diagramei bloc vom așeza propozițiile în funcție de importanța lor, respectând următorii pași:

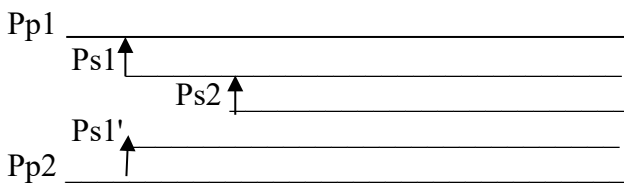
- Pentru început, vom scrie ideile principale ale textului în partea din stânga foii.
- Vom continua să înregistrăm ideile secundare mai în spre dreapta. Cu cât ideile pe care le conține textul vor avea o tot mai mică importanță, cu atât ne vom deplasa tot mai spre marginea din dreapta a foii.
- Vor exista situații în care o propoziție secundară nu este înregistrată de autor imediat după propoziția principală de care ea depinde. Când întocmim diagrama bloc nu este obligatoriu să respectăm ordinea în care au fost scrise ideile în textul biblic. Predicatorul are dreptul să facă o altă organizare a ideilor ținând seama de relațiile gramaticale de coordonare sau subordonare din text.
- Vom așeza fiecare propoziție subordonată imediat sub propoziția principală de care aparține, dar vom avea grijă să respectăm rangul propozițiilor (importanța lor), folosindu-ne de un grupaj de linii verticale paralele (care pot fi imaginare) trasate pe foaie sau pe ecranul computerului, în mod vizibil, sau care să existe doar în mintea celui

¹⁵² Vezi de exemplu modelele folosite de Key Arthur, în cartea: *Cum să studiem Biblia, op.cit.*

ce întocmește diagrama. Cu cât scade importanța ideilor, acestea se vor alinia tot mai înspre dreapta paginii sau ecranului.

- Ideile de același rang (importanță) se vor găsi pe aceeași linie verticală trasată sau imaginată a paginii. Vom avea un număr de linii verticale (trasate sau imaginare), funcție de numărul de ranguri (grade de importanță) în care se încadrează ideile textului biblic studiat.
- Sugerăm ca scrierea cuvintelor de legătură să se facă pe un rând, separat de ideile textului, folosindu-se astfel câte un rând special pentru acestea. În felul acesta ele sunt scoase în evidență mai ușor. Predicatorul poate și să le încercuiască, scriindu-le pe același rând cu propoziția de care aparțin. Evidențierea cuvintelor de legătură (a conectivelor) este importantă, deoarece ele ne ajută să descoperim relațiile în care se află ideile textului nostru: de coordonare, de subordonare.

Dacă ar fi să reprezentăm modul în care se așează ideile unui text biblic într-o diagramă bloc, această reprezentare ar putea arăta astfel:

Pp – este simbolul pentru propozițiile principale dintr-un text.

Ps – se referă la propozițiile secundare de diferite ranguri, după cum sunt reprezentate în reprezentarea de mai sus. În această reprezentare observăm că Ps1 și Ps1' sunt de același rang; la fel și Pp1 și Pp2.

Vom prezenta mai jos două exemple de diagramare bloc a unui text biblic. Primul exemplu se referă la pasajul din Efeseni 5:18,19.

(v.18) **Nu** vă îmbățați de vin

↓
aceasta este destrăbălare

Dimpotrivă,

fiți plini de Duh

(v.19) ↓
vorbind (în original verbul este la participiu) între voi
cu

- psalmi
- cântări de laudă
- cântări duhovnicești

Vom observa că relația dintre versetele 18b și 19 este una de subordonare, deoarece versetul 19 începe cu un participiu prezent la diateza activă (l₁alou_{nt}e_j), care exprimă modul de exersare a umplerii cu Duhul Sfânt.¹⁵³

Cel de-al doilea exemplu de diagramă bloc pe care îl vom prezenta acum se bazează pe textul din Efeseni 6:11-13.

(v.11) Înbrăcați-vă cu toată armătura lui Dumnezeu

¹⁵³ Vezi Rogers; 1980, p. 538.

ca să

↳ puteți ține piept împotriva uneltirilor Celui Rău

(v.12)

căci

↳ noi n-avem de luptat împotriva cărnii

ci

↳ împotriva domniilor ...

(v.13) **De aceea**

Luați toată armătura lui Dumnezeu....

Referitor la întocmirea diagramei bloc este util să facem următoarele observații:

- Cel care studiază are libertatea să folosească un sistem propriu de aranjare a ideilor. Însă va avea grijă ca să scoată în evidență structura pasajului studiat. De exemplu, va căuta să scrie în așa fel cuvintele de legătură, plasându-le pe un rând separat, încercuindu-le sau subliniindu-le, pentru ca să iasă în evidență modul în care acestea contribuie la structurarea ideilor pe care le conectează.
- Trasarea anumitor linii verticale reale sau imaginare în diagramă se poate aplica și pentru expresii sau cuvinte, nu numai pentru propoziții întregi sau idei complete din text.
- În diagrama pe care o întocmim, nu este obligatoriu să prezentăm în detaliu toate ideile principale sau toate ideile secundare pe care le conține textul. Acest lucru contribuie la o simplificare a diagramei bloc a textului. Simplificarea ne ajută să observăm mai ușor relațiile dintre idei și propoziții. Vor fi scrise complet ideile care contribuie la înțelegerea aceluia singur concept (în cazul mesajelor expositive sau textuale), care va constitui baza pentru formularea propoziției prediciei. Vom reține faptul că textul studiat poate să abordeze mai multe concepte, însă pe noi ne interesează doar unul (vezi definiția prediciei expositive).
- Pot exista situații când conceptul pe care îl alegem pentru predică aparține de o idee secundară a textului. Nu numim predică expositivă doar cea care folosește ca și concept pentru propoziția prediciei doar ideea mare (ideea exegetică) a textului respectiv.

Odată cu realizarea diagramei textului (liniară sau bloc) putem spune că am parcurs pașii exegetici care vizează structura gramaticală a pasajului biblic. Însă după cum vom vedea, stabilirea sensului textului biblic nu este dependentă doar de cunoașterea structurii gramaticale. În text vor fi întâlnite și probleme de o altă natură: istorică, literară, teologică care vor fi rezolvate în pașii pe care urmează să îi prezentăm în continuare.

7) Analiza istorică

La acest pas vom fi interesați să descoperim anumite aspecte legate de evenimentele istorice la care face referire textul nostru. Vom avea în vedere problemele de natură istorică întâlnite în text, pe care nu le cunoaștem sau nu le stăpânim. Analiza istorică este o continuare, o aprofundare a analizei contextului discutat la pasul 2. Diferența este că la analiza istorică ne vom concentra asupra acelor evenimente istorice la care face referire în mod specific textul studiat.

Vom căuta să înțelegem personajele, evenimentele, dar să identificăm și locurile geografice la care face referire textul biblic, atunci când descrie evenimentele. Deși suntem la pasul numit analiza istorică, vom fi interesați să aflăm și informații de natură geografică, care ne ajută să facem localizarea unui oraș, identificare traseului unui drum la care face referire textul, etc.

La analiza istorică se poate pune problema identificării unor expresii întâlnite în pasajul biblic, care țin de un anumit context istoric la care face referire textul nostru, și al căror semnificație nu o mai putem dezlega. Va fi nevoie să studiem despre anumite practici sau obiceiuri care erau prezente în perioada la care face referire textul, și pe care noi nu le mai putem înțelege datorită distanței în timp, între perioada despre care vorbește textul și vremea noastră. De exemplu, în Deuteronom 22:9 Dumnezeu poruncește lui Israel să nu samene în ogorul său „două feluri de

semințe.” În Deuteronom 22:11 li se poruncește să nu poarte „o haină țesută din două fire, din lână și în unite împreună,” iar în versetul 12 li se impune: „să faci ciucuri la cele patru colțuri ale hainei cu care te vei înveli.”

Pentru a face analiza istorică a unui pasaj, va trebui să apelăm la alte texte biblice care pot face lumină în legătură cu contextul istoric respectiv.¹⁵⁴ Ne vom folosi, de asemenea, de surse din domeniul istoriei, cum ar fi: dicționare și enciclopedii biblice, cărți de arheologie, sau anumite programe de computer care conțin surse cu caracter istoric sau teologic.¹⁵⁵ Lămurirea unor aspecte de natură istorică sau geografică poate contribui în mod semnificativ la înțelegerea mesajului unui text biblic. Analiza istorică este un aspect important în studiul exegetic al pasajelor biblice.

În întocmirea unui mesaj nu este nevoie să ne concentrăm asupra tuturor aspectelor de natură istorică pe care le ridică textul. Vom avea în vedere în special acele probleme istorice care considerăm că trebuie cunoscute pentru înțelegerea textului.

8) Analiza literară

(7)

Un alt pas exegetic inclus în metoda propusă în această carte este analiza literară. Studiarea textului biblic folosit pentru întocmirea mesajului presupune și o analiză literară a acestuia. Deși pașii exegetici pe care i-am discutat mai sus fac referire într-un fel sau altul la analiza literară,¹⁵⁶ totuși este necesar să facem o investigație atentă a textului din punct de vedere literar. Acest studiu va ține seama de următoarele domenii: analiza semantică, analiza sintactică, evaluarea genului, a stilului folosit de autorul care a scris textul, precum și probleme legate de atmosfera prezentă în text.¹⁵⁷

Din punct de vedere lingvistic, putem afirma că cuvintele reprezintă materia primă folosită de cel care comunică în scris sau oral. Cuvintele reprezintă pentru un text, sau pentru un discurs, ceea ce sunt cărămizile pentru o construcție. Sensul cuvintelor analizate izolat de context, nu ne

¹⁵⁴ În legătură cu aplicarea ciucurilor la colțurile hainelor, se putea apela la texte ca cel din Numeri 15:38 sau Deuteronom 6:4-9, unde se insistă asupra recapitulării poruncilor, folosindu-se și unele obiecte, ca ciucurii.

¹⁵⁵ Putem sugera aici cărți ca cea a lui Leon Wood, *A Survey of Israel's History*, ediție revizuită și lărgită de David O'Brien, Grand Rapids: Zondervan, 1986, inițial publicată în 1970; sau *Dicționarul Biblic*, redactor principal: J.D. Douglas, etc, traducători: Liviu Pup și John Tipei, (Oradea: Editura „Cartea Creștină,” 1995), sau Pat Alexander, editor coordonator, *Enciclopedia Bibiei: Viața și vremurile, mesajul și înțelesurile – Un ghid comprehensiv*, Cluj: Editura Logos, 1996. Consultă de asemenea și cartea lui Dumitru Abrudan și Emilian Cornișescu, *Arheologie biblică*, (București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al bisericii Ortodoxe Române, 1994). Recomandăm și consultarea seriilor de volume scrise de Ovidiu Drimba, *Istoria culturii și civilizației*, vol. 1, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984. În privința programelor de computer am amintit deja programul *Bible Works*, *E-Sword*, sau *Teophilus*, etc.

În cazul în care este interesat de istoria bisericii, predicatorul sau profesorul poate apela la Earle E. Cairns, *Creștinismul de-a lungul secolelor: O istorie a Bisericii creștine*, Oradea: Cartea creștină, 1997; Ludwig Hertling, *Istoria bisericii*, traducător: Emil Dumea, Editura Ars Longa, 2001; Emanoil Băbuș, *Introducere în istoria bisericăscă universală*, București: Sofia, 2003; În cartea lui Gene Fedele, *Eroi ai credinței: O relatare inspiratoare și ilustrată a 2000 de ani de creștinism*, Oradea: Editura Casa Cărții, 2004, este inclus și portretul lui Pavel și al altor părinți bisericăști ca: Ignățiu Atanasie, Augustin, etc.

¹⁵⁶ Vezi pașii referitori la întocmirea schiței tehnice, analiza cuvintelor și expresiilor cheie și diagramarea textului studiat, care implică într-o anumită măsură analiza literară. Schița tehnică clarifică relația dintre textul studiat și cartea din care el face parte. Analiza cuvintelor și expresiilor cheie, analizează din punct de vedere semantic sensul termenilor importanți din text. Diagramarea textului contribuie la înțelegerea relațiilor de natură sintactică a cuvintelor din propoziții și fraze.

¹⁵⁷ În legătură cu evaluarea aspectelor amintite mai sus poate fi consultată cartea lui Robert A. Traina, *Methodical Bible Study: A New Approach to Hermeneutics*, Grand Rapids: Francis Asbury Press of Zondervan Publishing House, 1985, publicată inițial în 1952. Despre atmosfera pe care o prezintă textul el vorbește la pagina 71.

oferă o perspectivă completă asupra mesajului pe care îl comunică textul. Anumite cuvinte pot avea sensuri neclare în textul nostru, altele pot avea semnificații teologice specifice. De aceea sarcina celui care studiază este de a clarifica mesajul aceluși pasaj, descoperind sensurile ascunse ale cuvintelor și expresiilor ținând seama de relațiile care se stabilesc între ele în textul analizat.

În privința **analizei din punct de vedere semantic**, adică a evaluării sensurilor cuvintelor pe care le conține textul biblic analizat, am discutat mai în detaliu la pasul 5, unde am vorbit despre analiza cuvintelor și expresiilor cheie. La capitolul despre analiza semantică este necesar să mai adăugăm faptul că, în cele mai multe cazuri, un anumit cuvânt va avea un singur sens într-un text dat. Ca urmare vom căuta să descoperim acel sens intenționat de autor. În scopul acesta va fi necesar să răspundem la câteva întrebări, care ne-au devenit deja familiare, de la analiza cuvintelor și expresiilor cheie, și anume:

- Care sunt sensurile posibile ale cuvântului?
- Care din aceste sensuri se potrivește cel mai bine în context?
- Cum mai este folosit cuvântul de către același autor sau de către alți autori în alte texte biblice sau chiar în literatura extrabiblică a vremii respective? În sensul acesta ne vom putea folosi de dicționare, lexicoane sau concordanțe biblice (vezi la analiza cuvintelor cheie de mai sus).
- Ne vom întreba de asemenea dacă cuvântul analizat are anumite sensuri speciale, care nu sunt prezentate în mod explicit în text?
- Vom căuta să vedem dacă există alte sinonime sau antonime ale cuvântului folosit în textul nostru, care ne-ar putea ajuta să înțelegem, prin comparație sau contrast, sensul cuvântului respectiv.

Un alt domeniu de interes în privința analizei literare, îl reprezintă **evaluarea din punct de vedere sintactic** a cuvintelor și propozițiilor din textul studiat.¹⁵⁸ Este vorba despre funcțiile pe care le au cuvintele în propoziție sau propozițiile în fraze. Vom căuta să descoperim relațiile care există între cuvintele sau între propozițiile din textul nostru. Ne interesează în mod special acele părți de vorbire care ar putea influența interpretarea pasajului nostru, cum ar fi:

- prezența sau absența articolului hotărât
- timpul și diateza verbului
- cazul substantivelor și al pronumelor
- topica cuvintelor în propoziție
- propozițiile sau conjuncțiile prezente în text
- prezența verbelor finite, la care vom analiza timpul, diateza și modul,
- prezența în text a verbelor nepersonale de la modul infinitiv și participiu,
- folosirea participiului cu rol atributiv, circumstanțial, cauzal, etc.,
- analiza felului în care adjectivele din text determină anumite părți de vorbire din propoziție sau frază,
- studierea adverbilor prezente în pasajul biblic.

La analiza literară vom fi interesați și de genul literar în care a fost scris textul nostru: narațiune, poezie, literatură de înțelepciune, parabolă, epistolă, pildă, literatură didactică, etc.¹⁵⁹ Într-un fel vom analiza un text poetic și în altfel unul didactic. În textul poetic vor predomina figurile de stil, în timp ce în textul didactic se pune accentul pe sensul literal al cuvintelor și expresiilor. Din acest motiv, o preocupare deosebită a celui care studiază este de a analiza și figurile de stil semnificative, care contribuie la înțelegerea mesajului textului studiat.

În studierea textului biblic este necesar să fim atenți și la atmosfera pe care o descrie textul. Pentru a înțelege tonul și atmosfera textului ne vom uita după cuvinte care descriu stări sufletești, ca bucurie, încântare, tristețe, durere, etc. Putem da ca exemplu expresia folosită de Pavel:

¹⁵⁸ Pentru documentarea în privința analizei semantice și sintactice a unui text în limba română este indicat să se consulte cartea Mioarei Avram, *Gramatica pentru toți*, București: Editura Academiei, 1986, sau cea a lui Irimia Dumitru, *Gramatica limbii române*, ediția a II-a (Iași: Polirom, 2004). A apărut deja *Gramatica limbii române*, editată de Academia română în 2006. Va fi utilă folosirea *Dicționarului explicativ al limbii române*, editori Ion Coteanu, et.al., București: Editura Academiei, 1984, sau ediția nouă a aceluiași dicționar *DEX*, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan,” ediția a II-a, (București: Editura Univers enciclopedic, 1996). A apărut deja *Gramatica limbii române*, editată de Academia română în 2006.

¹⁵⁹ O sursă foarte utilă în acest domeniu este cartea scrisă de Gordon D. Fee și Douglas Stuart, *Biblia ca literatură*, traducător Adrian Pastor, Cluj-Napoca: Editura Logos, 1995, retipărită în 1998. Vezi de asemenea Gordon D. Fee, *New Testament Exegesis: A Handbook for Students and Pastors*, ediție revizuită, Louisville: Westminster și John Knox Press, 1993, editată inițial în 1983.

„schilodească-se odată cei ce vă tulbură” din Galateni 5:12, care exprimă o stare de indignare din partea autorului față de iudeii care predicau necesitatea tăierii împrejur. Vom căuta să observăm și alte construcții literare folosite de autor pentru a comunica. Este important de observat și stilul adoptat de autor în comunicare. Stilul se referă la acele caracteristici specifice ale autorului, care îl fac unic prin modul de exprimare propriu.¹⁶⁰

9) Analiza teologică

(9)

La acest pas vom căuta să descoperim adevărurile teologice pe care le conține textul. Ne vom concentra asupra acelor adevăruri teologice din text care contribuie la înțelegerea mesajului biblic pe care dorim să îl comunicăm în predică. Este important să descoperim adevărurile teologice mai semnificative din text, pentru a vedea în ce măsură pasajul biblic studiat contribuie la formularea revelației biblice prezentată în cartea respectivă.¹⁶¹

În analiza teologică, vom fi preocupați să identificăm adevărurile noi pe care le prezintă textul. Ne interesează să observăm dacă adevărurile teologice din textul se regăsesc și în altă parte în cărțile Scripturii care au fost scrise înainte cărții pe care noi o studiem. Vom consulta apoi cărțile Scripturii care au fost scrise după data scrierii textului studiat, pentru a vedea situațiile în care adevărul descoperit în pasajul studiat a fost reiterat după momentul scrierii lui. În felul acesta ne vom putea face o perspectivă corectă asupra progresului revelației divine în istoria salvării omenirii. Vom da un exemplu pentru a clarifica acest aspect. Vom observa că ideea justificării prin credință formulată în Habacuc 2:4b „cel neprihănit va trăi prin credință,” a fost formulată inițial înaintea lui Habacuc, în Genesa 15:6, unde autorul cărții ne informează că datorită faptului că Avraam a crezut promisiunea lui Yahweh referitoare la înmulțirea seminței lui, această atitudine i-a fost considerată neprihănire. „Avraam a crezut pe Domnul și Domnul i-a socotit lucrul acesta ca neprihănire.” Putem spune că afirmația din Genesa 15:6 este o aplicație particulară a adevărului teologic formulat în Habacuc 2:4b, în sensul că Avraam l-a crezut pe Dumnezeu iar această credință l-a ajutat să se bucure în viață, de ceea ce i-a promis Dumnezeu. Ca urmare, ceea ce a experimentat Avraam (înmulțirea urmașilor), este rezultatul credinței lui. Habacuc va generaliza mai târziu acest caz particular spunând că: „cel neprihănit va trăi prin credință,” așa cum s-a întâmplat și cu Avraam care a crezut pe Dumnezeu.

Continuând firul evoluției adevărului referitor la justificarea prin credință, vom descoperi că un alt pasaj în care este formulat adevărul din Habacuc 2:4b se află în Isaia 7:9. În acest verset avem o formulare negativă a adevărului. Este vorba despre avertizarea pe care o adresează Isaia regelui Ahaz. Isaia îl îndeamnă pe Ahaz să își pună încrederea în Dumnezeu în războiul pe care urma să-l poarte împotriva Israelului de Nord și a Siriei (Războiul Siro-Efraimit – 735 î.C.). Isaia îi spune lui Ahaz: „Dacă nu credeți, nu veți sta în picioare.” De această dată avem un exemplu negativ în persoana lui Ahaz, care refuză să se încreadă în promisiunea lui Dumnezeu. Am observat modul în care adevărul teologic din Habacuc 2:4b se regăsește în secțiunile Scripturii care s-au scris înainte de Habacuc.

După ce am evaluat evoluția diacronică a adevărilor textului anterior momentului în care s-a scris cartea din care face parte pasajul pe care îl studiem, vom urmări modul în care adevărul sau

¹⁶⁰ În ceea ce privește analiza figurilor de stil, a atmosferei textului, precum și alte aspecte legate de studiul biblic, consultă cartea lui Robert Traina, *Methodical Bible Study: A New Approach to Hermeneutics*, Grand Rapids: Francis and Taylor Publishing House, 1985, publicată inițial în 1952.

¹⁶¹ Pentru analiza adevărilor teologice din textul Scripturii pot fi consultate cărți de teologie biblică ca de exemplu: Hans Klein, *Viața binecuvântată: Scurt cuprins al învățăturilor biblice*, București: Blueprint, 2004; Negoită, Atanasie, *Teologia biblică a Vechiului Testament* (București: Editura 'Credința Noastră', 1992); Walter Kaiser Jr. *Toward an Exegetical Theology*, Grand Rapids: Baker Book House, 1981; Smith, Ralph, *Old Testament Theology: Its History, Method, and Message*, (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1993); Brevard Childs, *A Biblical Theology of the Old and New Testament* (Philadelphia: Fortress Press, 1993), Brueggemann, Walter. *Theology of the Old Testament: Testimony, Dispute, Advocacy*, (Minneapolis: Fortress Press, 1997). Pot fi consultate cărți de teologie a Noului Testament, cum ar fi: Ladd, G. E., *A Theology of the New Testament*, (Grand Rapids: Eerdmans, 1974), Guthrie, Donald, *New Testament Theology*, (Illinois: Inter-Varsity Press, 1981), precum și alte cărți de teologie biblică. Studentul poate apela, pentru comparație, și cărți de teologie sistematică cum ar fi: Millard Erickson, *Teologie creștină*, 3 vol., traducător: Elena Jorj, (Oradea: Cartea Creștină, 1995); Wayne Grudem, *Teologie Sistematică: Introducere în doctrinele biblice*, traducător: Dinu Moga, Oradea: Editura Făclia, Editura Universității Emanuel, 2004, original publicată în 1994. Când consultă mai ales cărți de teologie sistematică, studentul va fi atent să nu introducă în textul studiat adevăruri teologice care nu sunt prezente în textul biblic, dar pe care le găsește în anumite surse consultate.

adevărurile din text sunt reiterate în cărțile Vechiului și Noului Testament care urmează după data scrierii cărții noastre. Dacă vom continua cu exemplul de mai sus, referitor la Habacuc 2:4b, vom putea observa evoluția adevărului după momentul scrierii cărții Habacuc. Vom vedea că adevărul se regăsește în Noul Testament, în Evrei 10:37-38, în Romani 1:17 și în Galateni 3:8. În ultimele două referințe amintite Pavel dezvoltă doctrina justificării prin credință, un adevăr foarte important în învățătura Noului Testament. Observăm deci că justificarea prin credință are rădăcini în Vechiul Testament (Genesa 15:6, Isaia 7:9, Habacuc 2:4b). Această învățătură a căpătat semnificații noi în istoria creștinismului, mai ales în secolul al XVI-lea, odată cu reforma lui Luther, Calvin și Zwingli. Justificarea prin credință a fost învățătura pentru care Luther reacționat împotriva papalității, declanșând cunoscuta reformă religioasă creștină din acea vreme.¹⁶²

Exemplul de mai sus demonstrează cât de importantă este studierea evoluției diacronice a adevărilor teologice pe care le conține textul biblic analizat, pentru a înțelege progresul revelației în cadrul canonului creștin. Cel care studiază evoluția adevărilor teologice din text are responsabilitatea de a observa similaritățile și diferențele care intervin în această dezvoltare teologică a revelației biblice, în raport cu textul nostru, luat ca referință. Detaliile respective sunt utile pentru a descoperi modul în care a evoluat un anumit adevăr în procesul revelației cuprinse în canonul creștin.

Un alt exemplu care ne ajută să înțelegem importanța evaluării evoluției teologice a adevărilor unui text biblic, poate fi cel din 2 Samuel 24:1, unde se afirmă că Domnul l-ar fi ispitit pe David. Există o aparentă confuzie în acest sens. În 2 Samuel 24:1 autorul spune că “Domnul...a stârnit pe David...zicând: 'Du-te și fă numărătoarea poporului.’” Din acest text am putea deduce că Dumnezeu este sursa ispitirii lui David. Confuzia se accentuează dacă citim mai departe versetul din 1 Cronici 21:1, unde cronicarul scrie că “Satana s-a sculat împotriva lui Israel, și a ațâțat pe David să facă numărătoarea lui Israel.” Cum să înțelegem aceste relatări aparent contradictorii, care descriu același eveniment? Se pune întrebarea dacă există două surse ale ispitei: Satana și Dumnezeu?

Pentru a înțelege această dificultate, va fi util să vedem modul în care este abordată problema ispitirii în Noul Testament. Iacov 1:13 ne informează că “nimeni, când este ispitit să nu zică: 'sunt ispitit de Domnul.' Căci Dumnezeu...nu ispitește pe nimeni.”

Pe baza celor trei referințe care abordează învățătura despre ispitire, vom putea da o explicație satisfăcătoare în legătură cu sursa ispitei. Analizând cronologic evoluția învățăturii, vom ajunge la concluzia că revelația este progresivă, Dumnezeu nu a putut face de cunoscut toată revelația dintr-o dată. Cărțile lui Samuel au fost scrise în secolul al X-lea înainte de Cristos, iar cărțile 1 și 2 Cronici au fost scrise în secolul al V-lea înainte de Cristos. Autorul Cronicilor care a trait cu 500 de ani după Samuel, a avut o mai bună înțelegere a revelației, deoarece au fost scrise mai multe cărți canonice. După 500 de ani cronicarul a înțeles mai bine că Satana este cel care ispitește. Însă Iacov, după alți mai bine de 500 de ani, clarifică definitiv problema ispitirii, spunând că “Dumnezeu nu ispitește pe nimeni.” Cum explicăm totuși contradicția dintre cele două texte din Vechiul Testament? Analizând cele două pasaje din perspectiva discuției de mai sus, înțelegem că Dumnezeu are un rol în mecanismul ispitei, El este cel care îngăduie ispita, o tolerează. Deci într-un fel, pe baza textului din 2 Samuel 24:1, înțelegem că Dumnezeu a îngăduit ca David să fie ispitit de Satana. Însă, Satana este autorul ispitirii lui David.

Descoperirea adevărilor teologice din textul biblic și evaluarea lor în contextul canonic creștin este un pas important în analiza exegetică a textului, preliminară întocmirii propriu zise a unei predici.

10) Extragerea principiilor

Ultimul pas exegetic înregistrat de noi, care face parte din metoda de analiză exegetică propusă în această carte se referă la extragerea principiilor din textul biblic studiat. După ce am analizat textul în contextul îndepărtat, am stabilit care este contribuția lui la înțelegerea mesajului întregii cărți biblice din care acesta face parte (schița tehnică), am realizat și analiza propriu zisă a textului (traducerea din original, analiza cuvintelor și expresiilor cheie, diagramarea, analiza

¹⁶² Vezi cartea lui Timothy George, *Teologia reformatorilor*, op.cit.

literară, istorică, literară, și teologică), este nevoie să adunăm rezultatele studiului exegetic, căutând să formularea principiile pe care le conține textul analizat.

Principiul este un adevăr general valabil extras din textul biblic, care conține o singură idee. Vom căuta să extragem din text acele principii care contribuie la clarificarea mesajului pe care dorim să îl întocmim pe baza acelui text. Pentru a extrage aceste principii ne putem folosi de diagrama bloc sau liniară pe care am construit-o mai înainte. Diagrama ne ajută să identificăm mai ușor relațiile structurale dintre ideile comunicate de text. Este util să vedem modul în care sunt reprezentate grafic și înregistrate ideile principale și secundare a textului studiat. Configurația ideilor din diagramă ne pot ajuta în descoperirea și formularea principiilor.

Pentru formularea principiilor ne vom folosi de un așa numit tabel cu principii. Acesta va conține trei coloane: prima coloană înregistrează numărul curent al principiului formulat; adoua coloană va conține principiul propriu zis formulat, iar în a treia coloană vor fi înregistrate argumentele care susțin că principiul respectiv se regăsește în pasajul biblic studiat. Argumentele explică modul în care un anumit principiu se regăsește în acel text biblic. În felul acesta vom explicita relația dintre adevărul formulat în principiu și pasajul Scripturii. Argumentele pot fi incluse în predica noastră, în măsura în care ele vor aduce lumină în ceea ce privește clarificarea mesajului. Uneori argumentele aduse în susținerea principiilor pot fi folosite ca idei secundare ale predicii.

În continuare vom prezenta câteva observații care merită a fi luate în considerare atunci când formulăm principiile:

- Nu întotdeauna principiile pot fi extrase în mod direct din text. Uneori principiile sunt prezentate în mod indirect. Un asemenea exemplu este înregistrat în Fapte 5:1-11, unde suntem informați că Anania și Safira au mințit pe Duhul Sfânt. Pe baza acestui caz particular, se poate formula un principiu: „Dumnezeu îi condamnă pe cei care mint.”
- Un principiu se formulează în cuvinte proprii, nu se acceptă scrierea lui cu ajutorul citatului biblic care conține principiul.
- După fiecare principiu formulat vom scrie referința biblică exactă, pentru a arăta de unde am extras principiul.
- Imediat după înregistrarea referinței vom adăuga citatul biblic din care am extras principiul. Observațiile făcute până aici se aplică și în cazul formulării argumentelor care susțin principiile, și anume: formularea argumentului în cuvinte proprii, menționarea referinței biblice și a citatului biblic pe care se bazează argumentul.
- Principiile vor fi formulate ca adevăruri general valabile. Ele nu vor conține nume proprii, cu excepția numelor Trinității.
- Nu vom folosi conjuncția „și,” care leagă mai multe idei. Principiul trebuie să conțină o singură idee.
- În anumite situații, principiile pot fi preluate din tabel pentru a fi folosite ca idei principale ale predicii, iar argumentele aduse în susținerea principiilor pot fi folosite ca idei secundare ale mesajului pe care îl construim. Însă nu dorim să facem o regulă din aceasta.
- Vor exista situații în care vom dori să extragem principii bazate pe ideile secundare ale textului, atunci când conceptul biblic pe care dorim să-l dezvoltăm în predică se regăsește într-o idee secundară a pasajului biblic.
- Recomandăm ca în susținerea unui principiu să fie aduse cel puțin două argumente.

Vom prezenta în continuare exemple de tabele cu principii. Vom scoate un principiu din Efeseni 5:18, prezentând și argumentele care îl susțin.

Tabel cu principii (Efeseni 5:18)

Nr. principiu	PRINCIPII	ARGUMENTE
1	Biblia interzice beția (Efeseni 5:18a) „... nu vă îmbătați de vin ...”	<p>Argument 1. Beția duce la destrăbălare (Efeseni 5:18b), „... aceasta este destrăbălare.”</p> <p>Argument 2. Beția este prezentată în contrast cu starea creștinului umplut cu Duhul Sfânt (Efeseni 5:18c), „... dimpotrivă, fiți plini de Duh.”</p>

Un alt exemplu de tabel cu principii pe care îl vom prezenta în continuare, va avea în vedere pasajul din Efeseni 6:11-17.

Tabel cu principii (Efeseni 6:11-17)

Nr. principiu	PRINCIPII	ARGUMENTE
1	Scriptura vorbește despre necesitatea echipării cu armura lui Dumnezeu (Efeseni 6:11), „îmbrăcați-vă cu toată armura lui Dumnezeu.”	<p>Argument 1. Cu scopul de a face față atacurilor diavolului (Efeseni 6:11), „ca să puteți ținea piept împotriva uneltirilor diavolului.”</p> <p>Argument 2. Pentru a fi biruitori (Efeseni 6:13), „să rămâneți în picioare, după ce veți fi biruit totul.”</p> <p>Argument 3. Pentru a rezista momentelor critice (Efeseni 6:13) „ca să vă puteți împotrivi în ziua cea rea.”</p>
2	Biblia prezintă elementele componente ale armurii divine (Efeseni 6:14-17) „având mijlocul încins cu adevărul, îmbrăcați cu platoșa neprihănirii, ... ” (v.14), ...	<p>Argument 1. Adevărul (Efeseni 6:14) „având mijlocul încins cu adevărul... ”;</p> <p>Argument 2. Neprihănirea (Efeseni 6:14) „îmbrăcați cu platoșa neprihănirii, ... ”</p> <p>Argument 3. Credința (Efeseni 6:15) „luați scutul credinței,... ” etc</p>

După ce am parcurs toți pașii exegetici incluși în metoda de analiză exegetică pe care am descris-o până aici, culminându cu extragerea principiilor din textul biblic studiat, suntem în măsură să trecem la cea de a doua etapă importantă de întocmire a predicii, și anume: organizarea din punct de vedere homiletic a mesajului. Este vorba de structurarea propriu zisă a predicii.

Înainte de a trece la această etapă, considerăm că este important să facem o serie de remarci în legătură implementarea celor zece pași exegetici discutați până aici. Vom specifica faptul că cei zece pași reprezintă un model de analiză exegetică propusă de autorul acestor rânduri, care se regăsesc într-o formă sau alta în metodele exegetice studiate în licee teologice și seminarii la cursuri de exegeză pe Vechiul și Noul Testament.

Așa cum afirmam mai sus, cititorii care nu au avut posibilitatea de a studia într-un seminar teologic pot beneficia din plin de metoda exegetică propusă aici. Deși nu neapărat în această ordine sau în această formulare, pașii prezentați în acest capitol constituie etapele principale care intră într-un model exegetic obișnuit. Cartea de față a fost scrisă în așa fel încât cititorul să-și însușească un model de analiză exegetică necesar construirii unei predici sau studierii în particular a unui pasaj din Scriptură.

Singurii pași la care cititorul neinițiat va avea probleme sunt: pasul (4) referitor la traducerea textului din original și pasul (5) referitor la analiza cuvintelor și expresiilor cheie din text. Însă pasul (5) poate fi parcurs, dacă cititorul va ținea seama de indicațiile date pentru cei neinițiați în privința consultării unor concordanțe, lexicoane, dicționare de specialitate sau programe specializate pe calculator.

Parcurgerea pașilor exegetici este foarte importantă și benefică pentru cel care pregătește un mesaj biblic. Acești pași au un rol deosebit în efectuarea unei analize exegetice corecte a textului biblic. De aceea considerăm că stăpânirea limbilor originale în care s-a scris Biblia creștină este un instrument neprețuit în descoperirea sensului textelor biblice.

Dar pentru cei care nu au posibilitatea de a studia într-un program organizat, însușirea acestei metode, chiar cu neajunsurile amintite, este de un mare ajutor în studierea personală a Scripturii, și implicit pentru întocmirea mesajelor biblice. Prin dobândirea unor competențe în domeniu analizei exegetice, rezultatele celui care întocmește un mesaj biblic vor fi superioare, prin comparație cu rezultatele obținute înainte de a-și fi însușit metoda prezentată aici. Predicatorul trebuie să se aștepte la aprecieri concrete din partea ascultătorilor. Însă adevăratul câștig constă în faptul că predicatorul va deține o metodă utilă de analiză a textului, reușind astfel să studieze și să comunice mai bine mesajul Scripturii.

Exercițiu aplicativ

Continuați analiza exegetică a textului biblic evaluat la exercițiul aplicativ 1, realizând de această dată:

- traducerea textului din original
- schița tehnică a pasajului,
- diagrama linară sau diagrama bloc,
- analiza cuvintelor și expresiilor cheie din text, studiind cel puțin 3 cuvinte sau expresii cheie,
- analiza literară a textului,
- analiza istorică,
- analiza teologică și
- extragerea principiilor din text.
-

CAPITOLUL 5: STRUCTURAREA HOMILETICĂ A MESAJULUI BIBLIC

După ce am analizat din punct de vedere exegetic textul ales pentru predică, trecându-l prin cei zece pași ai metodei propusă în capitolul anterior, vom trece la cea de a doua etapă a procesului de întocmire a mesajului, și anume: organizarea din punct de vedere homiletic a predicii. La această fază vom căuta să structurăm adevărurile descoperite în urma studiului exegetic anterior, într-o anumită logică care să rezulte într-un mesaj coerent. Pentru structurarea corespunzătoare a ideilor extrase dintr-un text este necesar să folosim o serie de reguli de organizare homiletică.¹⁶³ Indiferent de metoda folosită: expozitivă, textuală sau subiectivă, **orice mesaj va conține cele șase elemente de bază care intră în structura sa homiletică.** Ideile descoperite în urma analizei exegetice vor fi organizate într-un mesaj coerent, folosind următoarea structură homiletică:

1. **Introducerea**
2. **Propoziția predicii**
3. **Propoziția de tranziție**
4. **Ideile principale**
5. **Ideile secundare**
6. **Concluzia.**

Reținem că în privința ordinii pe care o vom respecta în construirea acestor elemente, introducerea și concluzia vor fi ultimele care vor fi dezvoltate.

Subliniem faptul că principiile homiletice folosite în întocmirea unui mesaj expozitiv, se aplică pentru toate tipurile de mesaje biblice. Deosebirea dintre aceste tipuri de mesaje va apărea când va fi vorba de identificarea sursei din care se vor extrage acele elemente de bază ale structurii homiletice. Sursa folosită pentru organizarea homiletică a unui mesaj expozitiv este una singură, și anume: textul biblic din care am extras conceptul sau tema pe care dorim să o prezentăm în predică.

Extragerea conceptului de bază din Scriptură, se va face parcurgând cei zece pași exegetici, din studiul preliminar. În privința organizării ideilor din text, ne vom folosi de cele șase elemente componente caracteristice oricărei structuri homiletice. Realizarea *unui mesaj expozitiv* corespunzător presupune *o exegeză corectă* a pasajului studiat și *o organizarea homiletică care să respecte cele șase elemente amintite.*

Înainte de a parcurge elementele principale care intră în organizarea unei predicii, indiferent de tipul ei, este necesară etichetarea fiecărui element pe care îl parcurgem. Se poate folosi un sistem propriu de etichetare. Vom căuta să scoatem în evidență prin subliniere, încercuire, etc., etapele importante pe care le conține mesajul.¹⁶⁴ Semnalizarea secțiunilor principale ale predicii îl ajută pe predicator să rețină mai bine conținutul predicii și să urmărească schița predicii cu mai multă ușurință, în procesul comunicării mesajului.

¹⁶³ W. E. Sangster, vorbește în cartea sa *The Craft of Sermon Construction, op.cit.*, despre metode de pregătire a mesajelor biblice, dar într-un mod mai greu de urmărit și fără o structură bine definită. Acest lucru este înțeles și pentru că această carte a fost scrisă la începutul secolului al XX-lea, p.151-185.

¹⁶⁴ Pentru a înțelege mai bine importanța și modul practic de etichetare al unui mesaj, consultă schema din „Anexe,” de la sfârșitul acestei lucrări, care ilustrează un mod de etichetare.

O predică trebuie să fie bine organizată. Predica trebuie să dezbată o singură idee clar formulată, pe care predicatorul o va urmări pe tot parcursul mesajului său. Această idee unică a fost numită de noi „un singur concept.” În construirea predicii vom avea grijă să respectăm acea progresie logică care să poată fi observată în prezentarea mesajului. Respectând cu grijă etapele amintite mai sus vom reuși să evităm greșeala de a formula ideii cu conținut asemănător, redundant, realizând astfel un mesaj coerent și plăcut pentru ascultători. O structurare atentă a predicii îl ajută pe cel care comunică să-și organizeze bine timpul expunerii, îi oferă un simț al progresului în transmiterea mesajului și îl conștientizează în legătură cu proporționarea corectă a timpului afectat comunicării fiecărei secțiuni principale a predicii. Dacă mesajul este bine organizat, audiența va putea să urmărească evoluția logică a ideilor. Organizarea corespunzătoare a mesajului este benefică atât pentru predicator cât și pentru audiență în ceea ce privește memorarea, reamintirea și reproducerea ideilor importante din predică.¹⁶⁵

În paginile care urmează vom discuta despre modul de întocmire a fiecărui element care intră în structura homiletică a unei predici.

1. SCRIEREA INTRODUCERII

Prin introducere, cel care comunică pregătește audiența, încercând să-i convingă ascultătorii că este important să asculte acest mesaj. Introducerea pentru o predică are rolul pe care îl are o ușă de intrare într-o clădire; în sensul că ea facilitează accesul în clădirea propriu zisă. Tot așa și introducerea îl motivează pe ascultător să fie atent la conținutul mesajului. În nici un caz, introducerea nu trebuie să fie mai lungă de un sfert din mesajul propriu-zis. Considerăm că am fost foarte indulgenți când am sugerat această proporție. Cu toate acestea este important ca predicatorul să facă o introducere corespunzătoare, deoarece ea contribuie într-o mare măsură la pregătirea atmosferei pentru recepționarea mesajului de către ascultători. Există însă pericolul ca predicatorul să facă o introducere prea lungă, și în acest caz să fie nevoit să scurteze conținutul predicii datorită lipsei de timp. În acest caz ascultătorii nu mai reușesc să pătrundă suficient în “clădire,” deoarece ei au stat prea mult la “ușă.”

Introducerea are menirea de a capta atenția ascultătorilor și de a le menține interesul cu privire la mesajul care urmează să fie comunicat. Cu ajutorul introducerii, predicatorul va încerca să demonstreze că mesajul său merită să fie ascultat. Din acest motiv o structurare corespunzătoare a introducerii este importantă.¹⁶⁶

Ce să evităm în introducere?

În prezentarea introducerii predicatorul va căuta să evite următoarele aspecte:

- Se va feri de o exprimare prea pretențioasă, de un limbaj tehnic, pe care ascultătorii nu îl cunosc. Acest lucru va distra atenția audienței de la mesajul propriu zis. Ascultătorii vor rămâne cu gândul la acei termenii noi folosiți de predicator și nu vor mai urmări desfășurarea mesajului.
- Predicatorul nu va lăuda în mod exagerat anumite persoane sau pe sine. Acest lucru poate crea reacții adverse în rândul audienței și va distra atenția.
- Se va evita folosirea informațiilor care nu au o legătură directă cu mesajul propriu zis. Oricât de interesante i se vor părea, predicatorul trebuie să se abțină de a le include dacă ele nu au nimic în comun cu mesajul. Predicatorul va putea introduce acele informații dacă le găsește un loc potrivit în mesajul său.
- Predicatorul va evita să își ceară scuze de la amvon. În cazul în care face o afirmație greșită va trebui să informeze audiența, spunând că rectifică ceea ce a spus, sau va relua ideea pe care a greșit-o fără a se scuza. Cel care comunică trebuie să dea dovadă de demnitate și autoritate atunci când proclamă Cuvântul lui Dumnezeu. Pavel îl îndeamnă pe Timotei: “Nimeni să nu-ți disprețuiască tinerețea ci fii o pildă pentru credincioși în vorbire, în purtare...” (1 Timotei 4:12).
- În general nu este indicat să facem de cunoscut audienței ideile principale ale mesajului, chiar în introducere. Prezentarea ideilor pe rând, va menține o anumită tensiune pozitivă în rândul audienței, care va stârni curiozitatea, necesară pentru menținerea interesului audienței, pe tot

¹⁶⁵ Vezi Charles W. Koller, *Expository Preaching without Notes, op.cit.*, p. 20-27.

¹⁶⁶ Vezi ce spune și W. E. Sangster, în cartea sa *The Craft of Sermon Construction, op.cit.*, în legătură cu caracteristicile unei introduceri eficiente, p.132-134.

parcursul mesajului. Excepție de la această regulă o fac mesajele cu un grad mai mare de dificultate, cum sunt predicile doctrinare. În acest caz, prin amintirea la început a ideilor principale, ascultătorii vor putea să urmărească mai ușor evoluția mesajului.

Părțile principale ale introducerii

Toate ideile din introducere trebuie să conducă către acel concept central, extras din textul biblic ales pentru predică, în cazul mesajelor expositive și textuale. Conceptul central va fi ultimul formulat în introducere, sub denumirea de propoziție a predicii.

Orice introducere trebuie să conțină **patru părți** principale:

- a. 1) **Afirmația introductivă**
- b. 2) **Ilustrația introducerii**
- c. 3) **Textele biblice care susțin afirmația introductivă, și**
- d. 4) **Propoziția predici**
- e.

Vom prezenta acum în detaliu fiecare element principal al unei introduceri.

1) Afirmația introductivă

Prima propoziție din predică este afirmația introductivă. Ea este un adevăr general valabil, ceea ce înseamnă că nu va conține nume proprii, cu excepția numelui lui Dumnezeu. În formularea ei nu se folosește conjuncția „și.” Afirmația introductivă încearcă să ne familiarizeze cu acel unic concept pe care urmează să îl prezentăm în conținutul predicii noastre. Conceptul respectiv va fi formulat explicit în ultima parte a introducerii, în așa numita „propoziție a predicii,” pe care o vom analiza mai jos. În cazul mesajelor expositive și textuale afirmația introductivă este legată de conceptul preluat din textul biblic de bază care urmează apoi să fie dezvoltat în predică. În cazul mesajelor subiective afirmația introductivă este legată de subiectul predicii, care a fost ales de predicator. Prin afirmația introductivă predicatorul urmărește să facă legătura dintre nevoile audienței și conceptul biblic care urmează să fie prezentat, în cazul mesajelor expositive și textuale, sau să facă legătura dintre nevoile audienței și tema abordată în predica subiectivă. Vom avea grijă să formulăm în așa fel afirmația introductivă încât ea să cuprindă nevoia audienței. În cazul formulării afirmației introductive pentru mesajele expositive și textuale, avem responsabilitatea de a armoniza în aceeași afirmație introductivă și textul biblic împreună cu nevoile audienței. În ceea ce privește mesajele subiective, afirmația introductivă nu este dependentă de un anumit text din Scriptură ci doar de nevoia audienței pe care dorim să o analizăm în conținutul predicii.

Pentru a înțelege mai bine cum să formulăm părțile principale ale introducerii, dar și elementele principale care intră în structura homiletică a unui mesaj biblic, vom oferi cititorului un exemplu practic, după fiecare descriere a modului de întomire a unei părți din predică. În felul acesta, dacă vom pune cap la cap toate exemplele practice, la finalul acestui capitol vom obține o predică expositivă. Exemplul nostru se va baza pe textul din Iacov 1:22-25. În afară de exemplul din Iacov, vom mai oferi și alte exemple, atunci când considerăm că este necesar.

Exemplu:

Afirmația introductivă (Iacov 1:22-25): *Mulți oameni susțin că sunt credincioși dar în realitate nu toți cei care susțin, sunt ceea ce pretind.*

După ce am formulat afirmația introductivă, vom trece la următoarea parte importantă a introducerii, și anume: prezentarea unei ilustrații care clarifică afirmația introductivă.

2) Ilustrația introducerii

Înainte de prezentarea ilustrației introducerii este nevoie să explicăm audienței care este relația dintre ilustrația respectivă și afirmația introductivă. Înainte de prezentarea ilustrației este

absolut necesară o explicație care să arate în ce sens ilustrația pe care urmează să o prezentăm contribuie la clarificarea ideii pe care o dezvoltăm în predică. Această explicație face trecerea de la afirmația introductivă către ilustrația introducerii. Explicația va trebui să arate legătura directă dintre cele două părți principale ale introducerii. În introducere nu vom prezenta ilustrații care n-au legătură cu afirmația introductivă, indiferent cât de interesante ar fi acestea. Introducerea nu are ca scop crearea unei atmosfere de destindere, sau producerea bunei dispoziții. Prin această ilustrație vom exemplifica adevărul formulat în ideea introductivă care vizează nevoia audienței, din perspectiva conceptului care urmează să fie elaborat în mesaj. În mod indirect, în cazul mesajelor expositive și textuale, va trebui să ne gândim la relația existentă între ilustrație și conceptul biblic care va fi formulat în propoziția predicii.

După ce am prezentat ilustrația, uneori va fi nevoie să concluzionăm cu o observație care să arate în mod concret legătura între afirmația introductivă și ilustrația pe care tocmai am prezentat-o.

Pentru lămurirea afirmației introductive este indicat să ne limităm la două sau trei ilustrații. Pentru a prezenta ilustrații reprezentative în raport cu problemele audienței ce urmează să fie dezvoltate în mesaj, este bine să facem o listă cu manifestările concrete ale nevoii audienței pe care dorim să o abordăm. Vom căuta să fim cât se poate de specifici. Vom alege ilustrațiile cele mai sugestive din acest punct de vedere. Simptomele specifice menționate vor convinge ascultătorii că afirmația introductivă este reală.

În scrierea ilustrației introducerii este important să reținem următoarele aspecte:

- Ilustrația va avea rolul de a exemplifica adevărul formulat în afirmația introductivă.
- Putem da una sau mai multe ilustrații pentru clarificarea afirmației introductive. Acestea au rolul de a susține afirmația introductivă.
- Vom da o explicație la începutul și la sfârșitul ilustrației pentru a scoate în relief relația dintre ilustrație și afirmația introductivă.
- Vom fi atenți să nu prezentăm aceste ilustrațiile cu scopul de a ataca o anumită persoană din audiență.
- Să nu dăm cazuri reale negative din rândul audienței. Se poate da ca ilustrație un exemplu pozitiv din rândul audienței. Însă este nevoie de multă înțelepciune în folosirea unor exemple din adunare.
- Este interzis să nu folosim exemple concrete din activitatea de consiliere spirituală proprie, din biserica unde slujim. Atunci când predicatorul dorește să prezinte un anumit caz, este necesar să să ceară permisiunea persoanei la care intenționează să facă referire. Se cere multă delicatețe în prezentarea introducerii.
- Ilustrațiile prezentate în introducere nu trebuie să conțină și soluții de rezolvare ale problemei adresate, ci doar manifestări vizibile ale problemei.
- Ilustrațiile introductive pot fi luate din viața bisericii, dacă acestea nu vizează un caz singular, ci ele reprezintă o problemă generală în biserică.
- Ilustrațiile introductive pot fi luate din diferite domenii ale vieții.

Informații suplimentare referitoare la folosirea ilustrațiilor vor fi prezentate mai jos la secțiunea despre scrierea ilustrațiilor. În continuare vom prezenta un exemplu de ilustrație a introducerii, pe baza textului din Iacov 1:22-25.

Exemplu:

Ilustrația introducerii (Iacov 1:22-25). (Pentru început vom explica relația dintre afirmația introductivă și ilustrația pe care urmează să o prezentăm). Pentru a demonstra faptul că afirmația de mai sus (afirmația introductivă) este adevărată, doresc să vă relatez o întâmplare. Cineva a povestit că vizitând o mănăstire din Moldova a văzut că o bătrânică a aprins o lumânare în fața icoanei cu persoana lui Cristos. Icoana era așezată în partea dreaptă, la intrarea în mănăstire. După aceea s-a deplasat în stânga, unde era un tablou cu iadul, în care era reprezentat Satan și îngerii lui. Bătrânică a aprins o lumânare și în fața aceluia tablou. Intrigat de cele văzute, persoana care se uita la bătrânică s-a dus să o întrebe de ce a aprins o lumânare și în fața lui Satan. Bătrânică îi răspunde: “Maică! Cine mai știe pe mâna cui voi ajunge în lumea cealaltă? De aceea eu vreau să mă pun bine și cu unu și cu altul.”

(Este bine să facem o scurtă observație referitoare la legătura dintre afirmația introductivă și ilustrația care tocmai a fost prezentată). Această femeie credea despre sine că este credincioasă, dar în urma gestului ei, ne îndoim că ea era cu adevărat credincioasă.

După prezentarea ilustrației vom trece la cea de a treia parte importantă a introducerii, și anume: vom aduce unul sau mai multe texte din Scriptură care să susțină afirmația introductivă.

3) Texte biblice care susțin afirmația introductivă

În alegerea textelor biblice care susțin afirmația introductivă vom ține seama și de conținutul propoziției prediciei, pe care urmează să o includem în ultima parte a introducerii. Aceste texte biblice trebuie să facă legătura dintre afirmația introductivă și propoziția prediciei. Vom căuta pasajul sau pasajele biblice care susțin cel mai bine afirmația și ilustrația introductivă a mesajului ce urmează să fie comunicat. Vom căuta să armonizăm afirmația introductivă, ilustrația introducerii, textul biblic de susținere a afirmației introductive cu nevoia ascultătorilor, pe care dorim să o adresăm în mesaj.

Înainte de a aminti textul sau textele biblice pe care dorim să le aducem în sprijinul afirmației introductive, este bine să dăm o explicație, în care vom informa audiența în legătură cu aspectele pe care le clarifică textul biblic, în raport cu problema ridicată în afirmația introductivă. În felul acesta ascultătorii vor fi convinși de armonia existentă între părțile principale ale introducerii discutate mai sus. De prea multe ori mesajul nu dă rezultatele așteptate, tocmai pentru că predicatorul îi lasă pe ascultători să tragă cele mai multe concluzii, sau să găsească conexiunile între ideile prezentate în mesajul său. Însă presupuzițiile predicatorului nu sunt justificate, deoarece de cele mai multe ori audiența nu va sesiza, așa cum crede el, relațiile dintre idei, și nu va trage concluziile, pe care bănuiește el că sunt evidente, fără a mai fi nevoie de explicațiile sale.

În anumite situații va fi utilă explicarea pe scurt a contextului din care face parte textul biblic propus ca argument în sprijinul afirmației introductive. În cazul în care nu suntem suficient de informați, este nevoie să consultăm anumite comentarii biblice, care aduc lămuriri despre situațiile concrete în care autorul a scris textul respectiv. De exemplu, dacă dorim să formulăm o afirmație introductivă în care să facem referire la dragostea creștină, putem folosi ca text pentru susținerea afirmației câteva versete din 1 Corinteni 13. În acest caz ar putea fi necesară prezentarea contextului în care Pavel scrie aceste rânduri. Cartea vorbește despre certuri între frații din Corint, ei fiind împărțiți în partide. Se menționează despre un caz grav de curvie între membrii bisericii; alții erau mândri de cunoștințele lor, etc. Aceste manifestări ale corintenilor se potrivesc uneori cu situația audienței căreia îi vorbește predicatorul. În mijlocul unor frământări similare cu cele descrise în 1 Corinteni, predicatorul ar putea sugera ascultătorilor săi posibilitatea de a opta pentru dragostea creștină ca soluție la crizele existente.

În selectarea textelor care vor susține afirmația introductivă, vom reține faptul că nu trebuie să forțăm textul biblic ca să se potrivească în toate detaliile pe care le presupune situația experimentată de audiență. Va fi necesară o ajustare. Uneori va fi nevoie să renunțăm la anumite aspecte ale nevoii concrete din biserică pentru a armoniza cât mai bine afirmația introductivă cu textul Scripturii. Se poate renunța la acele aspecte pe care predicatorul nu intenționează să le adreseze în mesajul său. Va păstra însă acele probleme pe care dorește să le dezvolte în predică. În anumite situații vom considera că un singur text nu argumentează satisfăcător în favoarea afirmației introductive. În acest caz putem apela și la alte texte care aduc unele completări necesare.

Când înregistrăm textul sau textele biblice aduse în sprijinul afirmației și a ilustrației introductive, este obligatoriu să dăm referința biblică exactă, să cităm acea porțiune din pasaj care scoate în evidență nevoia pe care vrem să o abordăm în mesajul nostru. Nu vom fi zgârciți în privința citării de versete biblice în mesajul nostru. Citarea versetelor biblice conferă autoritate mesajului nostru.

După ce predicatorul a prezentat textul sau textele biblice pentru susținerea afirmației introductive, va fi necesar să dea o altă explicație care să evidențieze legătura dintre textul biblic și propoziția prediciei care urmează să fie formulată în continuare.

Vom prezenta în continuare exemplu nostru pentru a înțelege mai bine cum se procedează în cazul includerii textelor biblice ca argumente în sprijinul afirmației introductive.

Exemplu:

Text biblic în sprijinul afirmației introductive bazat pe Iacov 1:22-25: (La început vom da o scurtă explicație care să arate relația dintre afirmația introductivă și textul biblic care urmează să fie prezentat, apoi menționăm și prezentăm textul). Domnul Isus atrage atenția ucenicilor în legătură cu pericolul de a se autoînșela în privința credinței pe care o au. În **Matei 7:21**, după ce a dat acele învățături minunate, Isus concluzionează la sfârșitul predicii de pe munte: “Nu orișicine – Mi zice 'Doamne, Doamne!' va intra în Împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu care este în ceruri.”

(Vom da în continuare o explicație care să scoată în evidență modul cum se relaționează textul biblic citat mai sus și propoziția predicii, pe care urmează să o analizăm). Din afirmația lui Isus observăm că pentru a fi acceptat în Împărăția lui Dumnezeu – obiectivul final al unui credincios autentic, trebuie să avem o atitudine corectă față de Cuvântul lui Dumnezeu.

La acest punct ar trebui să înregistrăm cea de a patra parte principală a introducerii care este propoziția predicii.

4) Propoziția predicii

Deoarece propoziția predicii face parte atât din introducerea cât și din seria elementelor principale ale oricărei structuri homiletice a unei predică, la acest moment ne limităm doar să afirmăm că ea va fi discutată în secțiunea următoare. Propoziția face parte și din introducerea predicii și din conținutul predicii. Această poziție arată că ea reprezintă acea parte a mesajului care include tema principală ce va fi dezvoltată ulterior în cuprinsul predicii.

Vom continua acum să prezentăm elementele principale care intră în organizarea homiletică a unui mesaj biblic.

2. FORMULAREA PROPOZIȚIEI PREDICII

Dorim să atragem atenția că pentru realizarea unui mesaj biblic coerent, predicatorul trebuie să acorde o importanță deosebită procesului de descoperire a propoziției predicii. Formularea corectă a propoziției este importantă deoarece întregul mesaj biblic evoluează în jurul ei. Propoziția predicii este o afirmație general valabilă care prezintă conceptul central al mesajului, formulat într-un mod clar și concis. Propoziția încapsulează în ea ideea de bază a predicii care a fost introdusă cu ajutorul afirmației introductive, a ilustrației și a textelor biblice care argumentează în favoarea afirmației introductive (discutate mai sus). Propoziția predicii reprezintă o singură idee, care urmează să fie dezvoltată pe întreg parcursul mesajului.

În formularea propoziției trebuie să avem grijă ca aceasta să includă nevoia audienței pe care predicatorul dorește să o dezvolte în mesajul său. Propoziția predicii este o afirmație laconică dar concentrată, care încapsulează în ea o serie de aspecte, cum ar fi: conceptul central al predicii, nevoia sau problema pe care o are audiența, textul biblic care stă la baza dezvoltării predicii, și soluția de rezolvare a problemei, pe care o propune predicatorul. Soluția vizează ceea ce oamenii trebuie să schimbe în viața lor spirituală ținând seama de conceptul de bază care va fi abordat în predică.

Formularea unei propoziții corecte și complete presupune un efort deosebit din partea predicatorului. Chiar dacă este formată din câteva cuvinte, predicatorul va trebui să aloce un timp îndelungat descoperirii și formulării propoziției predicii (ca și a propoziției de tranziție, care va fi discutată după aceea). Nu este de mirare că mulți predicatori nu au o propoziție a predicii corectă în mesajele lor. În cazul mesajelor expozitive și textuale, propoziția predicii trebuie să fie extrasă din textul biblic de bază.

Propoziția poate fi comparată cu un vârf de săgeată care străpunge întregul mesaj al predicatorului, determinând toate elementele de bază ale unei predicii. De aceea este important să dăm o explicație clară care să demonstreze audienței logica trecerii de la textul biblic care susține afirmația introductivă către propoziția predicii.

Vom reaminti faptul că metoda de compunere a elementelor de bază care intră în structura homiletică a unei predicii, se aplică oricărui tip de mesaj biblic (expozitiv, textual sau subiectiv), cu observația că în cazul predicilor expozitive și textuale, elementele sunt dependente atât de conceptul

central cât și de textul biblic din care acesta a fost extras, în timp ce pentru mesajele subiective, elementele structurii homiletice sunt dependente doar de conceptul central, selectat în funcție de decizia predicatorului. În mesajul expositiv și textual, propoziția prediciei se extrage din textul biblic ales pentru predică, iar în cazul mesajului subiectiv, subiectul prediciei determină formularea propoziției și a celorlalte elemente componente.

Părți principale ale propoziției prediciei

Propoziția prediciei conține la rândul ei **două elemente principale**:

- a. **Subiectul propoziției** și
- b. **Predicatul propoziției**.

Formularea subiectului propoziției. Pentru descoperirea subiectului propoziției vom pune întrebarea: **“Despre ce vorbește textul biblic?”** Textul poate să se refere la un eveniment un personaj, să descrie o stare, etc. Subiectul propoziției se referă la tema de bază pe care predicatorul va alege să o discute pe tot parcursul mesajului. El trebuie să descopere subiectul propoziției în urma studierii pasajului biblic. După formularea subiectului vom căuta să descoperim și predicatul propoziției.

Formulatea predicatului propoziției. Pentru identificare predicatului propoziției ne vom folosi de întrebările: **“Ce spune textul despre subiectul descoperit mai sus?”** sau **“Cum descrie textul nostru subiectul?”** Predicatul propoziției descrie o acțiune sau o stare a subiectului propoziției, pe care l-am identificat mai sus. Predicatul trebuie să conțină un verb care caracterizează acțiunea sau starea subiectului.

Exemplu:

Vom da în continuare un exemplu de formulare a subiectului și predicatului propoziției folosind textul din Iacov 1:22-25.

Subiectul propoziției este: „Cuvântul lui Dumnezeu,” iar

Predicatul propoziției este: „Modul de relaționare a oamenilor la Cuvânt”

După ce am identificat subiectul și predicatul, suntem în măsură să formulăm propoziția completă a prediciei, care trebuie să combine într-o anumită logică cele două elemente: subiectul și predicatul propoziției. În formularea propoziției este obligatoriu să includem și referința biblică exactă a textului din care am extras-o. Menționarea referinței biblice în propoziție, conferă autoritate mesajului și mesagerului, deoarece audiența este atenționată că discursul nu îi aparține predicatorului ci este al lui Dumnezeu, fiind extras din Cuvântul lui Dumnezeu. Nu vom include o referință biblică în cazul mesajelor subiective. Propoziția predicilor subiective va trebui să conțină în locul referinței biblice cuvântul: „Scriptura” sau un alt sinonim pentru Biblie. Ca urmare, propoziția completă a prediciei din Iacov 1:22-25 ar putea fi:

Propoziția: Iacov 1:22-25 (referința biblică) **ne informează că oamenii se relaționează diferit la** (predicatul) **Cuvântul lui Dumnezeu** (subiectul).

În propoziția de mai sus avem cele două elemente de bază: subiectul și predicatul, precum și referința biblică exactă.

Alte observații importante pe care predicatorul trebuie să le ia în considerare în formularea propoziției prediciei sunt:

- Propoziția prediciei nu trebuie să conțină nume proprii cu excepția numelui lui Dumnezeu. Va trebui să includem: subiectul, predicatul și referința biblică, formulate după modelul unui adevăr general valabil.
- Propoziția nu va conține conjuncția „și,” deoarece ea cuplează mai multe idei. Propoziția trebuie să aibă o singură idee.

Tipuri de propoziții ale predicii

Pentru evitarea monotoniei în activitatea de comunicare a Scripturii, este bine să folosim mai multe modele de formulare a propoziției. Vom prezenta patru modele de formulare a propoziției unui mesaj biblic:

- **propoziție imperativă,**
- **propoziție didactică,**
- **propoziție interogativă, și**
- **propoziție hortativă.**

Cunoașterea mai multor tipuri de propoziții îl va ajuta pe cel care comunică să aibă posibilitatea de a alege cel mai potrivit model pentru mesajul său. Cunoscând mai multe modalități de formulare a propoziției, predicatorul va putea să diversifice modul de formulare a propoziției, evitând astfel monotonia. Vom prezenta acum cele patru modele de propoziții și vom da exemple de asemenea propoziții, cu scopul de a-l ajuta pe cel care citește să înțeleagă cum se construiește în mod practic fiecare tip de propoziție de mai sus.

- **Propoziția imperativă.** În acest tip de propoziție cel care comunică va căuta să îl convingă pe ascultător de responsabilitatea pe care o are față de mesajul biblic ce urmează să fie prezentat. În cazul propoziției imperative se vor folosi verbe de modalitate, ca de exemplu: “Ar trebui să...,” “Este necesar să....” etc.¹⁶⁷

Exemplu:

Propoziție imperativă bazată pe Iacov 1:22-25: Textul din Iacov 1:22-25 ne conștientizează de faptul că este necesar să verificăm în ce relație ne aflăm față de Cuvântul lui Dumnezeu.

- **Propoziția didactică.** Acest model de propoziție urmărește formularea simplă a conceptului central conținut în pasajul biblic, așa cum se întâlnește în prezentarea prelegerilor. Predicatorul va formula în manieră academică adevărul central al textului, care urmează să fie dezvoltat în mesaj.

Exemplu:

Propoziție didactică bazată pe Iacov 1:22-25. În Iacov 1:22-25 este prezentat modul de raportare a omului la Cuvântul lui Dumnezeu.

Modelul propoziției didactice a fost folosit de noi când am dat primul exemplu de formulare a propoziției predicii.

- **Propoziția interogativă.** În acest caz propoziția se va scrie sub formă de întrebare. La acest tip de propoziție ideile principale ale mesajului vor constitui răspunsuri la întrebarea formulată în propoziția predicii.

Exemplu:

Propoziție interogativă bazată pe Iacov 1:22-25: În ce relație se pot afla oamenii față de Cuvântul lui Dumnezeu, în lumina textului din Iacov 1:22-25?

- **Propoziția de tip hortativ (sau de îndemnare).** Prin acest tip de propoziție, audiența este îndemnată să ofere un răspundă afirmativ la mesajul care va fi comunicat. Propoziția va fi scrisă sub formă de îndemn. Este vorba de o exprimare mai curtenitoare decât cea folosită în cazul propoziției

¹⁶⁷ În legătură cu verbele de modalitate consultă cartea lui Mioara Avram, *Gramatica pentru toți*, București: Editura Academiei, 1986, p. 153.

imperative. Acest tip de propoziție folosește în cuprinsul ei expresii de genul: “Haideți să...”, sau “ar trebui să...”, care au un caracter motivator.

Exemplu:

Propoziție de tip hortativ bazată pe Iacov 1:22-25: Haideți să vedem, în lumina textului din Iacov 1:22-25, dacă noi ne aflăm într-o relație corectă față de Cuvântul lui Dumnezeu.

Odată cu formularea propoziției prediciei am ajuns la punctul în care trebuie să facem tranziția de la introducerea prediciei către cuprinsul ei. Din acest motiv va fi nevoie să întocmim propoziția de tranziție; al treilea element principal al structurii homiletice a oricărei predicii.

3. FORMULAREA PROPOZIȚIEI DE TRANZIȚIE

Propoziția de tranziție este acea parte a prediciei care construiește puntea de legătură între introducerea prediciei și cuprinsul ei. Ținând seama de faptul că propoziția de tranziție face parte din procesul de pregătire a ascultătorilor pentru recepționarea conținutului mesajului, ea trebuie să fie formulată în așa fel încât să capteze atenția și să stârnească interesul audienței pentru predică. Predicatorul se va folosi de introducerea și de propoziția de tranziție pentru a convinge ascultătorii în legătură cu importanța mesajului care urmează să fie transmis. Propoziție de tranziție ne ajută să transformăm soluția propusă de propoziția prediciei în anumite acțiuni personale, care au în vedere schimbări de comportament, ce vizează rezolvarea nevoii adresate în mesaj.

Formularea corectă a propoziției de tranziție este foarte importantă pentru structurarea corespunzătoare a conținutului prediciei. În funcție de modul în care formulată tranziția depinde claritatea mesajului. Printr-o articulare corespunzătoare a propoziției de tranziție vom obține un mesaj coerent și unitar. Propoziția de tranziție ne ajută să scoatem în evidență, într-un mod logic, soluția propusă în mesaj pentru rezolvarea problemei adresate, prin intermediul ideilor principale ale mesajului.

Propoziția de tranziție conține în mod obligatoriu **trei părți principale**, și anume:

- 1) **Ideea concesivă**
- 2) **Cuvântul cheie, și**
- 3) **Propoziția prediciei**

Formularea propoziției de tranziție este una din cele mai pretențioase și dificile operații pe care trebuie să le parcurgă predicatorul în întocmirea mesajului. La început, va fi nevoie de un timp mai îndelungat pentru rezolvarea acestui element component al structurii homiletice a unei predicii. Dar pe măsură ce va exersa tot mai mult, predicatorul va căpăta deprinderi în formularea propoziției de tranziție. Formularea tranziției poate fi considerată o artă, și ea presupune atât un efort susținut, necesar pentru a da forma corespunzătoare propoziției de tranziție, cât și multă imaginație în formulare. Dificultatea formulării tranziției constă în stabilirea părților principale care o compun, și care se află într-o relație de interdependență. Aceasta înseamnă că nu poți identifica corect ideea concesivă dacă nu ai anumite informații despre celelalte două elemente. Acest lucru este valabil și în cazul identificării cuvântului cheie, care necesită o cunoaștere prealabilă a ideii concesive și a propoziției prediciei. După ce au fost identificate părțile principale ale propoziției de tranziție, predicatorul trebuie să apeleze la imaginație pentru a combina aceste elemente, în așa fel ca ele să se armonizeze într-o frază logică și motivatoare. Formularea propoziției de tranziție are un rol crucial în a convinge audiența de importanța mesajului.

Vom arăta modul în care se identifică și se formulează cele trei părți principale ale propoziției de tranziție.

1) Ideea concesivă

Ideea concesivă este exprimată printr-un verb la gerunziu. Acest verb se scrie primul în propoziția de tranziție. Ca exemple de verbe la gerunziu folosite mai frecvent cu rol de idee concesivă putem menționa: „cunoscând,” „înțelegând,” „respectând,” „aplicând,” etc. Cele mai folosite verbe cu rol de idee concesivă sunt verbele de acțiune. Este normal să fie așa, deoarece ideea concesivă are menirea de a-l motiva pe ascultător să pună în practică mesajul ce urmează a fi comunicat de predicator.

Ideea concesivă este cea care substituie întrebarea de bază la care va răspunde mesajul biblic ce va fi transmis. Pentru o identificare corectă a ideii concesive, trebuie să ne străduim a descoperi întrebarea cea mai potrivită, care va avea ca răspuns conceptul central, ce se regăsește în propoziția prediciei. În loc de a ne adresa în mod direct printr-o întrebare, care să fie inclusă în propoziția de tranziție, ca de exemplu: „cine, ce, cum, unde, de ce, etc., să realizăm o anumită acțiune propusă de predicator pentru audiență, vom înlocui acea întrebare cu un verb la gerunziu. Acel verb trebuie să reprezinte în mod indirect prima parte a răspunsului la acea întrebare, care dezvăluie acțiunea ce trebuie întreprinsă în direcția aplicării soluției propuse pentru nevoia adresată în mesaj, și exprimată prin conceptul central formulat în propoziția prediciei. Ideea concesivă reprezintă, de fapt, un mod de reformulare a întrebării la care răspunde propoziția prediciei.

Discutam anterior despre dificultatea identificării și formulării propoziției de tranziție, care este determinată de interdependența părților principale ce o compun. Deși ideea concesivă se așează prima în propoziția de tranziție, cel care întocmește mesajul va trebui să facă o analiză preliminară, în care să prospecteze posibilul cuvânt cheie al tranziției, să rețină propoziția prediciei, precum și o familiarizare cu ideile principale ale mesajului. Avem de a face cu un proces circular, în sensul că, ni se cere să descoperim elementele tranziției, pe care trebuie să le cunoaștem într-o anumită măsură, înainte de a le identifica. Vom reține că, deși ideea concesivă se scrie prima în propoziția de tranziție, ea se va formula după ce am descoperit cuvântul-cheie. Este necesară cunoașterea cuvântului cheie, deoarece acesta determină tipul de idee concesivă pentru care vom opta în propoziția de tranziție. Despre cuvântul cheie vom discuta în secțiunea următoare.

Cunoașterea cuvântului cheie este o condiție pentru descoperirea celei mai potrivite întrebări la care răspunde, în mod indirect, ideea concesivă. Pentru aceasta va fi util să scriem sub formă de întrebare propoziția prediciei pe care am analizat-o mai sus. Forma interogativă a propoziției este un instrument care ne ajută să identificăm cuvântul cheie. Forma interogativă poate să nu apară în mesajul scris, dar ea va repetată de mai multe ori în timpul prezentării lui, pentru a reaminti ascultătorilor conceptul de bază analizat în predica respectivă. Reținerea conceptului analizat în propoziția prediciei, contribuie la o mai ușoară asimilare a conținutului mesajului de către ascultători.

Vom prezenta un exemplu de descoperire a ideii concesive, folosindu-ne de textul din Iacov 1:22-25. Pentru aceasta ne vom reaminti care este propoziția prediciei (vezi mai sus). Observăm că propoziția din Iacov 1:22-25 făcea referire la atitudinea oamenilor față de Cuvântul lui Dumnezeu. O întrebare potrivită la care răspunde propoziția de mai sus ar fi: „Care este atitudinea oamenilor față de Cuvânt, ținând seama de textul din Iacov 1:22-25”.

Reformularea acestei întrebări se va face folosind un verb la gerunziu, care ar putea fi: „ascultând,” „cunoscând,” „îndeplinind,” etc. Ținând seama de informațiile preliminare pe care le-am obținut cu referire la celelalte părți principale a propoziției de tranziție (cuvântul cheie, propoziția prediciei), precum și o cunoaștere prealabilă a ideilor principale a mesajului, am stabilit ca idee concesivă - verbul la gerunziu să fie: „comparând.”

2) Identificarea cuvântului cheie

A doua parte principală a propoziției de tranziție este cuvântul cheie. Descoperirea cuvântului cheie este un proces dificil, însă este foarte important să găsim cuvântul cheie corespunzător. Cuvântul cheie caracterizează toate ideile principale ale mesajului nostru. Pentru a identifica corect cuvântul cheie, este necesar să punem întrebarea potrivită, conceptului central dezvoltat în predică. **Acest cuvânt cheie va fi întotdeauna un substantiv la plural.** Rațiunea pentru care cuvântul cheie trebuie să fie un substantiv plural este pentru că el trebuie să caracterizeze ideile principale ale prediciei, care în general sunt mai multe, nu doar una singură. Câteva exemple de cuvinte cheie care se folosesc mai des sunt: “adevăruri,” “lecții,” “lucruri,” “consecințe,” etc.

Cuvântul cheie clasifică, dă nume, ideilor principale ale prediciei. Dacă am alege ca și cuvânt cheie substantivul „legi,” atunci fiecare idee principală a prediciei va trebui să fie o lege. Dacă cuvântul cheie este “categorii” atunci fiecare idee principală a mesajului va fi o categorie, la care face referire mesajul. Pentru a găsi un cuvânt cheie potrivit putem consulta lista cuvintelor cheie de la sfârșitul acestei cărți.¹⁶⁸

Exemplu: Făcând un studiu preliminar al părților principale ale propoziției de tranziție din Iacov 1:22-25, vom ajunge la concluzia că pentru textul din Iacov 1:22-25, putem alege ca și cuvânt cheie substantivul „categorii.”

Observații referitoare la scrierea cuvântului cheie

- Nu trebuie să confundăm cuvântul-cheie al propoziției de tranziție cu cuvintele cheie la care ne-am referit în cadrul metodei, la tabelul cuvintelor și expresiilor importante (cheie) din textul biblic. Cuvântul cheie al propoziției de tranziție nu se va lua din textul biblic.
- Fiecare idee principală va fi dependentă de cuvântul cheie.
- Orice mesaj biblic va avea un singur cuvânt cheie inclus în propoziția de tranziție.
- Vom mai întâlni cuvinte cheie și în cazul dezvoltării ideilor principale, care sunt diferite de cuvântul cheie al propoziției de tranziție.
- Cuvântul cheie are rolul de a realiza unitatea prediciei.
- Cuvântul cheie se va regăsi întotdeauna în propoziția de tranziție, dar niciodată el nu va apărea în propoziția prediciei.

3) Reformularea propoziției prediciei

Deoarece despre propoziția prediciei am discutat în detaliu la pasul anterior, în ceea ce privește includerea ei și în propoziția de tranziție, ne vom limita să spunem că propoziția prediciei se va regăsi în propoziția de tranziție. Însă de cele mai multe ori ea necesită o reformulare, pentru a se armoniza cu celelalte părți principale ale propoziției de tranziție: ideea concesivă și cuvântul cheie. În reformulare propoziției prediciei vom include și un verb care să inspire optimism ascultătorilor, cum ar fi: „vom putea,” „vom reuși,” „vom avea biruință,” „vom avea succes,” etc. După acest verb vom adăuga un alt verb care să descrie obiectivul pe care preconizăm să îl atingem în urma aplicării mesajului: „să ne schimbăm,” „să obținem,” „să câștigăm,” „să ne evaluăm,” „să refuzăm,” etc.

După ce am descoperit părțile principale, putem să formulăm propoziția de tranziție. Propoziția de tranziție nu va conține conjuncția „și,” deoarece ea leagă două idei, în timp ce propoziția de tranziție trebuie să aibă o singură idee. Propoziția de tranziție nu conține nume proprii cu excepție numelui divinității. În formularea propoziției de tranziție vom folosi persoana I, plural sau persoana a II-a singular și plural (noi, tu, voi). Folosirea acestor pronume îl vizează în mod direct pe ascultător, și îl va conștientiza pe acesta în legătură cu responsabilitatea personală față de mesajul transmis. Formularea corectă a propoziției de tranziție oferă unitate mesajului, și ne ajută să înțelegem obiectivele concrete pe care le putem atinge parcurgând ideile principale ale mesajului.

În formularea propoziției prediciei și a propoziției de tranziție este obligatoriu să introducem și referința textului biblic din care predicăm. Menționarea referinței biblice va da autoritate mesajului, deoarece, în felul acesta, predicatorul îndreaptă privirile audienței spre Scriptură, care este recunoscută de oameni ca fiind Cuvântul lui Dumnezeu. Propoziția de tranziție a unei predici subiective nu va avea referință biblică, însă în acest caz vom include unul din numele pe care le are Cuvântul lui Dumnezeu: “Scriptura...,” “Biblia...” etc., pentru a sublinia caracterul biblic al mesajului.

Exemplu: Vom prezenta un exemplu de propoziție de tranziție din Iacov 1:21-25.

Ideea concesivă: „comparând”

Cuvântul cheie: “categorii”

¹⁶⁸ Vezi lista cuvintelor cheie de la secțiunea „Anexe.”

Un **exemplu de propoziție de tranziție** bazată pe Iacov 1:22-25 ar putea fi: **Comparând** (ideea concesivă) + **categoriile de oameni** (cuvântul cheie) + **prezentate în Iacov 1:22-25** (referința biblică), + **ne vom putea verifica atitudinea proprie față de Cuvântul lui Dumnezeu** (propoziția prediciei).

Tipuri de propoziții de tranziție

Pentru varietate în comunicarea mesajului, pe lângă faptul că este necesar să cunoaștem mai multe tipuri de propoziții ale prediciei, este important să cunoaștem mai multe tipuri de propoziții de tranziție. Vom prezenta două tipuri de propoziții de tranziție, și anume: propoziție de tranziție de obligativitate, și propoziție de tranziție de posibilitate. Predicatorul va selecta unul din aceste modele în funcție de așteptările pe care le are din partea audienței, precum și de tipul de mesaj pentru care optează.

În cazul în care predicatorul dorește să accentueze responsabilitatea directă a celor care îl ascultă, motivându-i să treacă imediat la acțiune, el va apela la modelul tranziției de obligativitate. Dacă predicatorul dorește să ofere mai multă libertate de decizie ascultătorilor, vis-a-vis de mesajul pe care îl prezintă, el va putea folosi o propoziție de tranziție de posibilitate.

Vom prezenta modul în care se formulează aceste tipuri de propoziții de tranziție, precum și caracteristicile specifice fiecărui tip.

a. Propoziția de tranziție de posibilitate. Acest tip de tranziție subliniază opțiunea pe care o are ascultătorul în ceea ce privește împlinirea cerințelor prezentate în mesaj. În acest caz, propoziția de tranziției de posibilitate va avea următoarea structură: “Ideea concesivă (verb la gerunziu) + cuvântul cheie (substantiv plural) + (referința biblică) + (propoziția prediciei reformulată).” Tranziția de posibilitate respectă modelul standard, prezentat anterior, care cuprinde ideea interogativă, cuvântul cheie și propoziția prediciei. Acest tip de propoziție de tranziție a fost dat ca exemplu, când am vorbit, în general, despre structura propoziției de tranziție (vezi exemplul de mai sus cu propoziția de tranziție extrasă din Iacov 1:22-25.

b. Propoziția de tranziție de obligativitate. În cazul acestui model vom include la începutul propoziției de tranziție o expresie cauzală de felul: “Datorită...” “Deoarece...” sau “Din cauză că...”, însoțită de un verb de modalitate: “trebuie,” “este necesar,” etc. Propoziția de tranziție de obligativitate respectă în general următoarea structură: „*Datorită...* + ... (cuvântul cheie)... + (referința biblică)... + *trebuie să ...* + (propoziția prediciei)...”

Un **exemplu de propoziție de tranziție de obligativitate** care folosește textul din Exod 20: 1-17, ar fi: “**Datorită** (expresie cauzală) **pericolelor** (cuvântul cheie) **care apar în cazul nerespectării Decalogului** (propoziția prediciei), **înregistrat în Exod 20:1-17** (referință biblică), **trebuie să luăm în serios poruncile lui Dumnezeu.**”

Vom reține faptul că ambele tipuri de propoziții de tranziție vor include cuvântul cheie, referința biblică și propoziția prediciei reformulată. Predicatorul va avea uneori dificultăți în privința alegerii tipului corespunzător de propoziție de tranziție, care să se potrivească cel mai bine pentru mesajul pe care dorește să îl comunice. Pentru a decide în legătură cu tipul corespunzător de propoziție de tranziție pe care să îl selectăm, va fi necesar să descoperim întrebarea la care răspunde propoziția prediciei. Orice tip de propoziție de tranziție răspunde la o anumită întrebare, pe care predicatorul o pune cu referire la conceptul de bază menționat în propoziția prediciei. Diferența dintre cele două tipuri de propoziții de tranziție: de posibilitate și de obligativitate, poate fi observată analizând întrebările pe care predicatorul le pune cu referire la conceptul central din propoziție. O propoziție de tranziție de obligativitate va răspunde la o întrebare de tipul: “De ce trebuie?” Verbul modal “trebuie,” scoate în evidență caracterul imperativ al problemei care urmează să fie adresată în propoziția de tranziție. Pe de altă parte propoziția de tranziție de posibilitate solicită o întrebare de tipul: “Cum... ?,” care oferă ascultătorului o opțiune vis-a-vis de experimentarea adevărului prezentat în propoziția prediciei.

Exercițiu:

Folosind textului biblic studiat la analiza exegetică a unui pasaj, identificați următoarele elemente de bază ale structurii homiletice a unei predici:

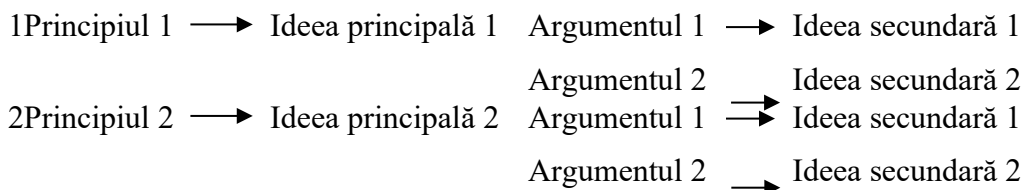
- subiectul propoziției predicii,
- predicatul propoziției predicii,
- propoziția predicii,
- cuvântul cheie,
- ideea concesivă și
- formulați apoi propoziția de tranziție.

4. SCRIEREA IDEILOR PRINCIPALE

Ideile principale reprezintă secțiunile de bază ale unui mesaj organizat sistematic. Folosind idei principale pentru structurarea predicii, predicatorul va avea claritate în expunere, unitate a conținutului; fiind în măsură să realizeze o analiză completă și corectă a conceptului central formulat în propoziția predicii. Ideile principale îl ajută pe predicator să-și amintească cu ușurință stadiul la care se află în procesul de comunicare, iar ascultătorii vor putea să rețină mai ușor mesajul prezentat.

Pentru scrierea ideilor principale, în cazul mesajelor expositive și textuale, ne putem folosi de principiile extrase și înregistrate în tabelul cu principii de la analiza exegetică, pe care l-am discutat anterior în această carte.¹⁶⁹ Din tabelul respectiv, vom selecta doar acele principii care stau la baza formulării ideilor principale ale mesajului nostru. În general vom găsi mai multe principii decât numărul ideilor principale ale mesajului nostru. De aceea este necesar să facem o selectare a lor, funcție de obiectivul nostru în procesul de comunicare. Există și posibilitatea ca ideile principale ale mesajului să fie extrase din anumite idei secundare ale pasajului biblic. Înseamnă că ceea ce textul amintește tangențial, predicatorul poate dori să tema principală a mesajului său.

Vorbind despre posibilitatea folosirii tabelului cu principii pentru extragerea ideilor predicii, vom adăuga și faptul că, în multe cazuri, ideile secundare pot fi extrase pe baza argumentelor aduse în sprijinul principiului din care am extras ideea principală. Acest procedeu nu este însă obligatoriu. Am încercat să îl conștientizăm pe cititor de modul în care predicatorul poate beneficia de rezultatele analizei exegetice a textului analizat pentru a structura o predică expositivă sau textuală. Prezentăm mai jos o reprezentare grafică a modului în care putem folosi tabelul cu principii pentru întocmirea unei predici expositive sau textuale.

Reguli de scriere a ideilor principale

Vom prezenta acum câteva reguli necesare în procesul de scriere a ideilor secundare.

- Ideile principale se numerotează în general cu cifre romane sau arabe, nu cu litere. Cifrele reprezintă un sistem mai facil de urmărire de către predicator a progresului pe care acesta îl face în momentul comunicării ideilor principale ale mesajului. Reținerea ordinii literelor poate crea dificultăți celui care comunică, mai ales dacă predica are mai mult de patru idei principale.
- Ideile principale trebuie să fie dependente de propoziția predicii, formulată mai sus. Ele reprezintă soluții parțiale ale problemei formulată în propoziție.

¹⁶⁹ Vezi capitolul 5 din acest volum.

- Ideile principale depind de cuvântul-cheie al propoziției de tranziție.
- Toate ideile principale ale unui mesaj expositiv și textual trebuie să fie luate din același text biblic.
- Ideile principale se formulează în cuvinte proprii; nu se folosesc citate din textul biblic pentru formularea ideii principale. De regulă, ideile principale se vor formula în propoziții complete.
- Ideile principale trebuie să fie formulate ca un adevăr general valabil. Ele nu vor conține nume proprii cu excepția numelui lui Dumnezeu. Formularea ideilor principale ca adevăruri general valabile are ca obiectiv includerea fiecărui ascultător în mesaj. În felul acesta toți cei prezenți vor fi interesați de problema abordată în predică, deoarece îi privește în mod direct.
- După ce am formulat ideea în cuvinte proprii, trebuie să dăm referința biblică din care am extras ideea, menționând cu exactitate cartea, capitolul, versetul sau porțiunea de verset din care am extras ideea. Referința trebuie să fie cât mai exactă.
- După referință, trebuie să dăm și citatul biblic adresat anterior, din care am extras ideea.
- Ideile principale trebuie să fie simetrice între ele, în modul de formulare și în conținutul lor.
- Ideile vor fi formulate cât mai simplu, pentru a fi ușor de reținut. Uneori putem formula ideile, folosind o anumită metodă care ne ajută să le memorăm mai ușor. Un mod de reținere mai ușoară a ideilor principale poate fi: să începem fiecare idee principală cu aceeași literă din alfabet, cum ar fi cazul prezentării unui mesaj din Judecători 3:7-11, care prezintă un așa numit ciclu al pocăinței, și anume:

- I. Păcat (Judecători 3:7)
- II. Pedepsă (Judecători 3:8)
- III. Pocăință (Judecători 3:9a)
- IV. Pace (Judecători 3:9b-11)

1.

- Pentru enumerarea ideilor principale se mai poate folosi și acrostihul – prima literă a fiecărei idei principale începe cu o anumită literă, iar aceste litere citite pe verticală formează un cuvânt sau literele alfabetului în ordine. Autorii textului Vechiului Testament au folosit acest stil poetic (vezi Psalmul 119, Plângerile lui Ieremia 1-4, etc.). De exemplu, în cazul în care avem o predică cu patru idei principale care vizază problema comportamentului uman, putem folosi următoarele litere la începutul fiecărei idei:

- A ...Ideea 1
- D... Ideea 2
- A...Ideea 3

- M...Ideea 4

Citind pe verticală prima literă a fiecărei idei principale, obținem numele Adam, care este generic pentru umanitate.

- Aceste artificii se pot folosi pentru ca ideile principale să fie mai ușor de reținut.
- Ideile principale vor fi aranjate într-o logică propusă de predicator. Într-o anumită măsură, predicatorul va trebui să țină seama și de logica pe care o respectă textul biblic, în cazul mesajelor expositive și textuale.
- Ideile principale nu vor fi scrise neapărat în ordinea în care sunt întâlnite în textul biblic. Predicatorul are libertatea de a propune o progresie proprie a ideilor, și în funcție de obiectivul urmărit în procesul de comunicare a mesajului.
- Ideile principale, în totalitatea lor, trebuie să ofere un răspuns complet la problema enunțată în propoziție. Ideile principale luate împreună trebuie să reprezinte o soluție completă la problema enunțată în propoziția predicii.
- Ideile principale trebuie să fie exclusive – să nu se repete ideile principale ale mesajului, folosindu-se doar alte cuvinte, de la o idee la alta.
- Ideile principale trebuie formulate clar și concis.
- Vom căuta să formulăm un număr minim posibil de idei principale. Vom evita compunerea unui mesaj stufos.
- Ideile principale trebuie subliniate sau scrise în așa fel încât să fie observate ușor (etichetate – vezi anexa referitoare la etichetarea ideilor unui mesaj biblic, de la sfârșitul cărții).

- Fiecare idee principală trebuie să conțină o singură idee; trebuie să evităm conjuncțiile “și”, “sau,” “de asemenea” etc. Acest tip de conjuncții leagă împreună mai multe idei. Am observat că regula de față este valabilă și pentru propoziția prediciei și pentru propoziția de tranziție.
- În formularea ideilor este indicată folosirea unui limbaj literal, pentru claritate în exprimare. Nu se recomandă folosirea limbajului metaforic, pentru ca ascultătorii să poată recepționa ușor ideile prezentate.
- Predicatorul va avea grijă să formuleze diferit ideile principale, de la o duminică la alta, pentru a evita monotonia. Diversitatea elimină monotonia, care poate constitui o piedică în calea receptării mesajului.¹⁷⁰

Exemplu: Vom prezenta în continuare un model de formulare a ideilor principale apelând la textul deja cunoscut, din Iacov 1:22-25.

Propoziția prediciei: Iacov 1:22-25 ne informează că oamenii se raportează diferit la Cuvântul lui Dumnezeu.

Propoziția de tranziție: Comparând categoriile de oameni prezentate în Iacov 1:22-25 ne vom putea verifica atitudinea proprie față de Cuvântul lui Dumnezeu.

Ideile principale vor fi:

I. Categoria ascultătorilor (Iacov 1:22a) “Fiți... nu numai ascultători.”

II. Categoria împlinitorilor (Iacov 1:22a) ”Fiți împlinitori ai Cuvântului...”

Lista de verificare a ideilor principale

Pentru reuși o formulare corespunzătoare a ideilor principale, considerăm că este utilă prezentarea unei liste de verificare a ideilor principale, la care predicatorul poate să apeleze în momentul formulării, sau la sfârșitul înregistrării lor.

- Ideile principale au fost etichetate corespunzător pentru a putea fi ușor observate?
- Ideile au fost formulate ca adevăruri general valabile?
- Ideile principale nu conțin conjuncția “și?”
- A fost inclusă referința biblică exactă și citatul din Scriptură pe care se bazează ideea?
- Ideile principale sunt derivate exact din același cuvânt cheie?
- Ideile principale sunt luate din textul biblic de bază (în cazul predicilor expositive și textuale)?
- Fiecare idee constituie o soluție parțială la problema anunțată în propoziția prediciei?
- Ideile sunt organizate în mod logic?
- Ideile principale nu se repetă?
- Ideile principale nu se suprapun?
- Ideile sunt simetrice în ceea ce privește modul de formulare a lor?
-
-

5. FORMULAREA IDEILOR SECUNDARE

¹⁷⁰ Vezi Charles W. Koller care, în cartea sa *Expository Preaching without Notes, op.cit.*, p. 72-74, vorbește despre un cuvânt cheie necesar în formularea propoziției prediciei, deși el nu susține că acesta trebuie să fie un substantiv plural, ca în cazul de față. Considerăm că respectarea regulii ca să avem ca și cuvânt cheie un substantiv plural este justificată și utilă, deoarece mesajul nostru conține mai mult de o idee principală, iar cuvântul cheie trebuie să includă toate ideile principale ale mesajului.

Vom prezenta acum cel de-al cincilea element principal al structurii homiletice a oricărei predici, și anume: formularea ideilor secundare. În general, ideile principale se dezvoltă cu ajutorul ideilor secundare. O idee principală poate conține două sau mai multe idei secundare. În cazul în care ideile principale nu conțin idei secundare, vom dezvolta în mod simplu ideea principală respectivă. În dezvoltarea ideii principale, nu putem folosi doar o singură idee secundară.

În general numerotarea ideilor principale se face cu cifre arabe sau romane iar numerotarea ideilor secundare se face cu litere. Această regulă nu este obligatorie, predicatorul putând opta pentru o altă variantă. Însă este necesar să numerotăm ideile unei predici, în așa fel încât să putem deosebi ideile principale de cele secundare.

În descoperirea și formulare ideilor secundare este obligatoriu să descoperim **cuvântul cheie** al ideii principale pe care dorim să o dezvoltăm cu ajutorul mai multor idei secundare. Acest cuvânt cheie este diferit de cuvântul cheie al propoziției de tranziție și de cuvintele cheie ale celorlalte idei principale. Cuvântul cheie al ideii principale conferă simetrie conținutului și modului de formulare a ideilor secundare ce depind de aceeași idee principală. Identificarea cuvântul cheie al unei idei principale se face după aceleași reguli care au fost discutate la propoziția de tranziție a predicii. În anumite situații este posibil să optăm pentru același cuvânt cheie, care a fost identificat la propoziția de tranziție. În acest caz trebuie să reținem faptul că aceasta este doar o coincidență. Cuvântul cheie al propoziției de tranziție nu are nici o legătură cu cuvântul cheie al ideilor principale.

Fiecare idee principală are propriul cuvânt cheie, care determină toate ideile ei secundare. În mod normal numărul ideilor principale dintr-un mesaj ar trebui să fie egal cu numărul cuvintelor cheie conținut în mesaj, la care trebuie să adăugăm cuvântul cheie al propoziției de tranziție.

Pentru a înțelege mai bine explicația referitoare la numărul cuvintelor cheie pe care le are un mesaj, precum și modul de organizare al mesajului, este util să consultăm schiță cu structura de bază a unui mesaj biblic din această carte.¹⁷¹

A. DEZVOLTAREA IDEILOR SECUNDARE

După ce am decis în legătură cu numărul și conținutul ideilor secundare ale unei idei principale, ne punem problema modului în care vom dezvolta aceste idei. Există mai multe moduri de a dezvolta ideile secundare, și anume:

- 1) **Dezvoltarea prin interogație.** Dezvoltarea ideii secundare în acest mod se face punând o anumită întrebare ideii principale de care aparține ideea secundară pe care doresc să o dezvolt. Va trebui să găsim o întrebare corespunzătoare, la care să răspundă cu adevărat textul biblic (în cazul mesajelor expositive și textuale), sau care să satisfacă nevoile audienței și să corespundă în același timp cu învățătura Scripturii (în cazul mesajelor subiective).
- 2)
- 3) **Dezvoltarea cu ajutorul unor sisteme logice.** În acest caz predicatorul poate apela al un sistem logic de organizare a ideilor secundare care aparțin aceleiași idei principale a mesajului (cronologic, geografic, biografic, etc.,).
- 4) **Dezvoltarea prin analiză exegetică a unor expresii sau cuvinte importante din textul biblic.** Acest mod de dezvoltare a ideilor secundare se bazează pe analiza exegetică a unor cuvinte sau expresii cheie din textul biblic ales pentru predică.

Predicatorul va trebui să decidă modul de dezvoltare al ideilor secundare, în funcție de inspirația pe care o are, de cerințele logice impuse de text sau de tema pe care a ales să o dezvolte în predică, precum și de limitele pe care le impune pasajul biblic selectat. În dezvoltarea ideilor secundare ale aceluiași mesaj se pot folosi toate cele trei moduri. Acest lucru înseamnă că pentru dezvoltarea a două idei secundare care aparțin de aceeași idee principală, se pot folosi metode diferite. De exemplu, pentru o idee secundară se poate folosi metoda interogativă, iar pentru cealaltă putem apela la metoda exegetică sau la metoda de structurare logică. Însă pentru aceeași idee secundară se va folosi un singur mod de dezvoltare.

¹⁷¹ Vezi anexa referitoare la modul de etichetare a mesajului, de la finalul cărții.

Pentru mesajele expositive și textuale, selectarea metodei de dezvoltare a ideilor secundare poate fi impusă de textul biblic. În acest caz predicatorul are mai puțină libertate de alegere a metodei de dezvoltare a ideilor secundare. Mesajele expositive și textuale ne forțază să respectăm structura textului biblic.

Este important să reținem că metodele de dezvoltare a ideilor secundare se aplică foarte bine și în cazul identificării, formulării și organizării ideilor principale ale unui mesaj.

Vom prezenta în continuare în detaliu cele trei moduri de dezvoltare a ideilor secundare amintite.

1) Dezvoltarea prin interogație

Prima metodă de dezvoltare a ideilor secundare este cu ajutorul întrebărilor. Este foarte important să descoperim cele mai corecte întrebări, la care răspunde textul nostru. Există pericolul ca să forțăm textul biblic să răspundă la anumite întrebări care nu au legătură cu acel pasaj. De aceea este important ca predicatorul să facă o analiză prealabilă a textului studiat pentru a decide în privința întrebărilor pe care să le formuleze. Din păcate, acest lucru se întâmplă foarte des în rândul predicatorilor, care deși pretind că întocmesc o predică expositivă sau textuală, pun multe întrebări la care pasajul studiat nu răspunde în realitate. Apoi ei încearcă să răspundă la acele întrebări, răspunsuri care reprezintă de fapt dezvoltarea ideii secundare. Se face în felul acesta o exegeză falsă a textului. Un asemenea predicator poate prezenta anumite învățături corecte din punct de vedere doctrinar, însă aceste învățături nu se găsesc în textul la care el se referă. O asemenea abordare duce la diminuare autorității Cuvântului lui Dumnezeu în procesul de comunicare.

Cele mai importante întrebări pe care le putem folosi în dezvoltarea prin interogație sunt: cine?, ce?, unde?, cum?, când? și de ce? Pentru dezvoltarea unei idei secundare vom alege o singură întrebare dintre cele menționate. Răspunsul la una din întrebările pe care am selectat-o, reprezintă dezvoltarea propriu zisă a ideii secundare respective. A pune două întrebări, înseamnă a dezvolta două idei secundare. Vom mai specifica și faptul că la o singură întrebare pe care o punem unui text putem descoperi două sau mai multe răspunsuri. Acest lucru este posibil și corect.

Exemplu:

Vom da un exemplu de dezvoltare prin interogație bazați pe textul din Iacov 1:22-25. Am descoperit deja că ideile principale ale mesajului nostru sunt:

I. Categoria ascultătorilor (Iacov 1:22a) “Fiți... nu numai ascultători...”

II. Categoria împlinitorilor (Iacov 1:22a) ”Fiți împlinitori ai Cuvântului...”

Vom căuta în continuare să dezvoltăm prima idee principală cu ajutorul a două idei secundare. Așa cum spuneam, pentru fiecare idee principală dezvoltată cu ajutorul ideilor secundare, trebuie să descoperim cuvântul cheie al respectivelor idei secundare. În urma studierii textului biblic putem ajunge la concluzia că cuvântul cheie pentru ideile secundare care aparțin de prima idee principală este: “caracteristici.” Bazați pe textul din Iacov 1:22-25, putem pune următoarea **întrebare pentru descoperirea cuvântului cheie** al primei idei principale, și anume: **Care sunt „caracteristicile” (cuvânt cheie) ascultătorilor?** Vom descoperi două caracteristici ale ascultătorilor, care vor fi de fapt cele două idei secundare ale primei idei principale:

1. **Categoria ascultătorilor** (Iacov 1:22a) “Fiți... nu numai ascultători...”

1) **A. Ei aud Cuvântul** (Iacov 1:23), “...dacă ascultă cineva Cuvântul ....”

2) **B. Ei nu aplică Cuvântul** (Iacov 1:23-24), “...dacă ascultă cineva Cuvântul și nu-l împlinește cu fapta seamănă cu un om care își privește fața firească într-o oglindă; și după ce s-a privit, pleacă și uită îndată cum era...”

3)

(Vom căuta să dezvoltăm ideea secundară B prin interogație. Vom pune întrebarea: „**Care sunt funcțiile oglinzii?**” La această întrebare vom găsi două răspunsuri care vor reprezenta conținutul ideii secundare B, și anume:)

2) **(1) Oglinda reflectă realitatea** (Iacov 1:23) “...un om care își privește fața firească într-o oglindă; ...”

3)

(Urmează să mai adăugăm aici o ilustrație și o aplicație – vezi secțiunea de mai jos referitoare la formularea ilustrațiilor și aplicațiilor)

(2) Oglinda are rolul de corectare (Iacov 1:23-24) “...un om care își privește fața firească într-o oglindă; și după ce s-a privit, pleacă și uită îndată cum era...”

(Urmează să mai adăugăm în continuare o ilustrație și o aplicație – vezi secțiunea de mai jos referitoare la ilustrații și aplicații)

II. Categoria împlinitorilor (Iacov 1:22a) „Fiți împlinitori ai Cuvântului...”

(A doua idee principală rămâne deocamdată nedezvoltată)

Vom trece acum la al doilea mod de dezvoltare al ideilor secundare.

2) Dezvoltarea cu ajutorul unor sisteme logice

Această metodă de dezvoltare a ideilor secundare presupune folosirea unor modele de organizare logică. Printre modelele care pot fi folosite pentru dezvoltarea unei idei secundare putem aminti: sisteme cronologice de organizare, sisteme biografice, geografice, etc. În selectarea unui asemenea sistem trebuie să ținem seama de conținutul textului biblic studiat. Dacă textul descrie un personaj, ne vom putea gândi să optăm pentru un sistem biografic de dezvoltare.

Și în cazul selectării unui sistem de dezvoltare biografic, va fi necesar să vedem mai exact care vor fi aspectele pe care le prezintă textul, dar și ce am dori noi să scoatem în evidență cu privire la personajul analizat. Vom decide dacă persoana respectivă trebuie prezentată din perspectivă genealogică, din perspectiva contextului social în care trăiește, din punct de vedere al evoluției personale: al competențelor pe care le are, a caracterului, a carierei, a realizărilor obținute sau a reputației sale. În alte situații va fi benefic să studiem acea persoană, având în vedere o profeție care s-a făcut în trecut cu privire la nașterea, copilăria, păcatele, pocăința lui, slujirea, succesele, binecuvântarea, eșecurile, moartea și urmașii acestuia.

În cazul mesajelor expozitive și textuale, optarea pentru un anumit sistem de dezvoltare al ideii secundare se va face ținând seama de informațiile pe care predicatorul le descoperă în textul biblic studiat. Dacă, abordând un pasaj biografic constatăm că acesta nu face referire la unele dintre aspectele pe care am fi dorit să le includem în sistemul biografic propus noi pentru dezvoltarea ideii respective, va trebui să renunțăm la acele aspecte, concentrându-ne doar asupra informațiilor pe care le furnizează textul.

În cazul în care dorim să evaluăm relațiile sociale pe care le stabilește un anumit personaj, despre care vrem să discutăm în mesajul nostru, va trebui să ținem seama de modul în care persoana respectivă se raportează la partenerul de viață, la copii, la părinți, la subalterni, la autorități, la prieteni, etc. Un asemenea model poate fi folosit în cazul textului din Coloseni 3:18-25. Acele relații pot fi studiate având în vedere vecinii, părinții, copiii, credincioșii, necredincioșii și relația cu Dumnezeu.

Dacă textul pe baza căruia dezvoltăm ideea secundară vorbește despre un eveniment sau o succesiune de evenimente istorice, vom opta pentru un sistem cronologic. Aceste evenimente pot fi analizate ținând seama de timpul în care ele s-au desfășurat, de locul petrecerii lor, de relația dintre evenimentul studiat și evenimente anterioare, de consecințele care au rezultat în urma desfășurării evenimentului, de participarea umană la eveniment și de indiciile referitoare la intervenția divină în

evenimentul respectiv. Va fi uneori nevoie să ținem seama de coordonata timp din perspectiva trecutului, prezentului și viitorului. Un model de dezvoltare istorică poate fi aplicat și în cazul pasajului din 2 Împărați 17:7-23, care prezintă evenimentul plecării Împărăției de Nord a lui Israel în Exilul asirian, în 721 î.C.

În situația în care textul folosit pentru întocmirea predicii descrie o progresie geografică, vom folosi un sistem geografic de dezvoltare. De exemplu, dacă studiem versetele din Judecători 16:1-21, referitoare la povestea lui Samson și Dalila, putem fi folosi un sistem geografic de organizare. În aceste versete asistăm la o progresie geografică evidentă. În versetul 1, acțiunea se desfășoară la Gaza, în versetul 3 acțiunea se desfășoară “pe vârful muntelui din fața Hebronului,” iar în versetul 4 acțiunea se petrece “în valea Sorec.”

Dacă în ideea pe care dorim să o dezvoltăm se face referire dimensiuni fizice, atunci trebuie să ținem seama de toate datele care intră în discuție în acel text, ca de exemplu: lungime, lățime, înălțime și adâncime. Poate fi vorba de folosirea unui asemenea sistem de dezvoltare, atunci când discutăm despre construirea cortului întâlnirii (Exod 26:1-30), construirea altarului (Exod 27:1-8), a curții cortului (Exod 27:9-19), etc. Același sistem se poate aplica în cazul textelor care fac referire la construirea Templului de la Ierusalim (1 Împărați 6) etc.

Dacă textul biblic vorbește despre o anumită sursă, în dezvoltarea logică a ideii putem avea în vedere: natura sursei, capacitatea ei, efectele pe care le produce ea. Dacă studiem versetele din Romani 1:16-17, ne putem referi la Evanghelia ca sursă a mântuirii. Vom studia despre natura ei – care este divină (“este puterea lui Dumnezeu”), apartenența ei: Evanghelia este a “lui Cristos,” și despre efectele ei: mântuirea (“pentru mântuirea fiecăruia”) și neprihănirea (“în ea este descoperită o neprihănire pe care o dă Dumnezeu”).

După cum am observat și din exemplele pe care le-am prezentat mai sus, există o mare diversitate de sisteme de dezvoltare logică pe care le poate folosi cel care dezvoltă ideile secundare. Predicatorul va trebui să țină seama atât de informațiile concrete ale textului biblic analizat (în cazul mesajelor expositive și textuale), apelând în același timp și la imaginație, atunci când va încerca să construiască acel sistem logic de organizare.

3) Dezvoltarea prin analiză exegetică

Una din cele mai importante metode de dezvoltare a ideilor secundare se face cu ajutorul analizei de tip exegetic a unui cuvânt sau a unei expresii cheie din pasajul studiat.¹⁷² În multe cazuri vom descoperi că în dezvoltarea unei idei secundare va trebui să ne concentrăm în exclusivitate asupra analizei unui cuvânt sau expresii, pe care o considerăm importantă în înțelegerea sensului acelui text. Pentru acest tip de dezvoltare ne vom folosi de tabelul cu analiza cuvintelor și expresiilor cheie, prezentată în detaliu la capitolul 4 al acestei cărți, unde am discutat despre acest subiect. Explicarea de către predicator a conținutului coloanelor tabelului amintit poate fi luată foarte bine ca dezvoltare propriu zisă a unei ideii secundare. Vom da un exemplu concret în sensul acesta.

Exemplu:

Să presupunem că dorim să dezvoltăm exegetic o idee secundară a mesajului nostru bazat pe textul din Ioan 3:3 (vezi discuția despre analiza verbală a acestui verset de la capitolul 4). Așa cum am văzut la tabelul cu analiza cuvintelor și expresiilor cheie, dacă alegem să analizăm cuvântul *anwqen* (anothen) „din nou” (în versiunea Cornilescu) întâlnit în acest verset, putem alege să dezvoltăm o idee bazată pe acest text, explicând pur și simplu ceea ce este înregistrat în coloanele tabloului respectiv, pe care noi l-am făcut la capitolul 4 al acestei cărți.

Vom informa ascultătorii că intenționăm să aflăm semnificația expresiei „din nou,” folosită în traducerea românească. Vom căuta să îi motivăm pe ascultători spunându-le că este important să aflăm sensul corect al cuvântului, deoarece observăm că Isus leagă problema nașterii din nou, termenul din greacă pe care l-am amintit mai sus, de moștenirea Împărăției lui Dumnezeu. Studiarea

¹⁷² Pentru explicarea termenului „exegeză” vezi capitolul 4 al acestei cărți, unde am prezentat o metodă de analiză exegetică a textului biblic.

acestui termen din original este importantă pentru înțelegerea învățaturii despre nașterea din nou susținută de neoproteștanți.

Vom trece apoi la explicarea tabelului propriu zis, specificând că termenul *anwqen* (anothen), întâlnit în Ioan 3:3, și tradus prin: „din nou” în versiunea românească Cornilescu, este folosit în Noul Testament cu mai multe sensuri, și anume:

a. O traducere a lui ar fi: „de deasupra,” în sens spațial (Iacov 3:15). Cuvântul este folosit cu acest sens în Ioan 3:31, unde Ioan Botezătorul mărturisește despre Isus ca venind din cer, „Cel ce vine din cer” (traducerea Cornilescu). Vom specifica faptul că aici se folosește același cuvânt *anwqen* (anothen). Termenul mai este folosit cu același sens și în Iacov 1:17, unde autorul scrie că „orice dar desăvârșit este *anwqen* (anothen) de sus.”

b. Al doilea sens al cuvântului analizat este: „de la început,” purtând ideea de temporalitate. Termenul este folosit de Luca în versetul din 1:3, unde autorul îl informează pe destinatarul său despre modul în care a făcut cercetări pentru scrierea acestei evanghelii: „Teofile...după ce am făcut cercetări cu deamăruntul asupra tuturor acestor lucruri de la *anwqen* (anothen) obârșia lor”).

c. Al treilea sens al cuvântului este: „încă odată,” „din nou,” ca în Galateni 4:9, unde Pavel îi mustră pe creștinii din Galatia: „vă mai întoarceți iarăși la acele învățături începătoare, slabe și sărăcicioase, cărora vreți să vă supuneți din nou (*anwqen* - anothen)?” (vezi *BAGD*; 1991, p. 77).

După ce am finalizat de explicat prima coloană, vom continua să prezentăm cea de a treia coloană a tabelului, numită: „traducerea preferată.” La această fază vom prezenta ascultătorilor care din sensurile prezentate anterior (în coloana a doua) este sensul potrivit al cuvântului cheie în textul nostru. Vom decide în legătură cu traducerea care se potrivește cel mai bine în pasajul analizat de noi. Această opțiune se va face după ce evaluăm toate sensurile posibile prezentate anterior.

După ce am notat sensul potrivit al cuvântului, din punctul nostru de vedere, vom aduce cel puțin două argumente în sprijinul sensului cuvântului, sau al expresiei analizate – în alte situații, cu scopul de a demonstra logica pentru care am propus sensul cuvântului sau expresiei respective. În felul acesta vom explica rațiunea pentru care am optat pentru sensul propus de noi. Argumentele respective se vor formula ținând seama de sensurile posibile ale cuvântului sau expresiei, pe care le-am menționat anterior, dar pe care le-am eliminat. În aceste argumente vom menționa motivele pentru care am renunțat la acele sensuri. Argumentele pot fi de natură externă (din afara textului) sau de natură internă (din textul studiat).

Vor exista situații în care înțelegerea corectă al cuvântului sau expresiei analizate discutată de noi în mesaj, presupune luarea în considerare a mai multor sensuri ale cuvântului, pe care le-am înregistrat în coloana a doua referitoare la sensurile posibile ale cuvântului sau expresiei analizate. Posibilitatea anunțată mai sus pare să se aplice în exemplul nostru. Cuvântul *anwqen* (anothen) include toate trei sensurile înregistrate în coloana a doua a tabelului analizei verbale: sensul spațial (naștere din cer), sensul temporal (originea nașterii) și ideea de repetabilitate (naștere din nou, încă odată). Pentru a ne susține punctul de vedere vom aduce următoarele argumente:

Putem formula un argument extern pentru susținerea primului sens al termenului (de spațialitate). Pasajul din Ioan 1:12-13 vorbește despre locul acestei nașteri (de sus): „celor ce cred... le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu; născuți... din Dumnezeu.” Un argument extern pentru al doilea sens (origine), este adus de Petru, care ne informează că creștinii au fost „născuți din nou dintr-o sămânță care nu poate putrezi” din Dumnezeu (1 Petru 1:23, cf.).

Un alt argument extern tot pentru al doilea sens (de origine, sursă), poate fi preluat din Ioan 3:31, unde se vorbește despre originea lui Isus, care a venit „din cer.” Este vorba despre aceeași origine, comună atât pentru Cristos cât și pentru creștin. Creștinul are parte de o naștere *anwqen* (anothen), din cer.

Vom aduce și un argument intern pentru susținerea celui de-al treilea sens al termenului analizat. Observăm că Nicodim a înțeles termenul, ca repetare a nașterii unui „om bătrân. Poate el să intre a doua oară în pântecele maicii sale?” (Ioan 3:4), la care Isus încuviințează, arătând că este vorba de o repetare a procesului nașterii, la nivel spiritual (Ioan 3:6-7).

În ceea ce privește explicarea coloanei a patra a tabelului cu analiza verbală, intitulat: „Surse folosite,” predicatorul va decide în funcție de audiență, dacă va menționa sau nu sursele pe care le-a consultat: dicționare, lexicoane, programe de calculator (cum ar fi programele *Bible Works*, *E-Sword*) sau alte surse pentru a descoperi sensul cuvintelor sau expresiilor cheie din textul

biblic. Chiar dacă informarea audienței în legătură cu sursele folosite este opțională, predicatorul are responsabilitatea să înregistreze în scris uneltele folosite, menționând autorul și titlul sursei, precum și pagina sau paginile din care a preluat informațiile.

După cum am observat în exemplul și în observațiile menționate mai sus, acest gen de explicare tabelului analizei verbale fi considerată un model de dezvoltare corespunzătoare a unei idei secundare cu ajutorul analizei exegetice.

Vom specifica faptul că în afară de explicarea tabelului, predicatorul este obligat să includă în dezvoltarea ideii secundare: o ilustrație și o aplicație, care să-i ajute pe ascultători să înțeleagă mai bine adevărul care a fost prezentat în cadrul respectivei idei secundare. De fapt, în metoda de întocmire a unei predici din această carte, fiecare idee secundară trebuie să conțină cel puțin o ilustrație și o aplicație. Despre acest aspect vom discuta în secțiunea următoare. Considerăm că la finalul prezentării celor trei metode de dezvoltare a ideilor secundare, este important să facem o evaluare a felului în care trebuie să dezvoltăm aceste idei. Pentru aceasta am formulat o listă cu principii care trebuie să se regăsească în ideile noastre secundare.

Listă de evaluare a ideilor secundare

Când scriem ideile secundare vom urmări ca ele să se încadreze în criteriile care au fost înregistrate în lista de mai jos.

- Ideile secundare vor fi etichetate corespunzător pentru a putea fi ușor observate.
- Ideile secundare trebuie să fie dependente de cuvântul cheie al ideii principale de care acestea aparțin.
- Ideile secundare trebuie să fie asemănătoare între ele din punct de vedere al formulării (să fie simetrice).
- Vom avea grijă ca ideile secundare să nu se suprapună sau să se repete; adică, să nu formulăm aceeași idee secundară în cuvinte diferite, considerând că avem de fapt două idei secundare.
- Fiecare idee principală trebuie să fie un adevăr general valabil. Să nu folosim nume proprii, cu excepția numelui divinității.
- Să evităm a formula ideile secundare folosind un limbaj figurativ.
- Ideile secundare trebuie să exprime cu exactitate adevărurile pe care le conține textul biblic. Această regulă este valabilă în cazul mesajelor expositive și textuale. Regula se aplică într-o anumită măsură și mesajelor subiective, în sensul că ideile secundare ale predicii trebuie să fie susținute cu texte biblice. Textele biblice respective trebuie să nu fie forțate să spună lucruri pe care dorește predicatorul, dar care nu se află în acele texte.
- Fiecare idee secundară trebuie să reprezinte un pas înainte în ceea ce privește atingerea obiectivului propus, și anume: în prezentarea soluției de rezolvare a problemei menționate în propoziția predicii.
- Ideile secundare nu trebuie să conțină conjuncția “și” sau o altă conjuncție care leagă două sau mai multe idei împreună.
- Orice idee secundară trebuie să fie urmată de referința biblică și de citatul biblic pe care aceasta se bazează.
- Fiecare idee secundară trebuie să conțină și o ilustrație și o aplicație, care ne ajută să înțelegem mai bine și să aplicăm adevărul formulat aici.
- O idee secundară trebuie să reprezinte un răspuns la o singură întrebare.

Ideile secundare ca model de organizare și dezvoltare a ideilor principale

În această secțiune scurtă dorim să facem o observație importantă pentru cel care întocmește mesaje biblice. El va trebui să rețină faptul că cele trei metode de dezvoltare a ideilor secundare se aplică în aceeași măsură și în cazul organizării și dezvoltării ideilor principale ale unui mesaj.

Pentru o mai bună înțelegere a acestui aspect vom da ca exemplu pasajul din Faptele Apostolilor 22:1-16, unde Pavel povestește evenimentul convertirii sale.

Propoziție prediciei: Textul din Faptele Apostolilor 22:1-21 ne ajută să înțelegem ce se petrece în viața unui om care se întâlnește cu Domnul Isus Cristos.

Propoziția de tranziție: Cunoscând etapele prezentate în Faptele Apostolilor 22:1-21, vom putea verifica dacă am avut parte de o întâlnire reală cu Isus Cristos.

Ideile principale vor fi organizate după un sistem cronologic (perioade de timp – etape).

- I. **Prima etapă – viața omului înainte de convertire** (Fapte 22:3-5) „am fost crescut” „am învățat,” „am prigonit.”
- II.
- III. **A doua etapă – momentul convertirii** (Fapte 22:6-11) „A strălucit o lumină mare din cer” (Fapte 22:6) „am căzut la pământ” (Fapte 22:7) „am auzit un glas” (Fapte 22:7)
- IV.
- V. **A treia etapă – viața după momentul convertirii** (Fapte 22:11-21), „A venit la mine un om” (Fapte 22:12) „el mi-a zis” (Fapte 22:13) „vei fi martor” (Fapte 22:15).

Ultima idee principală poate fi dezvoltată la rândul ei după un sistem cronologic. Cuvântul cheie al acestei idei secundare ar putea fi: „fazele.” Cele trei porțiuni de citat de mai sus prezintă două faze prin care trece cel convertit, și anume:

A. Părtășie – îl caută frații (Fapte 22:12) „a venit la mine un om.”

B. Implicare – chemare la slujire (Fapte 22:13) „el mi-a zis,” (Fapte 22:15) „vei fi martor.”

Am observat modul în care se pot aplica cele trei metode de dezvoltare a ideilor secundare: metoda interogativă, metoda sistemelor logice și metoda exegetică, și în cazul organizării și dezvoltării ideilor principale ale unei predici. Este vorba doar de o folosire la o scară mai largă a metodelor, în sensul că, de această dată, cele trei metode se aplică pentru modul de organizare și dezvoltare a ideilor principale, și nu pentru dezvoltarea ideilor secundare, despre care am vorbit mai înainte.

Trecerea de la o idee la alta

Este foarte important ca trecerea de la o idee la alta să se facă în mod corespunzător. Vom prezenta în continuare modul în care putem face o trecere corespunzătoare de la o idee principală la alta, precum și trecerea de la ideea principală la ideile secundare ale ei.

Trecerea de la o idee principală la alta

Când trecem de la o idee principală la următoarea idee principală, trebuie să dăm o explicație logică prin care să justificăm de ce este nevoie să discutăm despre următoarea idee, la care dorim să trecem. Nu este corect să facem o trecere de felul următor: “Am analizat prima idee, să trecem la ideea a doua.”

Trecerea de la o idee la alta se va face ținând seama de conținutul celor două idei între care se face tranziția, menționând asemănările dintre ele, precum și elementul nou pe care-l conține ideea ce urmează să fie formulată. Menționarea elementelor noi pe care le prezintă următoarea idee principală, justifică rațiunea introducerii ei în predică.

Trecerea se va face având în vedere propoziția prediciei și cuvântul cheie, care ne oferă informații în legătură cu simetria și logica ideilor principale ale mesajului nostru.

Exemplu:

Vom oferi un exemplu de trecere de la o idee principală la alta:

Analizând ideile principale din Iacov 1:22-25 vom putea formula o trecere corectă între cele două idei principale, în felul următor:

I. Categoria ascultătorilor (Iacov 1:22a) “Fiți... nu numai ascultători...”

Trecerea de la prima idee la cea de a doua va putea fi formulată astfel:

“Iacov nu se oprește doar la categoria ascultătorilor, care sunt condamnați în acest pasaj, ci merge mai departe, informându-ne că există o altă categorie de oameni care se raportează corect la Cuvântul lui Dumnezeu, și anume: (și acum enunțăm ce de a doua idee principală)

II. Categoria împlinitorilor (Iacov 1:22a) ”Fiți împlinitori ai Cuvântului...”

Dorim să prezentăm câteva observații utile în ceea ce privește formularea corespunzătoare a trecerilor dintre ideile principale.

Observații

- Nu trebuie să confundăm trecerea de la o idee principală la alta cu propoziția de tranziție a prediciei, care reprezintă și ea o trecere, dar de o altă natură.
- Și în cazul ideilor secundare care aparțin de aceeași idee principală, trebuie să formularea treceri de la o idee la alta. Va trebui să dăm o scurtă explicație care să confirme logica abordării unei noi idei secundare.
- Va fi nevoie să formulăm o scurtă explicație și atunci când trecem de la ideea principală către ideile secundare care dezvoltă acea idee. Este important să specificăm că în acea trecere de la ideea principală la ideile sale secundare, trebuie să includem în mod obligatoriu și cuvântul cheie al respectivei idei principale. Nu trebuie să confundăm cuvântul cheie al unei idei secundare cu cuvântul cheie al propoziției de tranziție. Cuvântul cheie al unei idei principale contribuie la organizarea logică a ideilor secundare cu ajutorul cărora se dezvoltă respectiva idee principală.

Treceri între celelalte idei ale prediciei

Este necesar să realizăm treceri corespunzătoare și atunci când facem tranziția de la ideile principale către ideile secundare, și în cazul trecerii de la o idee secundară la o altă idee secundară. Trebuie să dăm o explicație corespunzătoare pentru ca ascultătorii să înțeleagă rațiunea pentru care se trece la următoarea idee, și pentru a înțelege relația care există între acele idei.

Am observat că pentru a trece de la propoziția prediciei la ideile principale a fost necesar să formulăm o trecere pe care am numit-o propoziția de tranziție. În același fel, este important să formulăm clar trecerea de la o idee la alta, de fiecare dată când trecem la o nouă idee care formează structura de bază a mesajului nostru.

Trebuie să evităm formularea unor treceri care menționează doar progresul de la un număr la altul al acelor idei secundare. Un exemplu de asemenea trecere incorectă ar fi: „Am analizat ideea I, vom trece acum la ideea a II-a.” Aceasta este o formulare abstractă, care nu spune nimic despre conținutul ideilor între care se face legătura.

În cazul trecerilor de la enunțul unei idei principale către ideile ei secundare, precum și la tranziția de la o idee secundară la alta, ne vom folosi de cuvântul cheie al ideii principale respective, pe care l-am analizat când am vorbit despre dezvoltarea ideilor principale cu ajutorul ideilor secundare. Cuvântul cheie îi va informa pe ascultători în legătură cu logica folosită de predicator pentru dezvoltarea acelei idei principale.

În formularea trecerilor de la o idee secundară la alta se vor lua în considerare atât aspectele comune ideilor respective, pentru a se scoate în evidență elementele de legătură între idei, cât și aspectele care diferențiază ideile între care se face trecerea, pentru a sublinia elementele noi pe care

le aduce ideea următoare, justificând astfel progresul pe care îl face predicatorul în comunicarea mesajului.

Pentru ilustrare vom da câte un exemplu de trecere corectă din fiecare categorie de treceri menționate mai sus, folosindu-ne de schița din Fapte 22:1-21, prezentată anterior. Vom prezenta un model de trecere de la ideea principală I la ideea principală II, și un model de trecere la ideea secundară A la ideea secundară B care aparțin de ideea principală III.

I. Prima etapă – viața omului înainte de convertire (Fapte 22:3-5) „am fost crescut” „am învățat,” „am prigonit”

Trecere de la ideea principală I la ideea principală II: Din perspectiva Scripturii, existența omului nu se limitează doar la viața pe care a experimentat-o începând cu nașterea. El trebuie să aibă parte de o nouă experiență, care este numită:

II. A doua etapă – momentul convertirii (Fapte 22:6-11) „A strălucit o lumină mare din cer” (Fapte 22:6) „am căzut la pământ” (Fapte 22:7) „am auzit un glas” (Fapte 22:7)

III.

IV. A treia etapă – viața după momentul convertirii (Fapte 22:11-21), „A venit la mine un om” (Fapte 22:12) „el mi-a zis” (Fapte 22:13) „vei fi martor” (Fapte 22:15).

Cuvântul cheie al acestei idei principale ar putea fi: „faze.” În cazul tranziției de la ideea principală III către prima ei idee secundară, cuvântul cheie al ideii principale este: „fazele.” Vom avea grijă ca să nu confundăm cuvântul cheie al propoziției de tranziție cu cuvintele cheie ale ideilor principale.

Trecerea de la ideea principală III la ideea ei secundară A: Textul din Fapte 22:1-21 scoate în evidență faptul că omul odată mântuit nu rămâne într-o stare pasivă. După momentul convertirii, credinciosul parcurge mai multe **faze**, după cum vom vedea în continuare.

A. Părtășie cu frații – pe Pavel îl caută Anania (Fapte 22:12) „a venit la mine un om.”

Trecerea de la ideea secundară A la ideea secundară B: Deși în viața unui credincios ce s-a întors la Dumnezeu, părtășia cu frații este un lucru minunat, ea nu este singurul lucru deosebit. În contextul părtășiei, creștinul primește și o responsabilitate... (acum citim ideea secundară B)

B. Încredințarea unei misiuni – Pavel este chemat la slujire (Fapte 22:13) „el mi-a zis,” (Fapte 22:15) „vei fi martor.”

B. SCRIEREA ILUSTRĂȚIILOR

6.

Două din responsabilitățile celui care comunică Scriptura sunt: de a face în așa fel încât ea să fie înțeleasă din punct de vedere teoretic, și de a îi ajuta pe ascultători să înțeleagă modul în care ea poate fi aplicată în mod concret în viața lor. În afară de explicarea textului discutată până la acest punct, predicatorul are și responsabilitatea de a ilustra adevărurile extrase din Scriptură, și de a formula aplicații corespunzătoare. Vom analiza în continuare cele două responsabilități importante ale celui care comunică Cuvântul lui Dumnezeu, și anume: ilustrarea și aplicarea.¹⁷³ Vom face o analiză generală a acestor aspecte ale comunicării, urmând ca să prezentăm și un exemplu practic de scriere a ilustrațiilor și a aplicațiilor.

Ilustrarea adevărilor

¹⁷³ W. E. Sangster scrie un volum întreg care se referă numai la ilustrații. Vezi cartea sa *The Craft of Sermon Illustration*, Philadelphia: Westminster Press, f.a., în care vorbește despre locul și rolul ilustrațiilor, despre tipuri de ilustrații, surse de ilustrații și despre greșeli în folosirea ilustrațiilor.

Predicatorul are datoria de a găsi acele ilustrații care să facă cât mai clare pentru audiență adevărurile conținute în mesaj. Ilustrațiile luate din realitate sau fictive - inventate de predicator, îl vor ajuta pe ascultător să înțeleagă autenticitatea mesajului pentru prezent. Predica fără ilustrații este ca o casă fără geamuri.

Există pericolul de a neglija ilustrarea adevărurilor descoperite din text, aspect atât de vital în comunicare. Sunt mai multe motive pentru care predicatorii sunt tentați să omită folosirea ilustrațiile într-un mod corespunzător.

Există ideea falsă că ilustrațiile dau o notă de superficialitate conținutului unui mesaj. Se consideră că cei predicatorii care se respectă nu folosesc ilustrații. De aceea mesajul care conține doar adevăruri doctrinare, fără ilustrații, este calificat ca o hrană tare. Această mentalitate se datorează faptului că anumiți predicatori au folosit ilustrațiile în mod greșit în mesajele lor. Unii predicatori nu prezentau în mesajele lor un anumit concept biblic, ci discursul lor se compunea din mai multe ilustrații alese la întâmplare, care au fost puse cap la cap și care nu formau un mesaj coerent. Criteriul de selectare a respectivelor ilustrații era impactul emoțional pe care îl produceau acestea în rândul audienței. Ca urmare, interesul acestor predicatori era să culeagă aplauze imediate. Aceste așa numite „mesaje” nu analizau un singur concept biblic, ci înșiriau mai multe ilustrații interesante, întrerupte din când în când de câte un verset biblic care să se potrivească cu acele ilustrații. În acest caz, textul biblic este folosit cu scop auxiliar, pentru a sprijini ilustrațiile. Avem de a face cu o situație necorespunzătoare, deoarece într-un mesaj biblic corect, ilustrațiile au rol auxiliar, slujind la clarificarea conceptului biblic prezentat, și nu invers.

Un alt motiv pentru care predicatorii nu folosesc ilustrații suficiente în mesajele lor, este pentru că se cere un efort susținut ca să caute ilustrații pentru fiecare idee secundară prezentată în mesaj. Este adevărat că descoperirea ilustrațiilor potrivite pentru un anumit mesaj presupune un efort deosebit. Este nevoie de mult timp pentru a le selecta și a le formula. Însă cei care vor depune efortul de a găsi ilustrații potrivite pentru fiecare idee secundară din mesaj, vor constata că mesajul va avea un impact mult mai mare asupra audienței.

Un ultim motiv amintit aici, pentru care predicatorii nu folosesc ilustrațiile în mod corespunzător, este ignoranța. De aceea dorim să subliniem că cei care nu folosesc cel puțin o ilustrație pentru fiecare secundară,¹⁷⁴ cu scopul clarificarea adevărurilor prezentate, pierd mult din eficiența mesajului. Ignorarea procesului de ilustrare corespunzătoare, este una din principalele cauze care îi face pe mulți predicatori și profesori să fie plictisitori.

Scrierea ilustrațiilor

După ce am dezvoltat ideea secundară prin una din cele trei metode prezentate anterior, este necesar să scriem o ilustrație care să clarifice adevărul ideii secundare analizate. O ilustrație este modalitatea prin care predicatorul reușește să clarifice o problemă cu ajutorul unui exemplu. În cazul în care ideea principală nu conține idei secundare, ea va fi dezvoltată după regulile dezvoltării ideilor secundare. Uneori se poate folosi o ilustrație și înainte de a trece la ideile secundare ale unei idei principale, când predicatorul consideră că o asemenea ilustrație explică mai bine adevărul prezentat. Nu facem însă o regulă din a înregistra o ilustrație la începutul unei idei principale.

Înainte de prezentarea unei ilustrații, este necesar să dăm o explicație prin care să arătăm în ce sens ilustrația respectivă contribuie la înțelegerea ideii pe care o dezvolt în predică. Explicația dinaintea ilustrației va trebui să arate legătura directă dintre ilustrația pe care o vom prezenta și ideea secundară sub care aceasta este prezentată. Explicația ilustrației va arăta motivul pentru care prezentăm acea ilustrație. Predicatorul trebuie să explice atât la început cât și la sfârșit modul în care se leagă ilustrația de ideea secundară sau principală pe care o clarifică. În mod indirect va trebui să existe o legătură și între ilustrație și propoziția predicii (conceptul central analizat), chiar dacă predicatorul nu va fi preocupat în mod conștient de a observa această legătură directă. Predicatorul va fi atent ca prin modul de formulare a ilustrației să nu îndrepte atenția audienței într-o direcție diferită de cea propusă în propoziția predicii. Din acest motiv este nevoie să se accentueze

¹⁷⁴ Pot exista excepții în legătură cu scrierea ilustrațiilor la fiecare idee secundară a unui mesaj, în cazul predicilor doctrinare, unde este mai dificil să illustrezi anumite idei abstracte. Dar de fiecare dată predicatorul trebuie să facă tot posibilul pentru a găsi ilustrații, utile pentru clarificarea acestor idei. Efortul lui va fi răsplătit.

acel aspect al ilustrației care aduce lumină asupra ideii secundare sau principale pe care ilustrația o clarifică.

Trebuie să reținem că ilustrațiile sunt elemente secundare ale mesajului nostru, în sensul că ele slujesc pentru clarificarea ideilor principale și secundare ale mesajului. Nu trebuie să facem din ilustrații un scop în sine. Ilustrațiile trebuie formulate cât mai succint. Vom avea grijă să nu luăm prea mult din timpul afectat pentru comunicarea mesajului.

În continuare dorim să prezentăm câteva aspecte mai importante pe care trebuie să le luăm în considerare în scrierea ilustrațiilor, și anume: tipuri de ilustrații, surse din care să extragem ilustrațiile, reguli de scriere a ilustrațiilor, precum și modul în care să folosim ilustrațiile.

Tipuri de ilustrații

Vom putea folosi mai multe tipuri de ilustrații în mesajele biblice. În predică putem folosi ca ilustrații:

- Povestiri adevărate care prezintă o anumită experiență.
- povestiri imaginare – o poveste imaginară care subliniază un anumit adevăr (poate fi o anecdotă)
- anumite citate semnificative – se poate folosi un citat care să sublinieze adevărul ideii pe care a dezvoltat-o. În această categorie intră versetele biblice. Folosirea citatelor biblice este unul din cele mai eficiente moduri de a ilustra un adevăr, deoarece ele reprezintă Cuvântul autoritar al lui Dumnezeu, și audiența este familiarizată cu aceste texte.
- prezentarea unor parabole - o analogie, o comparație prin intermediul cărei este scos în evidență un adevăr moral,
- alegoria - o comparație prin care un lucru este descris cu ajutorul altui lucru,
- folosirea figurilor de stil. Pot fi incluse anumite figuri de stil ca: metafora sau hiperbola. Metafora este o comparație implicită. Un exemplu de metaforă ar fi: „Cu Hristos putem umbla pe ape,” ceea ce înseamnă că noi putem face lucruri imposibile cu Dumnezeu, ca în cazul lui Petru, care a umblat pe mare.¹⁷⁵ Hiperbola implică o exagerare intenționată pentru a sublinia un adevăr.
- se poate apela la contrast – două idei care se află în opoziție una față de celaltă,
- poate fi inclusă o strofă sau mai multe dintr-o poezie,
- folosirea unor obiecte cu sens simbolic. Lecțiile de tip obiect presupun folosirea unui obiect material cu scopul de a prezenta un adevăr.
- predicatorul poate apela la o secvență scurtă dintr-o dramă, în care unul sau doi actori joacă anumite roluri. Acest lucru se poate întâmpla și la începutul predicii, ca o introducere.

Surse de ilustrații

Printre cele mai importante surse la care predicatorul poate apela pentru ilustrații, vom menționa:

- Biblia - pe care o considerăm cea mai eficientă sursă de ilustrații. Cei mai mulți ascultători sunt familiarizați cu conținutul Scripturii, înțelegând bine povestirile și textul ei. Din acest motiv ascultătorii vor înțelege mai ușor ilustrațiile biblice. Mai mult, Biblia reprezintă norma de comportament pentru creștini, ea având autoritate absolută asupra ascultătorilor, deoarece este Cuvântul lui Dumnezeu. Folosirea textelor biblice ca ilustrații pentru predică reprezintă, de asemenea, o șansă de a apela la alte versete și în cazul mesajelor expositive, care ne obligă să extragem dintr-un singur text atât ideile principale cât și cele secundare.
- Pot fi consultate anumite cărți speciale cu ilustrații pentru predici.
- Revistele și ziarele reprezintă o sursă bună de ilustrații.
- Inspirație pentru scrierea ilustrațiilor pot reprezenta evenimentele care se petrec în jurul nostru. De aceea predicatorul trebuie să fie un bun observator a ceea ce se întâmplă în

¹⁷⁵ Vezi titlul cărții lui John Ortberg, *Dacă vrei să umbli pe apă, trebuie să cobori din barcă*, Arad: Editura Majesty Press International, 2004.

jurul lui. El va fi atent la ceea ce se petrece viața bisericii și în comunitatea în care trăiește.

- Predicatorul își poate folosi imaginația pentru a formula ilustrații fictive.¹⁷⁶ În cazul în care folosește ilustrații imaginare, el trebuie să informeze ascultătorii despre acest lucru. Va fi nevoie să folosească expresia: „Să ne imaginăm...” Însă ilustrațiile imaginare trebuie să fie credibile, în sensul că ar fi posibil ca ele să se întâmple în realitate.
- Ilustrațiile pot fi luate din literatura științifică. În acest caz putem prelua o explicație pentru descrierea unui fenomen prezentat în textul biblic. De exemplu, referitor la ideea că lumea este făcută din lucruri care nu se văd (Evrei 11:3), putem apela la explicații științifice referitoare la compoziția materiei: atomii, electronii ce compun materia, și care nu pot fi văzuți cu ochiul liber.
- Uneori se pot consulta cărți de istorie. Ca ilustrații din domeniul istoriei, pot fi aduse anumite informații din istorie care să ofere mai multă claritate pentru înțelegerea unor pasaje din Biblie. De exemplu, profețiile din cartea lui Daniel, care fac referire la împărăția Greciei, pot fi înțelese mai bine consultând istoria antică a Greciei din vremea lui Alexandru Macedon.
- Literatura poate fi de asemenea o sursă inepuizabilă de ilustrații. Lectura îi va oferi predicatorului o bogată sursă de ilustrații. Același lucru este adevărat și cu privire la artă în general
- Mass-media poate fi o altă sursă importantă de ilustrații pentru întocmirea mesajelor biblice.¹⁷⁷

Observații legate de formularea ilustrațiilor

Cel care comunică poate să folosească un sistem personal de colectare a ilustrațiilor. El poate folosi un caiet în care înregistrează ilustrații interesante, pe care le aude sau le citește. Aceste ilustrații pot fi aranjate pe subiecte, în anumite plicuri sau dosare. În cazul în care el pregătește un mesaj cu un anumit subiect, va căuta plicul în care are ilustrațiile referitoare la tema respectivă.

Când prezentăm ca ilustrație o întâmplare reală trebuie să avem grijă să prezentăm faptele cu exactitate. Dacă ilustrația a fost preluată dintr-o anumită sursă, este bine să specificăm numele sursei, precum și alte informații despre ea. În felul acesta întărim credibilitatea afirmațiilor făcute în ilustrație. Este indicat ca predicatorul să nu folosească ca ilustrații cazuri concrete din biserica unde slujește sau din activitatea lui de consiliere. Niciodată nu va folosi ca ilustrații cazuri din activitatea de consiliere pentru care pastorului i s-a cerut să păstreze confidențialitatea. El poate să folosească astfel de ilustrații doar atunci când cere permisiunea persoanelor care sunt implicate în povestea respectivă. Acest lucru este important în special când ilustrația pune persoana implicată într-o lumină negativă. Predicatorul va evita să dea ca ilustrații cazuri concrete dintr-o biserică locală, atunci când acestea sunt foarte recente, sau când se adresează unei audiențe care ar putea recunoaște personajele prezentate. Nu se va folosi ca ilustrație un caz izolat din biserică pentru a-l prezenta în plinul audienței. Putem folosi ilustrații din viața bisericii dacă ele scot în evidență o problemă generală în biserică.

Este bine ca predicatorul să evite a se prezenta pe sine ca exemplu pozitiv atunci când acest lucru ar putea fi interpretat ca laudă personală. Cel care comunică poate să prezinte din când în când exemple negative din viața personală, pentru a nu da impresia falsă că el este perfect. El trebuie să fie un model și atunci când este vorba de rezolvarea unor crize. Ascultătorii care îl cunosc, vor fi încurajați de exemplul dat în legătură cu modul în care a rezolvat o problemă dificilă din viața lui. Cei care îl ascultă vor fi motivați să îi urmeze exemplul.

Ilustrațiile vor fi formulate cu mult tact pentru a-și atinge scopul, de a clarifica o anumită idee din mesajul prezentat, și nu de a stârni anumite reacții nedorite. Va avea grijă ca prin folosirea ilustrațiilor să nu jignească sau să nu folosească un limbaj nepotrivit.

¹⁷⁶ Andrew W. Blackwood, în cartea sa *Preaching from the Bible, op.cit.*, folosește un capitol întreg din cartea lui pentru a vorbi despre importanța imaginației în procesul de predicare, p.197-215.

¹⁷⁷ Vezi W. E. Sangster, *The Craft of Sermon Illustration, op.cit.*, p. 46-76. Consultă de asemenea cartea lui Haddon Robinson *Predicarea biblică, op.cit.* p. 102-107, în legătură cu rolul, folosirea și sursele de ilustrații.

Va avea grijă să nu folosească foarte frecvent aceeași ilustrație. El va căuta să diversifice tipul de ilustrații pe care le folosește, precum și sursele de ilustrații la care apelează. Se acceptă ca predicatorul să folosească mai multe ilustrații luate din Scriptură.

În formularea ilustrațiilor este important să avem în vedere audiența căreia ne adresăm. În funcție de audiența care ne ascultă va trebui să alegem vocabularul și modul de prezentare al ilustrației. Dacă avem o audiență mai bine educată, putem folosi un vocabular mai elevat, iar dată înaintea noastră se află o audiență cu un nivel de pregătire mai scăzut, vom evita neologismele și termenii tehnici în prezentare.

Ilustrațiile vor fi etichetate, pentru a putea fi ușor observate în momentul comunicării. Cel care comunică are libertatea de a folosi un sistem propriu de etichetare, prin folosirea unor simboluri, prin sublinierea începutului ilustrației, prin încercuire, etc. Etichetarea elementelor principale ale predicii principale ușurează reținerea mesajului de către predicator.

Menționăm că un exemplu de scrierea a ilustrațiilor va fi dat după ce vom analiza modul de formulare a aplicațiilor, pentru a arăta cum la o idee secundară trebuie să includem atât o ilustrație cât și o aplicație.

C. SCRIEREA APLICAȚIILOR

Importanța aplicațiilor

Aplicația reprezintă cel mai important element al mesajului pe care-l pregătim. Aplicația trebuie să reprezinte punctul culminant al mesajului, și ca urmare predicatorul are nevoie de suficient timp pentru a gândi și a formula complet fiecare aplicație. Domnul Isus Cristos când și-a început lucrarea publică pe pământ, a început să predice următorul mesaj adresat oamenilor: „Pocăiți-vă și credeți în Evanghelie” (Marcu 1:14-15). Primul cuvânt cheie al mesajului lui Cristos este imperativul: „Pocăiți-vă,” care înseamnă „schimbați-vă mintea.”¹⁷⁸ Domnul Isus avea ca și obiectiv al predicii sale schimbarea ascultătorilor, schimbare care începe de la nivelul minții. Isus este modelul pentru predicatorii și profesorii creștini. Ei trebuie să predice în așa fel încât să favorizeze schimbarea celor care îi ascultă. Rostul predicării este schimbarea ascultătorilor.

Există predicatori care predică având scopuri greșite. Analizând concepția predicatorilor în legătură cu scopul predicării, descoperim că unii dintre ei au probleme în înțelegerea scopului pe care ar trebui să îl urmărească atunci când proclamă Cuvântul lui Dumnezeu. Mulți au motivații egoiste, urmărind ca prin mesajul lor să îi încante pe ascultători, să impresioneze, etc. Însă toate aceste motivații sunt greșite.

Deși îndemnarea oamenilor la schimbare nu atrage întotdeauna reacții favorabile din partea audienței, dacă predicatorul sau profesorul dorește să fie eficient, el trebuie să fie conștient că misiunea lui este de a încuraja ascultătorii să ia o decizie în vederea schimbării. Și acest obiectiv poate fi realizat dacă predicatorul muncește cu conștiințiozitate pentru formularea corespunzătoare a aplicațiilor mesajului său. Partea aplicativă a unui mesaj este formată din ilustrație și aplicație. Predicatorii care predică mesaje ce urmăresc să încante urechea prin oratorie sau prin folosirea unui stil elevat, blochează procesul pocăinței, al schimbării oamenilor. Ei nu fac tot ceea ce intră în responsabilitatea lor pentru a-i ajuta pe ascultători să se pocăiască, și în final să le favorizeze intrarea în Împărăția lui Dumnezeu. În această postură se aflau fariseii și cărturarii din vremea lui Isus (Matei 23:13). Scopul lui Dumnezeu în lucrarea de proclamare a Evangheliei este răscumpărarea oamenilor, care implică schimbarea lor. Acești predicatori nu comunică tot planul lui Dumnezeu (Faptele Apostolilor 20:28).

Predica trebuie să fie o prezentare progresivă a unui singur concept biblic, sau din perspectivă biblică, ce culminează cu aplicația. Aplicația ne arată cum adevărul unei idei secundare sau principale poate fi pus în practică ascultători, într-un mod specific, concret, actual, prin intermediul evenimentelor observabile, devenind în final parte a comportamentului ascultătorilor.

Aplicația reprezintă obiectivul final al mesajului biblic predicat. Ea ne arată cum adevărul unei idei secundare sau principale poate fi experimentat de ascultători, devenind astfel o trăsătură specifică a omului care este dispus să-și însușească acel adevăr. Aplicația face ca adevărurile

¹⁷⁸ Vezi Fritz Rienecker, *Lingvistic Key to the Greek New Testament*, op.cit, p. 88-89.

mesajului biblic să nu ramână doar niște noțiuni abstracte. Prin adevărul ilustrat și aplicat audiența reușește să identifice experiența proprie de viață cu mesajul Scripturii. Ascultătorii vor fi motivați să realizeze această conexiune la nivel mental, afectiv și comportamental, prin intermediul imaginației, a creativității.¹⁷⁹

Predicatorul are responsabilitatea de a face aplicații pentru fiecare adevăr conținut în ideile secundare, care dezvoltă conceptul central anunțat în propoziția predicii. Datorită importanței aplicării mesajului, considerăm că este necesar să se facă câte o aplicație la fiecare idee secundară a unui mesaj biblic. Aplicațiile îl ajută pe ascultător să pună în practică, în detaliu, toate adevărurile importante ale mesajului transmis. În cazul în care predicatorul va neglija să scrie aplicații pentru fiecare adevăr formulat în ideile secundare, mesajul respectiv va fi sărăcit, impactul pe care acesta trebuie să îl aibă asupra ascultătorilor, va fi mult diminuat.

În scrierea aplicațiilor cel care comunică trebuie să *formuleze în mod clar nevoia de schimbare a ascultătorului, în conformitate cu adevărul prezentat în ideea respectivă*. Obiectivul mesajului trebuie să fie schimbarea ascultătorilor. Predicatorul va fi conștient că el nu poate să schimbe pe nimeni. Schimbarea este lucrarea Duhului Sfânt, însă responsabilitatea predicatorului este să formuleze cât mai concret și mai clar aplicațiile pentru ca ascultătorul să le pună ușor în practică.

Predicatorul este doar „semănătorul” Cuvântului, rezultatele propovăduirii mesajului trebuie lăsate în seama Domnului. Un propovăduitor credincios va fi afectat când ascultătorii vor fi indiferenți față de mesaj, însă nu va fi descurajat. Este bine ca predicatorul să-și amintească pilda semănătorului din Marcu 4:1-20, unde Isus ne informează că sămânța, care este simbolul Cuvântului sfânt, cade și în diferite tipuri de sol care nu aduc roadă.

În situațiile în care ascultătorul nu aplică adevărurile auzite, Dumnezeu și-a împlinit totuși planul, folosindu-se de slujitorii Săi pentru a propovădui Evanghelia, care în ziua judecăți, în multe situații, va sluji doar ca mărturie. Evanghelia se transmite prin propovăduitori. Pavel se întreabă retoric: „Cum vor auzi despre El (Dumnezeu) fără propovăduitor?” (Romani 10:14). Domnul Isus, în discursul de pe muntele Măslinilor ne informează ca unul din obiectivele lui Dumnezeu până la sfârșitul acestui veac este: „Evanghelia aceasta a Împărăției va fi propovăduită în toată lumea, ca să slujească de mărturie tuturor neamurilor. Atunci va veni sfârșitul” (Matei 24:14). Chiar dacă oamenii nu vor aplica adevărurile Scripturii, predicatorul poate avea totuși satisfacția că a împlinit planul lui Dumnezeu de a răspândi Evanghelia în lume.

O aplicație trebuie să descrie o realitate, care a fost sau poate fi realmente trăită de anumite persoane. Ea poate reprezenta o situație de viață imaginară (fictivă), dar care poate fi experimentată de ascultători. O aplicație va fi formulată în așa fel ca ea să poată fi ușor adaptată situațiilor reale ale vieții, situații pe care audiența le poate recunoaște ușor, ca fiind parte a experienței proprii de viață. Cu ajutorul aplicației audiența va putea integra experiențele proprii de viață și mesajul Scripturii.

O excepție de la această regulă îl pot face, uneori, adevărurile prezentate în predicile doctrinare, unde predicatorul nu va putea întotdeauna să facă aplicații. De exemplu, într-o predică despre Trinitate sau despre umanitatea și divinitatea lui Isus Cristos, nu întotdeauna vom găsi aplicații practice pentru audiență, dar de fiecare dată trebuie să ne străduim să descoperim și să scriem aplicații pentru fiecare adevăr formulat într-o idee secundară.

Observăm că foarte multe din mesajele predicatorilor sunt sărace în aplicații. Mulți predicatori buni, depun eforturi deosebite pentru a construi un mesaj bogat în învățături teologice, dar prea puțini dintre ei se concentrează suficient asupra dimensiunii aplicative a mesajelor lor. Din nefericire, formularea aplicațiilor sunt în general punctele cele mai slabe din întregul mesaj, când ele ar trebui să fie punctele forte. Motivele pentru care predicatorii sunt superficiali în scrierea părții aplicative a mesajului ar putea fi:

1) Predicatorii consideră că scrierea aplicațiilor este o preocupare secundară întocmirii mesajului. Mulții predicatori fac greșeala de a formula în mod superficial aplicațiile în mesajele lor, concentrându-se în mod deosebit pe exegeza corectă a textului. Când este vorba de aplicații, le formulează vag și prea general. Ei lasă această secțiune la urmă, ocupându-se de ea după ce au epuizat tot timpul, pentru întocmirea predicii, cu analiza din punct de vedere teologic a textului. Datorită aglomerației în agenda zilnică, predicatorul nu mai are timp pentru conceperea și formularea completă a aplicațiilor. Aceasta este o atitudine păguboasă, care dăunează unei

¹⁷⁹ Truța alocă un spațiu important imaginației în comunicarea scripturii. Vezi Ionel Truța, *Homiletica: Sfaturi pentru predicatori/preoți*, Arad: Editura Candela, 2001, p. 168-173.

comunicări eficiente a Cuvântului lui Dumnezeu. Însă un mesaj biblic, oricât de bine ar fi conceput, dacă nu are aplicații corespunzătoare, el este incompletă. Observăm că foarte multe mesaje sunt saturate cu conținut teologic, care depășește uneori capacitatea ascultătorilor de a asimila acel bagaj de informații într-un serviciu de închinare limitat, și pe de altă parte, aceste mesaje sunt incomplete din punct de vedere aplicativ. Nu se păstrează proporția corectă între conținutul teologic și cel aplicativ.

2) Comoditatea îi împiedică pe unii să formuleze toate aplicațiile necesare ale unui mesaj. Ei consideră că ascultătorul poate să descopere în mod personal aplicațiile pe care le conține textul, ca urmare, de ce să se mai străduiască el să o facă? Aceasta mentalitate este greșită. Dacă predicatorul nu va formula în mod corespunzător aplicațiile necesare, riscul este foarte mare ca audiența să nu experimenteze acel mesaj în mod practic. Scrierea aplicațiilor cere un efort susținut din partea celui care întocmește mesajul, dar efortul va fi pe deplin răsplătit. De aceea se merită ca predicatorul să renunțe la comoditate pentru a concepe și formula toate aplicațiile ideilor secundare ale mesajului.

3) Ignoranța poate fi un alt motiv pentru care mulți predicatori nu formulează aplicații suficiente. Tocmai de aceea am considerat că este necesar să alocăm un spațiu mai mare discuției despre conceperea ilustrațiilor și a aplicațiilor, arătând și importanța includerii lor în mesaj. Ilustrațiile contribuie împreună cu aplicațiile la punerea în practică a mesajului biblic. Dimensiunea aplicativă a unui mesaj biblic, compusă din ilustrații și aplicații, trebuie să conțină aproximativ jumătate din conținutul unei predici, în timp ce cealaltă jumătate să fie alocată prezentării adevărilor teologice.

De aceea, predicatorul și profesorul trebuie să fie conștient că are obligația să acorde o mare parte din timpul alocat pregătirii mesajului pentru formularea aplicațiilor fiecărei idei secundare. Bruce Wilkinson, un specialist în domeniul comunicării, din Statul Unite ale Americii, a făcut o evaluare a conținutului mai multor mesaje ale celor mai renumiți predicatori ai zilelor noastre. El a analizat și anumite mesaje reprezentative a unor predicatori din Noul Testament, cu scopul de a vedea care este proporția pe care aceștia o respectă între învățătură și aplicație, în mesajele lor. Wilkinson ajunge la o concluzie interesantă în urma evaluării pe care a făcut-o. Ca urmare, el încearcă să ne convingă în legătură cu spațiul pe care trebuie să îl ocupe aplicațiile în mesajele noastre, fie că este vorba de o lecție în clasă sau o predică prezentată la amvon. În scopul acesta vom prezenta un citat din cartea lui, *Cele 7 legi ale învățării*, care scoate la lumină anumite rezultate interesante ale studiului său. El a fost preocupat de întrebarea referitoare la procentul de învățătură și procentul de aplicație pe care trebuie să îl conțină un mesaj.

Am pus întrebarea aceasta la mii de oameni din toată lumea, iar răspunsul a fost, în mod surprinzător, același – 90% conținut și doar 10% aplicare. Deseori, în cadrul grupurilor care cred că Biblia este Cuvântul insuflat de Dumnezeu, procentajul este în creștere în favoarea conținutului, depășind uneori 95%.

Timp de mai mulți ani am fost un „99% pentru conținut” și eram mândru de asta! Nu voiam să cheltuiesc din timpul destinat „predării adevărate” pentru chestiunile acelea practice. Dar la jumătatea drumului, m-am împiedecat de ceva ce m-a uimit...

Am rugat-o pe secretara mea să bată la mașină trei predici recente ținute de Charles Swindoll, pe care-l consideram cel mai eficient predicator și învățător din țară... Care credeți că a fost procentajul aplicațiilor la Swindoll? Peste 50%! Sigur, ceva nu era în regulă, așa că am verificat și alți bine-cunoscuți predicatori precum Charles Stanley și Howard Hendriks. Rezultatele erau similare. De fapt, unele dintre cele mai bune predici conțineau mai mult de 75% aplicații practice!

Nu-mi venea să cred ce descopăr. Așa că am aruncat o privire asupra istoriei Bisericii și am întocmit o listă cu oamenii care au fost folosiți într-o măsură mare de Dumnezeu în generația lor. Predicatori – profesori ca D. L. Moody, Jonathan Edwards, Charles Finney, Charles Spurgeon, John Wesley și scriitori precum Dietrich Bonhoeffer, A. W. Tozer, and Oswald Chambers. Care era procentajul? Desigur, m-am gândit eu, mulți dintre oamenii aceștia sunt de partea celor cu 90% în favoarea conținutului!... Ce șoc! Moody...avea aproximativ 70% aplicații!... Cu toții aveau elemente practice într-un procent de 45-75%...

Tot ce trebuia să fac era să găsesc echilibrul dintre conținut și aplicare în predicile scrise prin inspirația lui Dumnezeu. În sfârșit, puteam să-mi demonstrez teoria privitoare la cele 90 de procente. Habar n-aveam că urma să am parte de surpriza vieții mele... Am început cu Romani, deoarece e cea mai doctrinară carte din Biblie. Sigur, aici se pune mare accent pe conținut! ... Cea mai doctrinară carte din Biblie are opt capitole axate pe conținut și opt capitole de aplicații practice. Egal!... Epistola lui Iacov... se apropie de 80% aplicații practice... 1Petru. Peste 60% aplicații...

Într-un act final de disperare, am copiat principalele predici ale lui Hristos. Predica de pe Munte (Matei 5-7) are cu mult peste 65% aplicații. Cuvîntarea din Camera de Sus (Ioan 13-17) m-a copleșit cu bogăția aplicațiilor. Pasaj după pasaj reflecta același procentaj. Hristos a fost Regele Aplicațiilor!... dacă doriți să predați

ca Isus, atunci pregătiți-vă, deoarece aplicarea va trebui să depășească 60%. Poate acest lucru vă pare o revoluție; cu excepția cazului în care, desigur, doriți să fiți incluși în rîndurile lui Moody, Swindoll, Stanley, Hendricks, Spurgeon, Wesley, Pavel, Petru, Iacov...

Este răspunderea profesorilor să explice aplicabilitatea Scripturii în vederea schimbării vieții. Cel puțin 50% lecțiile pe care le predăm ar trebui să se concentreze asupra aplicării.¹⁸⁰

Reguli de scriere a aplicațiilor

În continuare vom prezenta o listă de reguli utile în formularea unor aplicații corecte.

- Înainte de prezentarea aplicației este necesar să facem o scurtă introducere pentru a arăta cum se leagă aplicația care va fi prezentată de adevărul ideii secundare și de ilustrația ei. Nu este necesară întotdeauna și formularea unei concluzii la sfârșitul aplicației.
- Aplicația trebuie să răspundă nevoilor audienței, să se refere la contextul în care trăiesc ascultătorii. Vom urmări ca aplicațiile folosite în mesaj să fie conformitate cu experiența ascultătorilor. Trebuie ca cei care ascultă să se poată identifica cu situația pe care o prezintă aplicația formulată.¹⁸¹
- Aplicația trebuie să fie captivantă. Ea va stârni interesul dacă este îndeplinită prima regulă prezentată mai sus. Pentru a formula aplicații cât mai interesante predicatorul trebuie să-și facă timp să cunoască membrii bisericii pentru a ști care sunt problemele și nevoile acestora. Predicatorul trebuie să depună un efort susținut pentru a formula aplicația în așa fel încât ascultătorul să se poată identifica ușor cu acea situație propusă de cel care comunică.
- Aplicația trebuie să depindă de adevărul pe care îl conține ideea secundară de care aparține. În aplicație va fi formulată nevoia de schimbare a ascultătorilor în conformitate cu adevărul respectiv. Aplicația vizează comportamentul. Scopul celui care prezintă mesajul este să-i determine pe cei care îl ascultă să-și modifice în sens pozitiv comportamentul, în conformitate cu adevărurile prezentate.
- În aplicație vor fi formulate sugestii concrete, realizabile, de implementare a adevărului formulat în ideea secundară. Putem să prezentăm anumite situații imaginare. Aceste aplicații pot fi inventate de predicator, însă ele trebuie credibile și posibile.
- Aplicațiile vor fi măsurabile. Cel care ascultă mesajul, trebuie să poată face o evaluare a modului în care sarcina formulată în aplicație poate fi îndeplinită. Ascultătorul trebuie să se poată verifica dacă a îndeplinit sau nu cerințele aplicației. Aplicațiile trebuie să fie măsurabile din punct de vedere al timpului, spațiului și al activităților. Aplicațiile prea generale, care nu stabilesc un timp bine delimitat și rezonabil, și nu descriu o acțiune posibil de realizat de către ascultători, nu va avea un efect deosebit.

Vom da un **exemplu de aplicație prea generală** – greșită: “Pe baza textului din Evrei 10 : 25 putem formula următoarea aplicație: „Fraților! trebuie ca fiecare dintre noi să frecventăm regulat serviciile de închinare ale bisericii noastre.” Acest aplicație nu este corectă deoarece ea nu este măsurabilă. Acum vom da un **exemplu de aplicație măsurabilă, corectă**, pe baza textului din Evrei 10:25: „Propuneți-vă ca luna aceasta să veniți la toate serviciile de închinare de după masă. Haideti să facem acest effort. A veni la serviciile de închinare de după masă, este un obiectiv posibil de realizat, și în schimb vom câștiga o nouă experiență care poate influența pozitiv restul vieții noastre.

- Aplicația trebuie să fie formulată cu claritate. Ea trebuie să fie cât se poate de simplă pentru ca audiența să înțeleagă ușor ce are de făcut.
- Este nevoie ca aplicația să fie rezonabilă, și anume: să poată fi realizată într-un timp relativ scurt și cu resursele pe care ascultătorii le au la dispoziție.
- În scrierea aplicațiilor vom folosi, în general, persoana a II-a singular sau plural (tu, voi). În felul acesta audiența se va simți responsabilă față de mesajul comunicat. Acest mod de adresare este mai eficient, deoarece fiecare ascultător înțelege că aplicația îl vizează în mod personal. Când folosim pronumele personal, persoana I, plural sau singular, ascultătorii se pot eschiva, considerând că referirea la „noi” nu îl include neapărat și pe el.

¹⁸⁰ Vezi Bruce Wilkinson, *op.cit.* p. 128-131 (original), și traducerea în limba română, p.131-134.

¹⁸¹ Vezi ce spune și W. E. Sangster, în cartea sa *The Craft of Sermon Construction, op.cit.*, în legătură cu lucruri pe care trebuie să fie evitate în întocmirea mesajelor, care sunt valabile și pentru formularea aplicațiilor p.186-204.

- Predicatorul nu va predica niciodată un mesaj pe care nu este dispus să-l aplice mai întâi în viața lui. El are responsabilitatea să prezinte tot planul Lui Dumnezeu (toată Scriptura). Dacă predicatorul nu este dispus să aplice în viața lui un anumit adevăr biblic, înseamnă că el nu este dispus să trăiască tot Cuvântul Lui Dumnezeu. Unii predicatori sunt atenți să nu facă această greșală. Ca urmare eii nu predică ceea ce nu aplică. Astfel că ei sunt selectivi în privința textelor biblice din care predică. Din acest motiv, ocolesc acele pasaje pe care nu le trăiesc. Astfel că ei ciuntesc Cuvântul lui Dumnezeu, fiind necredincioși Cuvântului scris. Cei care procedează în felul acesta se descalifică din poziția de mesager al lui Dumnezeu.
- Se pot prezenta mai multe ilustrații și aplicații la aceeași idee secundară. Predicatorul va avea grijă ca să nu exagereze, folosind prea multe ilustrații sau aplicații, ignorând astfel proporția corespunzătoare între partea de învățătură și cea aplicativă a fiecărei idei secundare.
- Aplicațiile vor fi semnalate printr-o etichetă sau printr-o anumită subliniere, pentru a fi ușor observate în procesul comunicării mesajului (vezi anexa 1 de la sfârșit).

Exemplu de folosire a ilustrațiilor și aplicațiilor pe baza textului din Iacov 1:22-25.

Ideile principale ale textului din Iacov 1:22-25 erau:

I. Categoria ascultătorilor (Iacov 1:22a) “Fiți... nu numai ascultători...”

- 4) **A. Ei aud Cuvântul** (Iacov 1:23), “...dacă ascultă cineva Cuvântul ....”
- 5) **B. Ei nu aplică Cuvântul** (Iacov 1:23-24), “...dacă ascultă cineva Cuvântul și nu-l împlinește cu fapta seamănă cu un om care își privește fața firească într-o oglindă; și după ce s-a privit, pleacă și uită îndată cum era...”
- 6)
- 4) **(1) Oglinda reflectă realitatea** (Iacov 1:23) “...un om care își privește fața firească într-o oglindă; ...”
- 5) (Urmează să mai adăugăm aici o ilustrație și o aplicație – vezi secțiunea de mai jos referitoare la ilustrații și aplicații)

(2) Oglinda are rolul de corectare (Iacov 1:23-24) “...un om care își privește fața firească într-o oglindă; și după ce s-a privit, pleacă și uită îndată cum era...”

(Vom încerca să scriem o ilustrație și o aplicație pentru această idee secundară)

ILUSTRAȚIE: (Introducerea ilustrației:) Dorim să prezentăm o ilustrație care să scoată în evidență rolul corectiv al oglinzii, care în textul nostru este asemănată cu Scriptura. **(Ilustrația propriu-zisă:)** Se spune despre un frate pastor că într-o duminică dimineța, grăbindu-se să ajungă la serviciul de închinare nu s-a mai uitat în oglindă și și-a pus la gât, în grabă, două cravate. **(Concluzia ilustrației:)** Fratele pastor a fost carchios cu două cravate la gât. Acest lucru s-a datorat faptului că nu s-a uitat în oglindă înainte de a pleca la biserică. Oglinda are rolul de a ne corecta comportamentul. Iacov ne spune în acest text că Biblia este ca o oglindă în care se uită cineva.

APLICAȚIE: (Introducerea aplicației:) După cum oglinda te ajută să îți corectezi ținuta și înfățișarea fizică, tot așa Cuvântul lui Dumnezeu te ajută să îți corectezi comportamentul. **(Aplicația propriu-zisă:)** Iacov spune în acest text că unii au o atitudine nepotrivită față de Cuvânt, deoarece după ce îl aud, se comportă ciudat, ignorând ceea ce au auzit. Din această cauză ei devin caraghiosi din punct de vedere spiritual, așa cum s-a întâmplat și cu fratele pastor care nu s-a uitat în oglindă și a mers la biserică cu două cravate.

Cât din predicile pe care le ascuți la biserică sau din pasajele biblice pe care le citești la timpul tău devoțional, pui în practică în viața ta? Nu cumva ești și tu caraghios din punct de vedere spiritual, deoarece cunoști foarte multe adevăruri din Scriptură, dar nici nu te gândești să le pui în aplicare?

Nu te mulțumi doar „să te uiți” în oglinda Cuvântului ca să vezi cum arăți, ci încearcă să faci ceea ce îți cere Biblia pentru a fi corespunzător voii lui Dumnezeu.

II. Categoria împlinitorilor (Iacov 1:22a) „Fiți împlinitori ai Cuvântului...”

6. CONCLUZIA PREDICII

Elemente componente ale concluziei

După ce am dezvoltat mesajul cu ajutorul ideilor principale și secundare, este nevoie să finalizăm cu o concluzie. Concluzia este recapitularea sub formă de rezumat a conținutului mesajului. Concluzia îl ajută pe ascultător să rețină principalele aspecte care au fost prezentate în cuprinsul predicii. Formularea concluziei trebuie să scoată în evidență evoluția progresivă și logică a adevărilor principale a predicii. Cele mai importante adevăruri ale mesajului prezentat se regăsesc în ideile principale ale sale. De aceea concluzia va trebui să includă ideile principale care au fost dezvoltate anterior. În concluzie ideile principale se repetă în forma lor inițială sau se reformulează respectând modelul propoziției de tranziție. Concluzia îl ajută pe ascultător să rețină ideile principale, pentru ca mai apoi să poată aplica adevărurile mesajului prezentat.¹⁸²

O concluzie corectă trebuie să conțină următoarele elemente componente:

- 1) **Ideea concesivă**
- 2) **Cuvântul cheie**
- 3) **Referința biblică**
- 4) **Recapitularea ideilor principale ale mesajului prezentat, și**
- 5) **Propoziția predicii - reformulată**

Observăm că o concluzie corectă conține toate elementele pe care le-am întâlnit la propoziția de tranziție, la care mai trebuie să adăugăm și ideile principale ale mesajului. Vom prezenta în continuare fiecare element component al unei concluzii.

1) Ideea concesivă

Pentru descoperirea ideii concesive ne vom folosi de modelul discutat la propoziția de tranziție. Ideea concesivă a concluziei va fi similară cu ideea concesivă a propoziției de tranziție. În funcție de modelul de propoziție de tranziție pentru care am optat în construirea mesajului nostru, putem avea două modele de concluzii: de obligativitate și de posibilitate. Ca și în cazul modelului de scriere a propoziției de tranziție, la începutul concluziei vom scrie ideea concesivă, care va fi formulată în funcție de tipul de propoziție de tranziție folosit la începutul mesajului.¹⁸³ propoziție de tranziție de obligativitate sau de posibilitate. Dacă propoziția de tranziție este de obligativitate, înseamnă că trebuie să folosim o concluzie de obligativitate. Dacă propoziția de tranziție a mesajului nostru este de posibilitate, va trebui să folosim o concluzie de posibilitate.

În cazul în care se cere să formulăm o concluzie de obligativitate, vom include la începutul concluziei expresiile: “datorită...” “deoarece...” sau “din cauză că...” însoțite de un verb modal de tipul: “trebuie,” “este necesar,” etc. Concluzia de obligativitate va respecta în general modelul propoziției de tranziție de obligativitate.

Dacă avem o concluzie de posibilitate, aceasta va respecta modelul propoziției de tranziție de posibilitate, în sensul că ideea concesivă va fi un verb la gerunziu. Vom folosi la începutul concluziei verbul la gerunziu pe care l-am folosit la propoziția de tranziție, sau un sinonim al acestuia. Considerăm că putem să folosim în locul verbului la gerunziu o expresie sinonimă, care include verbul respectiv dar la viitor. Această expresie ar putea fi: “Dacă vom + verbul...”

¹⁸² Vezi ce spune și W. E. Sangster, în cartea sa *The Craft of Sermon Construction, op.cit.*, în legătură cu elementele componente ale concluziei mesajului biblic, p.137-150. El include ilustrarea și aplicarea în concluzie, ceea ce nu corespunde cu metoda propusă în această lucrare. Considerăm că ilustrarea și aplicarea își au locul în cuprinsul mesajului și nu în concluzie, unde este bine doar să se recapituleze ideile principale ale predicii.

¹⁸³ Vezi secțiunea referitoare la cele două tipuri de propoziții de tranziție prezentate în această carte.

2) Cuvântul cheie

Ceea ce trebuie să mai adăugăm aici, este că cuvântul cheie al concluziei va fi același cu cuvântul cheie al propoziției de tranziție. Cuvântul cheie va fi acel substantiv plural, din propoziția de tranziție, care caracterizează toate ideile principale ale predicii. El va fi inclus imediat după ideea concesivă.

3) Referința biblică

Observațiile pe care le-am făcut despre referința biblică a propoziției de tranziție sunt valabile și cu privire la concluzie. În concluzie este nevoie să includem și referința exactă a textului biblic pe care se bazează predica. Afirmarea de mai sus este valabilă doar în cazul mesajelor expositive și textuale. Când compunem un mesaj subiectiv, vom scrie în locul referinței, expresii ca: „Scriptura,” „Cuvântul lui Dumnezeu,” „Biblia,” pentru a conștientiza audiența că mesajul este biblic, chiar dacă nu este luat dintr-un singur pasaj din Scriptură. Referința biblică exactă se introduce, în general, imediat după cuvântul cheie.

4) Recapitularea ideilor principale

Indiferent de tipul de concluzie pe care îl vom folosi, trebuie să includem și ideile principale ale predicii. Ideile principale vor putea fi repetate în formă identică cu cea din cuprinsul predicii, sau vor fi reformulate în așa fel încât să obținem o concluzie care să respecte toate regulile gramaticale și literare ale limbii. Ideile principale pot fi reformulate în așa fel încât să iasă în evidență aspectele pe care predicatorul dorește să le sublinieze. Recapitularea ideilor se poate face în ordinea în care au fost prezentate sau într-o altă ordine, aleasă de predicator.

Recomandăm ca în concluzie, ideile principale să fie reformulate, și să nu se repete ca în cuprinsul predicii. În felul acesta se va crea diversitate în modul de expunere a predicii. Se poate folosi acrostihul sau alte artificii de prezentare, pentru a reține cu mai multă ușurință ideile principale.

5) Reformularea propoziției predicii

Când întocmim concluzia, va trebui de obicei să reformulam propoziția predicii, pentru ca aceasta să se armonizeze cu celelalte elemente ale concluziei: ideea concesivă, cuvântul cheie, referința biblică și repetarea ideilor principale. În reformularea propoziției vom avea în vedere ca să îi determinăm pe ascultători să ia o decizie în ceea ce privește aplicarea adevărului pe care propoziția îl conține. În cazul concluziilor de posibilitate, vom introduce în propoziție o expresie care să inspire optimism, ca de exemplu: „vom reuși să...,” „vom beneficia de...,” „ne vom bucura de” etc.

După cum afirmam deja, în formularea propoziției predicii sugerăm folosirea pronumelui personal persoana a-I-a plural, care împreună cu o expresie de genul: „vom reuși...,” stârnește interesul ascultătorilor și îi motivează în ceea ce privește experimentarea mesajului prezentat.

În cazul în care predicatorul a folosit o concluzie de obligativitate, nu va mai include expresii de genul: „vom reuși să...,” „vom beneficia de...,” deoarece acestea oferă ascultătorului o opțiune, în timp de concluziile de obligativitate au un caracter imperativ. Concluziile de obligativitate folosesc expresii de genul: „trebuie să...,” care cer o expresie de felul: „pentru ca să...,” care nu lasă loc pentru opțiuni, ci prezintă în mod clar și indiscutabil soluția care se impune.

Formularea propriu zisă a concluziei

După ce am prezentat separat elementele principale ale unei concluzii, suntem în măsură să arătăm modul în care ar trebui formulată concluzia, care să includă toate elementele amintite.

Astfel că, o concluzie de obligativitate va respecta următoarea structură: „*Datorită* (ideea concesivă)... + (cuvântul cheie)... + (referința biblică)... + *trebuie să* ... + (recapitularea ideilor principale)... + pentru ca să... (propoziția prediciei reformulată)...”

Un **exemplu de concluzie de obligativitate** pentru un mesaj care se bazează pe textul din Exod 20:1-17, ar putea fi:

“Datorită (ideea concesivă) **pericolelor** (cuvântul cheie) **care survin în urma nerespectării Decalogului** (propoziția prediciei reformulată – prima parte), **înregistrat în Exod 20:1-17** (referință biblică), **poruncile lui Dumnezeu referitoare la: I. ... II. ... etc.**, (repetarea ideilor principale ale mesajului) **trebuie să fie tratate cu toată seriozitatea**” (ultima parte a propoziției).

În ceea ce privește exemplul de mai sus, observăm că reformularea propoziției s-a făcut în două etape: prima parte a propoziției este scrisă imediat după cuvântul cheie, iar a doua parte a propoziției a fost înregistrată după ce au fost recapitulate ideile principale ale prediciei (partea a II-a). Predicatorul trebuie să apleze la imaginație pentru a formula o concluzie cât mai clară și mai sugestivă.

În cazul în care dorim să formulăm o concluzie de posibilitate, ea va trebui să respecte următorul model: „*Dacă vom* (ideea concesivă)+ (verbul din propoziția de tranziție sau un sinonim)... + (cuvântul cheie)... + (referința biblică)... + (recapitularea ideilor principale)... + *vom reuși să* (un verb motivator)... + (propoziția prediciei)...”

Un **exemplu de concluzie de posibilitate** care folosește textul din Iacov 1:22-25 ar putea fi următorul:

“Conștientizând faptul că (ideea concesivă - verbul tranziției sau un sinonim) **din perspectiva textului din Iacov 1:22-25** (referința biblică) **există două categorii de oameni** (cuvântul cheie), **și anume: categoria ascultătorilor și categoria împlinitorilor** (recapitularea ideilor principale) **vom fi încurajați** (un verb motivator) **să ne înscriem în categoria celor care împlinesc Cuvântul lui Dumnezeu, având astfel o atitudine corectă față de Scriptură** (reformularea propoziției prediciei).

Din exemplul de mai sus înțelegem că în formularea propoziției putem pune accentul pe acele idei principale care dorim ca să rămână în memoria audienței. În cazul nostru este vorba de evidențierea categoriei împlinitorilor. Acest mod de accentuare a ideilor are menirea de a ajuta audiența să rețină adevărul sau adevărurile din mesaj care urmează să fie aplicate.

Observăm că ambele tipuri de concluzii vor include cuvântul cheie, referința biblică, recapitularea ideilor principale și propoziția prediciei reformulată. Așa cum afirmam mai sus, mesajele subiective nu includ o referință biblică în formularea concluziei, însă în acest caz va trebui să includem în locul referinței biblice o expresie de tipul: “Scriptura...,” “Biblia...” etc., pentru a sublinia caracterul biblic al mesajului.

Reguli de scriere a concluziei

Pentru a formula corespunzător concluzia prediciei, este necesar să luăm în considerare câteva regulile de scriere a unei concluzii corecte. Ele îl vor ajuta pe predicator să facă o verificare corespunzătoare a concluziei mesajului pe care l-a întocmit.¹⁸⁴

- Concluzia trebuie să conțină următoarele elemente principale:

- I. Ideea concesivă
- II. Cuvântul cheie
- III. Referința biblică
- IV. Recapitularea ideilor principale și
- V. Propoziția prediciei.

¹⁸⁴ Vezi Haddon Robinson, *op.cit.* p. 115-118. Informații suplimentare referitoare la concluzia prediciei oferă Stephen Olford, *op.cit.* p. 203-207. Trebuie să menționăm faptul că, mai ales Stephen Olford, are un diferit mod de înțelegere a structurării concluziei ca și a întregii organizări a prediciei, în general. El oferă, însă, informații utile pentru cel care vrea să întocmească un mesaj biblic.

- Concluzia trebuie să fie formulată pozitiv. Vom evita folosirea negației în formularea concluziei. Formularea negativă a concluziei diminuează din impactul pe care mesajul îl poate avea asupra ascultătorilor. Formularea pozitivă inspiră optimism în ceea ce privește aplicarea mesajului.
- Concluzia trebuie să fie scurtă. Dacă este prea lungă, audiența poate pierde din vedere esențialul mesajului, conținut în cele cinci elemente principale ale concluziei amintite mai sus.
- Concluzia trebuie formulată în așa fel încât să îi stimuleze pe ascultători să pună în practică adevărul prezentat în propoziția prediciei.
- Concluzia trebuie să inspire optimism ascultătorilor. Obiectivul predicatorului trebuie să fie împlinirea de către ascultători a voinii lui Dumnezeu, prezentată în mesaj, cu un sentiment de bucurie și de așteptare.
- Predicatorul nu trebuie să stârnească anumite emoții pe care el nu le trăiește în realitate, cu scopul de a impresiona. Această atitudine (să plângi fără să simți nevoia de a plânge) poate duce la reacții adverse din partea ascultătorilor.
- În concluzie nu vom mai adăuga informații noi. Odată ce am promis audienței că urmează să concluzionăm mesajul, nu mai putem adăuga informații suplimentare. În momentul respectiv este obligatoriu să formulăm strict concluzia fără a mai adăuga alte idei, oricât de interesante ni s-ar părea. În concluzie, nu vom mai dezvolta sau argumenta pe marginea conceptului care a fost deja dezvoltat în mesaj. Nu vom adăuga ilustrații sau glume doar pentru crea bună dispoziție.
- Vom avea grijă să formulăm concluzia în mod diferit de la un mesaj la altul, pentru a evita monotonia în procesul de comunicare a mesajelor de la o săptămână la alta.
- După scrierea concluziei vom întocmi introducerea prediciei. Acum este momentul potrivit când avem toate informațiile despre mesaj și știm ce trebuie să introducem. Introducerea va respecta regulile prezentate la secțiunea unde am vorbit despre acest element principal al mesajelor biblice.

Exercițiu aplicativ

Întocmiți un mesaj expozitiv complet pe baza textului biblic analizat la exercițiile aplicative anterioare. Mesajul trebuie să conțină toate elemente de bază ale structurii homiletice a oricărei predici:

- Introducerea,
- Propoziția
- Propoziția de tranziție
- Idei principalele
- Idei secundare
- Ilustrații
- Aplicații, și
- Concluzia

7. FORMULAREA TITLULUI MESAJULUI

În modelul de întocmire a unei predici, pe care l-am propus în această carte, afirmam că structura homiletică de bază a unui mesaj biblic conține șase elemente de bază, pe care tocmai le-am analizat. În continuare dorim să introducem un element suplimentar, pe care îl considerăm opțional în întocmirea mesajelor, și anume: titlul prediciei. Nu este obligatoriu ca o predică să aibă titlu, însă acesta își justifică prezența dacă reușește să sporească interesul ascultătorilor pentru recepționarea prediciei. În cazul în care dorim să punem titlu, acesta trebuie să respecte următoarele condiții:

- Titlul trebuie să exprime ideea din propoziția prediciei. El are menirea de a prezenta printr-o formulare scurtă și sugestivă conținutul mesajului care urmează să fie comunicat.
- În anumite situații conceptul preluat din textul biblic studiat, și prezentat în propoziția prediciei, poate sluji foarte bine ca titlu pentru predică, fără reformulări semnificative.

- Formularea titlului se va face ținând seama de audiență căreia predicatorul i se adresează, și de ocazia în care se transmite mesajul. Se va folosi un vocabular potrivit cu nivelul audienței, pentru ca el să poată fi priceput de ascultători.
- Ocazia comunicării mesajului poate influența modul de formulare a titlului, în sensul că predicatorul poate să facă o legătură între conceptul central pe care îl va analiza și evenimentul care a determinat prezentarea mesajului (nuntă, botez, binecuvântare, etc.).
- Vom căuta să formulăm un titlu scurt. Este indicat ca el să fie de aproximativ patru sau cinci cuvinte. Titlurile lungi pot să diminueze interesul audienței față de mesajul care urmează să fie comunicat.
- Se cere ca titlul să fie interesant. Titlul trebuie formulat în așa fel încât să atragă atenția ascultătorilor și de a stârni interesul ascultătorilor pentru conținutul mesajului care urmează să fie prezentat. Predicatorul va apela la imaginație pentru a scrie un titlu care să îi motiveze pe ascultători să recepționeze mesajul pe care îl propune.
- Titlul nu trebuie să conțină întotdeauna o propoziție completă, cu subiect și predicat.
- Putem folosi un limbaj figurativ în formularea titlului.

Vom prezenta câteva modele de titluri care să îl orienteze pe predicator în vederea formulării corespunzătoare a titlului unui mesaj biblic.

“ Răspunsul lui Dumnezeu cu privire la ....”

“ Ce spune Biblia despre ...? “

“Ce se întâmplă când nu te mai pocăiești?”

“Cum să reacționezi la durere?”

“Plăcerile tale vorbesc despre destinul tău”

“ Cum să învingem descurajarea? “

“Importanța rugăciunii”

“ De ce nu primim răspuns la toate rugăciunile?”

“Cum poți să ai pace în mijlocul furtunii?”

“ Cum să-ți administrezi banii?“

“ Cinci obiective ale unei biserici locale”

După ce am analizat cele șase elementele principale care intră în structura homiletică a unei predici, la care am adăugat și formularea titlului, putem spune că avem un model complet de întocmire a unui mesaj biblic.

CAPITOLUL 6: ÎNCHEIERE

În acest volum ne-am concentrat asupra procesului de comunicare a Scripturii, luând în special în considerare aspecte privind pregătirea și expunerea mesajului biblic.

În prima parte, referitoare la aspecte generale legate de comunicarea Scripturii, am discutat despre scopul comunicării textului biblic, înțelegând că predicarea Cuvântului lui Dumnezeu este importantă datorită funcțiilor pe care el le are. Tot aici am prezentat și reguli de comunicare a mesajului biblic. Am înțeles că procesul comunicării este atât o știință cât și o artă. Am observat că trebuie să cunoaștem anumite reguli de comunicare. Cel care întocmește mesajul are anumite responsabilități privind pregătirea mesajului la nivel intelectual, emoțional și practic, precum și responsabilitatea față de participanții la proces.

Nu trebuie să fie neglijată nici responsabilitatea predicatorului față de sine și colaborarea cu Duhul Sfânt în procesul de comunicare. Am considerat că este important ca cel care comunică să aibă și anumite modele de inspirație în lucrarea nobilă pe care o face. Am făcut referire la trei modele reprezentative din istoria creștinismului, și anume: Apostolul Pavel, Martin Luther și Jan Hus.

În cea de a doua parte a volumului, ne-am concentrat asupra problemelor legate de tehnica comunicării Scripturii. În capitolul 3 am discutat despre tipuri de mesaje biblice. Am înțeles că este important să existe o anumită diversitate în ceea ce privește întocmirea acestor mesaje. În acest volum am prezentat mai multe tipuri de mesaje pe care le-am clasificat în funcție de sursa din care extragem cele șase elemente de bază, care intră în structura homiletică a oricărui tip de mesaj. Există situații în care un singur text biblic ales ca sursă principală pentru predică nu oferă toate răspunsurile la nevoia pe care predicatorul dorește să o adreseze într-un anumit mesaj. Predicatorul va dori să abordeze uneori probleme, pentru care va fi nevoit să apeleze la mai multe texte biblice, care îi oferă răspunsul corespunzător.

Mai mult, folosirea în permanență a unui singur model de întocmire a unui mesaj, crează monotonie, ascultătorii reacționând negativ față de același tipar. Din acest motiv, considerăm că este necesar să prezentăm mai multe metode de compunere a mesajelor biblice. În funcție de modelul folosit, se vor obține diferite tipuri de mesaje biblice: expositive, textuale și subiective.

Am văzut că pentru întocmirea mesajului expozitiv se folosește un singur text biblic ca sursă pentru predică, care va fi analizat exegetic, parcurgând cei zece pași preliminari. Din același text se extrag toate cele șase elemente de bază pentru structurarea homiletică a mesajului.

Mesajul textual se diferențiază de mesajul expozitiv în sensul că pentru scrierea unor idei secundare a predicii se poate apela și la alte texte biblice. Nu mai este obligatoriu ca predicatorul să fie legat de un singur text atunci când scrie ideile secundare ale mesajului. Cel care comunică poate extrage anumite idei secundare din textul de bază, însă cel puțin o idee secundară va fi luată din alt text.

Mesajul subiectiv se deosebește mesajul expozitiv și de mesajul textual prin faptul că pentru întocmirea lui nu se impune folosirea unui singur text biblic. Predicatorul va alege o temă (un subiect), care va constitui sursa pentru organizarea și dezvoltarea mesajului. Mesajul subiectiv este tot un mesaj biblic. Pentru argumentarea ideilor principale și secundare, predicatorul se va folosi de mai multe texte biblice pe care le va selecta din toată Biblia în funcție de subiectul pe care îl abordează și de preferințele sale. Am putea spune că acest mesaj se numește subiectiv din două motive: (1) pentru că subiectul este sursa mesajului, și (2) pentru că alegerea textelor pentru susținerea subiectului predicat se face în funcție de preferințele predicatorului, ceea ce denotă o anumită doză de subiectivism. Am înțeles că toate cele trei metode au și avantaje și dezavantaje. Ca urmare fiecare dintre ele sunt recomandate pentru a fi folosite în anumite situații.

Am susținut că la începutul carierei de predicator, cel puțin pentru o anumită perioadă, metoda expozitivă ar fi cea mai indicată pentru comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu, deoarece ea îl ajută pe predicator să respecte cu rigurozitate structura textului biblic, evitând în felul acesta multe erori de interpretare a Scripturii.

Dar și celelalte două metode: cea textuală și subiectivă, au avantajele lor, și vor da rezultate deosebite dacă predicatorul le va stăpâni și va fi căuta să le folosească într-un mod corespunzător. Metoda expozitivă de întocmire a mesajelor biblice este și cea mai pretențioasă și mai greu de asimilat. După ce predicatorul își va însuși această metodă, îi va fi foarte ușor să și le însușească și pe celelalte două. De aceea ne-am concentrat în această lucrare asupra metodei expozitive.

În capitolul 4 am discutat despre studiul preliminar pregătirii mesajului expozitiv, analizând modul de extragere și de comunicare al conceptului de bază prezentat în predică, arătând importanța studiului exegetic în întocmirea unui mesaj biblic, și prezentând zece pași din modelul exegetic pe care l-am propus aici: delimitarea textului, analiza contextului, schița tehnică a cărții, traducerea textului din original, analiza cuvintelor și expresiilor cheie, diagramarea textului, analiza istorică, analiza literară, analiza teologică și extragerea principiilor.

Am trecut apoi la modul de organizare homiletică a mesajului biblic. În capitolul 5 al cărții, am vorbit despre scrierea introducerii, despre elementele principale ale introducerii: afirmația introductivă, ilustrația introducerii, texte biblice care susțin afirmația introductivă și propoziția predicii. În privința propoziției predicii am discutat despre elementele componente ale propoziției și despre tipuri de propoziții ale predicii. Spuneam că pentru formularea propoziției de tranziție trebuie să avem în vedere cele trei elemente care o compun, și anume: ideea concesivă, cuvântul cheie, și propoziția predicii. Am susținut că este necesar să folosim mai multe tipuri de propoziție de tranziție.

La secțiunea despre scrierea ideilor principale, aminteam că este nevoie să ținem seama de câteva reguli de scriere a ideilor principale și modul în care vom face trecerea de la o idee principală la alta. Pentru formularea ideilor secundare am recomandat două metode de dezvoltare a acestora: dezvoltarea prin interogație, dezvoltarea cu ajutorul unor sisteme logice, și dezvoltarea prin analiză exegetică. Spuneam că modul de dezvoltare al ideilor secundare poate fi luat ca model de organizare și dezvoltare a ideilor principale. Am insistat de asemenea asupra formulării unor treceri importante de la o idee la alta.

Legat de scrierea ilustrațiilor, am vorbit despre ilustrarea adevărilor, scrierea ilustrațiilor, tipuri de ilustrații și despre surse de ilustrații. Am prezentat apoi și aspecte referitoare la scrierea aplicațiilor. Am insistat asupra importanței folosirii aplicațiilor într-un mesaj biblic, prezentând și câteva reguli de scriere a aplicațiilor.

Am înțeles că orice mesaj biblic se va încheia cu o concluzie. Am prezentat elemente componente ale concluziei, și anume: ideea concesivă, cuvântul cheie, referința biblică a textului predicii, recapitularea ideilor principale, și reformularea propoziției predicii.

Deși nu este inclus ca element de bază al unui mesaj biblic, am discutat la final și despre titlul predicii. Am spus că formularea unui titlu pentru mesaj poate fi utilă în anumite situații. Susțineam că este necesar să luăm în considerare câteva condiții pentru formularea lui. La finalul acestui volum am adăugat câteva anexe care îl vor ajuta pe predicator să compună un mesaj biblic. Aceste anexe prezintă ca model diferite tipuri de mesaje biblice, discutate în carte: mesajul textual și mesajul subiectiv, îl ajută pe cel care scrie un mesaj să eticheteze corect secțiunile și elementele importante ale mesajului, să selecteze cuvintele cheie ale mesajului apelând la lista de cuvinte cheie, și să folosească fișa de întocmire a unui mesaj, care îi va ușura munca de compunere a predicii.

ANEXE

1. MODEL DE PREDICĂ EXPOZITIVĂ

Text de bază pentru predică: Apocalipsa 2:1-7

Introducerea

Afirmația introductivă: În general, oamenii folosesc două metode pentru a ajunge la Dumnezeu: metoda performanțelor - care este greșită, și metoda pocăinței - care este corectă.

Ilustrație: În ceea ce privește prima metodă - a performanțelor, cei ce o folosesc consideră că dacă, în viața lor, vor face mai multe fapte bune decât rele, Îl vor convinge pe Dumnezeu să îi accepte în împărăția Lui. Această mentalitate este falsă!

Text: Pavel clarifică faptul că în Împărăția lui Dumnezeu nu se poate intra pe baza faptelor bune. În Efeseni 2:8-9 el scrie: „căci prin har ați fost mântuiți prin credință... Nu prin fapte, ca să nu se laude nimeni.”

Ilustrație: Referitor la modalitatea corectă de apropiere de Dumnezeu - metoda pocăinței, observăm că Noul Testament promovează această perspectivă.

Text: În Matei 3:2, Ioan Botezătorul își începe mesajul său cu imperativul „Pocăiți-vă, căci Împărăția cerurilor este aproape.”

Text: În Marcu 1:14-15, evanghelistul ne informează că Domnul Isus și-a început lucrarea publică cu același mesaj al pocăinței. „După ce a fost închis Ioan, Isus a venit în Galilea, și propovăduia

Evanghelia lui Dumnezeu. El zicea: 'S-a împlinit vremea, și Împărăția lui Dumnezeu este aproape. Pocăiți-vă...'"

Text: În Romani 1: 16-17 citim că Evanghelia pocăinței îi oferă păcătosului o neprihănire care îi acordă acestuia dreptul de a intra în Împărăția lui Dumnezeu. Pavel scrie că această Evanghelie „este puterea lui Dumnezeu pentru mântuirea fiecăruia care crede... deoarece în ea este descoperită o neprihănire pe care o dă Dumnezeu, prin credință...”

Text: Despre această neprihănire pe care o dăruiește Dumnezeu omului, vorbește Pavel, în 2 Corinteni 5:21, unde el scrie că Isus Cristos ne este oferit ca și neprihănire autentică: “Pe Cel ce n-a cunoscut nici un păcat, El L-a făcut păcat pentru noi, ca noi să fim neprihănirea lui Dumnezeu în El.” Din acest verset înțelegem că Evanghelia scoate în evidență un transfer profitabil pentru om. Când acesta se pocăiește, omul aruncă păcatul său asupra lui Cristos, iar Dumnezeu ne oferă în schimb neprihănirea Sa.

Propoziția predicii:

Subiectul: pocăința;

Predicatul: a înceta să

Formularea completă: Textul din Apocalipsa 2:1-7 ne vorbește despre pericolul care ne paște când încetăm să ne mai pocăim.

Propoziția de tranziție:

Ideea concesivă: verb la gerunziu – “Conștientizând”

Cuvântul cheie: substantiv plural – în cazul nostru “consecințe”

Propoziția predicii: reformularea propoziției predicii de mai sus

Formularea propoziției de tranziție: Conștientizând consecințele prezentate în Apocalipsa 2:1-7, care apar atunci când încetăm a ne mai pocăi, vom fi motivați să continuăm acest proces până la capăt.

Observație: În propoziția de tranziție vom căuta să includem o încurajare, prin care să motivăm audiența să împlinească ceea ce se afirmă în propoziție. Vom folosi de regulă expresia: “vom reuși să...,” în cazul nostru: „vom fi motivați să...”. În felul acesta oferim ascultătorului optimism în privința experimentării personale a mesajului.

Ideile principale ale predicii

I. Omul care nu se mai pocăiește intră în conflict cu Dumnezeu

În Apocalipsa 2:5, Isus se adresează Bisericii din Efes: “Pocăiește-te..., altfel voi veni la tine și-ți voi lua sfeșnicul din locul lui, dacă nu te pocăiești.”

Ilustrație: Observăm că în primele trei capitole din Apocalipsa, Domnul Isus în persoană are câte un mesaj pentru fiecare din cele șapte biserici locale din Asia Mică. În aceste mesaje El repetă frecvent o poruncă: “Pocăiește-te!” Această poruncă este însoțită de o avertizare, care scoate în evidență reacția de împotrivire a lui Dumnezeu față de cei care nu se pocăiesc.

Text 1: Versetul din Apocalipsa 2:16, adresat Bisericii din Pergam, spune: “Pocăiește-te dar. Altfel voi veni la tine curând și mă voi război...”

Text 2: Isus vorbește în Apocalipsa 3:3 Bisericii din Sardes: “Pocăiește-te! Dacă nu veghezi ...voi veni ca un hoț...”

Textele amintite mai sus exprimă în mod direct conflictul care ia naștere între Dumnezeu și cel care refuză să se pocăiască.

Chiar dacă există și alte explicații pentru ceea ce s-a întâmplat cu bisericile din Asia Mică în istoria bisericii, aș îndrăzni să susțin faptul că, cel puțin pentru unele din ele istoria vorbește. Dacă încercăm să urmărim împlinirea cuvântului lui Isus Cristos adresat acestor șapte biserici locale din Asia Mică, putem ajunge la concluzia că în prezent nu au rămas decât ruinele lor. În zona respectivă (Turcia de azi), populația majoritară este musulmană. Indiferent de alte explicații pe care le putem da în legătură cu destinul acestor biserici locale, putem afirma că dispariția de pe hartă a acestor biserici locale, și stingerea creștinismului din această regiune poate fi interpretată și ca refuzul acestor credincioși de a lua în serios avertizarea lui Cristos de a se pocăi.¹⁸⁵

Aplicație: Mesajul adresat de Cristos bisericilor din cartea Apocalipsa, este valabil și pentru biserica noastră. Hristos ne poruncește să ne pocăim, și în același timp ne avertizează ce se întâmplă dacă nu ascultăm de această poruncă.

Pocăința este o problemă personală, nu generală, fiecare membru din biserica noastră este direct răspunzător de soarta acestei biserici. Noi formăm biserica. De atitudine noastră depinde binecuvântare, care vine în urma pocăinței, sau pedeapsa, care urmează datorită refuzului de a ne pocăi.

Cuvântul folosit de Isus pentru formularea poruncii pocăinței este *metanoison* (metanoieison), care se poate traduce prin „schimbați-vă gândirea!” În Apocalipsa 2:5, verbul se repetă de două ori. Verbul *metanoison* (metanoieison) implică ideea de întrerupere continuă cu modul actual de viață. Aceasta indică faptul că pocăința este un proces continuu. Pocăința poartă ideea de schimbare permanentă a modului vechi de viață.¹⁸⁶

Întrebare: De când nu te-ai mai schimbat într-un anumit domeniu din viața ta?

Ilustrație: Oamenii au tendința să creadă că atunci când te convertești, te pocăiești, te lași de fumat, de băut, de curvie, de înjurat etc. și după aceea vei fi toată viața pocăit. Din acest motiv cei mai mulți membrii din biserică nu se maturizează din punct de vedere spiritual.

Text: Această stare a fost bine surprinsă de autorul epistolei către Evrei în versetul 5:12: “Voi care demult trebuia să fiți învățători ... ați ajuns să aveți nevoie de lapte, nu de hrană tare”.

Aplicație: Verifică listele din Noul Testament, cum ar fi cea din Efeseni 4.22-31 și vezi care sunt domeniile în care nu te-ai pocăit încă. Observăm că pocăința este un proces care trebuie să se întâmple în fiecare zi în viața noastră. Cine se oprește din procesul pocăinței cade în păcatul fariseismului. Acea persoană consideră că a umbla cu Dumnezeu înseamnă a respecta condițiile pe care noi oamenii le impunem altora, ignorând păcatele pe care noi le practicăm. În general avem tendința de a impune oamenilor anumite standarde morale, pe care noi le împlinim cu ușurință, dar trecem cu vederea anumite aspecte pe care noi nu le împlinim.

Ilustrație: În Predica de pe munte, Isus îl numește fățarnic pe omul care îi condamnă pe alții, dar la el nu vede nimic de acuzat. În Matei 7:3-5, Isus afirmă: “De ce vezi tu paiul din ochiul fratelui tău și nu te uiți la bârna din ochiul tău...”

Ilustrație: Cel mai mare blestem al fariseilor nu este fățarnicia ci faptul că ei trăiesc într-o minciună, fără să fie conștienți de lucrul acesta – adică se autoînșală. În loc ca să se maturizeze spiritual în urma procesului pocăinței, ei se plafonează, deoarece undeva în timp s-a întrerupt procesul pocăinței.

Aplicație: Dacă te-ai oprit undeva pe drum în procesul pocăinței, tu ești în pericol să te plafonezi, să nu mai crești spiritual. Nu te mulțumi cu faptul că te-ai schimbat în anumite domenii: că nu mai

¹⁸⁵ Pot fi invocate și alte motive, ca: invaziile musulmanilor în această regiune, etc., însă deși Scriptura tace în legătură cu pocăința lor în urma mesajului primit din partea lui Isus Cristos, dezrădăcinarea creștinismului din această regiune, poate fi explicată prin ignorarea poruncii pocăinței și a avertizărilor care au fost făcute de Însuși Cristos.

¹⁸⁶ Vezi *Lingvistic Key, op. cit.*, p. 815.

bei, nu mai fumezi, nu mai înjuri, nu mai dansezi, etc. Continuă procesul pocăinței. Caută să vezi în listele cu păcate menționate în Noul Testament, care sunt domeniile în care nu te-ai schimbat, nu te-ai pocăit! Dacă nu vei continua acest proces ești în pericol de a intra în conflict cu Dumnezeu – un lucru de nedorit

II. Omul care nu se mai pocăiește pierde dragostea dintâi

Isus adresându-se bisericii din Efes, leagă dragostea dintâi de pocăință. În Apocalipsa 2.4-5, Isus afirmă: “Dar ce am împotriva ta este că ți-ai pierdut dragostea dintâi...Pocăiește-te și întoarce-te la faptele tale dintâi”.

Isus consideră că lipsa dragostei dintâi este o problemă foarte gravă pentru credincioși. El amenință că va părăsi biserica din Efes dacă continuă să rămână în această stare de nepăsare – de lipsă de dragoste.

Aplicație: Acum vă rog să vă gândiți: câți dintre voi, care v-ați pocăit, cu doi sau mai mulți ani în urmă, mai aveți aceeași pasiune pentru Dumnezeu ca la început. Ce se întâmplă cu credincioșii după o anumită vreme de la convertirea lor? Majoritatea își pierd dragostea dintâi. Care este motivul pierderii pasiunii pentru Dumnezeu? Unii își doresc sincer să revină la dragostea dintâi. Dar nu reușesc, și nu știu care este soluția revenirii la dragostea dintâi.

Răspunsul este exact în aceste versete din Apocalipsa 2:4-5. Dragostea dintâi este legată în mod direct de procesul pocăinței „ți-ai pierdut dragostea dintâi...Pocăiește-te...” Credincioșii își pierd pasiunea pentru Dumnezeu pe drum, deoarece ei încetează procesul pocăinței. În momentul convertirii aveai atâta dragoste să mergi la biserică, să citești Scriptura, să te rogi, dar acum toate acestea au devenit o obișnință, care nu-ți mai produc atâta bucurie. Dumnezeu condamnă această stare de pasivitate.

La început dragostea pentru Dumnezeu era fierbinte pentru că erai foarte aproape de momentul pocăinței. Înțelegem că soluția pentru păstrarea dragostei dintâi pentru Dumnezeu este să practici în permanență pocăința. Omul care se pocăiește în fiecare zi de anumite păcate, păstrează dragostea dintâi; el are pasiune pentru a merge la părăsire cu frații, pentru a sluji într-un fel sau altul pe Dumnezeu. Credinciosul care se pocăiește de fiecare dată când este nevoie, reușește să-L slujească pe Dumnezeu cu dragoste. El va fi ferit de tendința de a transforma slujirea într-o serie de ritualuri, pe care le interpretează ca niște obligații necesare pentru a-L mulțumi pe Dumnezeu.

Aplicație: Dacă așa stau lucrurile, te întreb: De când nu ai mai renunțat la un obicei nepotrivit? Sau la un păcat din viața ta? Nu uita! cu cât pocăința este mai recentă, cu atât dragostea ta este mai fierbinte. Încurajarea pe care vreau să v-o dau este că există posibilitatea ca dragostea ta dintâi să nu scadă, ba dimpotrivă ea poate să crească din zi în zi tot mai mult în viața ta. Păcatul este acela care, dacă este tolerat în viața mea, îmi întunecă ochii să nu-L mai văd pe Dumnezeu și să nu-L mai iubesc cu pasiune.

Aș vrea să îți amintești că Dumnezeu cunoaște starea ta, păcatele în care te complaci, și care au dus la răcirea dragostei tale pentru Dumnezeu.

Ilustrație: Isus repetă bisericii din Laodicea, în Apocalipsa 3.14-21, expresia: “Știu faptele tale...” Nu uita că Dumnezeu știe ceea ce faci și tu. El știe “că nu ești nici rece, nici în clocot...” Ca urmare Isus continuă cu o avertizare și cu un sfat, pentru creștinii din Laodicea: „am să te vărs din gura Mea... fi plin de râvnă, dar și pocăiește-te”.

Aplicație: Dumnezeu nu acceptă o slujire făcută din obligație, fără pasiune pentru El. Practicarea zilnică a pocăinței păstrează vie acea dragoste fierbinte pentru Dumnezeu.

Ilustrație: Isus ne informează în Matei 24.12 că păcatul stinge dragostea. El spunea că în zilele din urmă: “din pricina înmulțirii fărădelegii, dragostea celor mai mulți se va răci.”

Aplicație: Dumnezeu ne poruncește ca să facem toate lucrurile motivați de dragostea pentru El. Câte lucruri faci doar din obligație pentru Dumnezeu? Nu uita, ele nu sunt primite de Dumnezeu!

Relația pe care o acceptă Dumnezeu între noi și El este una de dragoste fierbinte, de pasiune și devotament total.

Slujirea lui Dumnezeu presupune anumite acțiuni dificile pe care nu le putem face dacă nu avem o relație corespunzătoare cu El. Numai în momentul în care vom avea o asemenea relație cu Dumnezeu vom fi în stare să îi iubim chiar și pe vrășmașii noștri.

Ilustrație: Oswald Chambers în cartea *Ce am mai bun pentru Cel Prea Înalt*, afirmă că Dumnezeu vrea să ne demonstrăm dragostea noastră față de El slujindu-i pe alții. Și în turma Lui „Isus are niște oi extraordinar de ciudate, niște oi murdare, care împung rău, niște oi care s-au rătăcit! (Dar) Dragostea lui Dumnezeu nu acordă atenția prejudecăților omului firesc din mine. Dacă-L iubesc pe Domnul meu, nu mă las condus de temperamentul meu, de firea mea; trebuie să hrănesc oile Lui.”¹⁸⁷

Dumnezeu pretinde să nu pierdem această dragoste dintâi pentru El, pentru ca să fim în stare să-L slujim cu devotament.

Aplicație: Nu uita că unul din cele mai mari păcate care sting dragostea noastră pentru Dumnezeu este **egoismul**. Nu poți să-l iubești în același timp și pe Dumnezeu și pe tine! Trebuie să-ți răstignești eul. Isus înainte de a se înălța la cer le descoperă ucenicilor un secret al reușitei Împărăției lui Dumnezeu pe pământ. În Ioan 13:35, la cina cea de taină, Isus afirmă: „Prin aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii mei, dacă veți avea dragoste unii pentru alții.” Dar pentru a păstra această dragoste este necesar să reținem ceea ce afirma Isus în Apocalipsa 2:5: „... întoarce-te la faptele tale dintâi.” A te întoarce înseamnă „a te pocăi,” „a schimba direcția.” Pocăința a fost prima acțiune pe care ai făcut-o imediat ce l-ai cunoscut pe Dumnezeu, și care a declanșat acel sentiment de dragoste fierbinte pentru Dumnezeu.

Concluzie:

Dacă vom lua seama la consecințele care urmează, atunci când încetăm să ne mai pocăim, așa cum sunt prezentate în textul din Apocalipsa 2:1-7, și anume:

- I. Intrăm în conflict cu Dumnezeu, și
- II. Pierdem dragostea dintâi,

Vom fi motivați să continuăm acest proces până la capătul vieții. Amin!

2. MODEL DE PREDICĂ TEXTUALĂ

Textul de bază: Luca 4:1-13

Introducerea

Afirmația introductivă: Viața este presărată cu capcane care pot marca în mod nefericit tot restul drumului unei persoane.

Ilustrație: Un exemplu clasic în sensul acesta este prezentat în cartea Judecători 16. În acel episod Samson cedează în fața insistenței unei femei - Daliala, care prin viclenie reușește să îl convingă pe Samson să îi destăinuie acesteia care era secretul puterii sale. Această destăinuire l-a costat scump pe Samson. Filistenii i-au scos ochii, l-au pus în închisoare, în lanțuri, și l-au forțat să învârtă la râșniță (Judecători 16:21). Ba mai mult, a fost badjocorit, și în final și-a găsit sfârșitul (Judecători 15:22-31).

¹⁸⁷ Oswald Chambers în cartea *Ce am mai bun pentru Cel Prea Înalt*, op.cit., meditația din 03 Martie.

Cu Samson s-a întâmplat ceea ce scrie Eclesiastul în capitolul 7 cu versetul 26. „Și am găsit că mai amară decât moartea este femeia, a cărei inimă este o cursă și un laț, și ale cărei mâini sunt niște lanțuri; cel plăcut lui Dumnezeu scapă de ea, dar cel păcătos este prins de ea.”

Ilustrație: Un alt exemplu ne este oferit de autorul cărții Iosua, unde Dumnezeu îi avertizează pe evreii care intraseră recent în noua țară – Canaan, că dacă nu vor izgoni neamurile păgâne din țară, acestea vor ajunge să fie o capcană pentru ei. Acele popoare „vă vor fi o cursă și un laț, un bici în coaste și niște spini în ochi, până veți pierii de pe fața acestei țări bune pe care v-a dat-o Domnul Dumnezeu vostru.”

Text: Noi putem să numim aceste capcane: ispite. Ispita reprezintă o capcană pentru om. Prin ispită, omul este păcălit să facă o alegere greșită. Aceste capcane pot marca în mod negativ tot restul vieții noastre. Însă Scriptura ne oferă o asigurare foarte importantă în legătură cu apariția acestor capcane în viața noastră.

În 1 Corinteni 10:13, Pavel ne informează că Dumnezeu a planificat ca aceste capcane care ne apar în drum să poată fi biruite de noi. El scrie: „Nu v-a ajuns nici o ispită, care să nu fie potrivită cu puterea omenească. Și Dumnezeu care este credincios, nu va îngădui să fiți ispitiți peste puterile voastre; ci împreună cu ispita, a pregătit și mijlocul să ieșiți din ea, ca s-o puteți răbda”

Propoziția predicii:

Textul din Luca 4:1-13 ne poate ajuta să biruim ispitele.

Propoziția de tranziție:

Însușindu-ne lecțiile pe care le prezintă Luca 4:1-13 vom reuși să ieșim triumfători din ispite.

I. Ispita nu este păcat

Această lecție o putem deduce din versetul 2 al textului nostru, unde ni se spune că Însuși Domnul Isus „a fost ispitit de diavolul.”

Ilustrație: Despre ispitirea Domnului Isus vorbește mai în detaliu autorul epistolei către Evrei în versetul 4:15. Acolo el spune „Căci n-avem un Mare Preot care să n-aibă milă de slăbiciunile noastre; ci unul care în toate lucrurile a fost ispitit ca și noi, dar fără păcat.”

Din acest verset putem înțelege că Domnul Isus, deși a fost „fără păcat” el a fost totuși ispitit. Ca urmare nu putem spune că omul care este ispitit automat el a păcătuit.

Aplicație: Conjunția adversativă „dar” face separarea clară între Isus care a fost ispitit și totuși nu a păcătuit, și noi oamenii despre care nu se poate spune că ne-am oprit înainte de a păcătui. Noi oamenii suntem vinovați de a fi mers mai departe decât a fi doar ispitiți. Noi am căzut în capcană – în păcat.

Ilustrație: Această separare între ispită și păcat o prezintă și Iacov 1:14-15. Iacov scrie că „fiecare este ispitit, când este atras de pofta lui însuși și momit” (Iacov 1:14). Din această afirmație desprindem faptul că ispita este o momeală. Iacov continuă în ultimul verset cu adverbul de timp „apoi” care arată că după el urmează o altă fază care urmează ispitirii, și anume: înfăptuirea păcatului. El scrie acolo: „Apoi pofta, când a zămislit, dă naștere păcatului.”

Aplicație: Aș dori să scot în evidență că, inițial, când apare ispita – ca provocare din exteriorul nostru, ea nu este păcat. Ea a venit și la Domnul Isus.

Ispita ne apare ca o ocazie care se ivește, și ți se pare că nu poți să-ți permiți să o pierzi. Ispita bulversează prioritățile noastre. Un anumit timp nu mai reușim să discernem ceea ce este bine și ceea ce este rău.

Ilustrație: Pentru a înțelege mai bine, aș dori să comparăm ispita cu butonarea unei telecomande de la televizor. Să presupunem că dorim să căutăm un canal TV pe care se transmite un program religios. Și în acest proces al căutării, în timp ce butonăm telecomanda dăm peste un canal care transmite un film porno. Imediat tresărim. Secvențele de film ne stârnesc poftele. Orice om poate fi afectat de aceste imagini. Dar aceasta nu înseamnă că tu care ai dat din întâmplare peste acest film ai păcătuit. Nu tu ai pus acel film în grila de programe TV, și probabil că nici nu vei reuși să elimini asemenea filme, pentru că nu ai autoritatea necesară.

Aplicație: La fel se întâmplă și în viața noastră. Ca și bunonarea telecomandei, în viață întâlnim diferite situații surprinzătoare, care ne stârnesc poftele. Faptul că cineva a creat acele situații, sau că ele s-au petrecut independent de voința ta, nu constituie un păcat, chiar dacă împrejurările respective au provocat poftele tale. Tu, deocamdată nu ai nici o contribuție în această afacere. Tu ești doar o victimă. Se pune întrebarea: Când ajungi să fi vinovat în acest proces?

Ilustrație: Pentru a înțelege când ia naștere păcatul în procesul ispitirii, aș dori să revenim la ilustrația cu butonarea telecomandei. Am ajuns din întâmplare în fața unor secvențe murdare. Dacă eu văd acele imagini porno și ele mă atrag, însă imediat voi muta de pe acel canal ca să caut postul pe care se transmite o emisiune creștină, eu nu voi fi vinovat de păcat. Păcatul apare însă în momentul în care, eu dau din întâmplare peste acele imagini murdare, și mă hotărâsc în mintea mea să mai zăbovesc la acel film porno. Și încep să savurez acele imagini. În momentul respectiv eu am săvârșit păcatul, pentru că am decis în mod deliberat să rămân. Păcatul apare în momentul când eu implic voința mea de a viziona acel film murdar.

Aplicație: Așa se întâmplă cu ispita. Când din exterior suntem provocați într-un fel sau altul, și poftele noastre sunt stârnite, noi nu suntem vinovați. Vinovați devenim în momentul când cu mintea noastră decidem în mod personal să mai zăbovim și să rămânem acolo. Dacă trecem imediat mai departe fără să fim de acord să participăm la acele situații, nu suntem vinovați de păcat. În acest caz am fost doar ispitiți.

II. Ispita poate fi biruită

Dorim să vedem în continuare **modalitățile** (cuvântul cheie al ideii principale) prin care putem birui ispita.

A. Poți birui ispita prin Cuvântul lui Dumnezeu.

Domnul Isus ne-a dat un exemplu în sensul acesta. Observăm din textul nostru că de fiecare dată când Isus a fost ispitit de diavolul a răspuns făcând apel al Scriptură. De fiecare dată Isus Își începe răspunsul Său la ispita diavolului cu expresia: „Este scris...” (Luca 4:4,8,10).

Când diavolul Îi propune să transforme o anume piatră în pâine Isus apelează la textul din Deuteronom 8:3 „omul nu va trăi numai cu pâine, ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu.” (Luca 4:4). Pe lângă recunoașterea autorității Cuvântului lui Dumnezeu în domeniul spiritual, Isus scoate în evidență că acest Cuvânt este mai important decât hrana trupului.

Când diavolul Îi propune lui Isus să i se închine lui, Isus răspunde cu un verset din Deuteronom 6:3. „Să te închini Domnului Dumnezeului tău și numai lui să-I slujești” (Luca 4:8).

Când diavolul Îl provoacă pe Isus să se arunce jos de pe acoperișul Templului, Isus reacționează folosind un pasaj tot din Deuteronom, din capitolul 6 cu versetul 16, care spune: „Să nu ispitești pe Domnul, Dumnezeul tău.”

Analizând versetele pe care Isus le folosește ca să se împotrivescă ispitelor diavolului, putem trage concluzia că El a studiat recent cartea Deuteronomul.

Aplicație: Dacă vrei să biruiești ispita, împotrivesc-te ei folosind Cuvântul lui Dumnezeu. Pentru a cunoaște Cuvântul trebuie să îți planifici un timp regulat de studiere a Cuvântului. Acel Cuvânt pe care îl studiezi va veni în întâmpinarea nevoilor tale spirituale și a crizelor prin care treci.

Ilustrație: Când vorbește despre armura pe care trebuie să o aibă credinciosul pentru a avea biruință în lupta împotriva lumii spirituale a Celui rău, Pavel spune că Scriptura este armă de ofensivă în această bătălie. „Luați ... sabia Duhului, care este Cuvântul lui Dumnezeu” (Efeseni 6:17).

B. Nu te lăsa copleșit de sentimentul vinovăției

Unul din pericolele care adâncesc criza, atunci când vine ispita este că deși ispita nu este un păcat, diavolul va căuta să te convingă că tu deja ai păcătuit, pentru că ți-a fost stârnită o poftă printr-o anumită împrejurare.

Diavolul va căuta să ne simțim vinovați înainte ca noi să fi acționat în vreun fel. Aceasta este o stratagemă pe care o folosește Cel rău. Important este ca să nu te lași păcălit. Pentru că atunci când ajungi să te simți deja vinovat, ai tendința de a renunța a te mai împotrivi ispitei, considerându-te deja învins. Însă nu este adevărat. Am înțeles din prima idee principală de mai sus că ispita nu este păcat.

Aplicație: Atenție! Ispita reduce drastic orizontul tău de acțiune. Ea caută să te orbească. Ți se pare că singura soluție este să mergi mai departe în direcția propusă de Cel rău prin ispita care a apărut. provocarea

Ilustrație: Pentru a avea o perspectivă corectă asupra ispitei și pentru a evita înșelăciunea diavolului de a ne simți vinovați deja în momentul apariției ispitei, de care noi nu suntem responsabili, vreau să ne amintim de o imagine care se folosește în acest caz, și anume: „Nu poți opri păsările să zboare deasupra capului tău, dar le poți opri să-și facă cuib pe capul tău.”

Aplicație: Păsările simbolizează ispita, iar „a opri păsările să-și facă cuib în capul tău” ar reprezenta consimțământul pe care tu poți să îl dai vis-a-vis de provocarea diavolului, și care reprezintă deja înfăptuirea păcatului.

Ilustrație: Amintește-ți ce spune Dumnezeu despre eliberarea credinciosului de sub puterea diavolului, în Romani 8:1-2. „Acum dar nu mai este nici o osândire pentru cei ce sunt în Cristos Isus, care nu trăiesc după îndemnurile firii pământești, ci după îndemnurile Duhului... legea Duhului de viață m-a izbăvit de legea păcatului și a morții.”

Aplicație: Eliberează-te de orice sentiment de vinovăție care te-ar putea ține legat, și te-ar face mai vulnerabil în fața ispitei.

C. Bazează-te pe ajutorul lui Dumnezeu pentru biruință.

Pentru a birui ispita, este folositor să cunoaștem metodele pe care le folosește diavolul ca să ne ademenească. Însă trebuie să recunoaștem că chiar dacă ne vom informa în mod serios în legătură cu tacticile pe care le folosește diavolul pentru a ne face să cădem în ispită, suntem încă vulnerabili.

Ilustrație: Pentru a înțelege acest adevăr, aș dori să facem o comparație între noi oamenii vulnerabili în fața ispitelor, și niște pești. Noi suntem la fel de vulnerabili cum sunt peștii în fața pescarilor. Să ne imaginăm că peștii ar face un consiliu general în care ar analiza problema: „Cum putem să ne protejăm de pescari. După intense discuții, s-ar ajunge la concluzia că peștii trebuie să fie atenți ca atunci când vor observa în apă o râmă îndoită să nu o mănânce, pentru că foarte probabil, în interiorul râmei se află cârligul pescarului. Râmnele se pot consuma doar dacă sunt drepte.” Însă chiar dacă peștii ar respecta această dispoziție, ei vor rămâne în continuare vulnerabili, deoarece pescarii au încă nenumărate metode de a-i prinde pe pești. Una din metode poate fi: năvodul, care îi poate lua pe pești prin surprindere, fără să se folosească râme îndoite.

Aplicație: La fel ca și în cazul peștișorilor noștri, oricât de mult ne-am documenta, noi oamenii rămânem vulnerabili în fața atacurilor lui Satan.

Ilustrație: Autorul Apocalipsei ne atenționează că avem de înfruntat un dușman foarte periculos și viclean: „balaurul cel mare, șarpele cel vechi, numit Diavolul și Satana, ... înșală întreaga lume” (Apocalipsa 12:9).

Aplicație: Diavolul are capacitatea de a-i păcăli pe toți oamenii. Din acest motiv noi avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu pentru a putea să biruim ispita.

Și în acest sens putem să îl luăm ca exemplu din nou pe Domnul Isus, care a apelat la ajutorul Tatălui pentru a birui ispita. În timpul cât a fost ispitit, Isus a postit. „Isus... a fost ispitit de diavolul timp de patruzeci de zile. N-a mâncat nimic în zilele acelea” (Luca 4:1-2).

Ilustrație: Deși într-un alt context, totuși Isus menționează și în altă parte necesitatea de a apela la ajutorul lui Dumnezeu, prin post și rugăciune. În Matei 17:21, Isus le spune ucenicilor că „acest soi de dragi nu iese afară decât cu rugăciune și post.”

Concluzie:

Dacă ne vom însuși lecțiile pe care le prezintă textul din Luca 4:1-13, și anume:

- I. Conștientizând faptul că ispita nu este un păcat, și că
  - II. Ispita poate fi biruită,
  - III. A. Prin Cuvântul lui Dumnezeu,
  - IV. B. Luptând împotriva sentimentului de vinovăție pe care diavolul încearcă să îl inoculeze în mintea omului, și
  - V. C. Bazându-ne pe ajutorul lui Dumnezeu,
- Vom reuși să biruim ispitele pe care diavolul le așează înaintea noastră.

3. MODEL DE PREDICĂ SUBIECTIVĂ

Introducerea

Afirmația introductivă: Nu este de ajuns să primești un dar minunat, trebuie să știi și cum să te bucuri de el.

Ilustrație: Să ne imaginăm că cineva primește cadou un telefon celular cu cameră video. Deși ni se pare ireal, să presupunem că persoana respectivă nu cunoaște facilitățile pe care le are acest aparat.

El a primit și un manual de utilizare a telefonului, însă din comoditate el nu se deranjează să citească această carte, preferând să descopere la ce este bun darul său. La un anumit moment dat, observă că pe ecran este afișată ora, și decide ca să folosească telefonul ca ceas de buzunar. Să presupunem că cei din jur ar încerca să îi explice toate posibilitățile darului său, dar el refuză categoric.

Această ignoranță îl împiedică pe omul nostru să se bucure cu adevărat de darul pe care l-a primit. Aparatul l-ar putea ajuta să comunice cu cei dragi, care se află la distanțe mari. Ar putea să sune și să fie sunat. Ar avea și posibilitatea de a-l vedea pe interlocutor, prin intermediul camerei video.

De ce am dat această ilustrație?

Text: Apostolul Pavel scrie că cel care îl primește pe Cristos primește un dar deosebit de la Dumnezeu, și anume: o viață nouă. În 2 Corinteni 5:17 citim: „Căci dacă este cineva în Cristos, este o făptură nouă. Cele vechi s-au dus: iată că toate lucrurile s-au făcut noi.”

Ne întrebăm dacă aceste cuvinte exprimă o realitate pe care o poate experimenta credinciosul? Este posibil ca toate lucrurile din viața noastră să devină noi? Ne uităm în viața noastră și nu vedem o înnoire totală a vieții noastre, uneori nici măcar o înnoire parțială. Ce se întâmplă? Cuvântul lui Dumnezeu nu prezintă adevărul, este el o afirmație demagogică și lipsită de sens?

Răspunsul la această întrebare este un categoric „Nu!” Isus afirmă despre cuvintele Sale, că „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece” (Matei 24:35). Cuvintele lui Dumnezeu exprimă întotdeauna adevărul. Dacă viața noastră nu se înnoiește, vinovatul nu este Dumnezeu, care ne-a dăruit viața nouă, ci noi.

Lucrarea de înnoire se face în parteneriat: Dumnezeu colaborează cu omul. Dacă această colaborarea este întreruptă, atunci înnoirea vieții nu mai are loc. Trebuie să dăm la o parte orice comoditate și să studiem cu seriozitate „manualul vieții noi,” care este Biblia. Ignoranța nu face decât să împiedice manifestarea vieții noi pe care am primit-o ca dar de la Dumnezeu.

Propoziția predicii:

Scriptura ne învață despre viața nouă pe care o dăruiește Dumnezeu celor care îl primesc pe Cristos ca Mântuitor.

Propoziția de tranziție:

Cunoscând caracteristicile noii vieți, așa cum sunt prezentate în Scriptură, vom reuși să ne bucurăm din plin de minunatul dar oferit de Dumnezeu celor credincioși.

Ideile principale ale predicii

I. O naștere nouă

Ilustrație: Despre nașterea din nou ne vorbește autorul Evangheliei după Ioan în capitolul 3:1-13, atunci când prezintă dialogul dintre Domnul Isus și Nicodim.

În acest dialog, Isus intervine brusc și hotărât, pentru a răspunde întrebării pe care Nicodim nu a reușit să o pună. Isus care cunoștea gândurile oamenilor intră direct la subiect, explicând modul în care cineva poate moșteni Împărăția lui Dumnezeu. Evanghelistul Ioan folosește o expresie specifică doar lui: „Adevărat, adevărat îți spun...” (Ioan 3:3), pentru a scoate în evidență seriozitatea afirmațiilor pe care urma să le facă. Repetiția cuvântului „adevărat, adevărat” nu mai este întâlnită la ceilalți evangheliști. Cu alte cuvinte, Isus îi spune lui Nicodim: „Tratează cu toată seriozitatea afirmațiile pe care urmează să le fac!”

Apoi Isus continuă cu afirmația importantă: „dacă un om nu se naște din nou, nu poate vedea împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3:3).

Înțelegem că afirmația este foarte serioasă, deoarece și în versetul 5, Isus repetă în aceeași formulă ceea ce a spus mai sus. „Adevărat, adevărat îți spun că dacă nu se naște cineva din apă și din Duh, nu poate să intre în Împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3:5). Din acest verset înțelegem că este vorba despre o natură spirituală, care se naște în mine: „din Duh.” Observăm că este diferență ca de la cer la pământ între natura materială a ființei noastre și natura spirituală. În versetul 6 Isus specifică acest lucru, când spune: „Ce este născut din carne este carne, și ce este născut din Duh, este duh.”

Importanța afirmației lui Isus legată de accesul în Împărăția lui Dumnezeu este demonstrată și de insistența Lui în a sublinia ceea ce a spus. În versetul 7, Isus insistă: „Nu te mira că ți-am zis: 'Trebuie să vă nașteți din nou.'”

Analizând textul de mai sus, înțelegem că nașterea din nou este o condiție *sine qua non* pentru a moșteni împărăția lui Dumnezeu. Ca urmare, considerăm că este necesar să ne concentrăm asupra semnificației termenului „naștere din nou,” pe care nici cărturarul Nicodim nu a priceput-o. El Îl întreabă pe Isus: „Cum se poate naște un om bătrân?” (Ioan 3:4)

Aplicație: Dacă nașterea din nou este o condiție necesară pentru a intra în împărăția lui Dumnezeu, te întreb: „Ce știi tu despre nașterea din nou?” „Ești tu un om născut din nou?” Ce știi tu despre viața nouă pe care o dăruiește Dumnezeu celor ce cred în El? Problema este foarte serioasă. Ca urmare vom studia semnificația termenului.

Pentru a descrie acest concept, al nașterii din nou, Isus folosește termenul grecesc *anwqen* (*anóthen*) care are cel puțin două **sensuri** (cuvântul cheie al acestei idei principale), și care ne vor ajuta să pricepem la ce s-a referit Isus când a spus că cel care vrea să moștenească împărăția lui Dumnezeu trebuie să se nască din nou.¹⁸⁸

Primul sens al cuvântului grecesc *anwqen* (*anóthen*) este acela de:

A. Un nou început

Termenul este folosit cu acest sens în Luca 1:3 unde autorul vorbește despre modul în care s-a documentat în legătură cu viața Mântuitorului de la începuturi. El scrie: „Teofile...după ce am făcut cercetări cu deamăruntul asupra tuturor acestor lucruri de la obârșia (*anwqen* - *anóthen*) lor”).

Așa cum este normal la orice naștere, și nașterea din nou se caracterizează de un nou început.

Ilustrație: Când un om ascultă sau citește Cuvântul lui Dumnezeu, în viața lui se întâmplă un miracol. El este născut din nou. El are parte de un nou început în viața lui. Despre acest miracol, vorbește tot evanghelistul Ioan, în prologul său, când vorbește despre întruparea lui Cristos. „A venit la ai Săi, și ai Săi nu L-au primit. Dar tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în Numele Lui, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu; născuți nu din sânge nici din voia firii lor, nici din voia vreunui om, ci din Dumnezeu” (Ioan 1:11-13). Observăm că cei care Îl primesc pe Cristos, adică cred Cuvântul Său, primesc o nouă naștere – din Dumnezeu.

Aplicație: Va aduc o veste bună, vouă celor care încă nu l-ați primit pe Cristos, care nu ați crezut până acum Cuvântul Evangheliei. Faceți o rugăciune scurtă, cu credință, de felul: „Doamne Isuse! Vreau să Te primesc și eu în viața mea. Dăruiește-mi și mie această nouă viață. Fă-mă și pe mine un copil al Tău! Cred că Tu ai făcut acest lucru în viața mea și Îți mulțumesc. Amin!” Dacă Te-ai rugat cu credință această rugăciune, tu ești deja un copil al lui Dumnezeu, și ai parte de un nou început pe care ți-l oferă nașterea din Dumnezeu.

¹⁸⁸ Acest cuvânt a fost analizat exegetic în capitolul 4 al acestei cărți. Vezi tabelul cu analiza verbală a cuvintelor din Noul Testament, discutate la capitolul amintit.

Ilustrație: Pentru a înțelege cum se manifestă acest nou început în viața unui credincios aș dori să prezint o ilustrație. Se spune că un soldat credincios a fost solicitat de comandatul său să-i explice cât mai concis. Soldatul îi cere comandatului să-i permită a prelua comanda pentru câteva minute, iar comandantul să fie dispus să execute câteva ordine de la el. Comandatul acceptă, iar soldatul îi ordonă: „Înainte marș!” După ce comandantul face câțiva pași, soldatul dă o altă comandă: „La stânga-mprejur!” La care comandantul se întoarce cu 180 de grade din direcția inițială. După care soldatul îi ordonă superiorului său: „Înainte marș!” și „Pe loc repaus!” Apoi soldatul spune: „Domnule comandant, aceasta este viața de credință, aceasta este pocăința. Până la un anumit moment, am mers într-o direcție. La un moment dat, L-am întâlnit pe Cristos care mi-a schimbat total direcția de drum. Din acel moment am avut parte de un nou început. Am apucat în direcție opusă direcției inițiale.

Aplicație: Când te-ai întors la Dumnezeu ai fost născut din nou. Și acest lucru este demonstrat de noul început din viața ta. Dacă până acum ai alergat împreună cu prietenii și vecinii tăi în aceeași direcție. Ai căutat să câștigi mulți bani, să fii cineva, să ai anumite lucruri materiale, în momentul când te-ai întâlnit cu Cristos, când ai fost născut din nou, tu nu mai ai același drum. Tu ai făcut „la stânga împrejur,” și ai un nou început. Nu mai ai aceleași visuri, aceleași dorințe și ambiții pe care le-ai avut până atunci. Nu mai ai aceeași direcție de drum cu prietenii și colegii tăi care nu Îl cunosc pe Dumnezeu. Tu ai avut parte de un nou început. Este acest lucru o realitate a vieții tale? Poate că Dumnezeu ți-a arătat noua direcție pe care să o urmezi, însă tu în încăpățânarea ta ai continuat să mergi în aceeași direcție, ca mai înainte. Ai alergat ca și vecinii și prietenii tăi necredincioși, după anumite lucruri materiale, să-ți cumperi mașina pe care ai visat-o, să îți construiești casa pe care ți-ai dorit-o, să urci din punct de vedere social, etc., dar Dumnezeu te îndeamnă în aceste momente să faci „la stânga împrejur.”

Cuvântul grecesc *anwqen* (*anohen*) folosit de Ioan în a descrie nașterea din nou, nu sugerează doar ideea unui nou început, ci el mai are și un al doilea sens, și anume:

B. O nouă adresă

Cuvântul se poate traduce și prin: „de deasupra,” interpretat în sens spațial, geografic. Cu acest sens folosește cuvântul Iacov în epistola sa. În Iacov 3:15 autorul vorbește negativ despre înțelepciunea lumii, spunând că „înțelepciunea aceasta nu vine de sus *anwqen* (*anohen*).” Același autor folosește termenul pentru a arăta originea darurilor bune. În Iacov 1:17, citim că „orice dar desăvârșit este de sus *anwqen* (*anohen*).”

Ioan Botezătorul, referindu-se la originea lui Cristos folosește același termen, pe care Cornilescu îl traduce cu „cer.” În Ioan 3:31 el afirmă despre Isus: „Cel ce vine din cer *anwqen* (*anohen*)” (traducerea Cornilescu). Înțelegem că același termen care este tradus prin naștere din nou în Ioan 3:3, este folosit și în Ioan 3:31, ceea ce sugerează faptul că cel născut din nou are o nouă adresă: undeva „sus” sau „cerul.”

Aplicație: Reține faptul că tu, prin nașterea din nou ai o nouă adresă. Tu ți-ai schimbat adresa; de pe pământ în cer.

Ilustrație: Pentru a înțelege mai bine ceea ce se întâmplă cu cineva care este născut din nou, îți propun să-ți imaginezi că te afli într-un complex comercial cu mai multe etaje, în care se află niște scări rulante care coboară. Să ne imaginăm că toată lumea coboară cu aceste scări, iar tu vrei să urci pe aceleași scări. Oamenii care coboară te vor întreba: „Dar tu ce faci?” „De ce urci?” „Nu vezi că aici toată lumea coboară, merge în jos?” „Tu de ce mergi în sus, de ce nu mergi ca noi, cu noi?”

Aplicație: Cam așa se întâmplă cu un om născut din nou. El are o nouă adresă, undeva „sus,” și pentru că are o adresă diferită decât ceilalți semeni ai săi, el va deranja, pentru că nu merge în aceeași direcție, el urcă iar ceilalți coboară.

Te întreb: „Cum te simți aici pe pământ? Te simți acasă?” Dacă te simți acasă, înseamnă că tu încă n-ai schimbat adresa, nu ai fost născut din nou, sau trăiești în ignoranță.

Ilustrație: Aș vrea să ilustrez condiția credinciosului născut din nou cu ceea ce spune Isus în rugăciunea Sa din Ioan 17. În Ioan 17:14,16 Isus vorbește cu Tatăl despre situația ucenicilor Săi în lume, afirmând: „Le-am dat Cuvântul Tău; și lumea ia urât, pentru că ei nu sunt din lume, după cum Eu nu sunt din lume.” În versetul 16 Isus repetă: „Ei nu sunt din lume, după cum nici Eu nu sunt din lume.” Înțelegem de ce lumea îi urăște pe cei născuți din nou, din Dumnezeu, pentru că ei și-au schimbat adresa, nu mai sunt din lume. Ei aparțin de aceeași adresă la care poate fi găsit și Isus.

În ceea ce privește statutul celor născuți din nou pe pământ, autorul epistolei către Evrei, vorbind despre oamenii mari ai credinței, spune că aceștia au mărturisit „că sunt străini și călători pe pământ... arată deslușit că sunt în căutarea unei patrii...doreau o patrie mai bună, adică o patrie cerească. De aceea lui Dumnezeu nu-i este rușine să Se numească Dumnezeul lor, căci le-a pregătit o cetate” (Evrei 11:13,14,16).

Dar viața nouă pe care am primit-o în dar de la Dumnezeu, pe lângă nașterea nouă, mai are și o altă caracteristică specifică, și anume:

II. O minte nouă

Așa cum după nașterea fizică copilul trebuie să treacă prin mai multe etape până să ajungă la maturitate, la o dezvoltare deplină ca om, tot așa Dumnezeu a ales ca cel născut din nou să urmeze, după naștere, un proces necesar pentru dezvoltarea lui deplină și armonioasă. În vederea dezvoltării lui spirituale Dumnezeu l-a înzestrat pe om și cu o minte nouă.

Înnoirea omului nu se petrece peste noapte. Ea presupune un proces care se realizează treptat. Vom reține faptul că această înnoire depinde și de omul care se află în acest proces. Și participarea omului la înnoirea vieții sale se face prin intermediul minții.

În Romani 7:24-25 Pavel vorbește despre o luptă care se dă în interiorul unui om care a primit viața nouă de la Dumnezeu. Din acel moment, în el există două firi: una spirituală și una materială – pământească. El descrie această luptă din interiorul lui astfel: „O nenorocitul de mine! Cine mă va izbăvi de acest trup de moarte?” (v.24). Însă Pavel nu rămâne pesimist, ci în următorul verset continuă: „Mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu... Astfel dar, cu mintea, eu slujesc lui Dumnezeu; dar cu firea pământească slujesc legii păcatului” (v.25). Pavel ne dezvăluie secretul biruinței împotriva firii vechi – pământești, care este ascultarea de îndemnul minții noi.

În aceeași epistolă, Pavel îi îndeamnă pe creștinii din Roma să își folosească facultățile minții noi pentru a discerne care este voia lui Dumnezeu pentru ei. El scrie: „Să nu vă potriviți chipului veacului acestuia, ci să vă prefaceți prin înnoirea minții voastre, ca să puteți deosebi bine voia lui Dumnezeu cea bună plăcută și desăvârșită” (Romani 12:2).

Dorim în continuare să analizăm mai în detaliu modul în care mintea nouă ne ajută să ne reînnoim viața. Mintea are două **funcții** (cuvântul cheie al ideii principale II) importante, și anume: A. Mintea gândește, și B. Mintea ia decizii. Vom analiza mai în detaliu aceste două funcții ale minții pentru a vedea cum ea contribuie la înnoirea omului nostru spiritual.

A. Mintea gândește

Una din funcțiile importante ale minții este că ea gândește, evaluează informațiile pe care le primește.

Ilustrație: Pentru a înțelege modul în care mintea nouă ne ajută să ne dezvoltăm viața nouă vom aminti faptul că Pavel ne îndeamnă în Romani 6:11 „voi înșivă, socotiți-vă morți față de păcat și vii

pentru Dumnezeu.” Aș dori să vă atrag atenția asupra verbului „socotiți-vă” din acest verset. Ce înseamnă să ne socotim? Înseamnă să ne considerăm sau să gândim despre noi.

Aplicație: Scriptura ne îndeamnă să gândim despre noi înșine, să ne considerăm pe noi ceea ce spune Dumnezeu spune că suntem. Când Dumnezeu îți spune că ești copilul Său (Ioan 1:12) tu te consideri pe tine fiu de Dumnezeu. Când El îți promite în multele și dificilele necazuri prin care treci, că „pacea lui Dumnezeu...vă va păzi inimile și gândurile” (Filipeni 4:7), tu te încrezi pe deplin în protecția divină. Tu te consideri pe tine ceea ce spune Dumnezeu că ești și nu ceea ce crezi tu că ești. Tu nu mai ascuți de mintea veche, de rațiunea ta firească ci ești hotărât să ascuți de ceea ce spune Dumnezeu că ești.

Ilustrație: Mintea noastră nouă este ca o antenă care recepționează semnale din lumea lui Dumnezeu. Isus îi informează pe ucenici în Ioan 14:26, că după plecarea Sa din mijlocul lor „Duhul Sfânt pe care-L va trimite Tatăl în Numele Meu vă va învăța toate lucrurile și vă va aduce aminte tot ce v-am spus Eu.” În acest verset ni se spune că Dumnezeu comunică cu cei născuți din nou prin intermediul minții. El ne aduce aminte, adică: ne pune în minte voia Sa pentru noi. Aceasta înseamnă că „aducerea aminte” este metoda prin care Dumnezeu comunică cu cei născuți din nou.

Aplicație: Dai tu atenția cuvenită minții noi pe care Dumnezeu a pus-o în tine la nașterea din nou? Ești destul de receptiv la ceea ce pune Duhul Sfânt în mintea ta nouă? Dumnezeu ne dăruiește o minte nouă pentru a comunica voia Sa omului. Ești conștient de faptul că ai primit o minte nouă? Tratezi cu destulă seriozitatea ceea ce îți aduce aminte Dumnezeu? Ce recepționezi tu zilnic cu mintea ta? Mintea este ca o moară, ceea ce pui în ea aceea vei scoate în final. Dacă mintea ta se concentrează asupra telenovelelor, sau te gândești numai la cum să câștigi mai mulți bani, etc., atunci acelea vor fi informațiile pe care mintea ta le va procesa. La ceea ce te gândești aceea te va marca!

Deci, mintea te ajută să crești în viața ta nouă, dacă te consideri ceea ce Dumnezeu spune în Cuvântul Său că ești. Însă mintea contribuie la înnoirea vieții noastre și prin intermediul celei de-a doua funcții importante pe care ea o are, și anume:

B. Mintea ia decizii

După ce omul evaluează informațiile pe care le primește, el trece la o etapă superioară, și anume: luarea deciziilor. Deciziile vizează un plan superior al vieții noi și anume: acțiunea, comportamentul. Pentru a înțelege mai bine această funcție importantă a minții pentru schimbarea noastră, dorim să facem o conexiune între minte și pocăință. Cuvântul pentru pocăință în limba în care s-a scris Noul Testament este *metanoia* (*metanoia*), care se poate traduce prin „schimbarea minții.”¹⁸⁹ Pocăința este o practică continuă a omului nou.

Ilustrație: Isus când Și-a început lucrarea publică, răspânda același mesaj: „Pocăiți-vă (adică schimbați-vă mintea)” oameni buni. Luați decizii de a vă schimba modul de a gândi și comportamentul (Marcu 1:14-15).

Aplicație: Când vezi că ideile tale intră în contradicție cu gândirea lui Dumnezeu ai responsabilitatea de a decide cu mintea nouă să acționezi în conformitate cu voia lui Dumnezeu care este înregistrată în Scriptură. Cea mai grea muncă de lămurire este să te convingi pe tine însuși că trebuie să acționezi în conformitate cu voința lui Dumnezeu și nu după voința ta.

Ilustrație: Pavel scrie corintenilor că cei născuți din nou supun orice gând al lor ascultării de Cristos. „Noi răsturnăm izvoarele minții... și orice gând îl facem rob ascultării de Cristos” (2 Corinteni 10:5). Responsabilitatea noastră este să supunem gândirea veche minții noi pe care am primit-o la nașterea din nou. În felul acesta vom reuși să creștem în omul cel nou, ajungând la maturitate.

¹⁸⁹ Vezi *Lingvistic Key, op.cit.*, p. 88.

Concluzie:

Dacă vom lua în considerare caracteristicile noii vieți, pe care le-am prezentat în mesajul nostru, și anume:

I. Să fim conștienți de nașterea din nou, care este caracterizată de

II. A. Un nou început și

III. B. O nouă adresă, și

IV. Dacă vom fi atenți să gândim și să acționăm în conformitate cu mintea nouă pe care am primit-o de la Dumnezeu, prin

V. A. Rolul minții de a evalua și

VI. B. Rolul minții de a lua decizii în vederea schimbării,

vom reuși să ne bucurăm din plin de minunatul dar, viața nouă, oferit de Dumnezeu celor credincioși. Amin!

4. LISTĂ DE CUVINTE CHEIE

Vom prezenta în continuare o listă de cuvinte cheie care îl vor ajuta pe cel ce studiază să nu se limiteze doar la trei sau patru cuvinte cheie în toate predicile sale:

A:

Abuzuri, activități, acuzații, adevăruri, afirmații, alternative, amintiri, angajamente, anotimpuri, apărători, apăsări, aplicații, argumente, arme, articole, asigurări, aspecte, aspirații, atitudini, atribute, avertismente, axiome,

B:

Beneficii, binecuvântări, blocaje, bucurii,

C:

Calificări, calități, cantități, capricii, categorii, cauze, căderi, căi, călăuze, călăuziri, cărți, căutări, câștiguri, ceremonii, chei, chemări, chestionări, cicatrici, circumstanțe, citate, comenzi, comparații, comploturi, concepții, concesi, corectări, credințe, criterii, critici, culmi, culte, culturi, cuvinte;

D:

Daruri, datorii, decizii, declarații, defecte, deficiențe, definiții, demascări, departamente, descoperiri, detalii, dezvăluiri, diferențe, directive, doctrine, domenii, dorințe, drumuri, dușmăni;

E:

Ediții, efecte, eforturi, elemente, evaluări, excese, exclamații, exemple, experimente, explicații, exponenți, expresii, extreme;

F:

Factori, facultăți, familii, fapte, fațete, faze, feluri, filozofii, finalități, formalități, forme, forțe, fraze, funcții, fundamente;

G:

Garanții, gânduri, generalități, grade, greșeli, griji, grupuri ;

H:

Handicapuri, hotărâri ;

I:

Idealuri, idei, idoli, iluminări, ilustrări, imitații, impedimente, imperative, imperfecțiuni, implementări, implicații, imposibilități, impresii, incertitudini, incidente, instrucțiuni, insuccese, invitații, iritații ;

Î:

Împărțiri, înbunătățiri, începuturi, încrederi, încurajări, încurcături, îndemnuri, îndoieli, îndurări, înfrângeri, îngeri, îngrădiri, îngrijorări, întâlniri, întâmplări, întinderi, întrebări, înțelegeri, învățături ;

J:

Judecăți, justificări ;

L:

Lecturi, lecții, legături, legi, libertăți, limite, liste, locuri, lovituri, lucrări, lumini ;

M:

Manifestări, materiale, mândrie, măsuri, membrii, mențiuni, metode, minți, misiuni, mistere, mișcări, modele, materie ;

N:

Narațiuni, naturi, necesitate, necorespunzător, nenorocire, nevoi, nivele, neînțelegeri, nopți, norme, note, nume, numere ;

O:

Obiceiuri, obiective, obișnuințe, obligații, observații, obstacole, ocazii, ocupații, opțiuni, onoruri, origini ;

P:

Parabole, paradoxuri, paragrafe, paralele, parcele, particularități, partide, pași, păcate, părți, peceti, pedepse, percepții, perechi, perfecțiuni, performanțe, pericole, perioade, persoane, personalități, petiții, piese, planuri, pofte, porunci, posibilități, poveri, poziții, practici, precauții, pregătiri, prescripții, presupuneri, pretenții, preziceri, priceperi, primejdii, principii, privilegii, priviri, probleme, procese, produse, profiluri, promisiuni, propuneri, proteste, provizii, provocări, puncte, puteri ;

R:

Rânduri, răsplătiri, răsplăți, răspunsuri, reacții, realități, recomandări, recorduri, referințe, regiuni, reglementări, reguli, relații, respingeri, restricții, revelații, rezultate, ridicări, riscuri, roluri, rugăciuni, rugăminți, rute ;

S:

Sacrificii, sarcini, satisfăcuți, schimbări, scuze, secrete, secvențe, selecții, semne, sentimente, servicii, sfaturi, sfere, siguranțe, simboluri, simptome, sisteme, situații, slăbiciuni, solicitări, soluții, sortimente, speranțe, state, stimulente, stresuri, subiecte, suferințe, supărări;

Ș:

Șabloane, școli ;

T:

Tactici, talente, temelii, temeri, tendințe, teorii, teste, teze, tipuri, timpuri, titluri, triumfuri ;

U:

Unitați , urme ;

V:

Vacanțe, valori, variații, varietate, vederi, verificări, violări, vinovății, visuri, viziuni, vocații ;

Z:

Zicale

5. FIȘĂ DE ÎNTOCMIRE A UNUI MESAJ

În continuare vom prezenta o fișă care îl ajută pe student să întocmească un mesaj biblic. Această listă poate fi utilizată pentru fiecare mesaj întocmit, mai ales la început, când cel care compune mesajul nu cunoaște foarte bine ordinea fiecărui element al predicii. Formularul de mai jos îl va orienta ușor pe cel care întocmește un mesaj.

Această listă îi amintește studentului tot ceea ce trebuie să cuprindă un mesaj biblic. Astfel că predicatorul nu va omite anumite părți principale. Fișa îi va reaminti și caracteristicile importante pe care trebuie să le aibă o secțiune din cadrul mesajului.

Importanța acestei fișe se datorează și faptului că ea reprezintă un rezumat foarte util al metodei prezentate în această carte. Cititorul poate apela la această fișă pentru a recapitula elementele principale ale mesajului, precum și pentru a își reaminti mai ușor elemente principale ale structurii mesajului și regulile de scriere a diferitelor secțiuni pe care le conține un mesaj.

Folosind această listă, studentul va economisi timp, în ceea ce privește clarificarea structurii mesajului, timp pe care îl poate investi în compunerea și șlefuirea propriu zisă a mesajului. Și pe deasupra, informația rezumată în această fișă îl ajută să rețină ușor metoda propusă.

Fișa de mai jos nu va fi completată întotdeauna în întregime. Completarea fișei depinde de numărul ideilor principale și secundare pe care le are mesajul ce urmează să fie întocmit, și de alte caracteristici specifice pe care le are noul mesaj și pe care noi nu le-am inclus în listă. Această listă poate fi folosită ca foaie de lucru în întocmirea fiecărui mesaj, dacă va fi multiplicată din această carte de către posesorul cărții.

De aceea sugerăm, mai ales începătorilor, care au intrat în posesia acestei cărți, să multiplice acest formular și să își facă o copie pentru fiecare mesaj nou, pe care urmează să îl întocmească.

TITLUL _____

(original , captivant , concis)

AFIRMAȚIA INTRODUCȚIVĂ: Să fie specifică, clară , relevantă, un adevăr general valabil.

_____

_____

_____

ILUSTRAȚIE: Să fie concretă, să prezinte situații care corespund cu realitatea, să se refere la afirmația introductivă și să corespundă cu ideile principale din mesaj.

_____

_____

_____

TEXTELE BIBLICE PENTRU SUSȚINEREA AFIRMAȚIEI INTRODUCȚIVE:

1. Citatul biblic _____ ” (Referința biblică). _____

2. Citatul biblic _____ ” (Referința biblică). _____

PROPOZIȚIA: (“ Noi putem / noi trebuie + Subiectul propoziției + Predicatul propoziției)_____

_____

PROPOZIȚIA DE TRANZIȚIE: (Idea concesivă + cuvântul cheie + propoziția)_____

_____

_____

(Formulează propoziția de tranziție alegând una din cele două modele prezentate mai jos)

Varianta A – “Datorită + cuvântul cheie + referința textului + propoziția prediciei _____

_____

_____

_____

Varianta B – Verb la gerunziu + cuvântul cheie + referința textului + propoziția prediciei..

_____

_____

Înainte de a trece mai departe asigură-te că stăpânești regulile prezentate în lista de verificare a ideilor principale, și lista cu regulile de scriere a ilustrațiilor și aplicațiilor.

IDEILE PRINCIPALE (Vor fi numerotate și subliniate pentru a fi ușor observate):

I. _____

_____ (Referința biblică) _____

(Citatul biblic) “ _____

_____

IDEILE SECUNDARE : Cuvântul cheie, verifică lista de dezvoltare a ideilor secundare.

1 _____

_____ (Referința biblică) _____

(Citatul biblic) “ _____

_____

_____ Dezvoltarea (explicarea ideii secundare) _____

_____

_____

ILUSTRAȚIE (Consultă regulile de scriere a ilustrațiilor) _____

_____

APLICAȚIE (Să fie specifică, să aibă în vedere comportamentul, să fie rezonabilă și măsurabilă, realizată într-un timp anume și derivată din soluția propusă în ideea principală)

2

(Referința biblică)

(Citatul biblic) “

Dezvoltarea (explicarea ideii secundare)

ILUSTRAȚIE (Consultă regulile de scriere a ilustrațiilor)

APLICAȚIE (Să fie specifică, să aibă în vedere comportamentul, să fie rezonabilă și măsurabilă, realizată într-un timp anume și derivată din soluția propusă în ideea principală)

3

(Referința biblică)

(Citatul biblic) “

Dezvoltarea (explicarea ideii secundare)

ILUSTRAȚIE (Consultă regulile de scriere a ilustrațiilor)

APLICAȚIE (Să fie specifică, să aibă în vedere comportamentul, să fie rezonabilă și măsurabilă, realizată într-un timp anume și derivată din soluția propusă în ideea principală _____
 _____
 _____)

4 _____
 _____ (Referința biblică) _____

(Citatul biblic) “ _____
 _____

Dezvoltarea (explicarea ideii secundare)
 _____
 _____

ILUSTRAȚIE (Consultă regulile de scriere a ilustrațiilor) _____
 _____
 _____

APLICAȚIE (Să fie specifică, să aibă în vedere comportamentul, să fie rezonabilă și măsurabilă, realizată într-un timp anume și derivată din soluția propusă în ideea principală _____
 _____
 _____)

TRECEREA (Este trecerea de la o idee principală la alta. Să nu confundăm tranziția cu propoziția de tranziție) _____
 _____
 _____

II. _____
 _____ (Referința biblică) _____

(Citatul biblic) “ _____
 _____

IDEILE SECUNDARE : cuvântul cheie; verifică lista de dezvoltare a ideilor secundare.

1 _____
 _____ (Referința biblică) _____

(Citatul biblic) “ _____
 _____

Dezvoltarea (explicarea ideii secundare)
 _____
 _____

ILUSTRĂȚIE (Consultă regulile de scriere a ilustrațiilor) _____

APLICAȚIE (Să fie specifică, să aibă în vedere comportamentul, să fie rezonabilă și măsurabilă, realizată într-un timp anume și derivată din soluția propusă în ideea principală) _____

2

(Referința biblică) _____

(Citatul biblic) “ _____

Dezvoltarea (explicarea ideii secundare)

ILUSTRĂȚIE (Consultă regulile de scriere a ilustrațiilor) _____

APLICAȚIE (Să fie specifică, să aibă în vedere comportamentul, să fie rezonabilă și măsurabilă, realizată într-un timp anume și derivată din soluția propusă în ideea principală) _____

3

(Referința biblică) _____

(Citatul biblic) “ _____

Dezvoltarea (explicarea ideii secundare)

ILUSTRĂȚIE (Consultă regulile de scriere a ilustrațiilor) _____

APLICAȚIE (Să fie specifică, să aibă în vedere comportamentul, să fie rezonabilă și măsurabilă, realizată într-un timp anume și derivată din soluția propusă în ideea principală _____)

4

(Referința biblică) _____

(Citatul biblic) “ _____

Dezvoltarea (explicarea ideii secundare)

ILUSTRAȚIE (Consultă regulile de scriere a ilustrațiilor) _____

APLICAȚIE (Să fie specifică, să aibă în vedere comportamentul, să fie rezonabilă și măsurabilă, realizată într-un timp anume și derivată din soluția propusă în ideea principală _____)

TRECEREA (Este trecerea de la o idee principală la alta. Să nu confundăm tranziția cu propoziția de tranziție) _____

III.

(Referința biblică) _____

(Citatul biblic) “ _____

IDEILE SECUNDARE : cuvântul cheie; verifică lista de dezvoltare a ideilor secundare.

1

(Referința biblică) _____

(Citatul biblic) “ _____

Dezvoltarea (explicarea ideii secundare)

ILUSTRAȚIE (Consultă regulile de scriere a ilustrațiilor)

APLICAȚIE (Să fie specifică, să aibă în vedere comportamentul, să fie rezonabilă și măsurabilă, realizată într-un timp anume și derivată din soluția propusă în ideea principală)

2

(Referința biblică)

(Citatul biblic) “

Dezvoltarea (explicarea ideii secundare)

ILUSTRAȚIE (Consultă regulile de scriere a ilustrațiilor)

APLICAȚIE (Să fie specifică, să aibă în vedere comportamentul, să fie rezonabilă și măsurabilă, realizată într-un timp anume și derivată din soluția propusă în ideea principală)

3

(Referința biblică)

(Citatul biblic) “

Dezvoltarea (explicarea ideii secundare)

III. _____

IV. _____

+ Propoziția prediciei reformulată

BIBLIOGRAFIE

SURSE PRIMARE

- Biblia Hebraica Stuttgartensia (BHS)*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1990.
- The Greek New Testament*, editori: Kurt Aland, Matthew Black, Carlo M. Martini, Bruce M. Metzger, and Allen Wigren, ediția a III-a, United Bible Societies, 1966, retipărită în 1983.
- Biblia în traducerea engleză *Revised Standard Version (RSV)*
- Biblia*, traducerea Cornilescu (1923)
- Noul Testament – Psalmii*, ediția a II-a, Dillenburg: Gute Botschaft Verlag, 1998.
- Brown, Francis, et.all., *The New Brown-Driver-Briggs-Gesenius Hebrew and English Lexicon*, (Massachusetts: Hendrickson, 1979).
- Dicționarul Biblic*, redactor principal: J.D. Douglas, etc, traducători: Liviu Pup și John Tipei, (Oradea: RomFlair Press, 1993, ediția originală în 1962).
- Dicționarul explicativ al limbii române*, editori Ion Coteanu, et.al., București: Editura Academiei, 1984.
- DEX*, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan,” ediția a II-a, (București: Editura Univers enciclopedic, 1996).
- Kittel, Gerhard și Gerhard Friedrich, editori, *Theological Dictionary of the New Testament*, (Grand Rapids: Eerdmans, 1973).
- Linkowsky, G., *Konkordanz zum hebraischen Alten Testaments*, ediția a II-a, Stuttgart: Wurttembergische Bibelanstalt, 1958.
- Shoshan, Abraham Even, *A New Concordance of the Bible: Thesaurus of the Language of the Bible Hebrew and Aramaic Roots, Words, Proper Names Phrases and Synonyms*, (Jerusalem: „Kiryat Sefer” Publishing House Ltd., 1990).
- William R. Arndt și F. Wilbur Gingrich, *Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, Chicago și Londra: University of Chicago Press, 1979, retipărită în 1999. Este o traducere și adaptare a celei de a V-a ediții, revizuită și lărgită de F. Wilbur Gingrich și Fredrick W. Danker, publicată inițial de Walter Bauer, în 1958.

SURSE SECUNDARE

- Abrudan, Dumitru, și Emilian Cornițescu, *Arheologie biblică*, (București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al bisericii Ortodoxe Române, 1994).
- Alexander, Pat, editor coordonator, *Enciclopedia Bibiei: Viața și vremurile, mesajul și înțelesurile – Un ghid comprehensiv*, Cluj: Editura Logos, 1996.
- Archer, Jr., Gleason, *A Survey of Old Testament Introduction*, (Chicago: Moody Press, ediție revizuită, 1994).
- Arthur, Key, *Cum să studiem Biblia din seria Învățătură peste învățătură* (Lugoj: Editura Cunoașterea Cuvântului, 2001)
- Avram, Mioara, *Gramatica pentru toți*, București: Editura Academiei, 1986.
- Barr, James, *The Semantics of Biblical Language*, (Oxford: Oxford University Press, 1961).
- Barr, James, *The Semantics of Biblical Language*, (Oxford: Oxford University Press, 1961).
- Băbuș, Emanoil, *Introducere în istoria bisericească universală*, București: Sofia, 2003.
- Kubo, Sakae, *A Reader's Greek-English Lexicon of the New Testament and A Beginner's Guide for the Translation of the New Testament Greek*, (Grand Rapids: Zondervan, 1975).
- Fedele, Gene, *Eroi ai credinței: O relatare inspiratoare și ilustrată a 2000 de ani de creștinism*, Oradea: Editura Casa Cărții, 2004.
- Bărnauț, Daniel, Emeric Hubert, Jozsef Kovacs *Dicționar Grec român pentru studiul Noului Testament*, Cluj-Napoca: Teologos, 1999.
- Blackwood, Andrew W., *Preaching from the Bible*, Grand Rapids: Baker Book House, a III-a imprimare, 1979, inițial tipărită în 1941.
- Braga, James, *How to Prepare Bible Messages*, Portland: Multnomah, 1969, ediție revizuită în 1981.

- Bria, Ion, „Euharistia,” publicat în *Dicționarul de teologie ortodoxă A-Z*, București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe, 1994.
- Briggs, John, “God, Time and History,” în *The History of Christianity*, editor principal Tim Dowley, (Oxford: Lion Publishing, 1977, retipărită în 1990).
- Broadbent, E.H., *The Pilgrim Church*, ??? p.124-125, preluat de la Dr. Wesley Brown.
- Brueggemann, Walter. *Theology of the Old Testament: Testimony, Dispute, Advocacy*, (Minneapolis: Fortress Press, 1997).
- Bunyan, John, *Călătoria creștinului: calea spre fericirea de veci*, București: Editura Stephanus, 1998.
- Cairns, Earle E., *Creștinismul de-a lungul secolelor: O istorie a Bisericii creștine*, Oradea: Cartea creștină, 1997.
- Carson, D. A., „Systematic Theology and Biblical Theology,” din *New Dictionary of Biblical Theology*, editori T. Desmond Alexander, Brian S. Rosner, (Leicester, England și Downers Grove, Illinois, USA: Inter-Varsity Press, 2000), p. 89-104.
- Carson, D. A., *Exegetical Falacies*, Grand Rapids: Paternoster - Baker Books, a II-a ediție, 1999, inițial publicată în 1996.
- Carter, Tom, editor, *2200 Quotations from the Writings of Charles H. Spurgeon: Arranged Topically or Textually, Indexed by Subject, Scripture, & People*, Grand Rapids: Baker Books, 1988.
- Chambers, Oswald, *Ce am mai bun pentru Cel Prea Înalt*. Oradea: SMR, meditația din 18 iulie.
- Childs, Brevard, *A Biblical Theology of Old and New Testament* (Philadelphia: Fortress Press, 1993)???
- Childs, Brevard, *Old Testament Theology in a Canonical Context*, (Philadelphia: Fortress Press, 1985).
- Demaray, Donald E., *Pulpit Giants: What Made Them Great*, Chicago: Moody Press, 1973.
- Drimba, Ovidiu, *Istoria culturii și civilizației*, vol. 1, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984 (abordează secolul 1 îC??).
- Dyrness, William, *Themes in Old Testament Theology*, (Paternoster Press, 1979).
- Eliade, Mircea, *Eseuri: Mitul eternei reînțarceri, Mituri, vise și mistere*, traducător în franceză: Maria și Cezar Ivănescu, (București: Editura Științifică, 1991, publicată inițial în 1957).
- Eliade, Mircea, *Tratat de istorie a religiilor*, traducător în franceză: Mariana Noica, (București: Humanitas, 1992).
- Erickson, Millard, *Teologie creștină*, 3 vol., traducător: Elena Jorj, (Oradea: Cartea Creștină, 1995).
- Evangelizare: Manual NLTC, Nivelul I, Notitele instructorului*, Cursurile de echipare pentru lideri ale organizației Campus Crusade for Christ.
- Fărăgău, Benjamin, *Nădejde în întineric*, vol. 1 și 2 (Cluj: Logos, 1992).
- Fărăgău, Benjamin, *Jeremia*, vol. II – 14-38, din seria *Istoria binecuvântării*, Cluj: Logos, 1997.
- Fărăgău, Benjamin, *Shema Israel*, (Cluj: Logos, 1992).
- Fee, Gordon D., și Douglas Stuart, *Biblia ca literatură*, traducător Adrian Pastor, Cluj-Napoca: Editura Logos, 1995, retipărită în 1998.
- Fee, Gordon D., *New Testament Exegesis: A Handbook for Students and Pastors*, ediție revizuită, Louisville: Westminster și John Knox Press, 1993, editată inițial în 1983.
- Gaebelein, Frank E., *Tiparul Adevărului lui Dumnezeu: Problemele integrării în învățământul creștin*, Oradea: Editura Cartea Creștină, 1994.
- Gilkey, Langdon, *Through the Tempest: Theological Voyages in a Pluralistic Culture*, editor: Jeff B. Pool, (Minneapolis: Fortress, 1991).
- Gudmundsdottir, Arnfridur "Female Christ-Figures in Films: A Feminist Critical Analysis of Breaking the Waves and Dead Man Walking" din *Studia Theologica: Scandinavian Journal of Theology*, vol. 56, (Taylor & Francis Group, 2002), p. 27-43.
- Guthrie, Donald, *New Testament Introduction*, a IV-a ediție revizuită, Leicester: Apollos (Anglia) și Downers Grove (SUA): InterVarsity Press, 1990.
- Guthrie, Donald, *New Testament Introduction*, Leicester: Apollos și Downers Grove, 1990.
- Guthrie, Donald, *New Testament Theology*, (Illinois: Inter-Varsity Press, 1981).
- Hall, Ian, *Preparing and Preaching, Bible Messages*, Texas: ICI Univ. Press, 1994

- Harrison, R.K., *Introduction to the Old Testament*, (Grand Rapids: Eerdmans, 1969,
- Heidegger, Martin, *Nietzsche*, vol. 1, *The Will to Power as Art*, trad. David Farrell Krell, (San Francisco: Harper & Row, Publishers, 1979).
- Heidegger, Martin, *Repere pe drumul gândirii*, traducători: Thomas Kleininger și Gabriel Liiceanu, București: Editura politică, 1988.
- Hendricks, Howard, *Predarea care schimbă vieți: Șapte căi autentice care vor da viață predării tale*, traducere de Bogdan Rodica, Oradea: Editura Shalom, 1999.
- Hendrichsen, Walter A. *Cercetați Scripturile*, traducător Liviu Ciortuz, (Cluj: Logos, ediția a doua 2002)
- Henry, Carl F., *Etica creștină personală*, (Oradea: Editura Cartea Creștină, 2004).
- Hertling, Ludwig, *Istoria bisericii*, traducător: Emil Dumea, Editura Ars Longa, 2001.
- Hill, Andrew E., și John H. Walton, *A Survey of the Old Testament*, Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1991.
- Ilca, Anton, *Pedagogia comunicării educaționale*, (Arad: Editura Universității Aurel Vlaicu, 2003).
- Irimia Dumitru, *Gramatica limbii române*, ediția a II-a (Iași: Polirom, 2004).
- Johnson, Elizabeth A., *She Who Is: The Mystery of God in Feminist Theological Discourse*, (New York: Crossroad Publishing Company, 1994).
- Kaiser, Jr., Walter, *Toward an Exegetical Theology: Biblical Exegesis for Preaching and Teaching*, Grand Rapids: Baker Book House, 1981.
- Klein, Hans, *Viața în multiplele ei perspective: Scurt cuprins al învățăturilor biblice*, traducător, Alexandru A. Muntean, (București: Editura Blueprint, 2004).
- Knight, George W., *The Pastoral Epistles: A Commentary on the Greek Text*, Grand Rapids: Paternoster Press, 1992.
- Koller, Charles W., *Expository Preaching without Notes*, Grand Rapids: Baker Book House, a- v- a tipărire, 1969.
- Kuen, Alfred, *Cum să interpretăm Biblia*, traducător: Cristian Moisa, București: Editura Stephanus, 2002.
- Ladd, G. E., *A Theology of the New Testament*, (Grand Rapids: Eerdmans, 1974).
- Leavitt, Guy P., *Predarea cu succes*, Oradea: Societatea Misionară Română, 1985.
- Lee, G. Avery, *Preaching from Ecclesiastes: Viewing present-day problems with realistic wisdom and the reconciling love in Christ*, Nashville: Broadmann Press, 1958.
- Luther, Martin, *Scrieri*, din *Colecția Reforma*, vol. 1, traducător Petru Frona, Cluj-Napoca: Logos, 2003.
- Martens, Elmer A., *God's Design: A Focus on Old Testament Theology*, (Grand Rapids și Leicester: Baker Book House Company și Inter-Varsity Press, 1981).
- Mihoc, Vasile, Daniel Mihoc și Ioan Mihoc, *Introducere în Studiul Noului Testament*, vol. I., ediția a doua, (Sibiu: Editura Teofania: 2001).
- Miller, Calvin, *Spirit, Word and Story: A Philosophy of Marketplace Preaching*, Grand Rapids: Baker Books, a doua imprimare, 1996.
- Murray, Iain H., *Spurgeon cel uitat*, Edinburgh: Banner of Truth Trust, 1995, publicat inițial în 1966.
- Negoită, Atanasie, *Teologia biblică a Vechiului Testament* (București: Editura 'Credința Noastră', 1992).
- Nietzsche, Friedrich, *Beyond Good and Evil: Prelude to a Philosophy of the Future*, tradusă de Mariane Cowan, (Chicago: Gateway Editions, Inc., 1955, tradusă inițial în 1909).
- Oddens, Donald L., *Vezi Expository Preaching 731: Note de Curs*, Minneapolis: Central Baptist Seminary, 1998.
- Olford, Stephen, și David Olford, *Predicarea expozitivă*, traducător Corneliu Simuț, Oradea: Editura Institutului Biblic "Emanuel," 2000.
- Ortberg, John, *Dacă vrei să umbli pe apă, trebuie să cobori din barcă*, Arad: Editura Majesty Press International, 2004.
- Panikkar, Raimon, *The Intra-Religious Dialogue*, ediție revizuită, (New York: Paulist Press, 1999).

- Pânzaru, Ioan, *Practici ale interpretării de text*, Iași: Polirom, 1999.
- Patapievici, Horia-Roman, *Discernământul modernizării: 7 conferințe despre situația de fapt*, (București: Humanitas, 2004).
- Peterson, Roger, *The Teacher's Seven Laws* - Note de curs, (Minesota, Central Baptist Seminary, 2000). Bruce H. Wilkinson. *The Seven Laws of the Learner: Textbook Edition*. Oregon: Multnomah Press, 1992.
- Phelps, Austin, *The Theory of Preaching*, preluat din cursul lui Donald L. Oddens, *Expository Preaching*: Note de curs, 1998.
- Pierce, T. Burton, *Etica lucrătorului creștin: Un ghid pentru lucrătorii plini cu Duhul Sfânt*, traducător: Ioan Bochian, Satu Mare: Editura Life Publishers International, 1999.
- Piper, John, *Supremația lui Dumnezeu în predicare*, traducător: Daniel Tomuleț, Oradea: Editura Cartea Creștină, 1999.
- Pop, Paraschiva, *Regresia moralei*, din Seria Teze, Oradea: Cartea Creștină, 2003.
- Prelipcean, Vladimir, Nicolae Neaga, Gheorghe Barna, Mircea Chialda, *Studiul Vechiului Testament: Pentru facultățile de Teologie*, ediția a III-a, îngrijită de Ioan Chirilă, Cluj-Napoca: Renașterea, 2003
- Ricoeur, Paul, *De la text la acțiune: eseuri de hermeneutică*, vol. 2, traducător: Pop Ion, Cluj-Napoca: Echinox, 1999.
- Rienecker, Fritz, *A Linguistic Key to the Greek New Testament*, editat de Cleon L. Rogers, Jr., Grand Rapids: Zondervan, 1980.
- Robinson, Haddon W., *Biblical Preaching: The Development and Delivery of Expository Messages*, Grand Rapids: Baker Book House, 1980.
- Robinson, Haddon W., *Comunicarea Cuvântului lui Dumnezeu*, tradusă în limba română, în seria de manuale pentru BEE, cu permisiunea Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1986. Cartea a fost republicată sub numele de *Arta comunicării adevărului biblic*, Cluj: Logos, 1998.
- Ruthven, Jon, *Expository Preaching: Class Notes*, VA, Regent University, 1992.
- Schreiner, Thomas R., *Interpreting the Pauline Epistles: Guides to New Testament Exegesis*, Grand Rapids: Baker Book House, 1998
- Semen, Petre, *Arheologia biblică în actualitate*, (Iași: Trinitas, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1997)
- Smith, Ralph, *Old Testament Theology: Its History, Method, and Message*, (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1993).
- Stott, John R. W., *Portretul predicatorului: Studii asupra unor termeni din Noul Testament*, Cluj: Editura Logos, 1999.
- Stott, John R. W., *Puterea predicării*, traducător: Emanuel Conțac, Cluj: Logos, 2004, publicată în original în 1982.
- Stott, John, *Să înțelegem Biblia*, Oradea: RomFlair Press, 1993.
- Strong, James, *Strong's Exhaustive Concordance of the Bible with Brief Dictionaries of the Hebrew and Greek Words of the Original, with references to the English Words*, Lynchburg: The Old-Time Gospel Hour, f.a.
- Talpoș, Vasile, *Propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu*, Editura Lumina Lumii, 1994.
- Tenney, Merrill C., *Studiu al Noului Testament*, Grand Rapids: Eerdmans, ediția BEE în română 1986, publicată inițial în 1961.
- Thomas R. Schreiner, *Interpreting the Pauline Epistles, op.cit.*, p. 79-95.
- Timothy George, *Teologia reformatorilor*, Oradea: Editura Institutului Biblic "Emanuel," 1998.
- Tracy, David, *Plurality and Ambiguity: Hermeneutics, Religion, Hope*, (Chicago: University of Chicago Press, 1987).
- Traina, Robert A., *Methodical Bible Study: A New Approach to Hermeneutics*, Grand Rapids: Francis Asbury Press of Zondervan Publishing House, 1985, publicată inițial în 1952.
- Trible, Phyllis, *God and the Rhetoric of Sexuality* (OBT: Philadelphia: Fortress Press, 1978).
- Trible, Phyllis, *God and the Rhetoric of Sexuality* (OBT: Philadelphia: Fortress Press, 1978).
- Trible, Phyllis, *Texts of Terror. Literary-Feminist Readings of Biblical Narratives* (OBT:

- Philadelphia: Fortress Press, 1984).
- Trible, Phyllis, *Texts of Terror. Literary-Feminist Readings of Biblical Narratives* (OBT: Philadelphia: Fortress Press, 1984).
- Truța, Ionel, *Homiletica: Sfaturi pentru predicatori/preoți*, Arad: Editura Candela, 2001.
- Tofană, Stelian, *Introducere în studiul Noului Testament, vol. 1; Text și canon. Epoca Noului Testament*, Cluj Napoca: Presa Universitară Clujeană, 1997.
- Țon, Iosif, *Oameni mari din Vechiul Testament*, Oradea: Cartea Creștină, 2004.
- Vladimir Prelipcean, Nicolae Neaga, Gheorghe Barna, Mircea Chialda, *Studiul Vechiului Testament: Pentru facultățile de Teologie*, ediția a III-a, îngrijită de Ioan Chirilă, Cluj-Napoca: Renașterea, 2003.
- von Rad, Gerhard, *Old Testament Theology: The Theology of Israel's Traditions*, vol. 1 și vol. 2, (London: SCM Press, 1975, publicată inițial în 1957 și în 1960).
- W. E. Sangster, *The Craft of Sermon Illustration*, Philadelphia: Westminster Press, f.a.
- Walter Kaiser Jr. *Toward an Exegetical Theology*, Grand Rapids: Baker Book House, 1981.
- Walter Kaiser Jr., *Toward an Old Testament Theology*, (Grand Rapids: Zondervan, 1978).
- Waren, Rick, *Predicarea condusă de scop, ???*
- Waren, Rick, *Biserica condusă de un scop bine definit -Versiunea internațională, Produsă de Purpose Driven Ministries (www.purposedriven.com), 2000.*
- Waren, Rick, *Biserica o pasiune, o viziune: Creșterea ei fără compromiterea misiunii și a mesajului*, traducător: Laurențiu Pășcuți, Oradea: Life Publishers, 2002.
- Waren W. Wiersbe, *Criza integrității*, traducător: Gheorghe Cioruță, București: Editura Stephanus, 1996.
- Wayne Grudem, *Teologie Sistematică: Introducere în doctrinele biblice*, traducător: Dinu Moga, Oradea: Editura Făclia, Editura Universității Emanuel, 2004, original publicată în 1994.
- Wilkinson, Bruce, *Cele 7 legi ale învățării: cum să înveți aproape orice practic pe oricine*, traducător: Odet Ferentinos, (Cluj: Logos, 2003).
- Wilkinson, Bruce, *The 7 Laws of the Learner: „How to teach almost anything to practically anyone,” Course Workbook*, Atlanta: Walk Thru the Bible Ministries, 1988.
- Wilkinson, Bruce, *The 7 Laws of the Learner: „How to teach almost anything to practically anyone,”* Atlanta: Walk Thru the Bible Ministries-Multnomah Press, 1992.
- William Giles Campbell, Stephen Vanhan Ballou și Carole Slade, *Form and Style: Theses, Reports, Term Papers*, (Boston: Houghton Mifflin Company, 1990).
- William L. Holladay, *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, Grand Rapids: Eerdmans, și Leiden: E.J. Brill, 1988, care se bazează pe lexiconul din limba germană scris de Ludwig Koehler și Walter Baumgartner
- Wood, Leon, *A Survey of Israel's History*, ediție revizuită și lărgită de David O'Brien, Grand Rapids: Zondervan, 1986, inițial publicată în 1970.
- Young, Robert, *Analytical Concordance to the Bible*, World Bible Publishers, Inc., f.a.

ABREVIERI

- BAGD* William R. Arndt și F. Wilbur Gingrich, *Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, Chicago și Londra: University of Chicago Press, 1979, retipărită în 1999
- BDB* *The New Brown – Driver – Briggs – Geseius Hebrew and English Lexicon With an Appendix Containing the Biblical Aramaic*
- BHS* *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1990
- DEX* *Dicționarul explicativ al limbii române*, editori Ion Coteanu, et.al., București: Editura Academiei, 1984
- KJV* Biblia în traducerea engleză *Kings James Version*
- LXX* Septuaginta
- NASB* *New American Standard Bible*
- RSV* Biblia în traducerea engleză *Revised Standard Version*
- TDNT* *Theological Dictionary of the New Testament*, Kittel, Gerhard și Gerhard Friedrich, editori,(Grand Rapids: Eerdmans, 1973).

CUPRINS

COMUNICAREA SCRIPTURII: ASPECTE PRIVIND PREGĂTIREA ȘI EXPUNEREA MESAJULUI BIBLIC

PARTEA I: ASPECTE GENERALE LEGATE DE COMUNICAREA SCRIPTURII

CAPITOLUL 1: SCOPUL COMUNICĂRII TEXTULUI BIBLIC

1. INTRODUCERE

2. FUNCȚIILE CUVÂNTULUI LUI DUMNEZEU

- 1) Instruire
- 2) Muștrare și îndreptare
- 3) Edificare
- 4) Mângâiere
- 5) Motivare
- 6) Înțelepciune
- 7) Salvare
- 8) O asigurare în comunicare

3. ALTE DIMENSIUNI ALE SCOPULUI COMUNICĂRII SCRIPTURII

CAPITOLUL 2: REGULI GENERALE DE COMUNICARE A MESAJULUI BIBLIC

1. ELEMENTE IMPORTANTE ÎN DEFINIREA MESAJULUI BIBLIC

A. COMUNICAREA CA ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ (WALTER KAISER JR.)

Comunicarea este o știință

Comunicarea este o artă

B. COMUNICAREA ÎN RAPORT CU TEOLOGIA ȘI CU PARTICIPANȚII LA PROCES (VASILE TALPOȘ)

2. DEFINIREA TERMENILOR

3. REGULI DE COMUNICARE

A. RESPONSABILITATEA PRIVIND PREGĂTIREA MESAJULUI

Pregătirea mesajului

Cunoașterea mesajului

- 1) Cunoașterea la nivel intelectual
- 2) Cunoașterea la nivel emoțional
- 4) Cunoașterea la nivel practic

5)

B. RESPONSABILITATEA FAȚĂ DE PARTICIPANȚII LA PROCES

Atragerea atenției

Menținerea interesului

Folosirea celor mai potrivite modalități de comunicare

- 1) Mijloacele de comunicare
- 2) Pârghiile folosite în procesul de comunicare

Motivarea participanților pentru rezolvarea problemelor analizate în mesaj

Convingerea participanților de importanța mesajului

- 1) Să dea teme de casă
- 2) Să verifice temele de casă
- 3) Să-și exprime aprecierea față de cei conștiincioși
- 4) Să repete periodic aspectele esențiale ale mesajului

Orientarea participanților spre sursele utile pentru rezolvarea problemelor

Adoptarea unei strategii corecte în procesul de instruire

C. RESPONSABILITATEA FAȚĂ DE SINE

- 1) Transformarea interioară
  - 2) Dăruirea în lucrare
  - 3) Păstrarea integrității
- a. Confruntarea cu criza

- b. Tentația de a adopta unele soluții aparent mai pragmatice
- c. Nevoia de a persevera

ci.

D. COLABORAREA CU DUHUL SFÂNT ÎN PROCESUL DE COMUNICARE

- 1) Importanța Duhului Sfânt în comunicare
- 2) Condițiile participării Duhului Sfânt
  - a. Să accepte călăuzirea Duhului Sfânt
  - b. Să conștientizeze faptul că Duhul Sfânt îi convinge pe ascultători

E. MODELE DE INSPIRAȚIE

- 1) Apostolul Pavel
- 2) Martin Luther
- 3) Jan Hus

PARTEA A II-A: ASPECTE LEGATE DE TEHNICA COMUNICĂRII CUVÂNTULUI

CAPITOLUL 3: TIPURI DE MESAJE BIBLICE

1. MESAJUL EXPOZITIV

A. Definirea mesajului expozitiv

Explicarea și proclamarea Scripturii (Stephen Olford)
 Prezentarea unui singur concept (Haddon W. Robinson)
 Preocupare pentru aplicarea mesajului (Definiția noastră)

- 1) Aplicarea mesajului
- 2) Comunicarea unui singur concept

B. Argumente biblice care susțin predicarea expozitivă

Avantajele mesajului expozitiv
 Dezavantajele mesajului expozitiv

2. MESAJUL TEXTUAL

Definire

Avantajele mesajului textual
 Dezavantajele mesajului textual

3. MESAJUL SUBIECTIV

Definire

Avantajele mesajului subiectiv
 Dezavantajele mesajului subiectiv
 Principii de bază pentru scrierea unui mesaj subiectiv

- Tipuri de mesaje subiective
- a. Mesajul doctrinar
  - b. Mesajul de tip: “Studiu pe cuvânt”
  - c. Mesajul de evanghelizare
  - d. Mesajul biografic
  - e. Mesajul pentru ocazii speciale

CAPITOLUL 4: STUDIUL PRELIMINAR PREGĂTIRII MESAJULUI EXPOZITIV

1. MODUL DE EXTRAGERE ȘI DE COMUNICARE A CONCEPTULUI

2. IMPORTANȚA STUDIULUI EXEGETIC

3. PAȘI NECESARI ÎN EXEGEZA UNUI TEXT BIBLIC

- 1) Delimitarea textului
  - 2) Analiza contextului
- Exercițiu aplicativ 1

- 3) Schița tehnică a cărții
  - 4) Traducerea textului din original
  - 5) Analiza cuvintelor și expresiilor cheie
  - 6) Diagramarea textului
Diagrama liniară
Diagrama bloc
  - 7) Analiza istorică
  - 8) Analiza literară
  - 9) Analiza teologică
  - 10) Extragerea principiilor
- Exercițiu aplicativ 2

CAPITOLUL 5: STRUCTURAREA HOMILETICĂ A MESAJULUI BIBLIC

1. SCRIEREA INTRODUCERII

Ce să evităm în introducere?

Elementele principale ale introducerii

- 1) Afirmăția introductivă
- 2) Ilustrația introducerii
- 3) Texte biblice care susțin afirmația introductivă
- 4) Propoziția predicii

2. FORMULAREA PROPOZIȚIEI PREDICII

Elementele componente ale propoziției

Tipuri de propoziții ale predicii

3. FORMULAREA PROPOZIȚIEI DE TRANZIȚIE

- 1) Identificarea ideii concesive
- 2) Identificarea cuvântului cheie
- 3) Reformularea propoziției predicii

Tipuri de propoziții de tranziție

Exercițiu aplicativ 3

4. SCRIEREA IDEILOR PRINCIPALE

Reguli de scriere a ideilor principale

Lista de verificare a ideilor principale

Trecerea de la o idee principală la alta

5. FORMULAREA IDEILOR SECUNDARE

6.

A. DEZVOLTAREA IDEILOR SECUNDARE

- 1) Dezvoltarea prin interogație
  - 2) Dezvoltarea cu ajutorul unor sisteme logice
  - 3) Dezvoltarea prin analiză exegetică
- Ideile secundare: un model de organizare și dezvoltare a ideilor principale
- Lista de evaluare a ideilor secundare
- Trecerea de la o idee la alta
- Trecerea de la o idee principală la alta
- Treceri între celelalte idei ale predicii

B. SCRIEREA ILUSTRĂȚILOR

Ilustrarea adevărurilor

Scrierea ilustrațiilor

Tipuri de ilustrații

Surse de ilustrații

Observații legate de formularea ilustrațiilor

C. SCRIEREA APLICAȚIILOR

Importanța aplicațiilor

Reguli de scriere a aplicațiilor

6. CONCLUZIA PREDICII

Elemente componente ale concluziei

- 1) Ideea concesivă
- 2) Cuvântul cheie
- 3) Referința biblică a textului predicii
- 4) Recapitularea ideilor principale
- 5) Reformularea propoziției predicii

Formularea concluziei

Reguli de scriere a concluziei

Exercițiu aplicativ

7. FORMULAREA TITLULUI MESAJULUI**CAPITOLUL 6: ÎNCHEIERE****ANEXE**

- 1. MODEL DE PREDICĂ EXPOZITIVĂ**
- 2. MODEL DE PREDICĂ TEXTUALĂ**
- 3. MODEL DE PREDICĂ SUBIECTIVĂ**
- 4. ETICHETAREA PREDICII**
- 5. LISTĂ DE CUVINTE CHEIE**
- 6. FIȘA DE ÎNTOCMIRE A UNUI MESAJ**

BIBLIOGRAFIE**ABREVIERI**